

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

32101 074216423

BOMBAY 1901.

CATALOGUE

OF

Books on Irânian Literature published
in Europe and India,

COMPILED BY

DR. EUGENE WILHELM,

PROFESSOR OF IRANIAN LANGUAGES IN THE UNIVERSITY OF
JENA, GERMANY,

AND

KHAN BAHADUR BOMONJI BYRAMJI PATEL,

COMPILER OF THE "PARSEE PRAKASH,"

PUBLISHED FROM

The Sir Jamsetjee Jejeebhoy Translation Fund,

BY

The Trustees of the Parsee Punchayet Funds
and Properties.

LIBRARY

LIBRARY

LIBRARY

Bombay:

PRINTED AT THE

EDUCATION SOCIETY'S STEAM PRESS.

1901.

THE UNIVERSITY

OF TORONTO LIBRARIES

1930-31

PRÉFACE.

upto 1893 and in India upto 1900

This Catalogue of books on Irâniân literature, giving a rather complete list of the books and pamphlets published in Europe and India, is compiled at the request of the Trustees of the Parsee Punchayet. The English list is compiled by Dr. Eugene Wilhelm, Professor of Irâniân Languages in the University of Jena, Germany, and the Gujerati list by Khan Bahadur Bomenji Byramji Patel, compiler of the Parsee Prâkâsh. The Trustees offer their best thanks to these gentlemen for the trouble they have taken in preparing these lists. As Dr. Wilhelm says, this Catalogue makes no pretensions to absolute completeness, but it is hoped that it will give to students the necessary reference to the literature connected with the written documents of ancient Iran.

JIVANJI JAMSHEDJEE MODI,
Secretary, Parsee Punchayet.

OFFICE OF THE TRUSTEES OF THE PARSEE
PUNCHAYET FUNDS AND PROPERTIES :

131, HORNBY ROAD, FORT, BOMBAY,
15th December 1900.

JUL 25 1913 300259

23
23
23
23

CATALOGUE
OF
BOOKS ON IRANIAN LITERATURE,

COMPILED BY

DR. EUGENE WILHELM,

PROFESSOR OF IRANIAN LANGUAGES IN THE UNIVERSITY OF
JENA, GERMANY.

CONTENTS.

		PAGE
I. GENERAL LITERATURE ...	...	1
II. INDO-GERMAN LINGUISTIC. ETHNOGRAPHY ...	...	1, 2
III. HISTORY... ...	...	2—12
Authors and Sources ...	...	2—4
Medes ...	...	4, 5
Persians ...	...	5, 6
Cyrus ...	...	6—9
Cambyses, Smerdis...	...	9
Empire of Darius and Xerxes ...	...	9
Persian wars ...	...	9, 10
Artaxerxes ...	...	10
Alexander the Great and the Persians ...	...	10
Persia and Egypt in the 4th Century ...	...	10
Empire of Parthians ...	...	11
Empire of the Sassanians ...	...	11, 12
IV. GEOGRAPHY ...	...	12—14
V. NUMISMATICS ...	...	14—16
VI. HISTORY OF RELIGION ...	...	16—23
General Literature ...	...	16—19
Cosmogonies and Legends ...	...	19, 20
Zarathushtra ...	...	20—22
Religion of the Achæmenides ...	...	22
Religion and Philosophy under the Sassanians ...	...	22, 23
Babism ...	...	23
Varia (Miscellaneous) ...	...	23
VII. HISTORY OF CULTURE AND CUSTOMS ...	...	23—25
VIII. ARCHAEOLOGY ...	...	25—28
IX. IRANIAN LANGUAGES...	...	28—59
OLD IRANIAN ..	...	28
History of the Language ...	...	29—30
X. OLD PERSIAN ...	...	30—32
XI. AVESTIC ...	...	32—34
Grammar, Chrestomathia ...	...	32—33
Lexicography ...	...	33
Metrics of the Avesta ...	...	34
Contributions to the Avesta-Grammar ...	...	34
XII. THE AVESTA ...	...	35—48
Origin and Age of the Avesta ...	...	35, 36
Zend-Texts ...	...	36—38
Translations ...	...	38—41

		PAGE
	Contributions for the Interpretation of the Avesta	41—47
	Gâthâs	47—48
XIII.	LITERATURE OF THE SASSANIANS. PARSI. PEHLEVI	48—54
	Pârsi Texts, Translations, Grammar	48
	Origin and Age of the Pehlevi Language and Literature, Grammar, Glossary	49, 50
	Pehlevi Texts, Gems and Seals	50—52
	Translations of Pehlevi Texts	52, 53
	Contributions for the interpretation of Pehlevi Texts, Lexicography, and Grammar	53—54
XIV.	NEO-PERSIAN	54—59
	Grammar, Chrestomathia	55, 56
	Etymology, Metrics, Catalogue of Persian Mscr.	56
	Dictionary	56, 57
	History of Literature	57, 58
	Shâhnâmeh—Text, Translation, etc.	58
	Dialects	59
XV.	HISTORY, RELIGION, LIFE, CUSTOM, AND LITERARY ACTIVITY OF THE PARSIKS IN INDIA	59—61

I. GENERAL LITERATURE.

Friedrich *Spiegel*, Erânische Alterthumskunde.

Erster Band. Leipzig, 1871: *Geographie, Ethnographie und älteste Geschichte*.

Zweiter Band. Leipzig, 1873: *Religions-Geschichte bis zum Tode Alexanders des Grossen*.

Dritter Band. Leipzig, 1878. *Geschichte, Staats, und Familieneleben*.

Wissenschaft und Kunst. Mit vollständigem Register ueber alle drei Bände.

This work is the most important of all which were published on the subject, and will be a repertory for students also in times to come.

M. *Duncker*, Geschichte des Alterthums.

Vierter Band. 4 Auflage. Leipzig, 1877.

Ed. *Meyer*, Geschichte des Alterthums.

Erster Band. Geschichte des Orients bis zur Begründung des Perserreichs. Stuttgart, 1884.

(Das Awesta, pp. 501—510.)

L. *Feer*, De l'histoire et de l'état présent des études Zoroastriennes ou Mazdéennes, particulièrement en France. *Revue de l'histoire des Religions*, V. 3, 1882.

Feer gives a survey of the state of the Zoroastrian studies, especially in France.

T. *Vinson* in the “*Revue de Linguistique*” treats shortly of the history of the Old Erânian studies. R. de Ling. XIV, pages 208-215.

II. INDO-GERMAN LINGUISTIC. ETHNOGRAPHY.

Franz von *Loeher*, Ueber Alter, Herkunft und Verwandtschaft der Germanen, 1883.

Sitzungsberichte der Bair. Akad. d. Wissenschaften 4, pp. 593-633.

Loeher believes the original country of the Indo-Germans to be in Germany and France.

O. *Schrader*, Sprachvergleichung und Urgeschichte. Jena, 1883, X, 490 pp.

2nd Edition. Jena, 1890. X, 684 pages.

According to Schrader, the Iranians and Indians have immigrated *from Europe*; the abode of the Indo-Germans is likely to have included very extensive spaces.

Th. *Poesche*, *Die Arier. Ein Beitrag zur historischen Anthropologie*. Jena, VIII, 238, S. 1879.

Poesche is of opinion that the original seat of the Aryans (=the Indo-Germans) is not Central Asia, but Europe. This question has been much discussed lately. *Peschel* and *Friedrich Müller* seek the original seat in the Caucasus, *Cuno* in the low grounds of the Danube, *Lazarus Geiger* in Germany. *Penka* even in Skandinavia. Cf. *Karl Penka, Origines Ariae* Wien, 1888, VIII, 216 pp.

P. A. *Pietrement*, *Les Aryas et leur première patrie. Revue de Linguistique* XII, S. 99—147, 1879.

Relying on the authority of the *Vendidād* the author seeks the original country of the Arians on account of its extreme climates, between lat 49 and 50 in the district of *Alatau* at the sources of the *Irish*. Like many scholars, he believes the first Chapter of the *Vendidād* to be a historical account, relating the gradual progress of the Arians and their immigration into their Asiatic abodes of to-day. The history of *Yima* in the 2nd Chapter of the same book he likewise takes for real history, only mixed up with mythic additions.

N. P. *Danilov*, *charakteristiké Antropologiceskikh i fiziologiceskikh cert sovremennoj naselenija Persii. Cf. Izv. Imp. Obsc. Ljubitelej etestvoznanija antropol. i etnogr.* 88, Sp. 148 Moskau, 1894, 4°.

This Russian article gives important and valuable materials for the anthropology of the Persian population of to-day.

E. *Duhousset*, *Les Races Humaines de la Perse.*

Revue d'Ethnographie 6, pp. 400-413, 1887.

F. *Houssay*, *Les Races Humaines de la Perse.* Lyon, 1888. 48pp.

L. *Schiaparelli*, *Sull'etnographia della Persia antica anteriore alle invasione ariane : Atti Acad. Scienze.* Torino, 23, F. (1887-88), pp. 308-18.

This pamphlet treats of the nations that inhabited *Erān* before the immigration of the Arians.

III.

HISTORY.

(a).—Authors and sources, p. 2—4.

(b).—Medes, p. 4—5.

(c).—Persians, p. 5—6.

1. Cyrus p. 6—9.

2. Cambyses, Smerdis, p. 9.

3. Empire of Darius and Xerxes. p. 9.
4. Persian wars, p. 9—10.
5. Artaxerxes, p. 10.
6. Alexander the Great and the Persians, p. 10.
7. Persia and Egypt in the 4th century, p. 10.
8. Empire of Parthians, p. 11.
9. Empire of the Sassanians p. 11—12.

Ferdinand *Justi*, *Iranisches Namenbuch*. Gedruckt mit Unterstützung der königl. Akademie der Wissenschaften in Berlin. Marbnrg i. Hessen. gr. 4°. XXVI, 526 pag. 1895.

This excellent work is equally important for the historian and for the linguist.

Friedrich von Spiegel, *Jahresberichte der Geschichtswissenschaft* Jahr 1878—1892. Artikel: *Perser*. *Eugen Wilhelm*, *Jahresberichte der Geschichtswissenschaft*. Jahr 1893—1896. Artikel “*Perser*.” *Berlin*.

Bertin, *Herodotus on the Magians*. *Journ. of the R. Asiatic. Soc.* 22, p. 821 follow.

O. Neuhaus *Die Quellen des Trogus Pompejus in der persischen Geschichte*. (Programm des Gymnasiums in Hohenstein in Ostpreussen. 1881.

Neuhaus in this pamphlet dilates more upon Assyrian and Scythian than upon Persian history.

O Neuhaus, *die Quellen des Trogus Pompeius in der persischen Geschichte*. 2. Teil. (Gymnasial-Programm von Hohenstein in Ostpreussen). 1887.

The researches of *O. Neuhaus* are about the war of *Ninus* with a Bactrian King, Zoroaster and the establishment of the Persian empire by Cyrus. The result is that the relation of *Justin* relies in the whole on *Herodotus*, but that he used besides *Ktesias* and a third still unknown source.

Schomp, *Ctesias of Cnidus*. *Bibl. sacr.* 1883. October p. 758—797.

J. Gilmore, *Ctesias the fragments of the Persica*, ed. with notes. London 1888.

P. Krumbholz, *De Ctesia aliisque auctoribus in Plutarchi Arta-
xerxis vita adhibitis*. Programm des Eisenacher Gymnasiums, 4°,
24 p. 1889.

P. Krumbholz, *Quæstiunculæ Ctesianæ. Commentationes philolog.*
quibus congratulantur Ribeckio, etc., p. 195—202 Leipzig 1888.

De Boor, *Zur Chronographie des Theophanes*. *Hermes* 25, p. 301—307.

De Boor justifies the reception of the readings *Καρχηδονα*, *Καρχηδονος* in the text of Theophanes instead of *Χαλκηδονα*, *Χαλκηδονος* (p. 464, 2 and 4 of the Bonn. edition). Accordingly the Persians must have conquered Karthage.

in the 7th century b. Chr. This fact is defended especially against the objections of *Ranke*. See his *Weltgeschichte* Y., I., 29 note.

H. H. Howarth, The beginning of Persian history. "Academie," 1892. p. 182, 231 ff., 373, 519.

Howarth in a number of articles makes researches on to the prehistoric conditions of the Persians, and endeavours to prove (1) that the conquest of Elam by the Persians cannot possibly have been effectuated before 596 b. Chr., (2) that not all the Persians were *Arians*, but only the *Pasargades* and *Maraphians*, (3) that the Arian Persians immigrated into Persia not before 700 b. Chr., (4) that the names "*Persians* and *Medes*" are not the names of populations, but geographical designations, which were of use long before the time of the Arian immigration and were only received by the *Arians*.

T. Marquart, Untersuchungen zur Geschichte von Erân. S. Journal "Philologus," 54, p. 489-527.

T. Marquart, Beiträge zur Geschichte und Sage von Erân. Zeitschr. D. D. Morg. Ges. 49, p. 628-672, 1895.

Marquart's researches are sagacious and valuable.

Jules Oppert, Le peuple et la langue des Mèdes. Paris, Maisonneuve 1879.

Relying on Herodotus VII, 62 *Oppert* believes the Indo-German immigration in Media to be very old. He thinks that the *Arians* met there with a people of other extract which they imprinted with their spirit. *Oppert* does not regard the Median dynasty as an *Erâanian* one and the undoubtedly *Erâanian* names of the Median kings he believes to be *Erâanian* forms or translations of the original names. The names of the Median kings in Ktesias he thinks it likewise possible to explain in this way. As to the language of the non-*Arian* Medians, he counts it among the Altaic languages, but to an extinct branch of them.

A. Delattre, Le peuple et l'empire des Mèdes jusqu'à la fin du règne de Cyaxare. Bruxelles, 4° 1883. Treatise which gets the prize.

The work of *Delattre* consists of three parts. The first one treats the question, whether the Medes belonged to the *Erâanian* or to the *Turanian* stock of language; they were notoriously in recent times often attributed to the latter. *Delattre* comes to the result, that the *Turanian origin* of the Medes *must be denied*. The second part puts together all the passages of the Assyrian inscriptions referring to Media. The third part gives a survey of Medic history relying on all accessible sources and in several points adducing opinions which do considerably deviate from those credited until now.

A. Delattre, Medica. Muséon, Tom. III, p. 320—24, 1884.

T. V. Prásek, zur Medischen Geschichte. Kritische Beiträge zur altasiatischen Geschichte. Klattau 1883. This programme of the Gymnasium at Klattau is written in Bohemian language.

W. Büdinger, Der Ausgang des Medischen Reiches, eine Quellenuntersuchung. Wien. 1880 Vgl. Sitzungsberichte der phil-hist. Klasse der Akademie der Wissenschaften Bd. XCVI, 477—504.

Büdinger's essay gives an enumeration and review of earlier opinions about the fall of the Medic empire and comes to the conclusion that the Medes maintained equal rights with the conquerors, and that on the whole the transmission of government was rather the effect of peaceful agreement than of struggle.

Unger, Cyaxares und Astyages. Separatabdruck aus den Abhandlungen der Kgl. Bair. Akademie der Wissenschaften in München. 85 pag. 4. 1882.

Unger treats at large the last periods of the Median and the first periods of the Persian empire. *Astyages*, according to him, was overthrown in B. C. 559, but Cyrus, letting himself adopt, allowed *Astyages* to keep a semblance of royalty, until he was at last entirely removed in B. C. 550, in consequence of an attempt to rebellion. *Darius* the Mede and *Astyages* are believed to be identic. The eclipse of the sun predicted by *Thales* was in the years 595 or 594 b. Chr. The astronomical canon is amply discussed.

(1) *Historia priorum regum Persarum, post firmatum in regno Islamismum. Ex Mohammedo Mirchond.* Persice et latine, cum notis geographicis et litterariis. Vienne 1782. 4°.

(2) *Mémoires sur diverses antiquités de la Perse et sur les médailles des rois de la dynastie des Sasanides, suivis de l'histoire de cette dynastie, trad. du persan de Mirchond par Silvestre de Sacy.* Paris 1793. 4°.

(3) *History of the early kings of Persia from Kaimars, the first of the Peshdadian dynasty, to the conquest of Iran by Alexander the Great.* Translated from the original Persian of Mirkhond, entitled the *Rauzat-us-safa*, with notes and illustrations by *David Shea* of the Or. Depart. in the Hon. East Ind. Comp. London, 1832. 8°.

Teufel has put together from the *Shâhnâmeh* and other sources the notices about the mythic dynasty of the *Keyânidès*.

Cf. Ersch und Grubers Encyklopädie. Sect. 2, Bd., 35, 111-113.

Jelâleddin Mirzâ, Nâme-i-Khosravân. Wien. Zamerski 1881.

Mirzâ's book, written in Persian language, contains the ancient history of Persia down to the time of Islam. The author mostly relies on oriental sources and adjoins portraits of the kings.

Ferdinand *Justi*, Geschichte des alten Persiens. Mit Illustrationen und Karten. Berlin 1879. (G. Grote) VIII, 250S.

The book gives the complete history of Persia, from the first beginnings to the Arabian conquest. According to *Justi*, the founder of the Median dynasty was *Kyaxares*; the name *Dejokes* (*Dayauka* in the Cuneiform Inscriptions) is nothing but a title. In his relation of the beginnings of the Achaemenian dynasty *Justi* justly prefers *Ktesias* to Herodotus. But I believe that he relies too much upon the reports of the Armenian Moses of Choren. An excellent *surrey* of the history of Iran was published by Ferdinand *Justi* under the title—

Geschichte Irans von den ältesten Zeiten bis zum Ausgang der Sâsâniden. Strassburg, 1897.

This survey is printed in the *Grundriss der Iranischen Philologie*, herausgegeben von Wilhelm *Geiger* und Ernst *Kuhn*. II Band. 3 Lieferung S. 395—580. Strassburg. Verlag von Karl J. Trübner 1897.

S. G. W. *Benjamin*, The Story of Persia. London and New York, 1887 12° XIV, 314 p.

M. A. *Court*, Malcolm's History of Persia. Edited and adapted to the Persian translation of *Mirza Hairat*. With notes and dissertations Lahore, 1888.

Ferdinand *Justi*, Geschichte Irans von den ältesten Zeiten bis zum Ausgang der Sāsāniden. Grundriss der Iran. Philologie, etc., Vol. II, pag 395—480. 1897. (*Not yet complete*). *Contents*:—Einleitung I. Urzeit II. Das Medische Reich III. Herrschaft der Perser: Kyros—Kambyses—Dareios—Verwaltung des Reiches—Steuer u. Münzwesen—Weitere Ereignisse—Altpersische Kunstwerke—Xerxes II—Sogdianos Dareios II—Artaxerxes II—Ochos—Dareios III. IV Alexanders Nachfolger und die Herrschaft der Parther.

An interesting representation of the history of Iran giving completely the literature.

Friedrich *Spiegel*, Über die Nationalität des Cyrus. Ausland 1880. No. 26 and 27.

In connection with Jules Oppert's book; *Le peuple et la langue des Medes*. Paris, 1879 Spiegel treats the nationality of Cyrus.

Halévy, Sur deux inscriptions cunéiformes sur le règne de Nabonid et la prise de Babylon par Cyrus.

Compte rendu de l'académie des Inscriptions et Belles Lettres 1880 X, p. 261-265.

As G. Rawlinson in his treatise on the character and writings of Cyrus the Great (cf. *Contemporary Review*, 1880, pages 86-98), *Halévy* likewise contradicts the opinion, that Cyrus was a reformer who everywhere established monotheism.

H. Rawlinson. Notes on a newly discovered clay cylinder of Cyrus the Great.

Journal of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland Vol. XII, 70-97. 1880.

This recently discovered inscription tells of the conquest of Babylon by Cyrus and proves Herodotus' relation of the event to be mythical, the army of Cyrus arriving at Babylon without meeting with any resistance and taking the town without difficulty. We see from this inscription, which is in Babylonian tongue, that Cyrus descends, in the fifth generation, from *Achaemenes*, and that he and his ancestors were called kings of *Ansan*. H. Rawlinson seeks this city of *Ansan* in Susiana in the region of *Ram Hormuz* or *Mal Amir*.

G. Rawlinson, The Character and Writings of Cyrus the Great. *Contemporary Review*. 1880, p. 86-98.

G. Rawlinson, the well-known historian, considers the Babylonian inscription published by H. Rawlinson from another point of view. He disputes, by means of it, the opinion that makes of Cyrus a monotheist and iconoclast, while on the contrary, he treated with indulgence the religions of the subdued nations.

H. Sayce, Conquest of Media and Babylon by Cyrus, 1880. Academy, XVII, 198.

H. Sayce, Rise of the Persian Empire. Academy, 1880, XVIII, 276 f.

Relying on the Babylonian inscription published by H. Rawlinson Sayce not only regards Cyrus as an adherent of the Babylonian religion but even disputes his Arian origin.

T. G. *Pinches*, Fragment of the Annals of Nabonidus, 1880. Transactions of the Society of Biblical Archæology, VII. 1. f.

G. *Rawlinson*, Capture of Ecbatana. Athenæum 1880, I, 215.

Büdinger's opinion about the fall of the Medic empire is confirmed by an inscription of *Nabonidus*, the last king of Babylon, which is published by *Pinches*. We there find the notice, that Astyages, who in the inscription is called *Istuvegu*, advanced towards Cyrus, but that the army of *Istuvegu* rebelled, took him prisoner and delivered him up to Cyrus. These annals relate also the conquest of Babylon by the Persians, on which occasion *Gobryas* co-operated, as we are likewise told by the Greek *Xenophon* in his *Cyropædia*. G. *Rawlinson* believes the inscription published by *Pinches* to be a fragment from the annals of *Cyrus*, not of *Nabonidus*, which is important for the date.

L. *Halévy*, Cyrus et le Retour de l'Exil. Académie des Inscriptions et Belles Lettres, Séance de 25, Juin 1880.

Halévy likewise believes Cyrus to be of Medic origin.

Floigl, Cyrus and Herodot nach den neugefundenen Keilinschriften Leipzig 1881.

Floigl's book endeavours in the first place to state the results of the newly discovered Babylonian inscriptions especially with respect to the chronology of the most ancient history of Media and Persia, but it dilates also upon the history of Lydia and the expeditions of the Cimmerians and Scythes.

M. Büdinger, Die neuentdeckten Inschriften des Cyrus. Wien 1881. Sitzungsberichte der k.k. Akademie der Wissenschaften, XCVII. 711 following.

Büdinger examines, why Cyrus, before his conquest of Media was called king of Ansan and only in later times king of the Persians. What Cyrus says about his extraction is compared with the testimonies of Darius, and so are other statements of the inscription with the relations of the ancients.

A. Bauer, Die Kyrossage and Verwandtes. Wien 1882. Sitzungsberichte der K. K. Akademie C. 495 following.

Bauer in his learned and thorough essay puts together all the materials referring to the Cyrus legend as it is transmitted by *Herodotus*, *Trogus Pompeius*, *Ktesias* and *Xenophon*, endeavouring to show the connection of this mythico tradition and comparing it with *Roman*, *German*, *Indian* and *Semitic* myths.

C. de Harlez, Cyrus était-il roi de Perse ou de Susiane ? Muséon I. p. 280-286. 1882.

A. H. Sayce, Cyrus était-il roi de Perse ou de Susiane ? Muséon I. p. 548-570. 1882.

Th. Keiper, Die neuentdeckten Inschriften über Cyrus. Programm der Königl. Bairischen Studienanstalt in Zweibrücken, 37 pag. 1882.

Harlez believes, that Cyrus was of Persian extraction, while *Sayce* tries to prove, that Cyrus came not from *Persia*, but from *Susiana*.

Keiper's treatise examines the question about the extraction of Cyrus and compares the inscription relating his war against Astyages, with the relations of the ancients.

A. H. Sayce, Cyrus était-il roi de Perse ou de Susiane ? Muséon I., pag. 547-556, 1883.

C. de Harlez, Même sujet. Muséon, I. pag. 557-570. Cf. Muséon I pag. 280-287, II, p. 261-268.

J. Halévy, Cyrus et l'origine des Achéménides. Muséon II. pag. 43-52; 247-260.

A. Delattre, Cyrus d'après une nouvelle méthode historique, Muséon II, p. 442-459.

Th. Keiper, Encore quelques observations sur les Inscriptions récemment découvertes touchant Cyrus. Muséon II. p. 610-619.

Sayce maintains his opinion, that Cyrus was not a Persian, but descended from Susiana. Relying on Nicolaus of Damascus (Fragm. 66) and the prophet Jesaia 22, 1-10, he even endeavours to prove that this opinion existed already among the ancients.

Halévy concedes, that Cyrus descended from a Persian family, but he doubts the pureness of blood of the Achemenians and believes that they had their abode in Susiana already a good while before the appearance of Cyrus. These views are principally opposed by de Harlez, who adduces reasons for the purely Persian origin of Cyrus. He only believes, that Cyrus could call himself as well king of Anshan as king of Persia, because his ancestors had conquered this country. Also Delattre and Keiper are of opinion, that Cyrus was of Persian extraction.

The question about the extraction and the country of Cyrus is discussed in a number of articles in the *Civittà Cattolica*.

- (1) Babilonia conquissata da Ciro. Dec, 1883, p. 668-83.
- (2) Ciro e i profeti, Jan. 1884, p. 155-170.
- (3) Il Dario di Daniele, Febr. p. 414-432.
- (4) Dario Medo et la Cattività Babilonica. March, p. 655-670.

Evers, Das Emporkommen der persischen Macht unter Cyrus (Programm des Königstädtischen Realgymnasiums.) 1884.

Evers relates shortly, relying on the sources recently made accessible, the events preceding and preparing the occupation by Cyrus. He adds five excursions :

- (1) On the historical value of the recently-discovered inscriptions of Cyrus.
- (2) The year of the fall of Nineveh.
- (3) The accession to the throne of Cyrus.
- (4) Genealogy of Cyrus.
- (5) Where have ruled Cyrus and his ancestors ?

E. Evers, Der historische Wert der griech. Berichte über Cyrus und Cambyses. Programm des Königstädt. Realgymnasium. Berlin 1888, 26 pp. 4°.

Evers maintains his opinion about the extraction of Cyrus, and endeavours to find out the sources from which the Greek accounts, especially those of Herodotus about Cyrus, are derived, and reduces them to their real value.

Sayce, Le Royaume de Cyrus. Muséon, VII., 546-548.

Delattre, L'Exactitude et la Critique en Histoire, d'après un Assyriologue. Réponse à M. Sayce. Muséon, VII., 573-83, 1888.

Sayce and Delattre continue their dispute about the extraction of Cyrus.

Ed. Meyer, Encyclop. Ersch and Gruber. Sect. 2, Bd. 41, pp. 57-61, exposes the circumstances of life of the elder and younger Cyrus, according to the present state of science. 1888.

Ed. Meyer, Ktesiphon. Encyclop. Ersch and Gruber. Sect. 2 Bd. 40, pp. 156-157, 1888.

E. Wilhelm, La Patrie et l'Origine de Cyrus. Muséon, VIII., pp. 34-40, 1889.

Wilhelm proves that *Cyrus* was an Indo-German, *viz.*, a *Persian*. If the Babylonian inscription of *Cyrus* leads to another result, everything coincides to prove that this inscription, *contrary to the most authentic history*, wants to state, that *Cyrus* was the legitimate king of *Babylonia* and of *semitic extraction*.

Rudolf Schubert, Herodots Darstellung der Cyrußage. Breslau, 1890, 85 pp.

Schubert finds in the *Cyrus*-legend three different elements :

1. A legend about the exposing and the miraculous saving of *Cyrus*.
2. A relation of the rise of *Cyrus* and the fall of *Astyages*.
3. An account of the great services rendered to *Cyrus* by *Harpagus*.

A. Lincke, Forschungen zur alten Geschichte. Heft 1. Zur Lösung der *Kambyses*-Frage. Leipzig, VIII., 49 pp., 1891.

Lincke's pamphlet treats of the question of *Cambyses*. The author endeavours to prove that the common narration about the end of *Cambyses* is not according to historical facts, but so is the notice of later writers, that *Cambyses* was murdered. The author gives this result merely as a conjecture, and it must be granted that *Cambyses* died at a very opportune time for his adversaries. But the reasons by means of which the author explains the falsification of facts in the documents do not seem to us sufficient. The principal question was whether supreme royalty was to remain to the *Persians* or to come again to the *Medes*; the *Persians*, to be sure, were all, without exception, for the first decision; the other tribes, the *Medes* excepted, were only interested in the matter so far as they could suppose to gain by the change. If the conspirators succeeded to maintain the *Persians* in the belief that the *Magian* was really the brother of *Cambyses*, their design was very likely to succeed; in the opposite case hard struggles could not be avoided. That they were prepared for all events results from the fact that the false *Smerdis* was on *Medic* territory when he was murdered.

W. Hutecker, über den falschen Smerdis. Doctor-Dissertation. Königsberg, 1887. Separate copy, 73 pp.

Hutecker examines the various descriptions about the rebellion of the Pseudo-Smerdes and endeavours to separate the real facts from mere fables.

P. Krumbholz, De Discriptione regni Achaemenidarum. Gymnasialprogramm. Eisenach, 1891.

Krumbholz designates the extent of the Persian satrapies and enumerates the names of the satraps as far as they are preserved.

G. Perrot, Les Rapports de la Perse et de la Grèce. Revue des Etudes Grecques, II, pp. 113-123, 1889.

A. Hauvette, *Herodote, Histoire des Guerres Médiques*. Paris, 1894.

This book, which got the prize from the Académie des Inscriptions et Belles Lettres, relates in detail the Persian wars regarding all the questions referable to politics, strategy, and topography.

Weklein, *Ueber Themistocles und die Seeschlacht von Salamis*.

Th. Bergk, *Zur Chronologie des Königs Artaxerxes III. Ochus*. Rheinisches Museum. Neue Folge. Bd. 37, 355-72.

Ch. Smith, *A Study of Plutarch's Life of Artaxerxes II*. Leipzig. Doctor-Dissertation, 1881, p. 56.

Th. Bergk has endeavoured to state several points of the chronology of Artaxerxes Ochus III. Smith's English researches into the sources of Plutarch's life of Artaxerxes come to the result, already pronounced by others that the leading source is Deinon, but that the relation of the battle of Kunaxa and of its immediate consequences relies on Ktesias.

Manley, *Welchen Quellen folgte Plutarch in seinem Leben des Artaxerxes?* Programm von Greifenberg in Pommern. 4°, 23 pp., 1888.

Following a method not yet applied, Manley endeavours to find out the sources which Plutarch relied upon in his life of Artaxerxes II., and how they are distributed among the single paragraphs.

G. Cousin, *Lettre de Darius, fils d'Hystaspe*. Bulletin corr. Hellénique. XIII., pp. 529-42, 1890.

Cousin treats of a recently-discovered Greek letter of Darius to his servant *Gadatas*, who is praised for his care with respect to agriculture, but blamed for his imposing duties on the priests of Apollo.

J. Darmesteter, *La Légende d'Alexandre chez les Parses*. Paris, 1878.

(Extrait des Mélanges publiées par l'école des hautes études.)

The book treats of the legend of Alexander, but only in the form which it assumed with the Parses. According to Darmesteter, it is only in the Parsee version of the subject that may be still found traces of the ancient national conception which makes of Alexander a tyrant raging against the great of the empire, and especially against Old Persian religion and science. Like Spiegel, Darmesteter believes that Alexander was indirectly responsible for the decay of Old-Persian literature. It is not astonishing, therefore, that at least a part of the Persians made him a child of the devil.

Th. Nöldeke, *Aufsätze zur persischen Geschichte*. Leipzig, 1887, VI., 158 pp.

These essays are very valuable. They treat of the supremacy of the Medes, the Achæmenians, and the Sassanians.

A. von Gutschmid, *Geschichte Irans und seiner Nachbarländer v. Alexander dem Grossen bis zum Untergange der Arsaciden*. Mit einem Vorworte von Th. Nöldeke. Tübingen, 1888, VII., 172 pp.

An excellent work.

Judeich, *Persien und Aegypten im 4. Jahrh.* Marburg, 1889.

Judeich endeavours to state the time of the wars of Artaxerxes Ochus against the Egyptians. The first one was probably in the years 389-387, the second one in 374. Both were terminated unlucky. The third expedition undertaken in 343 brought Egypt again under Persian dominion.

Rawlinson, The Five Great Monarchies of the Ancient Eastern World. London, 1871-74.

J. Olshausen, Parthava and Pahlav, Mâda and Mâh. Ein Votum Berlin, 1877. (Separatabzug aus den Monatsberichten der K. Akademie der Wissenschaften zu Berlin.)

Olshausen tries to prove that the name of the Parthians (Parthava) is conserved in the modern word 'pahlav,' hero, and likewise in the geographical designation 'Pehle,' he states to evidence that this word means a part of Media, and is, indeed, in close connection with the Arsacides. It still remains to determine, what was the origin of the Parthians, as well as to answer the question about the original signification of the word 'Parthava.'

J. Olshausen, Z. Erläuter. einiger Nachrichten über das Reich der Arsakiden. Monatsberichte der Berl. Akad. der Wissenschaft. 1880, pp. 344-362.

Olshausen's treatise of 1880 dilates upon the social conditions of the Parthian empire and discusses the titles of the high officials.

Kingsmill, The Ancient Capital of Parthia. Academy, June 1884 pp. 422-423.

Kingsmill endeavours to reconstruct the original name of the town Hekatompylas with the help of a Chinese transcription. This research refers to the Parthian time.

Jules Oppert, Observations sur le point de départ de l'ère des Arsacides. Comptes rendus des séances de l'Académie des inscriptions et belles-lettres, Juillet-Août, 1888, pp. 322-323.

Relying on cuneiform-inscriptions, Oppert finds out the Nisan of the year 255 before Christ to be the beginning of the era of the Arsacides.

Terrien de Lacouperie, L'ère des Arsacides en 248 avant J. Chr. Muséon, X., pp. 5-42, 375-378. 1891.

De Lacouperie endeavours to prove that a number of chronological communications on Babylonian cuneiform tablets are referable partly to the Seleucidian, partly to the Arsacidian period, and that the last one begins with the year 248 before Christ. He maintains this view against the objections raised against it.

S. Beal, Volageses III. in Parthia. Acad. 6 Oct. 1888, p. 227, follow.

Relying on a Chinese notice, endeavours to prove that Volageses III. was not the son, but the brother of Volageses II.

Th. Nöldeke, Geschichte der Perser und Araber zur Zeit der Sâsânid. Aus der Arabischen Chronik des Tabari übersetzt und mit ausführlichen Erläuterungen und Ergänzungen versehen. Leyden, 1879.

Nöldeke translates the Chapter from the chronicles of Tabari, which treats of the Sassanian period. This translation gives one of the sources from which later Mahometan writers have drawn their instruction, and we are made acquainted with many interesting details, which were omitted by later authors, seeming of no importance to them. The notes added by the translator are supplementary and correcting remarks principally drawn from Syrian writers. Very praiseworthy is the introduction which proves the Arabic and Persian translation of the Ancient Book of Kings to be the main source of Arabic and Persian historians. The added excursions are likewise not to be overlooked by future

inquirers, as they are treating important questions of the history of the Sassanians, as :

- (1) The chronology of the Sassanians. (2) The pedigree of the Sassanians. (3) Several things about the inner condition of the Sassanian empire. (4) On Mazdak and the Mazdakets. (5) Rebellion of the Anosazádh. (6) On the romance of Behram Cobin. (7) The rebellion of Bistám.

E. Drouin, Les Huns Ephthalites dans leurs rapports avec les rois perses Sassanides.

This is a preparatory work for a future special history of the political relations between Iran and Turan.

Jurien de la Gravière, L'empereur Julien et la flottille de l'Euphrate. Revue des Deux Mondes. 1890, pp. 576-597.

IV. GEOGRAPHY.

Friedrich Spiegel, Érân das Land zwischen dem Indus und Tigris. Beiträge zur Kenntnis des Landes und seiner Geschichte. Berlin, 1863.

Wilhem Tomaschek, Centralasiatische Studien.

I. Sogdiana. Sitzungsberichte der Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften, Wien. Bd. LXXVIII., 1877, S. 67—184.

The author has collected all that can be found in classical, Chinese, Arabic and Persian writers about the province Sogdiana.

Expédition Scientifique Française en Russie, en Sibérie et dans le Turkestân. Vols. 1 and 2.

This is the general title. The peculiar title is :

Ch. E. de Ujfalvy de Mezö-Kövesd :—

1. Le Kohistan, le Ferghana et Kouldja avec un appendice sur la Kachgarie. Paris, 1878.

2. Le Syr-Daria, le Zerafchâne, le pays de sept rivières et la Sibérie-Occidentale avec quatre appendices. Paris, 1879.

E. Leroux.

According to Ujfalvy all inhabitants of Central Asia are either of the Indo-European or of the Mongolian race. As to their language, all Indo-Germans of Central Asia ought to be counted for *Erâniacs*. Very interesting is the reference that the table-land of Pamir, from whence the Indo-Germans were supposed to have descended, is as little populated by Indo-Germans as the countries abroad it, but that the above-named table-land is surrounded in the North-West, West, South, and South-East by nations of *Erâniac* tongue, as not only the inhabitants of the upper Zerafshân-valley, the Gattshas are such, but likewise the kindred nations of *Qarâtegân*, *Darwâz*, *Shignân*, and *Bâdakhshân*.

W. Tomaschek, Zur Historischen Topographie von Persien. Sitzungsberichte der Wiener Akademie der Wissenschaften, 1883. Bd. 102, 145-231.

Tomaschek recognizes in the direction of the streets through Erân, which are noted in the *Tabula Peutingeriana*, the important fragment of an Itinerary from the time of the Seleucides, which he compares with the statements of the Greek and Arabic geographers and of modern travellers, and thus amends in several points.

Wilhelm *Geiger*, *Le Pays du Peuple de l'Avesta dans ses conditions physiques*.

Muséon, T. II., pp. 54-68.

Geiger's article about the country of the people of the Avesta endeavours to state the country where this book had its origin.

Wilhelm *Geiger*, *L'Oasis de Merw*.

Muséon, 1883. Tom. II., pp. 601-609.

The article is interesting for the historian.

Alb. *Gasteiger Khun*, Von Teheran nach Beludsch. *Reise-Skizzen*. M. Karte. Innsbruck. 164 pp. 1882.

E. *Stack*, Six Months in Persia. 2 Vols. Lond. 294 and 319 pp. 1882.

H. *Kiepert*, Persien. Meyers Convers. Lexicon. Jahres-Suppl. III., 1882.

F. G. *Goldsmid*, Persia. (Foreign Countries.) London, 1882.

H. C. *Rawlinson*, Kurdistan. Encycl. Brit. XIV.

A. *Stein*, Afghanistan in Avestic Geography.

Indian Antiquary, Jan. 1886.

E. *Drouin*, Notice Géograph. et Hist. sur la *Bactriana*. (Extrait de la Grande Encyclopédie), Paris, 1887. 27 pp.

Houtum-Schindler,

1. Notes on Demâvend, Proceed. R. Geogr. Society 10, 2, pp. 85-89, 1888.
2. Dasht-i-lût, Ind. Antiq. 16, S. 361, 1888.
3. On the length of Persian *Farsakh*, Proceed. R. Geogr. Soc 10, 9, pp. 584-88, 1888.

G. N. *Curzon*, Leaves from a Diary to the Karun River. Fortn. Review, Avril and May 1890.

Curzon gives a short description of his navigation on the Karun River and of his stay at the places situated on its banks, especially at Mohammerah and Ahwâz.

Th. *Bent*, Reisen im südlichen Aderbajan. Mitteilungen der Geograph. Gesellschaft zu Wien. 1890. 33, pp. 250-251.

Bent gives interesting notices about the mixture of population in this region.

E. *Drouin*, Notice Historique et Géograph. sur la Characène.

Muséon, 1890, IX, pp. 129-150.

Drouin states the frontiers of the country of *Characène*, and gives a short history of the capital, which, in order to distinguish it from other towns of the same name, is always called Σπασίνον Χαραξ. *Characène* seems to have constituted itself as an independent empire in 129 before Christ under *Spasines*, the son of Sogonadakes.

K. Prellberg, Persien, eine Historische Landschaft. Mit einer Karte. Leipzig, 1891. 101 pp.

Prellberg gives a detailed description of the Persian empire with respect to its physical condition. He distinguishes carefully between the districts qualified for culture, those only meet for nomads, and the more considerable deserts. It is clear that these unchangeable qualities of the country were of great influence upon the empires rising on this soil. The considerable number of nomads favoured the conquest of great districts, but was an impediment for the consolidation of the acquired dominion.

T. E. Gordon, A Journey from Tehran to the Karun and Mohamrah. Proceedings of the Royal Geographical Society, 13, pp. 484-87, 1891.

H. B. Lynch, Notes on the present state of the Karun River, between Shuster and the Shat-el-Arab.

Proceedings of the Royal Geograph. Soc., 1891, 13, pp. 592-595.

A. Biddulph, Journey across the Western portion of the Great Persian Desert, via the Siâh Kuh Mountains and the Darya-i-Namak.

Proceedings of the Royal Geograph. Society, 1891, 13, pp. 645-657.

A. Houtum-Schindler, Note on the Kur River in Fârs, its Sources and Dams, and the District it irrigates.

Proceed. of the Roy. Geogr. Soc., 1891, 13, pp. 287-291.

Geschichte and Kultur:

Wilhelm Geiger, Geographie von Iran.

Grundriss der Iranischen Philologie, &c., Vol. II., pp. 371-394. 1897.

Contents : I --Physische Geographie. II.--Politische und Wirtschaftliche Geographie.

A short survey of the geography of Iran, giving completely the literature.

V.

NUMISMATICS.

J. de Morgan, Mission Scientifique en Perse.

Vol. I.—*Études Géographiques avec 199 figures et 58 planches hors texte.* Paris, 1894. Vol. II.—*Études Géographiques.* Vol. III.—*Études Géologiques.* Paris, 1895.

This excellent work is deserving of consideration.

Edward Thomas, Early Sassanian Inscriptions, Seals and Coins. London, 1868.

Collection de Clercq, Catalogue Méthodique et Raisonné, &c. Paris, 1890.

Tome deuxième contains “*Cachets Orientaux, intailles Sassanides,*” Cap. I.

Levy, Beiträge zur Aramäischen Münzkunde Kleinasiens. Zeitschrift der Deutschen Morgenländ. Gesellschaft 15, 623-628. Jahr. 1861.

Levy, Beiträge zur Aramäischen Münzkunde Erans und zur Kunde der älteren Pehlewi-Schrift, ibidem 21, pp. 421-465. Jahr 1867.

A. D. Mordtmann, zur Pehlevi-Münzkunde.

Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft, Vol. XXXIII., 82-142, 1879. XXXIV., 1-162, 1880.

Th. Nöldeke, Zur Pehlevi-Sprache und Münzkunde, in the same volume, pp. 687-693.

Both authors discuss several points of Sassanian numismatics, but the coins published by A. D. Mordtmann belong for the most part to the period after the fall of the Sassanian dynasty.

A. D. Mordtmann has discussed in the "Zeitschrift für Numismatik," VII., 40-53, a number of coins which are important for the history of the Parthians. According to him, these were fabricated in the Persis, and belong to the years from 80 before Christ to 20 after Christ, the country being ruled at this time by Parthian governors who possessed a certain autonomy. As masters of the mint are named Parthian great-kings or near relations of them, some coins are without any name.

Cunningham, Relics from Ancient Persia, in Gold, Silver, and Copper. Journal of the Asiatic Society of Bengal, L, 151-186. With 9 tables. 1881.

The important essay by *Cunningham* treats of new interesting discoveries of Eranian antiquities and coins; the last-named are of the time from Darius to Antiochus the Great and Euthydemus of Bactria.

Cunningham, Relics from Ancient Persia, in Gold, Silver, and Copper. 2nd Notice.

Journal of the Asiatic Society of Bengal. Vol. 52, pp. 64-67.

Cunningham continues his relation about the discovery of antiquities.

Thomas gives in the Journal of the Royal Asiatic Society, Vol. XV., researches upon Parthian and Indo-Sassanian Coins, 1883.

Theodore Reinach, Les Monnaies Arsacides et l'origine du Calendrier Juif. Revue Numismat. VII., pp. 385-92.

Aurel Stein, Zoroastrian Deities on Indo-Scythian Coins. Babylonian and Orient. Record, 1887. No. of August 1887, pp. 155-166.

C. de Harlez, The Deities of the Indo-Scythian Coins. Ibid., 1887, pp. 206-207.

These coins, which have been preserved in East Erân from the time between the fall of the Achämenians and the rising power of the Sassanians, may be considered as the transition from the old to the new time.

Alexii de Markoff, Monnaies Arsacides, Subarsacides, Sassanides, &c., décl. = Collections Scientifiques de l'Institut des Langues Orientales. Tom. V. Petersburg. 136 pp., 2 pls., 1889.

E. Drouin, Notice sur quelques monnaies bilingues Sassanides. Revue Numismat., VIII., 3, pp. 358-365. 1890.

E. Drouin, *Le Mot Khodâd sur les monnaies de la Sogdiana.* Journal Asiatique, 19, pp. 345-348.

H. Howorth, *The Initial Coinage of Parthia.* Numism. Chronicle, 1890, pp. 33-41.

E. Drouin, *Monnaies Sassanides inédites.* Rev. Numism., 13, pp. 45-64. 1895.

E. Drouin, *Sur quelques monnaies en bronze, de l' époque Sassanide.* Journ. Asiatique, V., ser. 9, pp. 165-168. 1895.

VI.

HISTORY OF RELIGION.

1. General Literature, pp. 16-19.
2. Cosmogonies and Legends, pp. 19-20.
3. Zarathushtia, pp. 20-22.
4. Religion of the Achæmenides, p. 22.
5. Religion and Philosophy under the Sassanians, pp. 22-23.
6. Bâbism, p. 23.
7. Varia, p. 23.

Historia religionis veterum Persarum eorumque Magorum, ubi etiam nova Abrahami et Mithrae et Vestæ et Manetis etc. historia atque angelorum officia et præfecturæ ex veterum Persarum sententia, item Persarum annus antiquissimus tangitur is *roû Gjemschid* detegitur, verus *roû Yezdegherd* de novo proditur, is *roû Melischah* expenditur, is *roû Seldjouk* et *roû Chorzimschah* notatur et is *roû Kata* et *roû Oighur* explicatur. Zoroastris vita ejusque et aliorum vaticinia de Messiah e Persarum aliorumque monumentis eruuntur; primitivæ opinione de Deo et de hominum origine reserantur; originale Orientalis sibyllæ mysterium recluditur; atque Magorum liber *Sadder* (Zoroastris præcepta seu religionis canones continens) e persico traductus exhibetur. Dantur veterum Persarum scripturæ et linguae (ut haæ iam primo Europæ producantur et literato orbi postliminio reddantur) specimina. De Persiæ ejusdem lingua nominibus, deque hujus dialectis et a moderna differentiis strictius agitur. Autor est Th. Hyde. Præmisso capitum elencho, accidunt icones et appendix variarum dissertationum. Oxonii, e theatro Sheldoniano. 1700. 4°

Epitome of the Ancient History of Persia, extracted and translated from the *Jehan Ara*, a Persian manuscript, and accompanied by the original Persian by William Ouseley. London, 1799. 8°

Des Scheikh Mahomet Fani Dabistan, oder von der Religion der ältesten Perser. Aus der Persischen Urschrift von Franc. Gladwin ins Englische, aus diesem ins Deutsche übersetzt von J. J. H. von Dalberg. Nebst einem Nachtrage, Würzburg, 1809. 8°, 2° Edit., 1817. 3° Edit., 1823, 8°.

Dabistani Muzahib, Account of the Religious Creeds of various nations, by Moohummud Mohsen Fany. Calcutta, 1224 (Hedjr).

Desatir, or Sacred Writings of the Ancient Persian Prophets, in the original tongue, together with the ancient Persian version and commentary of the fifth Sasan, carefully published by *Mulla Firuz bin Kaus*. Bombay, 1818. 2 vols., 8°.

Haiat-ul-Kulub, 2 vols. folio. Teheran (*sans date*).

Histoire des prophètes. Le premier volume contient l'histoire des prophètes anciens d'Adam jusqu'à Mohammed, le second contient la vie de Mohammed et de ses compagnons. Mr. Garcin de Tassy a donné une notice sur cet ouvrage dans son histoire de la littérature hindou et hindoustani, p. 345.

J. G. Rhode, die Heilige Sage und das gesammte Religionssystem der alten Bactrer, Meder und Perser oder des Zend-Volks. Frankfurt, 1820. 8.

A. Hovelacque, L'Avesta, Zoroastre et le Mazzéisme. Première Partie. Introduction. Découverte et interprétation de l'Avesta. Paris, 1878.

A complete account of the history of the Persian religious documents in Europe from their first becoming known down to the present state of investigation.

G. Rawlinson, The Religion of the Ancient Iranians. Printed in the Journal, "Sunday at Home," May, June, 1879.

It is an interesting representation of the religion of the ancient Iranians destined for a larger public.

L. Feer treats of the Old Erârian religion in Lichtenberger's Encyclopædie des Sciences relig. 48 livr. 1881.

K. Wieseler, Untersuchungen zur Geschichte und Religion der alten Germanen in Asien und Europa. Leipzig, 1881, VIII, 178 pp.

Wieseler in his book (page 95, following) designates the Parthians as Scythic tribes, and counts them, like all their Scythic brethren, among the Germans with the intention, as it seems, to get the matter for reconstructing a primitive religion common to all these nations (also the Galatians in Asia Minor, the Picts and Cimmerians in Britain, the Pruzi in Prussia, the Calaguritanians in Spain).

Zenaïde Ragozin, Media, Babylon and Persia from the fall of Niniveh to the Persian war. Including a study of the Zend-Avesta or religion of Zoroaster. London, 440 S.

Vol. XIX of the "Story of the Nations."

James Darmesteter, Ormazd et Ahriman, leurs origines et leur histoire. Paris, 1877.

C. de Harlez, Des origines du Zoroastrisme. *Journal Asiatique* 1878, XI., 2 (Févr-Mars), XII., 2 (Août-Sept.). Cf. *Hovelacque*, les deux principes dans l'Avesta, and Ahura Mazdâ, *Revue de Linguistique* 1878 (IX., 175 follow.). *C. de Harlez*, Des origines du Zoroastrisme *Journal Asiatique*, 1879. XIII. (7 Serie), p. 241-90 ; XIV., pp. 89-140.

In this work about Ormazd and Ahriman, Darmesteter supposes that the religion of Zoroaster originated in a natural manner from the Old Arian religion, especially from the thunderstorm-legend, which has such a prominent part in it.

de Harlez opposed these views in several essays of the *Journal Asiatique* (Paris) from the point of view of Avestic philology. There *de Harlez is right*. The question is, before all, what idea one has of the Old Arian religion. If one supposes, as is often the case, that the most ancient religious ideas of the Vedas are those of the primitive Arian religion, the idea one has of this primitive Arian religion certainly will be formed according to the *Veda*, and there will be looked for corresponding ideas in Persia. But in accordance with *Spiegel* and *de Harlez* I believe the *Veda*-religion to be already very different from the primitive Arian one, and *I ask an entirely unprepossessed examination of the Avesta as well as of the Veda*. According to Roth, *Avesta* and *Veda* are almost identical. *This is not my opinion.*

J. Darmesteter, The Supreme God in the Indo-European Mythology. *Contemporary Review*, October, 1879, pp. 274-289.

According to Darmesteter, the ancient Indo-Germans all worshipped one God of heaven as the supreme being. The Greeks, Romans and Slavi remained faithful to this God until they became Christians. The Indians, Germans and Lithuanians left him for gods of later origin ; only the *Parsees* continued to be his faithful adherents up to this day.

J. Darmesteter, The Origin of Magism and the Zend-Avesta. Letter to the Academy in the Number of the 14th of August 1880.

C. de Harlez, The Medic Origin of Zoroastrism. *Academy*, 1880. Vol. XVIII. p. 155.

Darmesteter and *de Harlez* believe that the *Avesta* is of Medic origin. Cf. *Darmesteter*, *Vendidâd* Introduction, Chapter IX., Second Edition.

Luquiens, The *Avesta* and the *Stormmyth*. "New Englander," September, 1881.

Friedrich *Spiegel*, Ormazd und Ahriman. "Im neuen Reich." 1881, N. 33.

Luquiens and *Spiegel* discuss the opinions of Darmesteter about the origin of the *Avesta* religion.

Fabri, De Mithræ dei solis invicti apud Romanos cultu. *Göttingen*, 1883, 120 p.

Fabri treats of the Mithra-cult with the Romans.

J. A. Farrar, Religion of Mithra. *Gentlemen's Magazine*, N. S. 29, p. 436.

Cesare A. *Levi*, Dei Culti Oriental nell'antica Venezia : Dichiaraione di un Monumento Mithriaco in Torcello. *Atti Ist. Veneto di sc.* 6, Ser. 6.

R. Roth, Die Seelen des Mittelreichs im Parsismus. *Zeitschr. der D. Morgenl. Gesellschaft*, 1883, Bd. 37, pp. 228-229.

Roth examines the question whether the idea of an intermediate world belongs merely to later Parsee writings or is already to be found in the Avesta.

Mitchell, The Zend-Avesta and the Religion of the Persians. London, 1884. Rel. Tract Soc. 12mo., 62 pp. (Cf. *Indian Antiquary*, 18, 272.)

J. Darmesteter, *Parsism*, its place in history. *Voice of India*, 32 pp. 1887.

Eugen Wilhelm, Königtum und Priestertum im alten Erân. 1886. *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*. Vol. 40, pp. 102-110.

Eugen Wilhelm, Kingship and Priesthood in Ancient Erân. Bombay, 1892.

This treatise is the translation or rather the revision of the above-named essay.

Eugen Wilhelm, Zarathustra and his Age. Bombay, 1887.

Eugen Wilhelm, The Arian Period and its Conditions, and the Cult of the Genii in Ancient Erân. Bombay, 1888.

Eugen Wilhelm, The use of the Urine of Oxen, according to the precepts of the Avesta, and on similar customs with other Nations. Bombay, 1889.

These three last-named essays were published at Bombay in English and Gujarati.

A. V. W. Jackson, Weighing the Soul in the Balance after Death: an Indian as well as Iranian Idea. *Extrait des Actes du Xe Congrès International des Orientalistes*, Section I. (Inde), pp. 67-74. Leiden, 1895.

R. von Koeber, Des Bewusstsein der Wiederverkörperung bei den Parsen und Mohammedanern. "Sphinx," 19. pp. 96-104. 1895.

Fr. Windischmann, Zoroastrische Studien. *Abhandlungen zur Mythologie und Sagengeschichte des Alten Iran*. Nach dem Tode des Verfassers herausgegeben von Friedr. Spiegel. Berlin, 1863.

These Zoroastrian studies contain much which is still valuable and interesting.

Marius Fontane, Aryas et Iraniens. *Nouv. Rev. XI*, 294-319. "Hist. Univers.," Tom. II. *Les Iraniens. Zoroastre (de 2500 à 800 av. Jes. Chr.)*, pp. 335-72.

Fontane's work, written in elegant style, draws a historical parallel between the Indian Arians according to the Rigveda and the Erâniens according to the Avesta.

James Darmesteter, Les Cosmogonies Aryennes. *Rev. Phil. Année VI.*, Tom. XI., pp. 449-493. Paris, 1881. Reprinted in Darmesteter's *Essais Orientaux*. Paris, 1883. S. 135-207.

Darmesteter's essay leads us to the time before the rise of the Medic and Persian empires. Darmesteter treats the accordance in the Indo-German cosmogonies in a similar way as, formerly, the doctrine of the Indo-German supreme god. It results from a comparative examination of the cosmologic views.

of the Indians, Greeks, Persians, and Scandinavians, that *the idea of a creator is not to be found among the Arians*. Matter is the primordial substance, from which even the gods took their origin.

C. de *Harlez*, *La Croyance à la Creation en six Epoques div. dans la Perse ant.* *Revue Catholique de Louvain*, 1882, Mai, Sept.

Harlez discusses the history of creation in the *Avesta*. In this same year and in this same Review (March 1882) he wrote an article: *Christianisme et Zoroastrisme*.

J. *Darmesteter*, *La Flèche de Nemroud en Perse et en Chine*.

Journal Asiatique, 1885, V., pp. 220-228. This article refers to comparative mythology.

J. *Darmesteter*, *Jemrûd et la Légende de Jemschîd*. *Journal Asiatique*, VIII., pp. 187-189. 1886.

P. von *Bradke*, *Dyâus Ahura, Asura Mazdâ und die Asuras*. Halle, VIII., 233 pp.

This work refers to comparative mythology.

Alex. *Kohut*, *Parsie and Jewish Legends of the first man*. *Jewish Quarterly Review*, 3, pp. 231-250.

Kohut's article treats the resemblance of the Persian legend of the first man with that of the Jews.

Al. *Kohut*, *Zoroastric Legends and their Biblical sources*. *Orient. Bibliograph.*, 5, pp. 234-238. 1891.

Ed. *Montagne*, *Les Légendes de la Perse*. Paris, 1890.

The *Nöldeke*, *Atropatene, Zeitschrift der D. Morgenländ. Gesellschaft*, Vol. XXXIV., pp. 692-697.

The *Nöldeke*, "Der beste der Arischen Pfeilschützen im Awestâ und im Tabari. *Zeitschrift der D. Morgenl. Gesellschaft*, Vol. XXXV., pp. 445-447.

In the first article *Nöldeke* disputes Darmesteter's etymology of the name *Atropatene*. In the second he gives information about the fabulous archer "Arish."

Nirangha par Kalamdas, Contenant les questions proposées à Mr. Wilson dans le *Durbin par Kalidas*. *Bombay*, 1841. 12° 347 pp.

The title is in Gujarati. As to the contents of this work, see the *Journal Asiatique*, Juin 1843, pp. 514.

Mu'jizati *Zerdoushti*, C'est à dire les Miracles indubitables de Zoroastre, dès le commencement jusqu'à la fin, accompagné d'une exposition de la foi Zoroastrisme, par le Destour *Edalji Darabji Rustamji de Sanjana*, l'an de Yezdegird 1209, du Christ 1840. *Bombay*, 4°, 127 pp. The title is in Gujarati.

Talimi-Zurtoosht. or Doctrine of Zoroastre, in the Gujarati language, for the instruction of Parsi youths, together with an answer to Dr. Wilson's lecture on Vendîda. 1, compiled by a Parsee priest. *Bombay*, 1840, 4°, 268 pp.

Zar-hoshti Lokonam Dharm Pushtako. *Bombay*, 1858, 8, Ed. 2.

Friedrich *Spiegel*, *Über das Leben Zarathustras*.

Sitzungsberichte der Königl. bairischen Akademie der Wissenschaften, 1867. Sonderabdruck, 92 pp.

A. *Hovelacque*, Zoroastre et le Mazdéisme. Paris, 1880.

A. *Hovelacque* gives a well-connected representation of Avestic views. In his book will also be found a very praiseworthy account of the fate of the Avesta in Europe.

J. *Avery*, The Place and Times of the Rise of Zoroastrianism. American Antiquarian and Oriental., IX., pp. 117-119.

Ph. *Keiper*, Les Noms propres Perso-Avestiques et l'âge de la Légende Zoroastrienne. Muséon, 1885, IV., pp. 211-229.

P. *Cassel*, Zoroaster, sein Name und seine Zeit. Eine Iranische Glosse. Berlin, 1886, 24 pp.

Cassel believes that Zoroaster ought to be placed in the sixth century b. Chr.

Friedrich *Spiegel*, La Réforme de Zarathustra. Muséon VI., pp. 614-623, 1887.

F. M. *Crawford*, Zoroastre. Préface par E. *Chesneau*. Paris, 1889, 16°.

K. F. *Geldner*, Zoroaster, Encyclop. Britannica, 84, pp. 820-823.

Monier *Williams* treats in two essays of the Religion of Zoroaster and of the Parsees.

"Nineteenth Century." January, March.

A. V. W. *Jackson*, Where was Zoroaster's Native Place? Journal of the Amer. Orient. Society, I., pp. 221-232. Appendix. Av. vaēdhañhō nōit uzōis. Vol. I., 16. *Ibid.* p. 281 ff.

A. V. W. *Jackson*, Zoroaster. Article in the International Cyclopædia, 1892.

A. V. W. *Jackson*, Avesta. Article in the International Cyclopædia, 1892.

A. V. W. *Jackson*, Notes on Zoroaster and the Zartusht-Nâmâh. Proceedings of the Amer. Orient. Society, April 1892, p. CLXXX.

Jackson, after having examined the classical and Iranian documents, comes to the following result :

Zoroaster, indeed, arose in the West, most probably somewhere in *Atropatene*. He then presumably went to *Ragha*, but finding this an unfruitful field, turned at last to *Bactria*. From Bactria, the now organized State religion, spread back towards Media, thence down to Persia.

A. V. W. *Jackson*, Avesta, the Bible of Zoroaster. Biblical World. June, 1893, pp. 420-431.

A. V. W. *Jackson*, The Doctrine of the Resurrection among the Ancient Persians, Journ. Amer. Orient Soc., Proc., pp. 38-39, 1893.

A. V. W. *Jackson*, Notes on Zoroaster and the Avesta. Journal of the American Orient. Society Proc., pp. 126-129 (March, 1894).

L. H. Mills, Zoroaster's Doctrine of Immortality. "The Thinker," II., pp. 508-514. 1893.

L. H. Mills Zoroaster and the Bible. 19th Cent. 35, pp. 44-57. This essay is translated into Gujarati by Dhanjibhai Nawroji Koorlawalla. Bombay, 1895.

J. H. Moulton, Zoroaster and Israel. "The Thinker," I., pp. 401-8; II., pp. 308-15; 490-501. 1893.

Rich. Gottheil, References to Zoroaster in Syriac and Arabic literature. Classical Studies in Honour of Henry Drisler, pp. 24-51. New York.

Achmed Bey Agaeff, Les Croyances Mazdéennes dans la Religion Chûte. Transactions of the IX. Internat. Congress of Oriental. Vol. II., pp. 505-514. 1893.

W. Bang, Zur Religion der Achämeniden. Zeitschrift der Deutschen Morgenl. Gesellschaft. Vol. 43, p. 674. 1890.

L. C. Casartelli, La Religion des rois Achéménides d'après leurs inscriptions: Compte rendu du troisième congrès scientifique international des Catholiques tenu à Bruxelles du 3 au 8 September 1894 Bruxelles, 13 pp.

C. de Harlez, La Religion persane sous les Achéménides. Revue de l'Instruction publique en Belgique, Vol. 38, pp. 4-16.

Casartelli places together the religious facts of dogmatical as well as of moral science which the old Persian cuneiform inscriptions of the Achemenian Kings afford.

De Harlez endeavours to prove that the Persians of the Achemenian time did not yet recognize the authority of the Avesta.

A. Hovelacque, La Renaissance du Zoroastrisme au moyen âge, in "Mélanges de Linguistique et Anthropologie par A. Hovelacque, E. Picot et J. Vinson." Paris, 1880. pp. 298-314.

The article of **A. Hovelacque** gives a survey of the circumstances and literature of the Sassanian period.

J. Menant, Essai sur la Philosophie Religieuse de la Perse. Paris, 1844.

Casartelli, La Philosophie Religieuse sous les Sassanides. Paris, 1884, VIII., 192 pp.

L. A. Casartelli, The Philosophy of the Mazdayasnian Religion under the Sasanids. Translated by Firuz Jamasp Dastur Jamasp Asa. Bombay, 1889.

Albrecht Wirth, Aus Orientalischen Chroniken. Religionsgespräch am Hof der Sassaniden. 4°. LXVI., 276 pp. Frankfurt, 1894.

This work contains much interesting matter.

Rev. John Wilson, A Lecture on the Vendidad-Sadé of the Parsis. Bombay, 1887.

Il ya plusieurs éditions de cet ouvrage.

The Hadie-Gum-Rahan, or a guide to those who have lost their way, being a refutation of the lecture delivered by the Rev. D. Wilson, by *Aspandiarjee Framjee*. Bombay, 1891.

C'est un commentaire polémique du Mémoire de Mr. Wilson sur le Vendidad. Voyez Journal Asiatique, Juin 1873, p. 514. Une réponse à cet ouvrage est l'ouvrage suivant :

The Parsi Religion, as contained in the Zend-Avesta, and propounded and defended by the Zoroastrians of India and Persia, unfolded, refuted, and contrasted with Christianity, by John Wilson. Bombay, 1842. 8°.

Franz Görres, Das Christentum im Sassanidenreich. Zeitschrift für Wissenschaftliche Theologie, 30, pp. 449-468. 1888.

This article relies upon occidental sources.

E. G. Browne, A Year amongst the Persians. Impressions to the life, character and thought of the people of Persia, received during 12 months' residence in that country in the years 1887-1888. IX., 594 pp. London, 1894.

E. G. Browne, The Tarikh-i-jadid or New History of Mirza Ali Muhamud the Báb, by Mirzá Huseyn of Hamadán, translated from the Persian. Cambridge, 1893.

Both works are very important. Browne is the best connoisseur and judge of Babism.

James Darmesteter, Une prière judéo-persane. Paris, 1891.

A. Houtum-Schindler. The Soma Plant. Academy, 1884, 27, p. 83.

Houtum-Schindler believes that the Hôm-plant of the Mazdayasnians is an *Asclepias-Sarcostemma* : plants which he has seen himself during his journey between Bender Abbas and Kermân.

W. T. Thiselton Dyer, The Soma Plant. Academy, 1884, 26, pp. 380, 416 ; 27, p. 120.

Charles Leland, The Soma Plant. Academy. 1884, 27, p. 15.

Max Müller, The Soma Plant. Acad. 26, S. 275 ; 343, 397ff.

R. Roth, The Soma Plant. Acad. 26, p. 326ff.

R. Roth, Wo wächst der Soma ? Zeitschrift der D. Morgenl. Gesellschaft, 1884, Vol. 38, pp. 134-139.

VII.

HISTORY OF CULTURE AND CUSTOMS.

E. Drouin, L'ère de Yezdegerd et le calendrier perse. Revue d'Archéologie 12, p. 333-43. 13, 243-256. 14, p. 42-54, 289-42.

This pamphlet is important for historians.

R. V. Roth, Der Kalender des Awestâ und die sogenannten Gâhansbâr. Zeitschrift der Deutschen Morgenlând. Gesellschaft. Vol. XXXIV, pp. 698-720.

C. de Harlez, Le Calendrier Pers. et les pays origin. du Zoroastrisme. Bulletin de l'Athenée Oriental, 1881, pp. 79-97 and pp. 159-183.

C. de Harlez, Le calendrier avestique et le pays originaire de l'Avesta. Louvain 1883. Separat copy.

This is a separate copy of a former treatise by C. de Harlez.

C. A. Piétrement, Les chevaux de l'Avesta. Revue de Linguistique 1880, pp. 315-325.

Piétrement uses his exact studies about the history of the horse for the interpretation of some passages of the Avesta.

C. A. Piétrement, Le mot zend, *aurusha'* Revue de Linguistique XV, 78ff.

Piétrement translates the avestic word 'aurusha' by 'light-red'.

In Piérement's work chapter III : Les chevaux dans les temps préhistoriques et historiques are treated the Arians of remote antiquity, their country and culture. Paris. 1883. XX, 776 p.

Wilhelm Geiger, Ostiranische Kultur im Altertum, Erlangen 1882.

Geiger's book gives an exact sketch of the geography of eastern Irân, with an account of the ethnography, the private and public life and the social organisation.

This book is translated from the German by Dârâb Dastur Peshotan Sanjana : Civilization of the eastern Iranians in ancient times, etc. London. 1885, Cf. Muséon IV, p. 665.

E. Rehatsek, Orientalische Rüstungsstücke Mit einer Tafel. Zeitschr. der D. Morgenlând. Gesellschaft. Bd. 36, pp. 655-658.

The Persian armature which Rehatsek describes belong to a later period, but they are not without interest also for the more ancient time.

I. Pizzi, Les coutumes nuptiales aux temps héroïques de l'Irân. Muséon 1883 Tom. II, pp. 365-380.

Pizzi, discusses the nuptial customs in the heroic time of Persia according to the Shâhuâme.

Darab Dastur Peshotan Sanjana, Next-of-kin marriages in old Irân. Journ. of the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society 17, 46, 1887. pp. 97-136.

The question is discussed how far the law of next-of-kin marriages was extended among the Parsees, whether the marriage with mothers and sisters was allowed.

Minocheherji, A short treatise on the Navjot ceremony. Bombay 1887.

Albrecht Weber, über alt-irânische Sternnamen. Sitzungsberichte der Berliner Akad. d. Wissensch. 1888, pp. 5-14.

H. Hübschmann, über die Persische Verwandtenheirat, *Zeitschr. d. D. Morgenl. Gesellsch.* 43, pp. 308-312. 1889.

Jivanji Jamshēdji *Modi*, Quelques observations sur les ossuaires rapportées de Perse par M. Dieulafoy, *Comptes rendus des séances de l'Academie des inscriptions et belles-lettres*.

L. C. Casartelli, *Astodâns* and the Avesta funeral prescriptions. *Babyl. and Orient. Rec.* y, pp. 145-152.

Casartelli believes that the Astodâns were the places of preservation for the bones of the ancestors of a family. They were formerly collected and preserved by each single family, while, according to the custom of to-day, they are all kept at one and the same place.

La purification selon l'Avesta et le *Gôméz*. *Muséon IX*, pp. 105—112.

The author of this article is not named. It seems to be C. de Harlez.

The anonymous writer endeavours to prove that by *Gôméz* is meant the urine of oxen, which was used for religious ablutions, but he comes at last to the result that water is the principal matter and that the urine of oxen may be omitted, if the views of the century are against it.

Eugène Wilhelm, On the use of oxen's urine according to the precepts of the Avesta and on similar customs with other nations. *Bombay* 1889. 16° 80 p.

The same essay in *Gujerati*. *Bombay* 1889. II., 78 page.

Wilhelm treats of the use of the urine of oxen as a means of purification and a remedy from the most ancient down to modern times and adjoins an exact analysis of the urine of the respective animals.

Eugène Wilhelm, Priester und Ketzer im alten Erân. *Zeitschrift der Deutsch. Morgenländ. Gesellschaft*. Vol. 44, pp. 142-153. 1890.

VIII. ARCHÆOLOGY.

The *Ateshkedah*, or fire temple by *Hajji Lutf Ali Beg* of Ispahan, now first edited from the collation of all the known manuscripts by Nathaniel Bland, Esq., London, 1844, 2 Vols. 8°.

A. Houtum-Schindler, Historical and Archæological Notes on a Journey in South-Western Persia 1877-78. *Journal of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland* XII. 312-326.

Houtum-Schindler's informations are of interest for researches about the complicated courses of the streams of Sasiana.

Friedrich Spiegel, Ådar Gushasp. *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft*, Vol. XXXIII., pp. 496-501. 1879.

Spiegel states the place of the Fire-Temple Ådar-Gushasp which is often named under the Sassanides and the signification of its name.

Clermont-Ganneau, Origine perse des monuments aram. de l'Égypte. Reprinted from the *Revue Archéologique*, Aout 1878 and Janv. 1879.

Clermont-Ganneau believes several Aramean monuments found in Egypt to belong to the Achæmenian period, either 527-405 or 340-332.

This article is also published as separate copy entitled : *Origine persane des monum. araméens de l'Egypte*, Paris, 1882, 40 p. and one table.

Jules *Oppert*, *Le prétendu tombeau de Cyrus*. *Revue de l'histoire des religions*. VI, p. 370 and following. Report of a lecture delivered at the Académie des Sciences et Belles Lettres. Paris 1882. *Compte rendu* 165, 166, 265.

The tomb of Murghâb, which was considered to be the tomb of Cyrus, ought for its form to be that of a woman. In a not-printed contribution to the academy *Dieulafoy* supposes it to be the sepulchre of *Mandane*, while *Oppert* thinks rather of Cassandane, the wife of Cyrus.

F. H. *Weissbach*, *Das Grab des Cyrus und die Inschriften von Murghâb*.

Zeitschrift d. D. Morgenländ. *Gesellschaft*. Vol. 48, pp 653-65.

Dieulafoy, *Réultat d'une mission en Perse*. *Compte rendu de l'Académie des Inscr. et Belles Lettres*. X, pp. 193-195. Paris 1882.

Dieulafoy, a French engineer, who was commissioned by the French government to study the Persian buildings, relates his journey of 13 months. He believes that there ought to be a distinction between the official architecture dependent on the fancy of the dynasties and the popular and national one, which was very rational and of which many traces are still to be found. Remainers of this last one are the palaces of *Firazabad*, *Feraschbad* and *Sarristan* of the time of Darius and his successors, with their cupolas models of the Hagia Sophia; of the Parthian and Sassanian period the arches (*takht*) *Elvan* and *Koesra* (*Chosru*). Royal architecture show the ruins in the plain of the *Polvar-Rud* (*Palaces of Soleiman*) and the ruins of *Persepolis*. In the first ones, which do not indicate the place of *Pasargadae*, a mighty substructure of the time of Cyrus is of Greek archaic style; it seems that the construction was interrupted after the death of Cyrus, who intended perhaps to build a capital never to the Medie frontier, an intention given up by Darius. The quadrangular tower of *Palvar-Rud*, an imitation of the Lycian tombs, is probably the mausoleum of *Cambyses*, the father of Cyrus.

Dieulafoy, *L'art antique de la Perse*. 1. partie : *Monuments de la vallée du Polvar-Roud*.

Paris, librairie central d'architecture, 64 p. 20 Tafeln. 2. partie ; *Monuments de Persepolis*. Paris 1884. 96 p., 75 figur. 22 table. 4.

Dieulafoy, *Les dérives plastiques d'Isdoubar en Perse et en Grèce*. 84.

This notice in the *Revue critique* XVIII, p 112, 115 treats the allegorical figures in the ruins of Persepolis and shows that the same subjects were treated already by Assyrian or rather Old Babylonian artists.

Mrs. I. *Dieulafoy* relates her journey in West Persia and Babylonian. Cf. *Globus*, 46, 14, 17, 20.; *Tour du Monde* 45, No. 1148 ff.

Dieulafoy, *Note relative à la Découverte sur le Tombeau de Darius de Sept Inscriptions Nouvelles*. Paris, 1886. 4 pp.

Jane *Dieulafoy*, (1) *The Excavations at Susa*. *Harper's Magazine*, 75, np. 1-23.

(2) A. Suse. *Journal des Fouilles*. Paris, 1888, 4° 135 wood-cuts. 30 frs.

(3) La Perse, la Chaldée et la Susiane. Paris, 1888. 366 wood-cuts. 50 frs.

(4) Dieulafoy's Ausgrabungen in Susa. *Globus* Bd. 54, pp. 184-40, 147-56, 166-72.

L. U. A., Marcel Dieulafoy's Ausgrabungen in Susa. *Kunstchronik* 23, pp. 429-431.

Dieulafoy, The Palace of Artaxerxes Mnemon and the Book of Esther. "Sunday School Times," Nov. 1888, p. 722.

M. Dieulafoy, L'Art Antique de la Perse, p. 5. Monuments Parthes et Sassanides. Paris, 1889. 244 pp., 22 pl.

R. E., Le Palais de Darius d'après M. Dieulafoy. *Revue sc.* (rose), 44, pp. 135-138.

M. Dieulafoy, L'Acropole de Suse d'après les fouilles exécutées en 1884-86. I. Partie—Histoire et Géographie. Paris, 1890, 4°. 133, pp. 47g. II. Partie.—Fortification, 1890, pp. 117-262, 95 grav., 2 pl.

Dieulafoy, Les Edifices Religieux de la Perse Ancienne. Comptes rendus, etc., 19, pp. 422-424.

Ménant, The French Expedition to Susiana. 1887. *American Journal of Archaeology*, III., pp. 87-93.

E. Ricard, La Perse, Mission Dienlafoy. *Bulletin de la Soc. Géogr. de Toulouse*, VI., pp. 68-97.

A. Selenoj, Qala-i-Gebr. Iswestijá Kaukas. Abt. Russ. Geogr. Gesellschaft, 9, 1, p. 92 ff., 1888.

Description of a supposed palace of Guebers in the region of Weramin, which seems to be of the time of Alexander the Great or Seleucus Nicanor.

C. Gabillat, L'Art des Achéménides, les Frises Emaillés et les Chapiteaux Susiens du Louvre. Art. Nos. 612-614. 1889.

W. Golénisch ff, Stèle de Darius aux environs de Tell el Markhoutah. Recueil des Travaux, 13, pp. 99-109. 1890.

Jaillon et Lemesson, Lettres à M. Golénischeff au sujet des Monuments Perses de l'Isthme. Ibid. pp. 97-99. 1890.

Fr. Rosen, Bericht über seine Reise vom Persischen Golf zum Kaspischen Meer.

Verhandlungen der Gesellschaft für Erdkunde. Berlin, 1890. 17, pp. 286-298.

Rosen speaks of interesting archaeological antiquities.

A. B. Schierenberg, Das Mithræum in Ostia und das in Externsteinen. *Zeitschrift für Ethnologie*, 19, 6, (1887), p. 608, follow.

C. A. Ulrichs, Ein aufgefundenes Monument des Sonnengottes in Dalmatien. *Ausland*, No. 48 (1888), p. 959, follow.

Ivan v. Bojnicic, Denkmäler des Mithraskultus in Kroatien. Agram. 16 p., 2 Fig. 1888.

J. Asbach, Die Mithrasinschriften. 1888. Bonner Jahrbücher, Heft. 48, p. 256.

J. M. Robertson, Mithraism. Time, April 1889.

A. Lebèque, Le Bas-relief Mithriaque de Pesaro. Revue Arch. 13, pp. 64-69.

Mélix, Les Monuments Mithriaques de l'Algérie. Bull. Ac. d'Hippone, 1889. N. 23, 1-4, pp. 86-119.

A. Garovaglio, Il culto di Mithra in Lombardia. Arch. Stor. Lomb. XVII., pp. 167-171.

Separate copy—Milano, 1890, 7 p., 8°.

Franz Cumont, Le Culte de Mithra à Edesse.

Revue d'Archéologie (Juillet-Août), 12, pp. 95-98. 1888.

Franz Cumont, Le Taurobole et le Culte d'Anahita.

Revue d'Archéolog. 12, s. 132-136. 1888.

Cumont endeavours to prove that the Taurobolium is not connected with the cult of Cybele, but with that of Anahita.

F. Cumont, Textes et Monuments figurés relatifs aux Mystères de Mithra, publiés avec une introduction critique. Fasc. I—III. Brüssel, 1894-95.

Cumont's work upon the Mithra-cult is the best existing. Dacia has, of all Roman provinces, furnished the greatest part of antiquities referring to Mithra-cult.

IX.

IRANIAN LANGUAGES.

OLD IRANIAN.

Paul a S. Bartholomæo, De antiquitate et affinitate linguæ Zendicæ, Sanscriticæ et Germanicæ. Patavii, 1798, 4.

R. Rask, Om Zendsproget og Zendavestas Älde og Ägthed. Kjöbenhavn, 1826, 12°.

R. Rask, über das Alter und die Echtheit der Zend-Sprache und des Zend-Avesta und Herstellung des Zend-Alphabets; nebst einer Übersicht des gesammten Sprachstammes; übersetzt von F. A. von der Hagen. Berlin, 1826, 12°.

H. Hübschmann, Umschreibung der Iranischen Sprachen und des Armenischen. Leipzig, 1882, III., 43 p.

Hübschmann has already established several systems of transcription, and gives in this treatise a new one, regretting that the Standard-Alphabet of Lepsius is not generally received. He treats of transcription in general, and particularly of the transcription of Zend, Old-Persian, Neo-Persian, Kurde, Afghan, Ossetian, Baluci, Ghalka, and Armenian.

History of the Language.

Christian Bartholomæ.—I. *Vorgeschichte der Iranischen Sprachen.* Grundriss der Iranischen Philologie, etc., Vol. I., pp. 1-151, 1895.

II.—*Awestasprache und Altpersisch*, ibid. Vol. I., pp. 152-248. 1895-96.

This grammar and these researches rely upon the newest principles of linguistic science. *Bartholomæ* is the chief representative of those scholars that are called "Jung-grammatiker."

Christian Bartholomæ, *Handbuch der Altiranischen Dialekte.* (Kurzgefasste vergleichende Grammatik, Lesestücke und Glossar), VI. p. 272, 80 Leipzig, 1883.

C. de Harlez, *De la Transcription de l'Alphabet Avestique.* Bezzenger's Beiträge zur Kunde der Indogerm. Sprachen, 1882. Vol. VII, pp. 127-139.

Harlez's pamphlet opposes the system of transcription established by Prof. Pischel.

Friedrich Spiegel, *Arische Studien.* Erstes Heft. Leipzig, 1874.

More was not published.

Contents:—I. Beiträge zur Altbaktrischen Grammatik, p. 1. Zur. Altbaktrischen Lautlehre, p. 3.

(a) $\text{An}' = o$, p. 5.

(b) Über die ancipites ô, o, e, p. 6.

(c) Über den Buchstaben l im Altiranischen, p. 8.

(d) Palatale und Sibilanten in den Arischen Sprachen, p. 12.

Beilage I.—Der Wechsel zwischen r und s, p. 31.

Beilage II.—Speñtô-mainyus-Ägromainyus. Ahurâ Mazdâo-duzhdâo, p. 36.

II.—Der Einfluss des Semitismus auf das Avesta, p. 45.

III.—Zur Geschichte des Dualismus, p. 62.

IV.—Das dreissigste Capitel des Yaçna in Huzvaresh-übersetzung, p. 78. Vorbemerkungen, p. 78.

§ 1—Der Name Huzvâresh, pp. 78-86.

§ 2—Die Huzvâreshsprache, pp. 86-91.

§ 3—Die Umschreibung, pp. 92-95.

§ 4—Die handschriftlichen Mittel, pp. 95-97.

Text und Übersetzung, pp. 98-109.

V.—Avesta und Shâhnâme, pp. 110-128.

VI.—Zur Lehre vom Infinitiv und Absolutiv in den Arischen Sprachen, pp. 129-157.

Beilage. Über Vendidad II., 48-60, pp. 158-162.

Friedrich Spiegel, *Vergleichende Grammatik der Altiranischen Sprachen.* Leipzig, 1882. IV, 559 S.

C. de *Harlez*, Manuel de la langue de l'Avesta. Grammaire, anthologie avec une courte introduction à l'étude de l'Avesta et les Has XI et XXVIII de la version Neriosengh, traduits et expliqués.

2 édition rev. et augmentée. Paris 1882. XX, 492 pag.

Spiegel's work is very important, the knowledge of the Old Iranian language being always one of the bases for historical researches into Old Persian matters.

De Harlez's manual is useful for beginners.

Chr. *Bartholomae*, Beiträge zur altiranischen Grammatik. I. in Bezzenger's Journal, Beiträge zur Kunde der indogermanischen Sprachen. 1882. Vol. VII. pag. 185-195.

Paul *Horn*, Die Nominalflexion im Avesta und den altpersischen Keilinschriften. Halle 1885, 65 p.

Paul *Horn*, Nasalis sonans=ū in the Avesta. Amer. Journ. of Philology XI, p. 89 follow. 1890.

Paul *Horn*, über die Genetive auf āi im Awestā. Bezzenger's Beitr. z. k. d. idg. Spr. 17, pp. 132-155. 1891.

I. *Pizzi*, Paralleli Indo-Iranici. Giornale della Società Asiatica Italiana, VII, pp. 197-242. 1893.

Chr. *Bartholomae*, Altpersisches. Bezzenger's Beiträge z. Kunde der indogerm. Sprachen 14, pp. 242-252. 1888.

_____, Arica IV. Cf. Indogermanische Forschungen II. pp. 100-110. 1893.

_____, Arica V.-VII. See Indogerman. Forschungen 4, pp. 121-131; 5, pp. 215-230; 5, pp. 355-372. 1895

Ménant, Les langues perdues de la Perse et de l'Assyrie. Paris. 1886. XI, 103 p. 16 me.

Ménant treats the history of the Old Persian and the Avestic tongues in Europe, exposing the principles according to which these languages are to be methodically examined and explained.

X

IRANIAN LANGUAGES.

OLD PERSIAN.

1. Cuneiform texts with translations. pp. 30-31.
2. Grammar. Contributions to the interpretation of the Cuneiform Inscriptions. pp. 31-32.

Dervišean, Über die Keilinschriften von Persepolis. Hates amsoraj (Armenian) Fasc. I.

Jules *Oppert* has given the texts of the Persian cuneiform inscriptions with copious commentary in the Journal Asiatique IV. sér. 17, 255ff., 378ff., 534 ff.; 18, 56ff., 322ff., 553ff., 19, 140ff. Jahr. 1851-53.

Friedrich *Spiegel*, Die altpersischen Keilinschriften im Grundtexte mit übersetzung, Grammatik und Glossar. Leipzig 1881. Zweite, sehr verbesserte Auflage.

An excellent edition, comprising text, translation, grammar, commentary and dictionary, and giving especially a precise history of the deciphering of the Cuneiform inscriptions.

Fr. *Stolze*, Persepolis, die archaemenidischen und sasanidischen Denkmäler und Inschriften von Persepolis, Istakhr, Pasargadae, Shápur, zum ersten Male photographisch aufgenommen. Im Anschluss an die epigraphisch-archaeologische Expedition von Persien von

F. C. *Andreas*. Herausgegeben auf Veranlassung des 5. Internationalen Orientalisten Congresses zu Berlin. Mit einer Besprechung der Inschriften von Th. *Nöldeke*. Bd. I, gr. folio. 7 pag. mit 73 Tafeln und 73 Bl. Tafel-Erklärungen, Bd. II. VI, 12 pag. mit 77 Tafeln und 77 Bl. Tafelerklärungen. Berlin. 1882.

In a splendid work Fr. *Stolze* gives the celebrated antiquities and inscriptions of Persepolis and its environs rendered by minute photographs.

C. *Bezzold*, Die Achämenideninschriften. Transcription des babylonischen Textes nebst übersetzung, textkritischen Anmerkungen u. einem Wörterbuch und Eigennameverzeichnis. Mit den Keilschriften und den kleineren Achämenideninschriften autographiert von P. *Haupt*. Hoch 4. 1882. Leipzig. XVI, 96 pag.

Bezzold's work renders as correctly as possible the Babylonian text of the Achaemenian inscriptions in three tongues, by carefully examining the readings in the former editions of *Niebuhr*, *de Sauley*, *Westergaard* and *Jules Oppert*. The text is given in transcription and accompanied by a translation. Paul *Haupt's* merit is the addition of the original text of the minor inscriptions according to partly new copies of the paper-impressions in the British Museum and according to photographs in *Stolze's* splendid work upon Persepolis.

B. J. A. *Evets*, A trilingual inscription of Artaxerxes Mnemon. Zeitschrift für Assyriologie pp. 410-417. 1890.

F. H. *Weissbach*, Die dreisprachige Inschrift des Artaxerxes Mnemon. Zeitschrift für Assyriologie. Vol. VI. p. 159 foll. 1891.

F. H. *Weissbach* und W. *Bang*, die alt-persischen Keilinschriften. 1. Lieferung. Leipzig 1893. (Assyr. Bibl. 10).

This new edition will give all the original texts, besides transcription, translation, commentary and dictionary.

F. H. *Weissbach*, Die altpersischen Inschriften: See Grundriss der Iranischen Philologie, etc. Herausgegeben von W. Geiger u. Ernst Kuhn. II. Band. 1. Lieferung. Strassburg, 1896. pag. 54-74.

Contents: I. Allgemeines. II. Verzeichnis und Inhalt der Inschriften. III. Geschichte der Entzifferung und Erklärung der Inschriften.

Telmon, A grammar of the old Persian language. Boston. 1891.

Chr. *Bartholomae*, Awestasprache und Altpersisch. Vgl. Grundriss der Iranischen Philologie. Vol. I., pp. 152-248. 1896.

Eberhard Schrader gives in the "Monatsberichte der K. Akademie der Wissenschaften in Berlin" 1830. S. 1033 a short notice upon a falsified Dariusstele.

P. Haupt, On the pronunciation of *tr* in old Persian. J. Hopkins University Circulars VI, pp. 117-118. 1887.

Wilhelm Bang, La grande iscrizione di Behistân Col. IV, §§ 317. Giornale della Società Asiatica Italiana. 3, pp. 159-163. 1889.

Wilhelm Bang, 1. Contributions to the old Persian lexicography. 2. Bh. IV, 66. Babyl. and Orient. Rec. 10, p. 239 follow. 1889.

Wilhelm Bang, Beiträge zur Erklärung der Achämenideninschriften. Zeitschr. d. Deutsch. Morgenländ. Gesellschaft. 43, pp. 525-534. 1889.

Willy Bang, Zur Erklärung der altpersischen Keilinschriften. Mélanges Charles de Harlez, p 5-11. 1896.

Contents : 1. Altpers. Bardiya, Armaniya, etc. 2. Altp. n, b, mb. 3. Hagmatana. 4. frastanika. 5. Ardumanis. 6. Zu Behist 1, 61-66. 7. Zur Religion des Darius.

A. Thum, Zu den altpersischen Keilinschriften. Zeitschr. f. vergl. Sprachf. 32, pp. 123-133.

Friedrich Müller, Beiträge zur Erklärung der altpersischen Keilinschriften. Wiener Zeitschr. f. Kunde des Morgenl. 3, p. 146-150. 1889.

Friedrich Müller, Zur Erklärung der Inschrift von Behistân. ibidem. 4, p. 173. 1890.

W. Foy, Altpersisches. Bh. 1, 14. Zeitschr. f. vergl. Sprachforsch., 33, 419-432. 1893.

W. Foy, Iranica, Zeitschr. d. D. Morg. Gesellschaft. Vol. 50, p. 129-135. 1894.

W. Foy, Iranica. 1896. ibid.

V. Rugarli, Tre iscrizioni cuneiformi di Dario d'Istaspe sur la rupe di Behistân. Trad. dal pers. Bologna, 1889, 15 pag.

XI

IRANIAN LANGUAGES.

AVESTIC.

1. Grammar, Chrestomathia, pp. 32-33.
2. Lexicography, p. 33.
3. Metrics, p. 34.
4. Contributions to the Avesta-Grammar, p. 34.

E. Burnouf, Etudes sur la langue et sur les textes Zends. Tom. I. Paris 1840-50. 8. IV, 429 p.

E. Burnouf. Observations sur la partie de la grammaire comparative de Mr. Franz Bopp. 1833-4.

Rapport sur les travaux philologiques de Mr. *Burnouf* relatifs à la langue Zende, par. Mr. *Obry*. Amiens 1834. 8.

Friedrich *Spiegel*, Grammatik der *albaktrischen Sprache* nebst einem Anhange über den Gâthâdialect. Leipzig 1867.

I.—Zeichenlehre ; II.—Lautlehre ; III.—Lautgesetze ; IV.—Wortbildung ; V.—Flexionslehre ; VI.—Syntax. Anhang. Der Gâthâdialect. Schlussbemerkungen.

The first scientific Zend grammar published in Germany which gives the Zend-words always in original characters.

C. de *Harlez*, Manuel de la langue de l'Avesta. Grammair, Anthologie, Lexique. Paris 1878. 2 edit. 1884.

C. de *Harlez*, La Syntaxe Avestique. Zeitschrift der D. Morgenl. Gesellschaft. 42, p. 318 follow. 1888.

Wilhelm *Geiger*, Handbuch der Avesta-sprache. Grammatik, Chrestomathie und Glossar. Erlangen. 1879.

Dr. *Haug*, Essays on the Sacred Languages, Writings and Religion of the Parsis. 3 edition. 1884.

Edited and enlarged by E. W. *West* ; with a biographical memoir of the late Dr. *Haug* by E. P. *Evans*. London, Trübner, 462 p.

Kâvâsji Edalji Kângâ, A practical grammar of the Avesta language compared with Sanskrit. Bombay 1891. 312 pag.

W. *Jackson*, Introduction to the Avesta-Grammar. Stuttgart 1892.

This introduction is worthy of consideration.

A. V. Williams *Jackson*, An Avesta Grammar in comparison with Sanskrit. Part I. With an introduction on the Avesta. Stuttgart 1892. XLVIII, 273 pag.

Ferdinand *Justi*, Handbuch der *Zendsprache*. Altbactrisches Wörterbuch. Grammatik. Chrestomathie. Leipzig 1864.

The only Zend Dictionary published until now in Germany treating all parts of the Avesta. Being out of print this book may only be got from secondhand book-sellers.

Paul de *Lagarde*, Beiträge zur baktrischen Lexikographie. Leipzig 1868.

Paul de *Lagarde*, Armenische Studien. Göttingen 1877.

Paul de *Lagarde*, Persische Studien. Göttingen 1884.

All the three pamphlets give contributions for the interpretation of Avestic words.

Eugen *Wilhelm*, Beiträge zur Lexikographie des Avesta.

Zeitschrift der Deutschen Morgenländ. Gesellschaft. Vol. 42, pp. 81-101.

Jivanji Jamshodji *Modi*, Dictionary of Avestic Proper Names. Bombay 1892.

Contributions to the Metrics of the Avesta.

1. *Aurel Mayr*, Resultate der Silbenzählung aus den vier ersten Gathas. See "Sitzungsberichte der phil-histor. Klasse der Kaiserl. Akademie der Wissenschaften zu Wien. July 1877." Cf. also *Westphal* in Kubn's Journal 9, 437 and *Roth* in Zeitschr. d. D. Morgenl. Gesellschaft 25, 215 follow.

2. *Karl Geldner*, über die Metrik des jüngeren Avesta. Nebst Übersetzung ausgewählter Abschnitte. Tübingen 1877.

3. *Eugen Wilhelm*, Zur Metrik des Avesta. Extrait des actes du Xe Congrès International des Orientalistes. Session de Genève 1894. Section 1 bis (Linguistique et tongue aryennes).

4. *Hermann Toepel*, De metricis partibus Zend-Avestae. Halle a. S. 1874. Doctordissertation.

Ch. *Bartholomae*, cf. Bezzembergers Beiträge, etc. Vol. III. KOS. 8, pp. 204-233, Zeitschrift der D. Morgenländischen Gesellschaft. Vol. 36, p. 560-585.

A. *Bezzemberger*, Einige avestische Wörter und Formen. Göttinger Gelehrte Anzeigen. 1878. p. 251.

Fr. *Burg*, Avestisch 'hisidiāth'. Kuhn's Zeitschr. für vergl. Sprachforschung 29, p. 358-371.

S. I. A. *Churchill*, An origin for the biblical name *Rhages*. Indian Antiquary 17, p. 329. 1888.

H. *Brunnhöfer*, Über die durch Anhängung der dativisch flektierten Wurzel *dha*, *dhä*, *dhi*, *dhu* an beliebige andere Wurzeln gebildeten Infinitive des Veda und Avesta. Bezzembergers Beiträge, etc. 15, p. 262-270.

J. *Kirste*, Bemerkungen über die alten Zendalphabete. Wiener Zeitschr. f. K. d. Morgenlandes, Vol. 5, pp. 9-24.

Halévy, Note sur l'origine de l'écriture perse. Journal Asiatique 1885, VI, p. 408-501.

E. W. *West*, The Avesta word "Asperenoe." Acad. Sept. 1887, p. 207.

Eugen *Wilhelm* (1) De infinitivi vi et natura. Programmabhandlung des Gymnasiums zu Eisenach. 1869.

(2) De infinitivi linguarum sanscritae bactricae persicae græccæ oscae umbricæ latinae goticae forma et usu. Isenaci. 1873.

(3) De verbis denominativis linguae bactricae. Programmabhandlung des Gymnasiums zu Jena 1878.

(4) *Brānica*, Sonderabdruck aus der Festschrift des Jenaer Gymnasiums zur 350 jährigen Jubelfeier des Eisenacher Gymnasiums am 18. October 1894.

Contents: (1) Zur Entstehung der vocalischen Deklination. (2) Yasna 46, übersetzt und erklärt.

XII.

IRANIAN LANGUAGES.

THE AVESTA.

1. Origin and Age of the Avesta.
2. Zend-Texts.
3. Translations.
4. Contributions of the Interpretation of the Avesta.
5. Gâthâs.

Luquiens, Origin and Age of the Avesta. Americ. Orient. Soc. Proceedings. Mai. S. VIII, Octob. S. XI. 1882.

C. de *Harlez*, Origine de l'Avesta et son interprétation. Muséon I. p. 494 ff. 1882.

Fr. *Spiegel*, über das Vaterland und das Zeitalter des Avesta. Zeitschrift der D. Morgenl. Gesellschaft. Bd. XXXV, pp. 629-645. 1882.

E. W. *West*, Mr. de Harlez and the origin of Zoroastrism. Indian Antiquary. X, 274 follow. 370.

Luquiens et de *Harlez* discuss the question about the origin and age of the Avesta. *Luquiens* believes, the Avesta to be of a remoter antiquity; de *Harlez* places it in a later time. *Spiegel* agrees with de *Harlez*'s opinion, while E. W. *West* disagrees with de *Harlez*.

W. *Geiger*, Vaterland und Zeitalter des Avesta und seiner Kultur. Sitzungsberichte der Königl. Bairischen Academ. der Wissenschaften. München 1884. p. 315-385.

C. de *Harlez*, Alter und Heimat des Avesta. Bezzenger's Beiträge zur Kunde der Indo-German. Sprachen. 1886. Vol. XII, p. 109ff.

C. de *Harlez*, Avestica. 2. L'Ahuna vairyâ 3. Visto. *ibid.* XIII. p. 245-257. 1887.

C. de *Harlez*, Avestica. *ibid.* XVI. p. 338-348. 1890.

Fr. *Spiegel*, über das Vaterland und Zeitalter des Avesta. Zeitschr. d. D. Morgenl. Gesellschaft. 1887. Vol. 41, p. 280-296.

Friedr. *Spiegel*, Vistâspa oder Hystaspes und das Reich von Baktra. Historische Zeitschrift, herausg. von Sybel, Neue Folge. Vol. VIII, 1-21. Like Darmesteter and de *Harlez* *Spiegel* believes the origin of the Avesta to be in Media. This opinion was disputed by *Sayce*, cf. Academy. Vol. XVIII, p. 83 f. and 119. In like manner Félix *Robiou*, L'Avesta et son origine, d'après les travaux les plus récents. Revue des Questions Historiques. XXVII, p. 5-82, maintains besides the original Monotheism of the Avesta, its *Bactrian* origin, which was formerly the general opinion.

E. v. Dillon, *The Home and Age of the Avesta*. Bombay 1888. 8° 94p.
 H. Atterige, *The Avesta and its Discoveries*. Amer. Cathol. Quarterly Review. January 1890.

J. Darmesteter, *Alexander le Grand et le Zend-Avesta*. Revue des Etudes grecques. 1892. (Separate copy Paris. Léroux. 1892.)

C. P. Tiele, *Une nouvelle hypothèse sur l'antiquité de l'Avesta*. Revue de l'histoire des Religions. 1894. p. 68-81.

Tiele combats the hypothesis of Darmesteter, who asserts that the Avesta was composed in the time after Alexander the Great.

K. F. Geldner: *Avestalitteratur*. See "Grundriss der Iranischen Philologie, etc., herausgeben von Wilh. Geiger und Ernst Kuhn. II. Band. 1 Lieferung. Strassburg 1896." pp. 1-53.

§ 1. Awesta. § 2. Begriff, Umfang und Analyse des Awesta. § 3 Yasna. § 4. Inhalt des Yasna. § 5. Vispered. § 6. Vendidad. § 7. Inhalt des Vendidad. § 8, 9. Die Yashts und das Khorda-Avesta. § 10. Fragmente. § 11. Ausgaben des Awesta. § 12—14. Schriftliche Aufzeichnung u. Manuscrite. § 15—17. Das jetzige Awesta und das Awesta unter den Sasaniden. § 18—21. Elemente und Charakter des Awesta. § 22—28. Die Gathas. § 29—36. Geschichte und Ursprung des Awesta. § 38—41. Geschichte der Awesta forschung. § 42—50. Hilfsmittel und Methode der Awesta-forschung. § 42. Die Pahlavi-übersetzung. § 43. Der Charakter der Pahlavi-Übersetzung. § 44. Probe der Pahlavi-Übersetzung. § 45—47. Stärke und Schwäche der Pahlavi-Übersetzung. § 48—50. Pahlavi, Neopersisch und Sanskrit, insbesondere die Vedalitteratur als Hilfsmittel für die Erklärung des Awesta.

K. Geldner, Artikel, "Zend-Avesta" in Encyclopædia Britannica. Vol. XXIV, p. 775. Cf. also the same author's Prolegomena to the Avesta edition, § 11.

Vendidad-Sadé. Texte Zend, avec un titre persan, autographié à Bombay par les soins de *Manakji Cersetji*.

L'édition n'a été tirée qu'à un très petit nombre d'exemplaires, et l'on ne connaît en Europe que celui qui fut offert à Mr. Burnouf par l'éditeur et l'exemplaire que possède la bibliothèque de la société asiatique à Londres.

Vendidad Sadé, l'un des livres de Zoroastre; publiés d'après le manuscrit Zend de la bibliothèque du roi, avec un commentaire, une traduction nouvelle et un mémoire sur langue Zende considérée dans ses rapports avec le sanscrit et les anciens idiomes de l'Europe. Par Eugène Burnouf. Paris (l'éditeur, sans date, lithogr. de Sennefelder) 1829-1843. Fol.

The Asiatic Society of Bombay has published a lithographed edition of the Vendidad in Gujarati characters. It is accompanied by a paraphrase and a commentary by *Aspandiarji Framji*, who was helped in this labour by *Mollak Forouz*. This edition consists of 5 volumes in 8vo. Unfortunately, there were only 25 copies printed of it.

Vendidad Zend-Aveste pars XX adhuc superstes. Sub auspicio, . . . Frederici VI. Daniae regis . . . e codd MSS. Parisinis primum edidit, varietatem lectionis adjecit Justus Olshausen Holsatus. Hamburi 1829. 4. 48 p.

Contient les fargards I, II et III et une partie du fargard IV.

Fragments relatifs à la religion de Zoroastre, extraits des MSS. persans de la bibliothèque du roi (per MM.) Olshausen et Mohl. Paris Impr. roy. 1829. 8. 40 pp. dont 34 de textes persans.

Ces fragments ne sont donnés ici qu'en original, sans traduction ni commentaires. Ce sont I. L'Oulamâ-i-Islâm (L'Eulma Eslam d'Anquétîl) abrégé de la doctrine des Guèbres, espèce de dialogue entre les Parsis et les docteurs Musulmans ; II. notice sur les Nosks, livres au nombre de 21, dont se composait le Zend-Avesta ; III. Morceaux de Shâh-Nâmeh, relatifs à Zoroastre et l'établissement de sa religion.

Vendidad-Sade. Die heiligen Schriften Zoroaster's *Yaçna*, *Vispered* und *Vendidad*. Nach den lithographierten Ausgaben von Paris und Bombay mit Index und Glossar herausgegeben von Dr. Hermann Brockhaus. Leipzig 1850. XIV, 416 S. Lex. 8.

Friedrich Spiegel, Avesta, die heiligen Schriften der Parsen. Zum ersten Mal im Grundtexte sammt der Huzvarêsh-übersetzung herausgegeben. I. Band. Der Vendidad. Leipzig 1851-1853.

II. Band. Vispered. Yasna 1858.

Vendidadi capita quinque priora. Emendavit *Christianus Lassen*. Bonnae 1852. 8° VI, 67 pp.

Zendavesta or the religious books of the Zoroastrians, edited and interpreted by N. Westergaard. Vol. I. The Zend Texts. Part I. Yaçna. Part II. Vispered and the Yeshts. Part III. The Yehts XII—XXIV. Nyâish, Afrigans, Gahs, miscell. Fragm. Sirozah. Copenhagen 1852-54. 4.

Westergaard's edition is very valuable even now a-days notwithstanding the great edition of Geldner. Geldner has not yet exposed the principles of criticism followed by him in his new edition. Westergaard remained faithful to one and the same system of criticism throughout his whole book.

James Darmesteter, Un fragment du Commentaire sur le Vendidâd Paris 1881. Journal Asiatique. Avril, Mai, Juin.

C. de Harlez, Un Fragment du Commentaire de M. Darmesteter sur le Vendidâd Louvain 1881.

Darmesteter endeavours to advance the Vendidâd interpretation relying on tradition. Harlez's pamphlet is written against Darmesteter's interpretation of the fragment of the above named commentary to the Vendidâd. Likewise Luquien: The Vendidâd as translated by M. Darmesteter. Americ. Journal of Philology. II. 323-341, 1882, opposes Darmesteter's translation of a Vendidâd-Fragment.

Italo Pizzi, Tistar-Yasht, L'inno a Tistrya nell' Avesta. Testo zendo con traduzione e commento. Saggio: Memorie d. R. Acad.

d. sc. di Torino. Ser. 2, Tom. 35, 71-88. (Cf. Muséon, Tom. II, 650 following).

J. Darmesteter, Une page zende inédite. *Journal Asiatique*. Paris, 1886. VIII, p. 182-186.

The not yet printed *Avesta*-text published by Darmesteter treats of *mixed marriages*.

Karl F. Geldner, *Die heiligen Bücher der Parsen*, im Auftrage der Kaiserlich. Königl. Academie der Wissenschaften zu Wien herausgegeben. Stuttgart, 1885-1895.

L. H. Mills, *The ancient manuscript of the Yasna*, with its Pahlavi translation, (A. D. 1323) generally quoted as J. 2, reproduced in facsimile; Oxford 1893.

Zend-Avesta, ouvrage de Zoroastre, contenant les idées théologiques, physiques et morales de ce législateur, les cérémonies du culte religieux qu'il a établi, et plusieurs traités importants relatifs à l'histoire des Perses. Traduit en français sur l'original zend, avec des remarques, et accompagné de plusieurs traités propres à éclaircir les matières qui en sont l'object ; par Mr. Anquetil Duperron.

Paris 1771. 4. fig. 3 voll.

Lettre à Mr. Anquetil du Perron, dans laquelle est compris l'examen de sa traduction des livres attribués à Zoroastre, par William Jones.

Londres 1711. 52 p. 8.

Zend-Avesta, Zoroasters lebendiges Wort, worin die Lehren und Meinungen von Gott, Welt, Natur und Menschen ; ingleichen die Ceremonien des heiligen Dienstes der Parsen, etc. aufbehalten sind. Nach dem Französischen des Herrn Anquetil du Perron von :

J. F. Kleuker. Riga 1777-86 5 voll. 4.

Zend-Avesta im Kleinen, d. i. Ormuzds Lichtgesetz, oder das Wort des Lebens von Zoroaster in einem wesentlichen Auszug aus den Zendbüchern von J. F. Kleuker. Riga 1789. 8.

F. D. Eckard, *Ornuzd's lebendes Wort an Zoroaster, oder Zend-avesta im Auszuge Greifswalde 1789. 8°*

F. D. Eckard, *Religion der Feueranbeter in Indien und Persien*. Greifswalde 1796. 8°

Fragmente über die Religion des Zoroaster, aus dem Persischen übersetzt, mit einem ausführlichen Commentar und der Lebensbeschreibung des Ferdousi aus Dauletschah's Lebensbeschreibungen der Dichter, von Dr. Joh. Aug. Vullers, nebst einer Vorrede von Prof. Windischmann Bonn. 1831. 8. XXX. 130 u. 14 pp.

Fr. Spiegel : *Der 19. Fargard des Vendidâd*. München 1850-54. 4.

Separate copy from the "Abhandlungen der Königl. Bayerischen Academie der Wissenschaften."

Fr. Spiegel : Ueber eingeschobene Stellen im Vendidad. München 1850. 4.

Separate copy from the *Abh. d. Bayer. Ac. d. Wissensch.*

Fr. Spiegel, Zur Interpretation des Vendidad. Leipzig 1853. 45 p.

Friedrich Spiegel, *Neriosengh's Sanskrit-Uebersetzung des Yasna*. Leipzig 1861.

This book is important for the interpretation and text-critic of the *Yasna*.

Friedrich Spiegel, Avesta, die heiligen Schriften der Parseen. Aus dem Grundtexte übersezt. mit steter Rücksicht auf die Tradition.

I.—Band. Der Vendidad, mit 2 Abbildungen. Leipzig 1852. 8. VIII, 295 p.

II.—Band Vispered und Yaçna. Mit 4 Tafeln Abbildungen. Leipzig 1859. 8. XII, 222 p.

III.—Band. Khordeh-Avesta. Leipzig 1863.

Translated into English by A. Bleeck. Hertfort. 1864.

This translation of the Avesta is still valuable for the excellent introductions to each volume, although the translation has been amended in several passages by *de Harlez*, *Darmesteter*, *Geldner*, *Bartholomae*, *Roth* and others.

H. Hübschmann, Ein Zoroastrisches Lied. (Kapitel 30 des Yasna) mit Rücksicht auf die Tradition übersetzt, und erklärt. München 1872.

H. Hübschmann, Avestastudien I. 'in den Sitzungsberichten der philos.-philolog. Klasse der Königl. Bair. Akademie der Wissenschaften zu München. 1872. Band. II.

Hübschmann treats Yasna 57, p. 643 follow. See also :

H. Hübschmann, Beiträge zur Erklärung des Avesta I: Zeitschr. der D. Morg. Gesellsch. 26, 453; II. ibid. 28, 77; III. 38, 423.

_____, *Iranica* Zeitschr. f. vergl. Sprachforsch. 26, 603; 27, 103.

W. Geiger, Das dritte Kapitel des Vendidad. Cf. Zeitschrift der Deutschen Morgenländ. Gesellschaft. 1880. Vol. XXXIV, p. 415-427.

K. F. Geldner began in 1879 to translate parts of the Avesta into German and has continued with this translation in the following years. Cf. Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung Vol. XXIV, p. 542-555. ibid. XXV, p. 179-212; 378-419; 465-590.

Geldner is a disciple of the Sanskritist *Roth*. Therefore his translations are done in the spirit of the Vedic school of *Roth*.

Furthermore of Zeitschrift für vergleich. Sprachforschung Vol. XXV, pag. 465-590.

Geldner, Drei Yasht aus dem Zendavesta, übers. und erklärt. Stuttgart. 1884. XVI, 134 p.

Geldner, translates and interprets the Behrâm-yasht, Ashi-yasht and Zamyâd-yasht.

Kavasji Edalji *Kanga*, Khordeh Avesta, transliterated and translated into Gujarâti. 1880.

Pâk Khordeh Awastâ, Bombay, *Mistri* and *Solan*. 16. 386 pp. R. 1, 8 ; 32. 1120 pp. R. 1-4.

Pâk Khordeh Awastâ. Bombay, 1883. 662 pag. Ripon Printing Press.

Farwardin Jashat, Satom sâthe : or the prayers called *Farwardin Jashat* and *Satom*. Bombay, Ripon Printing Press, 1884.

Kavasji Edalji *Kanga*, Vendîdâd translated into Gujarati from the original Zend texts with critical and explanatory notes. Bombay, 1884 Second edition.

Kavasji Edalji *Kanga*, Vendîdâd no Gujeratî tarjumo asal Avestâ uparathî, sharêh tathâ nate sâthê, triji avruttî sudhârâ tathâ vadhârâ sâthê. Bombay, Nirnaya-Sagar Press. 1894. 340 pag. Third Edition, revised.

Kavasji Edalji *Kanga*, Khordah Avesta transliterated and translated into Gujarati with copious explanatory notes. Bombay, 1888. 8°. 336 pp. Fourth Edition, 1896.

Yasna and the *Gâthâs* with copious explanatory notes and an appendix containing some remarks on the Zend-Avesta and the *Gâthâs*, etc. Translated into Gujarati by Aerpat *Meherjibhâi Pâlanji Mâdan*. Bombay. 16 pp. and 203 pp. 1885.

The author translates the French Avesta translation by de *Harlez*.

Meherjibhâi Pâlanji Mâdan, Vendîdâd translated into Gujarâti from Avesta, traduit du texte Zend par Baron C. de *Harlez*. Bombay, 1886. 229 pp.

A. *Führer*, Neryôsanghs Sanskrit translations of the Khordah-Avestâ. Journal of the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society 16, 74-87.

C. de *Harlez*, *Avesta Livre sacré du Zoroastrisme*, traduit du texte Zend, accompagné de notes explicatives et précédé d'une introduction à l'étude de l'Avesta et de la religion mazdeenne.

Deuxième édition revue et complétée. Paris, 1881. CCXLVIII, 670 pag.

(Bibliothèque Orientale, Tome V.)

This translation is still very valuable.

J. Darmesteter, The Zend-Avesta, Part I. The *Vendîdâd*. Oxford. (Sacred Books of the East ed. M. Müller, Vol. IV, 1880.) Second Edition, 1895. Darmesteter has in this edition completed the introduction and fragments. E. W. West has written a short preface to this work.

Darmesteter, The Zend-Avesta, Part II.. *The Sirôzahs, Yashts and Nyayish*. Translated. Oxford, 1893 (Sacred Books of the East, ed. M. Müller, Vol. XXIII.)

The Zend-Avesta, Part III. The Yasna, Visparad; Afrînagân, Gâhs and miscellaneous fragments. Translated by L. H. Mills. Oxford, 1887. XLVIII, 404 p. (Vol. XXXI of the Sacred Books of the East).

The translation of L. H. Mills is in many passages as obscure as the original.

J. Darmesteter, Le Zend-Avesta, pp. Traduction nouvelle avec commentaire historique et philologique. Paris, 1892. 4to. I, CXIX, 500 pp.; II, XXXV, 747 pp. III: Origines de la littérature et de la religion Zoroastriennes, Appendice à la traduction de l'Avesta (Fragments des Nasks perdus et Index.) Paris, 1893. (Annales du Musée Guimet. Tom. XXI-XXIV.)

The value of Darmesteter's work does not rely so much on the translation itself as on the numerous and detailed additions, the glosses and excursions, by means of which it receives in a certain manner light and colour. The author had the honour to be commissioned by his government to the Parsees of India, to become acquainted with the rites of this religious community. How difficult it is to get a clear understanding of any liturgy without a lively knowledge of the rites, everybody knows who has devoted himself to such studies, and I do not think I say too much when I affirm that all former commentaries of the Yasna and Vispered may be considered as antiquated after the publication of Darmesteter's work.

A deficiency of the book is that the recent European publications have been a little neglected. That Darmesteter's translation was likely to be very much blamed by the Vedic school of Roth could easily be foreseen, but this does not diminish the value of the excellent work in the eyes of all those who are free from party-spirit and therefore able to form an objective judgment.

E. Burnouf, Extrait d'un commentaire et d'une traduction nouvelle du Vendidâd-Sadé, l'un des livres de Zoroastre. Paris, 1829. 31 p.

Tiré séparément du Journal Asiatique.

E. Burnouf, Commentaire sur le Yasna, l'un des livres religieux des Parses, ouvrage contenant le texte Zend, expliqué pour la première fois, les variantes des quatres mss. de la Bibliothèque royale, et la version Sanscrite inédite de Neriosang.

Paris, Imprimerie royale, 1833, 4to.

A. Holtz, Djemshid, Feridun, Gustasp, Zoroaster. Eine kritisch-historische Untersuchung über die beiden ersten Capitel des Vendidâd. Hannover, 1829. 8vo.

Th. Benfey, Beiträge zur Erklärung des Zend. Göttingen, 1850-53-2vol.

Fr. Bopp, die Zahlwörter der Zendsprache. Berlin, 1843, 4to.

Friedrich Spiegel, Commentar über das Avesta. Erster Band, Dr. Vendidâd Wien, 1864.

Zweiter Band. *Vispered, Yasna und Khordah-Avesta*. Wien, 1868.

Spiegel's commentary is always prepared with a regard to tradition and corrects in many passages his formerly published Avesta-translation.

E. Sachau, *Zur Erklärung von Vendîdâd I.* Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft. Band 27, 147. Band 28, 448.

E. Dillon, *Quelques remarques sur le 8me Fargard du Vendîdâd* Revue de Linguistique, 1880, p. 125-140.

C. de Harlez, *Etudes Avestiques*. 1882. Zeitschrift der D. Morgenl. Gesellschaft, Bd. 36, p. 627-646.

F. Spiegel, *Zur Textkritik des Awestâ*. 1882. Zeitschrift der Deutschen Morgenländ. Gesellschaft. Vol. 36, p. 586-619.

Chr. Bartholomae, *Beiträge zur Kenntnis des Avesta*. Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft. Vol. XXXV., p. 158-160.

Chr. Bartholomae, *Arische Forschungen. (Aryan Researches)*.

Heft. 1-3. Halle 1882-1887.

Heft. 1 (1882) treats Yasht I. and XIX.

Heft. 2 (1886) Yasna, 30, 28, 44.

Heft. 3 (1887) Yasna, 29. Complete translation and interpretation of Yasna C. 29.

J. Darmesteter, *Iranica. Savanhavâc et Eranavâc ou Deux héroïnes oubliées.* (3 Sér.), Paris. Imprim. nat. 1882, 16 p. (Mém. de la Société de Linguistique, Vol. V, 67-80.

J. Darmesteter, *Etudes Iraniennes.* Tom. I. Etudes sur la grammaire hist. de la langue pers. IX, 336 p. Tom II, 1. *Mélanges Iran.* 251 p. Paris. 1882.

J. Darmesteter, *Essais Orientaux.* Paris, 1883.

(Reprinting of former essays.)

Darmsteter's Tom. II. comprises the collected essays of this author from the *Revue critique de littérature et d'histoire* and from the *Mémoires de la Société de Linguistique de Paris* as well as lexicographical matters and contributions to mythology and legend. His review of works by *Béal* and *Reville* belong rather to the history of religion.

K. F. Geldner, *Studien zum Avesta.* Heft. 1. Strassburg, 1882.

Geldner gives new translations of parts of the Avesta.

Karl F. Geldner, in *Zeitschrift für vergleich. Sprachforschung*, 1885 :

1. *Yasna* 36. Bd. 27, pp. 577-588.

2. *Zur Erklärung des Avesta*, *ib.* 28, pp. 185-207.

3. *Yasna* 32, *ib.* pp. 256-266.

4. *Sprachliche Bemerkungen*, *ib.* pp. 301-303, pp. 400-411.

Karl F. Geldner, Aus dem Avesta. Zeitschr. f. vergl. Sprachf. Bd. 30, pp. 514-34. 1889.

Karl F. Geldner, Yasna 33. Bezzemberger's Beiträge, etc., 15, pp. 248-262.

K. F. Geldner, translates Yasna c. 30 in Bezzemberger's Beiträge z. K. d. idg. Sprachen. XII, pp. 98-101. *Cinvat-ustanem*. *Ibid.* XIII, p. 289-90. 1887.

K. F. Geldner, Ein neuer Infinitiv im Avesta. *Ibid.* XII, pp. 160-161.

K. F. Geldner, translates Yasna c. 32 in Kuhn's Zeitschrift f. vergl. Sprachf. 28, pp. 256-266.

K. F. Geldner, Aśa, Vohū manāhā. Zeitschr. f. vergl. Sprachf. 31, pp. 319-323. 1890.

K. F. Geldner, Yasna 43, Zeitschr. f. vergl. Sprachforschung. Vol. XXX, pp. 316-338. 1888.

K. F. Geldner, Yasna 46, Bezzemberger's Beiträge zur Kunde der indogerm. Sprachen. 14, pp. 1-29. 1888.

H. Hübschmann, Zu Geldner's Untersuchungen aus dem Avesta. Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung. 1882. Vol. XXVII, Hefs. 1.

H. Hübschmann, Iranica. Zeitschrift für vergl. Sprachforschung. Vol. XXVII, Heft. 1.

The XXXVIII. volume of the Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft contains a number of communications of researches into the Avesta. 1884.

1. Chr. Bartholomæ, Studien zu den Gâthâs. pp. 117-133.
2. C. de Harlez, L'Avestique *Mada* et la tradition persane, p. 133
3. Hübschmann, Iranica, pp. 423-432.
4. Fr. Spiegel, Zur Geschichte des Awestâkalenders, pp. 433-436.
5. R. Roth, Der *Ahuna vairy a*, pp. 437-38.
6. Baunack, Yasna 36 als übersetzungsprobe, pp. 490-91.

The IX. volume of Bezzemberger's "Beiträge zur Kunde der indogermanischen Sprachen" contains a number of communications of researches into the Avesta. 1884.

1. Chr. Bartholomæ, Beiträge zur Altiranischen Grammatik II, pp. 126-33; III, pp. 299-313.
2. A. Hillebrandt, Bemerkungen zum Avesta, pp. 133-134.
3. Fr. Spiegel, Zur Geschichte des Awestâ-alphabete, pp. 173-189. *Erân* und *Irân*, pp. 189-192.
4. C. de Harlez, Avestica, pp. 294-299.

The XXVII. volume of Kuhn's Journal "Für vergl. Sprachforschung" contains a number of communications of researches into the Avesta, 1884.

1. *Hübschmann*, Zu *Geldner's übersetzungen aus dem Avesta*, pp. 92-103. *Iranica*, pp. 103-112.

2. Chr. *Bartholomæ*, *Iranisch ar und Indisch ir, ur*, pp. 204-205.

3. *Geldner*, *Miscellen zum Avesta*, pp. 225-261.

4. *Fierlinger*, *Iranica*, pp. 474-481.

Eugène *Wilhelm*, *De la critique du texte de l'Avesta*. *Muséon*, 1884. Tom. III, pp. 574-600.

Wilhelm treats of the application of criticism and of the principles to be applied in the Avesta interpretation.

1. The Avesta ought to be by itself the criterion for its interpretation, no foreign ideas ought to be brought into it.
2. The passages where each word occurs ought to be completely collected and compared together, in order to make out a meaning adapted to all passages.
3. The Pahlavi translation is to be considered as a resource which, however, is not of equal value for all parts of the Avesta, and ought to be used therefore under continual critical examination.
4. Sanscrit, in the first place the language of the Vedas, ought to take the office of control, especially in grammatical questions.
5. The Erâniân dialects are to be used for interpretation, and under strict consideration of the acknowledged linguistic laws likewise etymology and comparative philology.
6. In some cases instruction may be drawn from the Non-Arian languages and from the relations of ancient writers.
7. In the utmost case of necessity, when all other resources of interpretation fail, recourse may be had to conjecture.

Eugène *Wilhelm*, 1. *Contribution à l'interprétation de l'Avesta* *Muséon* 1885, Vol. IV., pp. 510-531.

2. Zum übergange von der unthematischen in die thematische Konjugation.

Bezzenberger's *Zeitschrift. z. Kunde d. idg. Spr.* 1885. X, pp. 314-318.

3. *Études Avestiques I. Muséon V*, S. 334-358. 1886. *La Critique et L'Exégèse de L'Avesta*.

4. *Iranica*, Bezzenberger's *Zeitschr. z. k. d. idg. Sprachen*. XII, pp. 101-109. 1886.

5. *Études Avestiques II. Muséon VI*, pp. 624-635. 1887.

E. *Wilhelm*, *Études Avestiques II. 1887-1888. Contributions à la Grammaire et à la Lexicographie de l'Avesta*.

1. L'accusatif du pluriel en ô dans la déclinaison en a. *Wilhelm* treats the Avesta passage: nâismi daêvô fravarâne mazdayasnô zarathushtrish, and believes to have translated it rightly. Darmesteter in his translation of the whole Zend-Avesta has, where he treats his passage, mistaken *Geldner's* name for *Wilhelm's*, but has afterwards in a letter a short time before his death confessed his error.

2. Contributions à la déclinaison des mots en é et œ.
3. La représentation de l'Indou ḥi dans la langue de l'Avesta.
4. Root *sad* s. carāti, carātika. Muséon VII, pp. 108-119.
- E. Wilhelm, Bemerkungen zum 12. Farg. des Vendīdād. Bezzenger's Zeitschrift zur k. d. idg. Sprachen, XVII, pp. 155-158.
- C. de Harlez, Coup d'œil sur l'histoire et état actuel des études avestiques. Bulletin de l'académie royale des sciences, des lettres et des beaux arts de Belgique. 12. Bruxelles 1886.
- C. de Harlez, Études avestiques. Muséon VI, pp. 641-642.
- C. de Harlez, Eranian Studies. 1. The four-eyed dog of the Avesta. Babylonian and Oriental record. January 1887, pp. 36-38.
- C. de Harlez, The origin and nature of the *Pahlavi*. Babyl. and Or. record. April 1887, pp. 93-95.
- R. Pischel—Miscellanea. Zeitschrift der D. Morg. Gesellschaft. Band 36, 135 follow. P. 136 gives remarks on the second Fargard of the Vendīdād. See also Pischel's remarks in the Journal of A. Bezzenger Beiträge zur Kunde der indogerman. Sprachen. Band VI, 272 follow, especially, pp. 280-282.
- A. V. W. Jackson—1. On Avestan Similes. 2. Similes from the animal world. Proceedings of the Journal of the American Oriental Society. May 1887. Pp. 35-37.
- (2). The Afrigan Rapithwin of the Avesta, transl. with comments, pp. 37-41 *ibidem*.
- A. V. W. Jackson—On Avesta f=original pv. 2. Avesta pairi-aētrēus nerēus strēus. Americ. Journal of Philology X, pp. 86-346. 1889.
- A. V. W. Jackson—A new reference in the Avesta to the "Life-book" hereafter. Journal of the Amer. Orient. Society 1888. Proceed p. XX.
- A. V. W. Jackson—On the sense of *color* in the Avesta. On the circle of sovereignty in the Avesta. Journ. of the Am. Or. Soc. 1890. pp. 172-75.
- A. V. W. Jackson—Avesta grammatical notes, Avesta grammatical jottings. Proceed. of the Amer. Orient. Soc., pp. 124-165.
- , Avesta contributions. Americ. Journ. of Philology 11, pp. 87-89. 1890.
- , Avesta etymologies. *ib.* 12, pp. 67-69.
- , The Genitive of Singular of *u-* nouns in the Avesta. Bezzenger's Beiträge, etc., 17, p. 146-152.
- , The Avesta alphabet and its transcription. With appendices. Stuttgart 1890.
- Friedrich Müller, Über Yasna IX, 81-89, 99 und Vendīdād I. 3-4.

Wiener Zeitschrift für Kunde des Morgenlandes. I., pp. 162 ff. 247 ff., 342-344. 1887.

Cf. the same Journal I, pp. 82, 111, 113, 163 ff.

Friedrich Müller, Beiträge zur Erklärung des Vendidād. Wiener Zeitschr. f. Kunde des Morgenlandes II, p. 37-41. 1888.

Friedrich Müller, Über Yasna XXIX, 1, 2. Verhandlungen des VII. internationalen Orientalistencongresses, Arisch. Abt., pp. 95-100. 1888.

Friedrich Müller, Über Yasna 43, 1, 2. Wiener Zeitschrift für Kunde d. Morgenlandes 2, p. 91. 1888.

Friedr. Müller, Zarathuśras Versuchung (Vend. 19, 1-35) *ibid* 3, pp. 20-29 ; 120. 1889.

Fried. Müller, Über Vendidād I, 14, 15. *ibid* pp. 365-68.

—————, Kleine Mittheilungen (Pahlawi-Neupersisch —Avestisch—Armenisch—Geschichte Alexanders—Bundahishn. *ib.* 5, pp. 63-76.

Friedrich Müller, Über Vend. II, 21 ; III, 66 ; IX, 180 and XVIII, 26. *ibidem*. 6, pp. 180-182. 1892

—————, Awestische und neupersische Etymologien *ib.* 6, pp. 182-191. 1892 ; 9, pp. 166-75. 1895.

—————, Über Yasna IX, 23. Wiener Ztschr., etc. 6, pp. 289-291. 1892.

—————, Die Lautwertbestimmung und die Transkription des Zentalalphabets. *ibid.* 9. pp. 133-144. 1895. (This article is valuable).

Th. Baunack, Studien auf. dem Gebiete des Griechischen und der arischen Sprachen.

Contents : die drei wichtigsten Gebete der Parsen mit ihren Kommentaren und das siebenteilige Gebet. 1, 2, 5. 301-475. Leipzig. 1888.

Wilhelm Bang, Contribution à l'éxégèse de l'Avesta. Muséon 8, pp. 393-394. 1889.

Wilh. Bang, Avestâ apâkhtara. Bezzenger's Beiträge zur Kunde d. indog. Sprachen. 15, p. 317. 1889.

Wilh. Bang, Yasna XI ; petite étude de philologie érâniennne. Bullet. de l'acad. belg. 18, pp. 247-260.

Wilh. Bang, Über Vendid. 2, 17-19. Wiener Zeitschrift für Kunde des Morgenlandes 3, 116-118. 1889.

Wilh. Bang, Studies in Avesta and Pahlavi 1. On Vendidād 4, 1-2. Babyl. and Or. Rec. 3, p. 216. 1889.

—————, Prolegomènes au Fargard III. Journ. Asiat, Paris 1891. Vol. 17, pp. 134-139.

W. Caland, Haoma yo gava. Zeitschr. f. vergleich. Sprachforschung. 30, pp. 459-60

C. de Harlez, Haoma yo gava. Bezzemberger's Beiträge z. Kunde d. idg. Spr. 15, pp. 317-18. 1889.

W. Caland, Beiträge zur Kenntnis des Avesta. Zeitschrift f. vergl. Sprachforschung 31, pp. 256-273.

W. Caland, Beiträge zur Kenntnis des Avesta. ibidem. 1892. 32, pp. 589-595. 33, 300-304; 459-466.

Dr. Martin Haug, Die fünf Gatha's oder Sammlungen von Liedern und Sprüchen Zarathustras, seiner Jünger und Nachfolger. Herausgegeben, übersetzt und erklärt.

Erste Abtheilung. Die erste Sammlung (Gatha ahunavaiti) enthaltend = Abhandlungen für die Kunde des Morgenlandes, herausgegeben von der deutschen morgenländischen Gesellschaft. No. 3. Leipzig. 1858.

Zweite Abth. Leipzig 1860.

This translation of the Gāthās is now but of little value.

C. Kossowicz, Decem Ŝendavestae excerpta latine vertit. Paris 1865.

— — — — —, Gātā shunavaiti Ŝarat'ustrica carmina septem lat. vertit et explicavit. Petropoli. 1867.

— — — — —, Gātā ustavaiti. Petrop. 1869.

— — — — —, Ŝarat'rustricae gātāe posteriores tres latine vertit et explicavit. Petrop. 1871.

The writings of Kossowicz do not further the interpretation of the Avesta.

Chr. Bartholomae: Die Gāthās und heiligen Gebete des altiranischen Volkes. Halle 1879.

Contents: Metrum—Text—Grammatik und Wortverzeichnis.

Bartholomae represents precisely the metric of the Gāthās.

Chr. Bartholomae, 1 Beiträge zur Kenntnis der Gāthās I. Zeitschrift für vergl. Sprachforschung. 28, p. 1-54.

(2) Beiträge zur altiranischen Grammatik. Bezzemberger's Beiträge zur Kunde der indog. Sprachen. 1885. X, pp. 267-280.

(3) Beiträge zur Kenntnis der Gāthās II. 1887.

Zeitschr. für vergl. Sprachforschung. 29, pp. 293-329.

(4) Beiträge zur altiranischen Grammatik. 1887. Bezzemberger's Beiträge zur Kunde d. idg. Sprachen. XIII, pp. 54-93.

(5) Arisches. ibid. XIII, pp. 1-43; 185-247.

A. V. Williams Jackson, On the significance of the Gāthās in the Avesta Proceed. Americ. Or. Soc. October 1887, pp. 4-12. Cf. Muséon, Vol. 7, 373-74. 1888.

A. V. W. Jackson, A Hymn of Zoroaster. Yasna 31. Transl. with comments. Stuttgart 1888. VII, 62 p.

M. W. Easton, The Divinities of the Gâthâs. Journal of the Amer. Or. Soc. 15, pp. 189-206.

L. H. Mills, The Five Zoroastrian Gâthâs with the Zend, Pahlavi, Sanskrit and Persian Texts and Translations. Leipzig. 1892-95.

This work affords to every Avesta-scholar complete materials for the study of the Gâthâs.

Kavasji Edalji Kanga, *Gâthâ bâ maenî, yâne Gâthânâ tamâm hâ tathâ têno tarjumâ, sharâh tathâ pushkal notê sathê.*

Bombay, Nîrnaya-Sâgar Press. 1895.

XIV, 244 pages.

Eugen Wilhelm, *Gâthâ Vohukhâthra.* Yasna 51, 1-7 übersetzt und erklärt. 1896. Mélanges Charles de Haize, pp. 381-386.

XIII.

IRANIAN LANGUAGES.

PÂRSÎ. PEHLEVI.

1. Pârsî Texts, Translations, Grammar. p. 48.
2. Origin and Age of the Pehlevi Language and Literature, Grammar, Glossary. p. 49-50.
3. Pehlevi Texts, Gems and Seals. p. 50-52.
4. Translations of Pehlevi Texts. p. 52-53.
5. Contributions of the interpretation of Pehlevi Texts, Lexicography and Grammar. p. 53-54

Friedrich Spiegel, Grammatik der Pârsi—Sprache nebst Sprachproben. Leipzig 1851. VIII, 209 pag.

Wilhelm Geiger, Aogemadaêcâ, ein Parsentractat in Pazend, Altbaktrisch und Sanskrit herausgegeben, übersetzt, erklärt und mit Glossar versehen. Erlangen 1878.

The unknown author of this treatise on death, who lived during the latest time of the Sasanian empire, when also the Minokhired and the vision of Ardâ-Virâf were composed, endeavours to prove that *body* and *soul* are in close connection together, so that the *man* who during his corporeal existence has behaved in a praiseworthy manner, is likely to live in a most happy state in the other world. He reproves as weakness the fact that even pious men neglect to prepare themselves duly for the heavenly journey.

C. Salemann, Über eine Parsenhandschrift der K. Öffentlichen Bibliothek zu St. Petersburg; Travaux du 3e Congrès des Orientalistes II., 493-502. Petersburg und Leyden 1879.

C. Salemann, Mittelpersische Studien, Mélanges Asiatiques tirés du Bulletin de l'Academie imp. des Sciences de St. Petersburg. IX, p. 242-253. Petersburg 1887.

C. Salemann, Mittelpersische Studien, Bulletin de l'Academie de St. Petersbourg 1887. 31, p. 417-450.

This article contains a history of the game of chess and of the testament of Khosrav, the son of Kawâd.

LITERATURE OF THE SASSANIANS.

H. D. J. Jamasp-Asdnâ and E. W. West, Shekand Gumânik Vijâr. The Pazand-Sanskrit text together with a fragment of the Pahlavi. Edited with a comparative vocabulary of the three versions and an introduction. Bombay 1887. XL, 276 pp.

E. W. West, Notes sur quelques petits textes pehlevis. Muséon 1887. VI, p. 263-272.

J. Darmesteter, Les devoirs de l'Ecolier. Texte pazend. Journ. Asiat. 13, p. 355-363. 1889.

J. Darmesteter, Textes pehlevis relatifs au Judaïsme. Revue des Etudes Juives. 18, p. 1-15 ; p. 41-56. 1889.

Aogamadaechâ, Athavâ Mohot Vishe Vaaj tathâ Bandagi. Bombay 1891. 34 p. 12°. With Gujarâti Translation by Meherjibhai Pâlanji Mâdan.

Dr. Martin Haug, Über die Pehlewi-Sprache und den Bundehesch. Göttingen 1854. 8.

Friedrich Spiegel, Einleitung in die traditionellen Schriften der Parsen.

1. Teil. Grammatik der Huzvâresch-Sprache. X., 194 p. Leipzig 1856. 8.

2. Teil. Die traditionelle Literatur der Parsen in ihrem Zusammenhang mit den angrenzenden Literaturen dargestellt. Leipzig 1860. XII, 472 p.

M. Haug, Über den Charakter der Pehlewi-Sprache mit besonderer Rücksicht auf die Inschriften. Sitzungsber. d. kgl. bayer. Akademie d. Wissensch. Jahrg. 1869. Bd. I.

M. Haug, An Introductory Essay on the Pahlavî language. Bombay and London 1870.

M. Haug, Essays on the Sacred Language, Writings, and Religion of the Parsis. Second edition. London 1878.

Hôshang and Haug, An old Zand-Pahlavi Glossary, with English translation and index. Bombay and London 1867.

Hôshang and Haug, The Book of Ardâ-Virâf, with Gôsh-i-Fryâno and Hâdokht Nask, texts and translations. London and Bombay 1872.

Cf. Adrien Barthélémy, Arta-Virâf-Namak, ou livre d' Ardâ-Virâf, traduction. Paris 1887. Adrien Barthélémy, Gujastak Abâlish relation d'une conférence théologique. Paris 1887.

J. Olshausen's last publication concerns the appreciation of the Pehlevi-glossaries. Cf. "Zeitschrift für vergleich. Sprachforschung," Vol. 6, p. 521-569. 1883.

E. W. West, Sasanian Inscriptions of Naqshi Rustem. (Journal Asiatique, Febr. 24. 1881).

J. Olshausen, Erläuterungen zur Geschichte der Pahlavischrift. Monatsberichte der Berl. Academie der Wissensch. 1880. S. 897-910; ibidem 1881. S. 675-691:

Forschungen auf dem Gebiete éran. Sprachkunde.

These three pamphlets refer to the Sasanian time. Those of Olshausen are rather of linguistic tenor.

C. de Harlez, Manuel du Pehlevi des livres religieux et historiques de la Perse. Grammaire, Anthologie, Lexique. Avec des notes, un facsimile de manuscrit, les alphabets et un spécimen des légendes des sceaux et monnaies. Louvain 1880.

C. de Harlez, The Origin and Nature of the Pehlevi. Babyl. and Orient. Rec. 4, p. 56. 1890.

De Harlez believes, that the Pehlevi was not a spoken language, but nevertheless the scripture was not merely ideographic or kryptographic.

E. W. West, The Extent, Language and Age of Pahlavi Literature. Sitzungsberichte der Münchener Academie. H. 3, p. 399-443, 1888.

E. W. West, Pahlavi Literature.

See "Grundriss der Iranischen Philologie, etc.," herausgegeben von W. Geiger u. E. Kuhn. II. Band, 1. Lieferung. Strassburg 1896. pp. 75-129.

Contents :—

I.—The earliest traces of Pahlavi.

II.—The Sasanian Inscriptions.

III.—The oldest Pahlavi writings now extant.

IV.—The origin of the Pahlavi literature preserved by the Parsis.

V.—Pahlavi translations of Avesta texts.

VI.—Pahlavi texts on religious subjects.

VII.—Pahlavi texts on non-religious subjects.

VIII.—The Modern Persian Zoroastrian literature of the Parsis.

Bundehesh, Liber Pehlamicus e vetustissimo codice Havniensi descriptis, duas inscriptiones regis Saporis Primi adjecit N. L. Westergaard.

Hauniae 1851. 82 pag. Texte, 2 p. Inscr. 4.º

Über den Anfang des Bundehesh, von M. J. Müller. München 1813. 4.º

Vendidad-Sadé, traduit en Langue Huzvaresch ou Pehlewie suite au Vendidad du Burnouf. Texte autographié d'après les manuscrits

Zend-Pehlewis de la Bibliothèque Imperiale de Paris, et publié pour la première fois par les soins de M. J. Thonnelier. Liv. I à VI. Paris 1855-60. Folio.

Ferdinand Justi, Der Bundehez, zum ersten Male herausgegeben, transcriert, übersetzt und mit Glossar versehen. Leipzig 1868.

Thomas, Early Sassanian Inscriptions. Journal of the R. Asiatic Societ. N. S. III, 241-358. London 1868.

The *Dinkard*, the original Pehlvi text ; the same transliterated in Zend characters ; translations of the text in the Gujarati and English languages ; a commentary and a glossary of select terms. By *Peshotun Dustour Behramjee Sunjana*. Vol. I-VII. Bombay. 1874-1894.

E. Sachau, Fragmente von Pahlavi-Papyri aus Aegypten. Zeitschrift für Aegypt. Sprache 1878, p. 114-116.

Cf. P. Horn, zur Entzifferung der Pehlevi-papyrus. Zeitschr. d. D. Morg. Ges. Bd. 43, p. 50-52 ; 609-612. Leipzig 1889.

E Sachau, Neue Beiträge zur Kenntnis der Zoroastrischen Litteratur. Wien 1873.

E. Sachau, The Chronology of Ancient Nations. London 1879.

E. W. West, Sassanian Inscriptions explained by the Pahlavi of the Parsis. Journal of the Royal Asiat. Soc. New Series IV, 357-407. London 1869. Cf. also Haug's Essays, 2nd Edition p. 87-90. London 1878.

E. W. West, Sassanian Inscription of Naqsh-i-Rustam. Ind. Antiqu. X, 29-34. Bombay 1881.

E. W. West, The Pahlavi Inscriptions at Kanheri. Ind. Ant. IX, 265-268. Bombay 1880.

E. W. West, An Engraved Stone with Pahlavi Inscription from Baghdad. Indian Antiquary. August 1882.

E. W. West, Un Manuscrit inexploré du Farhang Sassanide. Muséon. I, 116 following.

C. de Harlez, Une curieuse inscription pehlevie transcrise et expliquée par le Dr. E. West. Muséon II, pp. 275-277.

F. Ch. Andreas, The book of Mainyo-i-Khard, also an old fragment of the Bundehez, both in the origihlavi, being a facsimile of a Manuser. roght from Pe by the late Prof. Westergaard and now preserved in the University Library of Copenhagen. Kiel VIII, 79 S. gr. 4. 1882.

Ganje sháyagán, Andarze Átrepát Márá-spandán, Mádigáne chat-rang and Andarze Khusrcé Kavátán, by Peshutan Dastur Behramji Sanjana. Bombay 1885.

This book contains a number of little treatises in Pehlevi, that are, with the exception of an article on the game of chess, of a predominantly ethic tenor comprising for the most part collections of proverbs.

A. Houtum-Schindler, Old Pahlavi MSS. Academy 1. 1887. p. 329.

LITERATURE OF THE SASSANIANS.

A. Barthélemy, Gujastak Abálish. Relation d'une conférence théologique présidée par le calife Mâmun. Téxte pehlvi, publié pour la première fois avec traduction, commentaire et lexique. Paris 1887, III, p. 80.

A. Barthélemy, Arta Viraf Namak ou livre d'Ardâ Virâf, traduction Paris 1887. 12°.

A catalogue of the Zand and Pahlâvi MSS belonging to Hoshan J. Åsa. Wiener Zeitschr. f. Kunde des Morgenl. 3, p. 195-201 1889

L. H. Mills, A Parsi gift to the Bodleian. Acad. Nov. 1889. p. 358.

E. Drouin, Observations sur les monnaies à légendes en Pehlvi et Pehlvi-Arabe. Paris, 1886. p. 98.

Drouin, treats of the coins minted by Eranian nations from the third century down to the conquest of the Arabs, *viz.*, coins of the last Sassanians and of the first califs and Arabic governors.

Joh. Kirste, Zur Pehlevi-paläographie. Mitteilungen Papyrus Rainer 4, pp. 123-125.

Joh. Kirste, Gemmen mit Pehlevilegenden. Wiener Zeitschrift f. d. Kunde der Morgenlandes. 2, pp. 114-123.

J. Kirste, Raonano Rao. Ibid. 2, p. 237-44. 1888.

J. Kirste, Das Pehlevi suffix *men*. Ibid 3, pp. 313-322. 1889.

P. Horn, Sasanidische Gemmen aus dem British Museum. Zeitschr. d. D. Morgenl. Gesellsch. Vol. 44, p. 650-678. 1891.

P. Horn, Bemerkungen zu M. de Clergs Katalog seiner Sammlung sasanidischer Gemmen. Ibid. Vol. 45, 429-431.

Ferdinand Justi, Beiträge zur Erklärung der Pehlevi Siegelinschriften. Zeitschr. D. Morg. Ges. 46, pp. 280-290. 1892.

E. W. West, The book of the Maingo-i-Khard. Pâz. Skr. text. transliterated, with English translation and glossary. Stuttgart 1871. Cf. E. W. West, Dînâ-i-Mâinôg-i Khirad, S. B. E. XXIV, 1-113. Oxford 1885.

W. Geiger, Die Pehlevi version des ersten Capitels des Vendidâd. Erlangen 1877.

Th. Nöldeke, Geschichte des Artachsir-i-Pâpakân, aus dem Pehlevi übersetzt, mit Erläuterungen und einer Einleitung versehen. 1879.

This translation of the Kar-name, printed in "Bezzemberger's Beiträge zur Kunde der Indogermanischen Sprachen," Vol. IV, p. 22 69, gives an interesting contribution to the legends, which have formed themselves around the person of the founder of the Sassanian dynasty.

H. Nöldeke, Die Erzählung vom Mäusekönig und seinen Ministern. Ein Abschnitt der Pehlevi Bearbeitung des altindischen Fürstenspiegels. Abhandlungen der K. K. Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen. Vol. XXV, p. 68.

The tale which Nöldeke treats is derived from a work of the Sassanian time.

E. W. West, *Nouvelles acquisitions de Manuscrits Pehlevis à Kopenhagen. Muséon II*, p. 69-75.

Pahlavi Texts, translated by E. W. West. The Pahlavi texts comprise the theological literature of the revival of Zoroaster's religion, beginning with the Sassanian dynasty. They are important for a study of gnosticism.

Part I.—The Bundahish, Bahman Yasht and Shāyast-lā-shāyast 8. (Vol. V. of the Sacred Books of the East.)

Part II.—The Dādistān-i-Dīnīk and the Epistles of Mānūskīhar. (Vol. XVIII of the S. B. of the East).

Part III.—Dīnā-i-Mānōg-Khirad, Sīkānd-gūmānīk Vigār, and Sad Dar. (Vol. XXIV of the Sacred Books of the East).

Part IV.—The Contents of the Nasks, as stated in the Eighth and Ninth Books of the Dinkard. Part I. (Vol. XXXVII of the Sacred Books of the East.)

Part V.—Marvels of Zoroastrianism. (Vol. XLVII. of the Sacred Books of the East, Oxford 1897.

Contents:—*Dinkard*, Book VII. pp. 3-116.

Dinkard, Book V. p. 119-127.

Selections of Zād-Sparam. Index p. 171.

LITERATURE OF THE SASSANIANS.

C. de Harlez, *Le Livre des Conseils d'Aterpāt-i-Mansarspendān* Muséon 1887. VI, p. 66-78.

E. Verrier, *La Médecine dans l'Avesta ou traité de médecine mazdéenne*, traduit du Pehlevi. Journal de Médecine 13, p. 141-152 1888.

Paul Horn, *Übersetzungen aus dem Pehlevi Vendīdād*. Zeitschrift der Deutschen Morgenländ. Gesellschaft. 43, p. 30-52. 1889.

J. Darmesteter treats of the term "Zendik." Journal Asiatique 1884. 3, 562-564.

Casartelli, *Le Dinkart et son Age*. Muséon, 1884. Tom. III, p. 567-573. Academy, Dec. 1884, p. 397.

L. C. Casartelli, *Un traité pehlevi sur la médecine*. Muséon V, p. 296-316. 1886.

L. C. Casartelli, *Pehlevi notes*. (1) The semitic verb in Pehlevi. (2) Two discourses of Chosroës, the immortal-souled. (3) A parallel to the Pehlevi jargon. *Babyl. and Oriental Record*, 1887. p. 95-97, 101, 139.

L. C. Casartelli, *Pehlevi notes* (3) The semitic suffix *man* and its origin. *Babylon and Orient. Rec.* 2, 6, p. 129-132. (4) What was *Khvetük-das*. (5) A side light on the *Khvetük-das* controversy. *Babyl. and Orient. Rec.* 3 p. 169-174 ; 200-204.

L. C. Casartelli, Another discourse of King Chosroes, the immortal-souled. *Ibid*, p. 223-227.

L. C. Casartelli, Pehlevi notes:—(6) Oriental testimonies regarding *Khvetük-das*. Bab. and Or. Rec. 4, p. 97-102. 1890.

The last named article proves, that the custom of next-of-kin marriage existed in the Sassanian time. Cf. also the notice of E. Kuhn, *Zeitschrift. d.D. Morg. Gesellschaft*. 48, p. 618.

Friedrich Müller, Zur Charakteristik des Pahlawi. *Wiener Zeitschrift f. d. Kunde des Morgenlandes*, 2, p. 147-150. 1888.

Friedrich Müller, Über die Huzvāresh-übersetzung des Vendīdād. *Ibid* 1, S. 82, 163. 248.

Friedrich Müller, Pahlavi *pan*. *Ibid*. 3, p. 119. 1889.

Friedrich Müller, Beiträge zur Kritik und Erklärung des Minoing-chrat. *Sitzungsberichte der Wiener Academie der Wissenschaften* Vol. 125, p. 1-42. 1892.

Friedrich Müller, Bemerkungen zum Pahlavi- Pazand Glossary von Hoshangji-Haug. *Wiener Zeitschr. f. d. Kunde d. Morgenl.* 6, p. 76 86. 1892. 7, p. 141-152. 1893.

Friedrich Müller, Die Pahlavi-Inschriften von Hājiabād. *Ibid* p. 71-75. 1892.

Friedrich Müller, Zur Charakteristik des Pahlavi. *Ibid*. p. 191.

Friedrich Müller, Beiträge zur Erklärung des Artai-Virāf-Nāmak, etc. *Sitzungsb. d. Wien. Akad. d. Wissensch.* Vol. 127. 1892. Separate copy p. 18.

Friedrich Müller, Neupers., Armenische u. Pahlawi Etymologien. *Wiener Zeitschrift*, etc. 9, p. 285-300. 1895.

W. Geiger, D. Yātkari Zarīrān und sein Verhältnis zum Shāh-nāme. *Sitzungsberichte der Academie zu München* II, p. 43-84. 1890.

P. Horn, Zur Entzifferung des Pehlevipapyrus. *Zeitschr. d. D. Morgenländ. Gesellschaft*. 43, p. 609-612.

W. Bang, Beitrag zur Würdigung der Pahlavigāthās. *Zeitschrift d. D. Morg. Gesellsch.* 44, p. 363-70.

W. Bang, Zu den Pluralen auf *ihā* im Pahlavi. *Bezzenberger's Beiträge z. K. d. idg. Spr.* 16, p. 260.

W. Bang, Bemerkungen über das Verbum im Huzvāresh. *Giornale Soc. Asiat. Ital.* Vol. 4, p. 218-224.

XIV. IRANIAN LANGUAGES.

NEO-PERSIAN.

1. Grammar, Chrestomathia, pp. 55-56.
2. Etymology, Metrics, Catalogue of Persian Msgr., p. 56.
3. Dictionary, pp. 56-57.

4. History of Literature, pp. 57-58.
5. Shâhnâmeh.—Text, Translation, etc., p. 58.
6. Dialects, p. 59.

Rudimenta grammatices persicæ, auctore Joan. Bapt. Raymundo. Romæ 1614. 4°.

Première grammaire persane imprimée. Elle a été faite pour l'usage des missionnaires, mais elle était si peu connue en Europe, même du temps de Louis de Dieu, que celui-ci orût être le premier qui eût publié un ouvrage de ce genre. Voyez *Ionisch de fatis linguarum orientalium* p. 98.

Jo. Aug. Vullers, Institutiones linguae Persicæ cum Sanscrita et Zendica lingua comparatæ. I.—Etymologia. Gissæ 1840. II.—Syntaxis et ars metrica Persarum. *Ibid* 1850. 8°.

Jo. Aug. Vullers, Institutiones linguae Persicæ. Ed. altera aucta et emendata. Etiam sub titulo : Grammatica linguae Persicæ cum dialectis antiquioribus Persicis et lingua Sanscrita comparatæ. Gissæ 1870. 8°.

Heinrich Leberecht Fleischer, Grammatik der lebenden persischen Sprache.

Nach Mirza Mohammed Ibrahim's Grammar of the Persian language. Zweite Auflage. Leipzig 1875.

E. Trumpp, Über den Accent und die Ausprache des Persischen. Sitzungsberichte der philos. philol. und hist. Klasse de k. bair. Akademie der Wissenschaften. München 1875. I, p. 215-248.

An important pamphlet.

J. Chodzko, Grammaire de la langue persane. 2e édition, augmentée de textes persans inédits et d'un glossaire. Paris 1883.

An excellent, much used Grammar.

Carl Salemann und Valentin Shukovski, Persische Grammatik mit Litteratur, Chrestomathie und Glossar. Berlin 1889.

John T. Platts, A Grammar of the Persian Language. Part I.—Accidence, London 1895. XI, 343 pages.

This is certainly the best grammar of the Persian language written in English.

Fr. Spiegel, Chrestomathie Persica ed. et glossario explanavit. Lipsiæ 1846.

Chrestomathie persane, publiée sous les auspices de M. le ministre de l'instruction publique.

Tom. I. Par. 1847. 8°.

Contents : Histoire des sultans du Kharezm par Mirkhond 1842. Extrait de l'histoire des Mongols de Raschid-eddin 1844. Histoire des Sassanides par Mirkhond 1843. Prolégomènes des tables astronomiques d'Ooug-Beg publiés avec notes et variantes et précédés d'une introduction par A. Sédillot. 1847.

Ch. Schefer, Chrestomathie persane à l'usage des élèves de l'Ecole spéciale des langues orientales vivantes, I. II. Paris 1883-85.

This work is very valuable.

Paul Horn. Grundriss der neu-persischen Etymologie (= Sammlung indo-german. Wörterbücher IV). Strassburg XXV, 386 pag. 1893.

This book contains many disputable assertions. Friedr. Müller has frequently combated Horn, especially in "Wiener Zeitschrift für Kunde des Morgenlandes." Cf. Vol. VII. p. 274-283; Vol. IX, p. 366-382. 1893.

Paul Horn, Neu-persische Schriftsprache. Grundriss der Iran. Philologie, etc. Vol. I, part 2, fasc. 1, pp. 1-160. 1898.

Contents :—*Einleitung* : I.—Lautlehre II.—Formenlehre.

This grammar relies upon the newest principles of linguistic science. Many assertions may be disputed.

H. Hübschmann, Persische Studien. Strassburg, 1895. IV, 288 pag.

Hübschmann reutes in many passages Horn's Compendium of the Neo-Persian etymology and gives an excellent phonology of the Neo-Persian language.

F. Rückert, Grammatik, Poëtik und Rhetorik der Perser. Nach dem VII. Bande des Heft Kolzum dargestellt. Neu herausgegeben von Wilhelm Pertsch. Gotha 1874.

This work is very valuable.

The Persian metres by Saifi and a treatise on Persian rhyme by Jami. Edited in Persian by H. Blochmann, Calcutta 1867. 8°.

H. Blochmann, The Prosody of the Persians according to Saifi, Jami, and other writers. Calcutta 1872. 8° (accedit textus عروغ سیفی et قافیه ملا جامی)

Rieu, Catalogue of the Persian Manusc. in the British Museum. Vol. III. London 1883.

This book is valuable for every student of Persian literature.

1. A Dictionary, Persian, Arabic and English, by John Richardson. Oxford 1717. 2 vols. folio.

2. Dictionary, Persian, Arabic and English, by J. Richardson. Revised and considerably enlarged by Sir Charles Wilkins and F. Johnson, Esq. London 1829. 4°.

3. Dictionary of the Persian and Arabic Languages by Jos. Baretto, jun., Esq. Calcutta 2 vols. 1804. 4°.

4. Mookhtuzur laghut faressee, or a vocabulary of the Persian language in two parts. Persian and English and English and Persian by S. Rousseau. London 1802. 8°.

5. A Dictionary Persian-English compiled chiefly from the Borhani Qatiu and Moontajab-ool-Loghat, and carefully compared with the best dictionaries of that language by Ramd-han, sen. Calcutta 1829. 8° 2° edit. 1831. 8°.

6. Dictionary Persian, Hindoostani and English including synonya, with supplement, by Francis Gladwin Calcutta (Hind. pr). 1809. 2 vols. 8° 1066 p.

7. *Boorhani Qatiu*, A Dictionary of the Persian language explained in Persian ; alphabetically arranged according to the system of European lexicons . . . . by *Moohummud Hoosueen ibni Khulaf oot Tubreezee*, poetically styled Boorhan, to which is added an appendix . . . . The whole arranged . . . . by Thom. *Roebuck*. Calcutta 1818. folio

Jo. Aug. *Vullers*, Lexicon Persico-Latinum etymologicum cum linguis maxime cognatis Sanscrita et Zendica et Pehlevica comparatum, e lexiis persice scriptis *Borháni Qátiu*, Haft Qulzum et Bahári ágam et persico-turcico Farhangi Shuúrî confectum, adhibitis etiam *Castelli*, *Meninski*, *Richardsonet* aliorum operibus et auctoritate criptorum Persicorum adiectum. Accedit appendix vocum dialecti antiquioris, Zend et Pazend dictæ. Tom. I. 1855. II. 1864. Bonnae ad Rhenum. 8° maj.

Jo. Aug. *Vullers*, Supplementum : Verborum linguae Persicæ radices e dialectis antiquioribus persicis et lingua Sanscrita et aliis linguis maxime cognatis erutæ atque illustratæ. *Ibid* 1867.

Jal. Theod. *Zenker*, Dictionnaire turc-arabe-persan. T. I. 1866. II. 1876. Leipzig 1876. 4°

A. *Bergé*, Dictionnaire persan-français. Leipzig 1868. 8°.

Barbier de Meynard, Dictionnaire géographique, historique et littéraire de la Perse, etc., extrait du Môdjem El-Boudan de Yaqout et complété à l'aide de documents arabes et persans. Paris 1861. 8° maj.

H. *Blochmann*, Contributions to Persian lexicography. Journal of the Asiatic Society of Bengal, Vol. XXXVII, part I., pp. 1-72, 1869.

Carolus *Salemann*, Abdul Qádiri Bagdadensis Lexicon Sháhná-mianum cui accedunt eiusdem auctoris in Lexicon Sháhidianum commentariorum turcici particula prima, arabici excerpta. Ad fidem codicium manuscriptorum recensuit annotationibus indicibus instruxit edidit. Tomi primi, Pars. I. Lexicon Sháhná-mianum continens. Petropoli. 4° 20, 246 pages.

This work is highly important for the critio of the Sháhnámeh.

Vitæ poetarum Persicorum, ex Dauletschahi historia poetarum excerptæ, ad fidem codd. mss. persice edidit, latine vertit, annotationibus instruxit Joannes Augustus *Vullers*. Fasc. 1. Gissæ 1839. 8°.

Italo *Pizzi*, Storia della Poesia Persiana. 2 Vols. Torino 1894.

The reading of this work is to be recommended.

Theodor Nöldeke, Das iranische Nationalepos.

Contents : §§ 1-5, Alte Spuren epischer Erzählungen.

§§ 6-15, Gestaltung der nationalen Überlieferung.

§§ 16-74, Das Schahname.

Grundriss der Iranischen Philologie. II. B. 1. 2. Lief. pp. 130-211. 1896.

This article is the most important which has recently been written about the Shāhnāmeh.

Hermann Ehlé, *Neupersische Litteratur*. Grundriss der Iranischen Philologie, etc. II Vol. pp. 212-368. 1896-97.

Contents : (a) Poesie. I.—Übersicht über die Quellen. II.—Die Anfänge höfischer Dichtkunst. III.—Die historische Epik seit Firdausi. IV.—Die romantische Poesie seit Firdausi. V.—Die mystische und didaktische Poesie. VI.—Die weltliche Lyrik. (b) Die Prosa : VII.—Die erzählende und poetische Prosa. VIII.—Die wissenschaftliche und gelehrte Prosa.

This work is an excellent compendium and quotes completely the literature.

Le livre des rois, par *Abou'lkasim Firdousi* publié, traduit et commenté par Jules Möhl. I—VII. Paris 1838-1878. fol. (Collection Orientale).

Le livre des rois, par *Abou'lkasim Firdousi* traduit et commenté par Jules Möhl, publié par Madame Möhl. I—VII. Paris 1876-1878. 12°.

J. A. Vullers, *Firdausii liber regum qui inscribitur Schahname*. Editionem Parisiensem diligenter recognitam et emendatam lectionibus variis et additamentis editionis Calcuttensis auxit notis maximam partem criticis illustravit. Vol. I. 1877. Vol. II. 1879. Vol. III. fasc. 1-2 1880. Leyden. Opus ad finem perduxit. *Landauer 1884*.

Although Firdausi's Shāhnāmeh belongs already to the Mahometan time, still this epic poem treats entirely of the ancient Persian empire and is therefore to be considered as an important source for mythic history as well as for the political history of the Sassanian kings.

Firdausi, The Shāh Nāmeh. Translated and abridged in prose and verse by J. Atkinson. Edited by J. A. Atkinson. London. 440 pp. 1886.

Italo Pizzi, Firdusi il libro dei re : poema epico recato dal persiano in versi Italiani VIII. voll. Torino. 1886-1888.

An excellent translation of the whole Shāh-Nāmeh.

F. Spiegel, Awesta and Shāhnāmeh. Zeitschr. d. D. Morgenländ. Gesellschaft. Vol. 45, pp. 187-203.

Italo Pizzi, Gli Eroi del libro dei Re di Firdusi. Saggio. Torino. 1879. pp. 75 4°.

Pizzi, relying on his own researches of the sources, describes the mythic heroes of the Shāhnāmeh, the Iranian kings and the princes acting under their supremacy as well as their Turanian adversaries.

W. Tomaschek, *Yidgah, ein beachtenswerter éranischer Dialekt.* Bezzenger's Beiträge zur Kunde der indogermanischen Sprachen. 1882. Vol. VII, pp. 195-210.

Yidgah is a tribe on the south side of the eastern Hindukush speaking one of the most archaic dialects in modern Iran. Tomaschek's essay relies upon Biddulph's *Tribes of the Hindoo-Koosh*.

E. G. Browne, Some Notes on the Poetry of the Persian Dialects. Journal of the Royal Asiatic Soc. 1895. pp. 773-825.

Ch. Huart, Le dialecte Persan de Siwend. Journal Asiatique 9. Série 1. Bd. pp. 241-246.

Ch. Huart, La prière canonique Musulmane, poème didactique en langue kurde. Journal Asiatique. 5, pp. 86-109.

Amedée Querry, Le dialecte guerrouci. Mémoires de la Société de linguistique de Paris. 9, pp. 1-23. 1895.

Amedée Querry, Le dialecte persan de Nayin. *Ibid.* 9, pp. 110-24. 1895.

Amedée Querry, Dix quatrains de Mirza Abou'l-Hassan Djendaki dit Yéghmâ, en dialecte sémnani. *Ibid* 9, pp. 323-329.

E. Mockler, Origin of the Baloch. Journal of the Americ. Orient. Soc. 64, 1, pp. 30-36. 1895.

W. Geiger, Das aghâniische Præteritum. Indogerm. Forschungen III, pp. 111-129. 1893.

W. Geiger, Balûchiische Texte mit Übersetzung. Zeitschr. d. Deutsch. M. Gesellsch. 47, pp. 440-449. 1893.

W. Geiger, Afghâniische Studien 1. und 2. Zeitschr. f. Vergl. Sprachf. 33, 246-58; 474-77. 1894.

XV.

HISTORY, RELIGION, LIFE, CUSTOM, AND LITERARY ACTIVITY

OF THE PÂRSIS IN INDIA.

Pages 59-61.

History *Gujarat*, from the Persian of Ali Mohammed Khan, with copious annotations by James Bird, Esq. London 1835. 8°.

مرات مسکنہ روی, History of Gujarat. Bembay 1851. fol.

Henry Lord, The Religion of the Parsees. As it was compiled from a Book of theirs, written in the Persian character, and by them called their Zundavestaw. London 1630. 4.

Histoire de la Religion des Banians, contenant leurs lois, etc. Avec un traité de la Religion des anciens Persans ou Parsis, etc. Traduit de l'Anglais de Henry Lord. Paris 1667. 12.

Dadukhai Naoroji, The Parsi religion. Time. May. 1889.

Ferdinand *Justi*, Himmel und Hölle der Parsen. Münchener Allgemeine Zeitung. Beilage 1888. pp. 4625-26.

Relying upon the Virāfnāme *Justi* treats the Parsi-conceptions of heaven and hell in the Sassanian period.

A. W. *Buckland*, Parsee Burial in India. Journal of the Anthropological Institute of Great Britain and Ireland. 18, p. 420.

An article about the towers of silence of the Parsis is to be found in "Cornhill Magazine." 1883. 1, p. 419-424.

W. F. *Ainsworth*, The Kosti, or Fillet of the Fireworshippers. Ind. Antiqu. 19, pp. 89-93.

Dosabhoy Framjee, The Parsees: their History, Manners, Customs and Religion. London 1858. 8.

Dosabhai Framji Karaka, History of the Parsis, including their Manners, Customs, Religion and present position. With coloured and other illustrations 2. Vols. London. XXXIII, 332 and VIII, 350 p. 1884.

Karaka's book, a paean of loyalty, relates the history of the Persian fugitives of the time after the battle of Nahavand 641 after Christ and enumerates with pride and enthusiasm the great charitable foundations created in the presidency of Bombay by the now powerful and rich Parsee community.

Wilhelm *Geiger*, Die Parsigemeinden in Persien and Indien. *Gegenwart* XVI, 199-202, 27. März.

Geiger has used for his article Dosabhoy Framjee's book, 'The Parsees.' Bombay 1858.

Rājendralālā Mitra, The Parsis of Bombay: a lecture delivered in Febr. 26, 1880, at a meeting of the Bethune Society. Calcutta, Thacker. 43 p.

This book relates the history of the Parsees until the time when they found a refuge at Bombay.

Gödel-Lannoy, die Reste der alten Parsen in Persien. Augsburger Allgemeine Zeitung, Beilage No. 78. 98. 1880.

A. *Houtum-Schindler*, Die Parsen in Persien, ihre Sprache und einige ihrer Gebräuche.

Zeitschrift der D. Morgenländ. Gesellschaft, Bd. XXXVI, p. 54 follow. 1882.

L. *Juillard*, Les Parses ou adorateurs du Soleil. Bourg, Chambaud 58 p.

Bomonji-Bairāmji *Patel*, *Parsi Prakāsh*, being a record of important events in the growth of Parsi community in West India. Bombay 1883. 4°. 92 pag.

Delbos treats of the Parsis in the "Revue Universelle Nationale," Sept. 1884.

Brugsch, Die Feueranbeter. Vossische Zeitung. Berlin 1890. Sonntagsbeilage. N. 15.

A. *Orlow*, Einige Nachrichten über die Geberschulen in Persien (in Russian language).

Zapiski Arch. Obsch. 5, 99-104.

Sapisski Vostočnago otdelenija Imp. Russkago archeologičeskago Obščestwa. N, p. 99-104.

L. C. *Casartelli*, The literary activity of the Parsis during the past ten years in Avestic and Pehlevi Studies. Cf. Transactions of the IX. International Congress of Orientalists. Vol. 2, pp. 528-536. London. 1893.

ERRATA.

Page 2, l. 6, read Anthropologie,

„ 2, l. 11 „ Ariaceæ.

„ 3, l. 23 „ persischen.

„ 4, l. 40 „ Prášek.

„ 6, l. 3 „ now complete, *for* not yet complete,

„ 8, l. 22 „ Civilta,

„ 9, l. 37 „ Doctor-Dissertation,

„ 24, l. 17 „ Piétrement's.

„ 24, l. 31 „ héroiques.

„ 31, l. 2 „ Übersetzung.

„ 31, l. 7 „ Achaemenidischen.

„ 33, l. 12 „ Syntaxe.

„ 35, at the top are omitted the numbers of pages, which
are given in the Index.

„ 41, l. 45, read Der *for* Dr.

„ 48, l. 21 „ contributions for, *not* of.

„ 57, ll. 31, 32, 35, read Šáhnášianum and Šáhidianum,

„ 58, l. 21, read *par*, *not* *per*.

જરથોર્ટી ધર્મ, તવારીખ, રાહરસમ, સાહીત્ય વગેરે
ઉપર હીંદુસ્તાનમાં છપાયલાં પુસ્તકોની ટીપ.

શયનાર,

ખાંન બાહુર બહુમનજી બેહરામજી પટેલ,
“ પારસી પ્રકાશ ” ના કર્તા.

સુંઘર્ષઃ

અન્યુકેશન જોસર્ટી છાપાખાનામાં છાપ્યું.

સને ૧૯૦૧. ઈસ્ટી.

સંકળિં.

	સંક્રા.
૧ પ્રાદારાનાસીને લગતાં પુસ્તકો ...	૧
૨ જરથિશ્તની આગમજના ધર્મ સંબંધી પુસ્તકો.....	૨
૩ જરથિસ્ત પેગામખર વિશેનાં પુસ્તકો.....	૩
૪ જરથિશ્તી ધર્મને લગતાં પુસ્તકોના તરફુંમાં	૪
૫ જરથિશ્તી ધર્મ તથા તવારીખને લગતાં પુસ્તકોના “ટેક્ષિસ” ...	૧૧
૬ જરથિશ્તી ધર્મ સંબંધી બાખ્યદાનાં પુસ્તકો.....	૧૭
૭ જરથિશ્તી મજહબને લગતા કેટલાક રેવાને તથા ક્રીસ્ટિયાનીયી સાંને થયલી તકરારૈને લગતાં ચોપાંનયાં.....	૨૫
૮ ધર્મયોધ અથવા છોકરાંચ્યોને શિખવવાની ચોપડીચ્યો.....	૩૪
૯ નામાં તથા કીસસા (કિશની)	૩૬
૧૦ નીતિ સંબંધી ચોપાનયાં, વાચ્યને વગેરે.....	૩૮
૧૧ પરચુયણુ ચોપડીચ્યો	૪૨
૧૨ પંચગી તથા જરથિશ્તી સને અને કખીશાને લગતાં પુસ્તકો.....	૪૬
૧૩ પંદ્દનામાં અથવા નથીહિતની ચોપડીચ્યો.....	૪૩
૧૪ પારસીચ્યોની તવારીખ તથા ભુગોલને લગતાં પુસ્તકો	૪૪
૧૫ રાહરસમ, રેવાજ, કિઅા વગેરેને લગતાં પુસ્તકો.....	૪૬
૧૬ બ્યાકરણુ, કુરહુંગ, ભાષાશાખ વગેરેને લગતાં પુસ્તકો.....	૫૩

સાંકળીઓ.

અંધકારોનાં નામેનું

[એ સાંકળીઓનાં ને આંકડાએ ઉપર છુનાં નંબર આપેલાં છે, તેણી વાર તે સફામાં તે અંધકારનાં પુસ્તકોની નોંધ આપેલી સમજવી.]

અ.

અરદેશાર તારાભાઈ મુનથી—૫૬.

અરદેશાર નશારવાંનજી ખીલીમારીએ—૬—૪૭.

અરદેશાર ઇરાંમજી મુસ—૪૦.

અરદેશાર ઇસતમજી મુલાંશિજાન, દસ્તુર—૫.

અરદેશાર શોરાયજી દસ્તુર કામદીનના—૫—૫૦—૫૧—૫૨—૫૪.

અસંદીયારજી કામદીનજી, દસ્તુર—૪૬.

અસંદીયારજી કુરાંમજી રથાડી, દસ્તુર—૫—૧૮—૨૨—૨૭—૩૦.

અસંદીયારજી બરણેરજી પથકુ, એ૦—૬—૧૬.

એદલજી આદરજી માડન, એ૦—૭.

એદલજી કેરશાસપજી આંતીએ, એ૦—૧૭—૩૪.

એદલજી દારાયજી જમારાય આશાના, દસ્તુર—૪—૭—૨૬—૫૩.

એદલજી દારાયજી સંજાયા, દસ્તુર—૪—૫—૧૨—૧૩—૨૩—૨૬—૨૭—૨૬—૪૦.

એદલજી નવરોજજી આંતીએ, એ૦—૮

એદલજી નશારવાંનજી માસટર (પરથીએ)—૫૬.

એદલજી બરણેરજી પેલ—૫૮.

એદલજી ઇસતમજી કંગા, એ૦, ખી. એ.—૧૬.

એરચજી શોરાયજી મેહરજી રાંયા, દસ્તુર—૫—૨૩—૨૬—૧૩ ૧૪.

ક

કાઉરા ઇસતમજલાલ, મુલાં, દસ્તુર—૫૪.

કાવરાજી એદલજી કંગા, એ૦—૫—૬—૧૦—૧૩—૧૪.

કાવરાજી દીનરાહજી કેઅશા—૪૩—૫૪.

કાવરાજી નશારવાંનજી કંગા, એ૦—૧૬.

કાવરાજી કુરુનજી મરજાંન—૮.

કાવરાજી બરણેરજી સંજાયા—૩૭.

કાવરાજ મનચેરળ મોદી, ચેંદો—૧૬-૨૦-૨૧-૨૪-૨૮-૩૧-૩૨-૩૬.
 કાવરાજ રોહરાયળ પટેલ—૫૨—૫૩.
 કેકોયાદ આદરભાદ નોશારવાંન, દસ્તુર—૧૯—૨૦.
 કેકોયાદ મીનોચેહરળ મુલ્લાં ક્રિસ્તિજનાં, દસ્તુર—૨—૯.
 કેખરાર ખીન કારિશ ક્રિંગની—૨૮.
 કેખરાર જમાસપળ જમાસ્પ આરાના, દસ્તુર—૩૪.
 કેખરાર રતનળ સરાક—૪૬.

૬.

ખરશોદળ ચ્ચેચળ પાવરી, ચેંદો—૪૧—૪૨.
 ખરશોદળ જભરોદળ જમાસ્પ આરાના, દસ્તુર—૫૮.
 ખરશોદળ તોશાભાઈ મજગાંમવાલા, ચેંદો—૨૧.
 ખરશોદળ મનચેરળ કટેલી, ચેંદો—૨૧—૨૨—૩૪.
 (૨) (૩) (૪) (૨)
 ખરશોદળ ઇસતમજ કામાજ—૩—૬—૧૦—૧૧—૧૬—૨૨—૨૫—
 (૨) (૩)
 ૪૩—૪૪—૪૭—૪૮—૬૪.
 ખાદ્યાર દસ્તુર રોહંગીઆર ક્રિંગની—૧૭.

૭.

જભરોદળ ચ્ચેદલળ જમાસ્પ આરાના, દસ્તુર—૫૩.
 જભરોદળ જુણુભાઈ, સર (પેહલા)—૫૭.
 જભરોદળ હોરાયળ ખંડલેવાલા—૩૮.
 (૨)
 જભરોદળ પાલણું કાપડીઆ—૫૪—
 જભરોદળ કુરાંમળ રખાડી, ચેંદો—૬—૨૧—૪૭—૬૧.
 જભરોદળ લીમળુભાઈ અપુ—૫૮.
 જભરોદળ રોરાયળ કુકાદાર, દસ્તુર—૨૬.
 જમાસપળ ચ્ચેદલળ દાદાચાંનળ, ચેંદો—૨૪—૩૪—૩૫.
 જમાસપળ મીનોચેહરળ જમાસ્પ આરાના, દસ્તુર; ચેમ. ચેમ; પી.
 (૨)
 ચેમચ. ડી; ડી. સી. ચેમલ.—૬—૧૩—૧૭—૧૮—૨૦—૨૩—૨૫
 (૩) (૪) (૩)
 —૨૬—૩૦—૩૬—૪૦—૪૩—૪૮—૬૦—૬૨—૬૩.
 જુણુભાઈએહંગમળ છાપગર—૧૪.
 જવણું જભરોદળ મોદી, ચેંદો; ખી. ચેમ; રામશુલચ્ચોલમાં—૧૫—
 (૩) (૨) (૨)
 ૧૭—૧૮—૧૯—૨૨—૨૩—૨૪—૨૫—૩૮—૪૧—૪૩—૪૪—૪૫—૪૬—૪૭—૪૮—૪૯—
 (૨) (૪) (૩) (૪)
 ૪૭—૪૮—૪૯—૫૦—૫૧—૫૨—૫૩—૫૪—૬૨—૬૩.

ને. ડિ. ચેહારા—૬૪.

નંહારણ જમશોદુ મોતીવાલા—૪૬.

નંહારણ ખરનેરણ વાણી—૧૩.

નંહારણ અનજણ કરાંની—૩૬—૩૭.

નંહારણ ચેહરવાંનુ પલીડર—૩૬—૪૦.

નંહારણ હેરમજણ પણકી—૧૬.

૪.

તેહભુરણ દીનશાહ અકલેસરોઆ, એ૦—૩—૪—૧૨—૧૪—૩૦—૩૮

૫.

ડાદાભાઈ કુરાંમજુ કરાડા—૫૮.

ડાદાભાઈ રોરાયજુ સુનશી, એ૦—૧—૨૭—૫૦—૫૧—૫૨.

૬.

ડાદાભાઈ કાવરણ અખખારે સોદાગરવાલા—૧૪

ડાદાભાઈ ખરશોદુ દોરડી, એ૦—૧૬—૪૬—૫૬.

ડાદાભાઈ ધનજીભાઈ જશાંવાલા—૪૨.

ડાદાભાઈ નવરોજુ પ્રોક્સર—૨૫—૩૧—૩૨—૬૧—૧૨

ડાદાભાઈ કુરદુનજુ, એ૦ (બદિયના) —૭.

ડાદાભાઈ માણુકજુ પીલીમારીઆ—૧.

ડાદાભાઈ કુરજીભાઈ પોલ—૬૩.

દારાય પાલણ, દસ્તુર—૮.

દારાય પેરાતનજુ સંલાયા, પી. એ; દસ્તુર; રામથુલઘોલમા—૪-

—૭—૧૦—૧૧—૧૩—૧૪—૧૬—૧૮—૨૪—૩૬—૪૪—૪૪—૪૭

—૪૮—૫૭—૫૮—૬૨.

દારાશાહ રતનજુ ચીંગર, આંનભાહદર—૪૩.

દીનશાહ ડાદાભાઈ આલપાઈવાલા—૪૭.

દ્વારાયજુ હેરમજણ બંગાલી—૨૭.

૭.

ધનજીભાઈ જમશોદુ મેધારી—૩—૨૫—૪૧.

ધનજીભાઈ નવરોજુ કુરલાવાલા—૨૪—૪૨—૪૫.

ધનજીભાઈ પેશાતનજી કાવશાળ પી. એ., એલ. એલ. પી.—૨
 ધનજીભાઈ કરાંમજી પેલ.—૧૪

૮.

નવરોજજી કાવશાળ સુકાયેહરાના.—૩.
 નવરોજજી જમ્રોદજી જમાસ્પ આશાના, દસ્તુર.—૩૭.
 નવરોજજી દોરાયજી પંડાયેવાલા, પી. એ.; એલ. એલ. પી.—૧૮.
 નવરોજજી દોરાયજી આંનદાદ.—૩૫.
 નવરોજજી નાનાભાઈ કરાંમજી.—૧૧.
 નવરોજજી કરુનજી, સી. આઈ. પી.—૨૧—૨૨—૨૭—૩૨—૩૪—૫૧.
 નવરોજજી માણ્યુકજી કંગા.—૭.
 નવરોજજી ઇસતમજી લારડ.—૪૭.
 નશરવાંનજી તેહયુલજી દુરઘીન.—૨૭.
 નશરવાંનજી નવરોજજી મુકાદમ.—૭.
 નશરવાંનજી કરાંમજી પીલીમારીઆ.—૧—૨—૩૬—૪૧—૪૩—૫૩.
 નશરવાંનજી શાપુરજી તવરીઆ.—૨૩.
 નાદરશાહ હેરમજી સુખીઆ, એલ. એમ. એડ એસ.—૪૧.
 નાનાભાઈ નશરવાંનજી માસટર.—૪—૧૩—૧૬.
 નાનાભાઈ ઇસતમજી રંધુના.—૪૧—૪૪.

૯.

પદમજી શારાયજી લેશી.—૪૨.
 પાલણું કાવશાળ માડન, એમ૦—૨૬—૨૮.
 પાલણું અરરોદજી મીસ્કી.—૧૭—૪૨—૪૬
 પાલણું જુવણું હાંતરીઆ.—૨—૪૩
 પાલણું અરનેરજી દેસાઈ.—૪—૨૪—૫૫—૫૬
 પાલણું હેરાંગજી તોઢીવાલા.—૩૦.
 પરિજશાહ શાપુરજી કેનોઓફર.—૧૨.
 પેશાતનજી કાવશાળ રખાડી, એમ૦—૧૨—૨૧—૨૨—૨૪—૪૦.
 પેશાતનજી કાવશાળ સુકાયેહરાના.—૩૭.
 પેશાતનજી કુવરજી ડાકટર.—૩૭—૫૩.
 પેશાતનજી નવરોજજી પાવરી, લુ. લુ. એમ. સી.—૩૬—૪૧—૪૩.
 પેશાતનજી માણ્યુકજી જમે જમ્રોદવાલા.—૨૮.

ફેરોતનણ જમરોદજ દસ્તુર જમાસ્પ આરાના, એ૦—૧૨.
 ફેરોતનણ એહરાંમજ સંજાણુ, દસ્તુર શામશુલચ્ચોલમા, એમ. એ.,
 પી. એચ. ડી.—૩—૭—૧૪—૧૬—૧૮—૨૦—૨૧—૨૨—૨૪
 (૧) (૨) (૩) (૪)
 (૩) (૨) (૨) (૩)
 ૩૦—૩૧—૩૨—૩૪—૩૬—૪૦—૬૩.

૭.

કુરુનણ દારાખજ જમાસ્પ આરાના, દસ્તુર—૮—૨૨—૩૧—૩૮—૪૬.
 કુરુનણ નશરવાંનણ રાયાડી, એ૦—૩૫.
 કુરુનણ એહરાંમજ દસ્તુર જમાસ્પ આરાના, એ૦—૮.
 કુરુનણ ભરજાંનણ, મોખે—૧—૫—૭—૧૪—૩૮—૪૬—૫૦
 —૫૨—૫૩—૫૪.
 કુરાંમજ અસપદીઆરણ રાયાડી, દસ્તુર—૪—૬—૫૮.
 કુરાંમજ કાવરાજ બનાણ—૪૦.
 કુરાંમજ મીનોચેહરણ દસ્તુર જમાસ્પ આરાના, એ૦, પી. એ.—
 ૧૨—૩૪—૬૩.
 કુરાંમજ ઇસતમજ વીકાણ, પી. એ., એલ. એલ. ખી.—૧૦.
 કુરાંમજ રીચાખજ ચેહરણ રાંધાના, દસ્તુર—૫—૩૭.
 કુરાંમરોજ પેરાતનણ કાવરાજ માડન—૨૪
 કુરાંમરોજ રીચાખજ માસ્ટર—૧૭.
 પેરિાજ પીનકાઉશ, મુલાં, દસ્તુર—૩—૪૪—૪૬—૫૨—
 (૫)
 પેરિાજશાહ ઇસતમજ બાણીવાલા, કવિ—૪૪—૪૭.
 પેરિાજ જમાસ્પ દસ્તુર જમાસ્પ આરાના, એ૦—૧૧.

૮.

ખચાબાઈ કુરાંમજ રાયાડી, એ૦—૧૮—૧૬.
 ખરનોરણ એરાંમજ ખણે, એ૦—૨૪—૩૫.
 ખરનોરણ નવરોજણ તાતા, એ૦—૮.
 ખરનોરણ નશરવાંનણ કુદાર—૫૧.
 ખરનોરણ પાલખુણ દેસાઈ—૫૫—૫૬.
 ખરનોરણ રીચાખજ આરાખનર—૨.
 ખહમનણ તોશાબાઈ મુનરી—૨૮.
 ખહમનણ નવરોજણ શહીઆર—૪૬.
 ખહમનણ પેરાતનણ વાડીઆ—૪૬.

(2) (3)

બહુમનજી બહરાંમજી પેલ, ખાંનખાહદુર—૪૩—૪૪—૪૭—૫૪—૫૮.
બાહદુરજી મહરવાંનજી બાહદુરજી, ખી. એ.—૧૭—૨૪.
ખી. એદ્વ. મેહતા—૬૪.
એજનજી ઇસતમજી—૩૬.
બહરાંમોર તહસુરા અકલેસરીઆ, એમ. એ.—૧૩.
બહરાંમજી કાવશાજી મોદી—૫૧.
બહરાંમજી તુશાભાઈ બાસલા—૧.
બહરાંમજી ફરદુનજી મરજખાંન—૨૮.
બહરાંમજી લીખાજી કાંગા, એ૦—૫૧—૫૪.

૭.

મનચેરજી કાવશાજી શાપુરજી લંગડાના (મનસુખ) —૧૩—૧૮—૨૧—
૩૬—૩૮—૪૨—૪૫—૫૬.
મનચેરજી જમાસપજી વાણી, એ૦—૨૬.
મનચેરજી શાપુરજી વાણી, એ૦—૫.
મનચેરજી હોશંગજી જોગાસ—૫૧.
માણેકજી નશરવાંનજી ધાલા, એ૦—૪૨—૪૭.
માણેકજી બરજેરજી મીનોચેહર હોરમજીના—૩૭.
માણેકજી ઇસતમજી ઉનવાલા, એ૦—૧૫.
માણેકજી લીમજી હાંતરીઆ—૬૧.
માણેકરાહ દાદાભાઈ—૮.
મીનોચેહરજી એદલજી જમાસપ આરાના, દસ્તુર—૬—૨૭—૩૧.
(૪)
મેહરજીભાઈ પાલથુજી માડન—૬—૧૪.
મેહરનોશાજી બરજેરજી મેહરજી રાંથુના, એ૦—૩૪.
મેહરવાંનજી ફરદુનજી મરજખાંન—૩૮.

૮.

રતનજી ફરાંમજી વાણી—૫૨—૫૮.
રતનજી ઇસતમજી કાંગા, એ૦—૧૮—૩૫.
રતનરાહ દોરાખજી કાપડીઆ, ખી. એ.—૨૨.
ઇસતમજી પરોતનજી હમજીઆર સુરતી, એ૦—૩૮.
ઇસતમજી એદલજી મેહતા—૪૪—૫૬.
ઇસતમજી કેકાબાદજી સુલ્લાં પ્રીરોજના, દસ્તુર—૧—૨૬.
ઇસતમજી જમાસપજી દસ્તુર મેહરજી રાંથુના, એ૦ ૬-૮-૨૬-૩૧-૫૭.
ઇસતમજી પાલથુજી પેલ—૫૫.

ઇસતમજુ પેશતનજુ કરકરીઆ—૪૮—૫૮.
 ઇસતમજુ એહરાંમજુ સંભણુ, દસ્તુર—૧૪.
 ઇસતમજુ મનચેરજુ મોયેદજુના—૩૦.
 ઇસતમજુ રતનજુ દાદાચાંનજુ, ચ્યે૦—૩૪.
 ઇસતમજુ રીારાખજુ—૭.
 ઇસતમજુ હોરમજુ જલભાઈ—૪.

૩૧.

શાપુરજુ એહરાંમજુ કાતરક—૪૦—૪૬.
 શોહરીઆરજુ દાદાભાઈ ભરૂચા, ચ્યે૦—૩—૧૧—૨૨—૨૪—૨૫—
 (૧) (૩) (૩)
 ૩૪—૩૬—૩૮—૪૦—૪૧—૪૫—૬૦—૬૩.
 શોરાખજુ ચ્યેદલજુ વારડન—૪.
 શોરાખજુ જમશોદજુ જીજુભાઈ—૩—૨૬—૩૦—૩૪—૪૬—૫૫.
 શોરાખજુ મનચેરજુ દેસાઈ—૩૧—૪૪—૪૬—૫૭.
 શોરાખજુ ઇસતમજુ બનશા—૫૩.
 શોરાખજુ શાપુરજુ બંગાલી, સી. આઈ. ઈ.—૨—૨૦—૩૨—૪૪—૬૦—૬૧.
 શોરાખજુ હોરમજુ મેહતા—૫૮.

૩૨.

હોરજુભાઈ પેશતનજુ વાડીઆ, ખી. ચ્યે., ચ્યેલ. ચ્યેલ. ખી.—૧૦.
 હોરાજુ કુરાંમજુ પાવરી, ચ્યે૦—૨૧.
 હોરમજુ નવરોજજુ ખંબાતા—૪૪.
 હોરમજુ નવરોજજુ લારડ—૩૪—૩૬.
 હોરમજુ નવરોજજુ સકલાતવાલા—૨૮.
 હોરોગજુ જમાસ્પજુ જમાસ્પ આરાના, દસ્તુર, આનભાણુર, રામ-
 (૨) (૨)
 શુલચ્યોલમા, સરદાર—૬—૧૪—૧૫—૩૩—૬૪—

ઓદાશનાસીને લગતાં પુસ્તકો.

કેતાએ ઓદાશાખ—જરેદશત પ્રકૃશાર—તથા જીનદેહ રોદ, કે જે દ્રશનના સાસાનીઓના વેરના પાદરાહુ ઝુરાડ પરવીજનના વાયતમાં જરૂરીએતની ફેરફાના ફાન્ડેલોની લખેલી હતી, તેનો હિંદુસ્થાનમાં આવ્યા બાદ દસ્તુર આજર કેવાનના શાગેરેદાએ ચાલુ કુરસીમાં તરજુમો કીધિ હતો તે ઉપરથી ગુજરાતીમાં તરજુમો. તોરાભાઈ સોરાબજી મુનશી. જેમે જમરોદ છાપાઓનું. ૧૨૧૭ ઈન્ડિયનજરાદી, ૧૮૮૪ ઈશાવી.

ઓદાશનાસી ભાલા—અંક ૧ લો. આકારા તત્ત્વ લખનાર, નરારવાનજી ફરામજી ખીલોગોરીયા. દી. અરેદશારની કુપની. ૧૨૬૪ ઈન્ડિયનજરાદી, ૧૮૮૪ ઈશાવી.

શુલળે હાલ—ઈઓને ઓદાઈરાહનો બાગ, એ પ્રીતાખ મધ્યે હક્કાલાને પીછાનવાની વાતાને રાજ પાદરાહુની કાહાંખુને તરીકે કહેલી છે. અરાલ પ્રીતાખ (શોરકરત) મો અનેલી છે. ફારસીમાંથી ગુજરાતી તરજુમો કરનાર મુલાં રશતમ ખીન મુલાં કેકોબાદ. મુખ્યઈરામાચાર છાપાઓનું. ૧૨૬૫ યજ્ઞ-જરાદી, ૧૮૮૬ ઈશાવી.

જરૂરુસ્તી દીનના લેદની મૂળ ફૂચી—બાગ ૧ લો, રમનાર બેહરાંમજી તોસાભાઈ બસલા. રૈવાંડા સમાચાર તથા અમદાબાદ શામરોર બાહાદુર છાપાઓનામાં છાએયા. ૧૨૬૮ યજ્ઞ-જરાદી, ૧૮૮૬ ઈશાવી.

[એનો ખીને બાગ એજ શાલમાં બાહેર પડ્યો હતો.]

દાનેશ નામચે જાહાં—ઈઓને આ પુરાતક જગતનાં ગનેઓનાનું એ મધ્યે હેકમત અને શીલસુશીના કાય્યેદા પ્રમાણે આરામાન તથા જમીન ઉપરની કેટલીએક ખાયતેનું એઓનાન તથા ઓલાસો કરેલો છે. એ કેતાખ અસલમો રાને ૧૭૬ હેનરીનાં શાલમો એક દાનાવ શીલસુદુ નામે અલીએમારાન ગંઘેએરાશીદાન અલી અને અલી એમારાંન અલહોરોની એશરાફાનીએ બદલ્યશાંત નામના રોહેરમો બનાવી છે. હાલમો મુખ્યઈરામાચાર છાપાઓનાના માલેકની આહેશથી એક દાનાવ અને કાય્યેદા મુનશીએ એક ગુજરાતી જાથુનાર સાથે મલીને તરજુમો કરેએયા છે. મુખ્યઈરામાચાર છાપાઓનામો મોદેદ ફરદુનજી મરજાનજીની તપાસ ઉપરથી છાપી પ્રગત કરી છે. ૧૨૧૫ યજ્ઞ-જરાદી, ૧૮૮૬ ઈશાવી.

પારસી યોગ અભ્યાસ—લખનાર, દાદાભાઈ માણેકજી ખીલોગોરીયા. મુખ્યઈરામાલીંગ વર્કસ. ૧૨૬૬ યજ્ઞ-જરાદી, ૧૯૦૦ ઈશાવી.

મહારાષ્ટ્રાતે કષ્યેવાંની—અથવા જામે કેઅશરો, નામની કુરસી કેતાથી તથા તેહેનો યુજરાતી તરજુમો. સર જમરોદજ જગ્જાઈ નાઈનાં હેઠમથી કુરસીમાંથી તરજુમો કરનાર, રાઈઅદ અભિહુલ હતા (ઉર્ફ) મીર અરારકું-અલી મુનથી. જામે જમરોદ છાપાઓનાનુ. ૧૨૧૭ યજદજરદી, ૧૮૪૮ છરિાવી.

મજદ્દુશની ધર્મ અને ઓદાશનાંસી—ખાદાશનાસી યાને વિયોસા-શીને લગતાં લાખાણેમાંથી જરથાસ્તી દીનને લગતી બાબ્દોનો કરેલો સંગ્રહ. રચીને પ્રસિદ્ધ કરનાર, ધનજ્જાભાઈ પેરાતનજ્જ ઝોટવાલ બા. એ. સુખાઈ: “બાવાદસુલાજ” વિયોસાશીકલ સોસાયટી. ૧૨૬૭ યજદજરદી, ૧૮૮૭ છરિાવી.

સરનામેએ રાજે યજદાંની—(યાને ખાદાઈ બેદાનું મથાલું) જેમાં નવજીતની છિયા, સુદરેહ તથા કુર્સીના બેદા અને તેપરથી ઉપજાવિલી ઉત્તમ નસીહતો, અરો. જરથાસ્ત સાહેબની લાખિલી ચીજેનો ખુલાસો તથા બંદગીની રીત વગેરે. કુરસી પરથી તરજુમો કરનાર, પાલનજ્જ જીવનજ્જ લીમજ્જાભાઈ હાંદરયા સુખાઈ: છંડીયન પ્રીઠીંગ પ્રેસ. ૧૨૫૫ યજદજરદી, ૧૮૮૬ છરિાવી.

Goolzârê Hall ; or, The Garden of Divine Ecstasy, published by Burjorjee Sorabjee Ashburner, from the Original Persian work compiled by Gosain Bunwalidas, surnamed Vali. Bombay. 1862.

Zoroastrianism in the Light of Theosophy. Being a collection of selected articles from the Theosophical Literature. Compiled by Nasarwanjee F. Billimoria. Bombay: Printed at the “Tatva Vivechaka” Press, 1896.

જરથાશતની આગમજના ધર્મો સંબંધી પુસ્તકો.

દસાતીર કેતાથ—ઈચ્ચાને આગલા છરિાની પેગમખરો ઉપર ઉત્તરેલાં પવીન નામાંચ્યો કે ને અસલ આરામાંની જેખાંનો છે. તે તથા તેહેનો કદીમ કુરસીમાં પાંચમા સાસાંનો ક્રીધિલો તરજુમો તથા તે સાહેબે ક્રીધિલી શરેહનો યુજરાતી તરજુમો. દસ્તુર કેકાબાદજ્જ મીતાચેહરજ્જ મુહલાં શરીરાજના. દસ્તુર આરાકારા છાપાઓનુ. ૧૨૧૭ યજદજરદી. ૧૮૪૮ છરિાવી.

દસાતીર—જેમાં અરો પારસી પેગમખર સાહેબાનાં પંદર નામાંચ્યો સમાયલાં છે. હિજરી સને ઉપર માં લાખાયલી જુની દસાતિરનાં સુધ ક્રીધિલા નુસકાપરથી તરજુમો કરનાર તથા બીજી કુરસી ચોપડીચ્યોપરથી ખુલાસો આપનાર, પાલનજ્જ જીવનજ્જ લીમજ્જાભાઈ હાંદરયા. સુખાઈ: છંડીયન પ્રીઠીંગ પ્રેસ. ૧૨૫૭ યજદજરદી. ૧૮૮૭ છરિાવી.

The Desatir; or, Sacred Writings of the Ancient Persian Prophets, in the original tongue, together with the ancient Persian version and commentary of the Fifth Sasan. Carefully published by Mulla Firuz bin Kaus, who has subjoined a copious Glossary of the Obsolete and Technical Persian Terms, to which is added an English translation of the Desatir and Commentary. In two volumes. Bombay : Printed at the "Courier" Press, 1818.

The Desatir; or, The Sacred Writings of the Ancient Persian Prophets, together with the Commentary of the Fifth Sasan. Translated by Mulla Firuz bin Kaus. Edited and republished by Dhunjeebhoy Jamsetjee Medhora. Bombay : Printed at the Education Society's Press, 1888.

જરથોસ્ત પેગામખર વીશેનાં પુસ્તકો.

“ અશો જરથોસ્તની કેટલીએક ખુલંદ આરીએતો અને કામો—
આથાપ્રમાણે. ” એ ખાયત ઉપર એવાં રોહનીઆરજી દાદાભાઈ ભર-
આએ રાહનુમાએ માનદીએસનાં સભા તરફથી કરેલાં નણું ભાષણો. દ્વાર
આશકારા છાપાઓનું. ૧૨૫૬ યજદજરદી. ૧૮૮૭ છશવી. [પુસ્તક ૫ સું
આંક ૧ લો.]

“ જરથોસ્તનો દીસો ” એ વિષય ઉપર મીં અરશોદજી ઇસ્તમજી
કામાએ આપેલું ભાષણું. તાં ૨૨ મી નૂં ૧૮૮૮ ને દીને બજમે જરાને રૈને
હેરમજદ વાલી મંડળી તરફથી. સુંધરી. જ. ન. પીઠીએ પારસી આરક્ષનેજ.
કેપતન પ્રીણ વર્ક્સ. ૧૨૬૮ યજદજરદી. ૧૮૮૮ છશવી.

જરતોસ્તનાં—પેગમખર સાહેબ અશો જરતોસ્તના જનમારાના એહ-
વાલમાં દસ્તુર જરતોસ્ત એહરંમે એનવેલાં ક્ષારસી પુસ્તકોનો શરેહ સાથે
ચુનુરાતી તરજુમો. ઈતામનો રેસાલો. દસ્તુર પેશાતનજી એહરંમજી સંખણા.
જમે જમરોદ છાપાઓનું. ૧૨૩૩ યજદજરદી. ૧૮૬૪ છશવી.

જરતોસ્તનાં—પેગમખર અશો જરતોસ્તના જનમારાના અહેવાલ
અવસ્તા ઉપરથી. અરશોદજી ઇસ્તમજી કામાજી. દ્વાર આશકારા છાપાઓનું
૧૨૩૬ યજદજરદી. ૧૮૭૦ છશવી.

[એ પુસ્તકની ખીજ આવૃત્તિ ઈ. સ. ૧૮૬૦ માં એ. તેહસુરરા દીનરાહ
અક્ષેસરીઆએ છપાવી પ્રગટ કીંઠી હતી.]

તોસીએ જરતોસ્ત,—એથે ને પેગમખર હજરત જરતોસ્તની તારીફનો
ક્ષારસી કેતાખ ઉપરથી ચુનુરાતી તરજુમો. રોચાખજી જમરોદજી લુલાભાઈ.
દ્વાર આશકારા છાપાઓનું. ૧૨૩૬ યજદજરદી. ૧૮૬૬ છશવી.

નવું જરતોશ્તનાથું—યાને પેગમ્બર સાહેબ અરો॥ જરતોશ્તની ટ્રંદ-ગીતા અહેવાલ. પ્રોફેસર વિલ્યમ્સ લેક્સનના રચેલા “જરતોસ્તા, છરનનો પેગમ્બર” એ નામના છેંગેજ ગ્રથનો તરજુમો. તરજુમો કરનાર તરફથી કેટ-લીએક પ્યાલાસાવાર નોટો સાથે. ભાષાંતર કર્તા, પાહલનજુ અરજેરજુ દેસાઈ. જરતોશ્તીએમાં સુફુત વેહચ્વા માટે તરજુમો કરાવી છાપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર, સાહારાયજુ એદલજુ વાર્ડન. સુંધરી: ધી. જ. ન. પીટીટ પારસી આરક્ષનેજ કેપટન પ્રિન્ટિંગ એન્ડ લિથિએવ્ઝસ. ૧૨૬૬ યજદનજરદી. ૧૯૦૦ છરાવી.

પ્રસિદ્ધ પેગમ્બરો. અને કેંદ્રો.—તેમાં જરતોસ્ત સુસા, કરાઈસટ, અને મહમદ એટ્યેની ટ્રંડગીતા અહેવાલ અને પુરતન ‘એરીઅન’ અસલ પારસી) એની સંક્ષેપ, અને યાહુદી, એરીસઠી, અને છસલાંભી કોગોની અને તે સાથ આ દુનિયાને પેદા થવાની સંપૂર્ણ તવારીએ. (૪ પુરતડો — એક કુતાયમાં) અનાવનાર, ઇશતમજુ હેરમસજુ જલભાઈ, શાહીએડ કાર. સુંધરી. કમરશીયલ પ્રેસ છાપાઓનામાં છાપી છે. ૧૨૪૨ યજદનજરદી. ૧૯૭૩ છસલી.

બોજેળતે જરતોશ્તી.—છાને હજરત જરતોશ્તનાં અરહક મોને-નાયો તમામ અવલથી તે આપેર સુધીનાં તથા જરતોસ્તી દીનનું સુખોત્સર અએનાં. દસ્તુર એદલજુ દારાયજુ સંભાણુ. જમેનમરોડ છાપાઓનું. ૧૨૦૮ યજદનજરદી. ૧૯૪૦ છરાવી.

The Age of the Avesta and Zoroaster. From the German of Dr. Wilhelm Geiger and Dr. Fr. von Spiegel. By Darab Dastur Peshotan Sanjáná, B.A. Bombay : Education Society's Press, 1255 Yezdezerdi, 1886 A. D.

જરથોશ્તી ધર્મને લગતાં પુરતડોના તરજુમા. અવસ્તાના.

એદ્વદીસુર યસ્ત પામાએની—તરજુમો કરનાર તથા છાપાવનાર, એર-વદ તેહમુરસ દીનરાહ અંકલેખરીએ. સુંધરી: ધી રિપાર્ટ્સ પ્રેસ. ૧૨૪૩ યજ-દનજરદી. ૧૯૭૪ છરાવી.

આવાં ઈચ્છાશત પામાએની—ગુજરાતી જયાનમાંહાં કીની છે. માજ-દીએરાની દીનના સાહેબાને પહેલાને વાશતે. દસ્તુર એદલજુ દારાયજુ જમાસ્ત આરાના. સુંધરી સમાચાર છાપાઓનું. ૧૨૦૨ યજદનજરદી. ૧૯૩૩ છરાવી.

ઈજશાન—ગુજરાતી હરેક તથા તેનો ગુજરાતીમાં ઈ. સ. ૧૮૨૪ માં દસ્તુર ફૂરામજુ અસપંદીએનારજુ રખાડી અને બીજા દસ્તુરાએ કરેલો તરજુમો. આએ એંચ એંડ ધી રાએલ એશીએટીક સોસાઈટીએ છાપાવેલા. ૧૨૧૩ યજદનજરદી. ૧૯૪૩ છરાવી.

ઇજશને બામાચ્ચેની.—પેહલવી, સંસ્કૃત અને ગુજરાતીમાં થાયેલા ઇજશનેના તરજુમા ઉપરથી. તે સાથે આફરંગાનો તથા આફરીનો ગુજરાતીની માયેની શુધાંની. દસ્તુર અસર્વદીભારજી ફરામજ રખાડી. મુખ્ય-સમાચાર છાપાઓનું. ૧૨૧૮ યજદજરદી. ૧૮૪૪ છરિવી.

ઇજશનેના ક મો હા (હાવનીઅ) નો ગુજરાતી તરજુમો. દરેક શર્ષદનાં વ્યાકરણ તથા પ્રાલાસા સાથે. એમો કાવશાળ મેદલજ કંગા. દ્વિતીર આશકાર છાપાઓનું. ૧૨૩૬ યજદજરદી. ૧૮૬૬ છરિવી.

યજશને તથા વીસ્પરદનો ગુજરાતી તરજુમો. અસલ અવસ્તા ઉપરથી શરેહ તથા નોટ સાથે. એમો કાવશાળ મેદલજ કંગા. નિર્ણયસાગર છાપા-ઓનું. ૧૨૫૫ યજદજરદી. ૧૮૮૬ છરિવી.

ખુરદેહ અવસ્તા—તેનો ગુજરાતી ભાષામાં સાર. બનાવનાર, નાનાભાઈ નશરવાંનજી પાલખણજી. મુખ્ય મધ્ય ગાલુપત કૃષ્ણાજીનાં છાપાઓનામાં છપાયો. ૧૨૩૫ યજદજરદી. ૧૮૬૬ છરિવી.

ખુરદેહ અવસ્તા બામાચ્ચેની, ઈયાને અરોમ, યથા, પાંચો ગેહ, નીચા-ચેરો, ઈપરતો, પેટો, અને ખીલ જહરીઅત પદવાના અવસ્તાએની માયેની સાથેની કેતાય. કદમી જરથ્યાસ્તાએની આહેરાથી. દસ્તુર અરદેશર ઇસ્તમજ સુલલાંધરિજના. સમાચાર દરપણ છાપાઓનું. ૧૨૩૦ યજદજરદી. ૧૮૬૧ છરિવી.

ઓરદેહ અવસ્તા બામાચ્ચેની, ગુજરાતીમાં. દસ્તુર ફરામજ રોચાખજ મેહરજ રાખ્યાના. ચોષે ફરદુનજી મરજાંનજીનાં કારખાનામાં. ૧૧૮૭ યજદ-જરદી. ૧૮૧૮ છરિવી.

ઓરદેહ અવસ્તાનો ગુજરાતીમાં તરજુમો. દસ્તુર મેદલજ દારાખજ સંભાયુ. પ્રાયે કોરીઅર છાપાઓનું. ૧૧૮૭ યજદજરદી. ૧૮૧૮ છરિવી.

ઓરદેહ અવસ્તા. બામાચ્ચેની તથા શરેહ. બનાવનાર, કાવશાળ મેદ-લજ કંગા. મુખ્યઃ નિર્ણયસાગર છાપાઓનામાં છાયું છે. ૧૨૪૬ યજદ-જરદી. ૧૮૮૦ છરિવી.

ગાથા બા માચ્ચેની. ઈયાને ગાથાના તમામ હા તથા તેનો તરજુમો; શરેહ તથા પુષ્કળ નોટ સાથે. બનાવનાર, એમો કાવશાળ મેદલજ કંગા. (અરદેશર સોહેરાખજ દસ્તુર કામદીનનો ઈનામનો રેસાલો.) મુખ્યઃ નિર્ણય-સાગર છાપાઓનું. ૧૨૫૪ યજદજરદી. ૧૮૬૪ છરિવી.

બષ્ટ બા માચ્ચેની. પાક ખુરદેહ અવસ્તા મધ્યથી દરા યણો. અને તેચ્ચોનો ગુજરાતી તરજુમો. દસ્તુર મેરચજ રોચાખજ મેહરજ રાખ્યાના અને એમો મીનાચેહરજ રાપુરજ વાઢા. મુખ્યઃ ઈમિપીરીઅલ પ્રેસ. ૧૨૪૧ યજદજરદી. ૧૮૬૨ છરિવી.

બીમપરદ તથા દ્રારાંની પટેટની માચ્મેની તથા વંદીદાદનો સુખતોરાર ચ્યનતોચાય. દસ્તુર કેકોબાદજી મીનોચેહરજી સુદ્ધાં છીરાજના. સુંખદીસમાચાર છાપાયાનું. ૧૨૦૮ યજદનજરદી. ૧૮૩૬ છરાવી.

વંદીદાદ શાહે ચુનરાતી હુકે તથા તોનો ચુનરાતીમાં ઈ. સ. ૧૮૨૪ માં દસ્તુર કુરામજી ચ્યસપંદીચારજી રખાડી અને ખીજ દસ્તુરાચ્યે કરેલો તરજુમો. આચ્યે ખાંચ ચોકું ધી રાચ્મેલ ચ્યેશીચાઠીક સોસાઈચ્યે છપાવેલો. ૧૨૧૨ યજદનજરદી. ૧૮૪૨ છરાવી.

[ચ્યે તરજુમો કુરી ખીજુવાર ઈ. સ. ૧૮૦૦ માં ચ્યેમના વારસ ચ્યે૦ જમશેહજી કુરામજી રખાડીચ્યે સુંખદીવર્તમાન પ્રેસમાં છાપાવી ખાહેર પાડયો હતો.]

વંદીદાદનો અસલ અવસ્તા ઉપરથી શરેહ તથા નોટ સાથનો તરજુમો. તથા વંદીદાદમાં આવેલા અવસ્તાના તમામ આલોની ફાઠલાલોજુને કાચ્યેદ બનાવેલી કુરહુંગ. ચ્યે૦ કાવરાજી ચ્યેદલજી કંગા. દ્ધૂતર આરાકારા છાપાયાનું. ૧૨૩૩ યજદનજરદી. ૧૮૭૪ છરાવી.

[ચ્યેની ખીજ આવૃત્તિ કુરહુંગ વગર ઈ. સ. ૧૮૮૪ માં ખાહેર પાડી હતી.]

વંદીદાદની પેહેલી તથા ખીજ પરગરદનો ચુનરાતી તરજુમો. દ્રેક રાખનાં વ્યાકરણ તથા આલાસા સાથે. ચ્યે૦ કાવરાજી ચ્યેદલજી કંગા. દ્ધૂતર આરાકારા છાપાયાનું. ૧૨૩૪ યજદનજરદી. ૧૮૬૪ છરાવી.

વંદીદાદની ચોગળુસભી પરગરદનો ચુનરાતી તરજુમો. દ્રેક શાખનાં વ્યાકરણ તથા આલાસા સાથે. ચ્યે૦ કાવરાજી ચ્યેદલજી કંગા. દ્ધૂતર આરાકારા છાપાયાનું. ૧૨૩૬ યજદનજરદી. ૧૮૬૬ છરાવી.

પાજનદના.

આશીરવાદ પાજનદના માચ્મેનીસાથ અને સંસ્કૃતના સાદા. ચ્યે૦ ઇસત-મજી જમાસ્પજી દસ્તુર મેહેરજી રાખુના. સુંખદીછમપારીઅલ પ્રેસ. ૧૨૩૭ યજદનજરદી. ૧૮૬૮ છરાવી.

જરતોથીચ્યાં પરણું સ મે આશીરવાદ દેવાચ્યે છે, તેહનો કથી-તામાં કરેલો તરજુમો. દસ્તુર હેંગંગજી જમાસ્પજી જમાસ્પ આશાના. સુંખદીયુનિયન પ્રેસ. ૧૨૩૭ યજદનજરદી. ૧૮૬૮ છરાવી.

પાજનદ આશીરવાદ. ચુનરાતી તથા ચ્યાંગેજ તરજુમો. બનાવનાર, માચ્મેદ અસપંદીયારજી ખરલેરજી પંડકી. સુંખદી, અખખારે સોદાગર છાપાયાનું. ૧૨૫૦ યજદનજરદી. ૧૮૮૧ છરાવી.

પેહેલવીના.

છરાનના સાસાનીચાન તથકાના પેહેલાં પાદશાહ અરદેશેર બાધ-કાનની જુદગાનીનો હેવાલ (“કારનામે અરદેશર બાધકાન ” ચ્યેવે

નામનાં પેહેલવી પુશતકનો દસ્તુર પેશુતનજી એહરાંમજી સંજાયુચ્ચે કરેલો। તરજુમો,) જમેજમરોદ છાપાઓનું. ૧૨૨૩ યજદજરદી. ૧૮૫૩ કરિબી.

[એ ચોપાનીઓમાં કારનામાં વિષે ૧૭ પાનાનો દીખાચો જગત પ્રેમીનાં અનાવનાર રોઠ સોરાખજી શાપુરજી બંગાલીચ્ચે લખેલો છે.]

જીનદેશનેનો તરજુમો—પેહેલવી જીયાંન મધ્યે યુજરાતી જીયાનમાં કોણો છે; માજદીઓશાની દીનનાં યોકોને વાંચવાને સાંચે. દસ્તુર એદલજી દારાખજી જમાર્ય આરાના. મોષેદ કરુનજી મરજાઓનજીનાં કારાનામાં. ૧૯૮૬ યજદજરદી. ૧૯૯૬ કરિબી.

The Vendidad.—Translated into English from Pahlavi (Dastur Darab Peshotan Sajjana's edition), with a transliteration in Roman characters, explanatory and philological notes, and an Introduction. By Navroji Manekji Nasservanji Kanga. Bombay : J. N. Petit Parsi Orphanage Captain Printing Works. 1899.

કારસીના.

અરદાચ્ચે વોરાકુનાનું એટલે ને રોહનશાહ અરદેશાર બાબકના હોકમથી અરદાચ્ચે વીરાહનું પાક હેઠ હુક્કની દરગાહ જાઈને એહેશત તથા દોજાખને અહેવાલ જોઈ આયું તેની હુક્કત. અસલ પેહેલવી ઉપરથી કુરસીમાં થાએલા તરજુમાનું યુજરાતી ભાષાંતર. ઇસતમજી શારાખજી. જમેજમરોદ છાપાઓનું. ૧૨૧૩ યજદજરદી. ૧૮૪૪ કરિબી.

[એ પુસ્તક ફરી ખીજુવાર એ. સ. ૧૯૯૮ માં એમ૦ એદલજી આદરજી માડને સુઅદ એમિપોરીઅલ પ્રેસમાંથી છાપાની પ્રગત કરું હતું.]

આરાસ્તેહુ એધાનના સાસાનીયન વંશના પેહેલા પાદરાશ અરદેશાર બાયેગાનના એથા રાહાપુરના વાયતમાં દાદાર ભીન દાદુખત નામના એક દાનાવ મોષેદ શ્રી રમે દેરાના હુક્કમો સાથે કેટલાક સવાલ જબ્યામો કોણો હતા તેના પેહેલવી પરથી કોઈ દાનાવે કરેલા કુરસી તરજુમા ઉપરથી યુજરાતીમાં તરજુમો. એમ૦ દાદાભાઈ કરુનજી, ભર્યાચ્ચાલા. દુંગર આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૧૪ યજદજરદી. ૧૮૫૪ કરિબી.

જામાસ્પીનો યુજરાતીમાં તરજુમો. નરારવાનજી નવરોજ મુકાદમ. નેરીવ પ્રેસ છાપાઓનું. ૧૨૨૨ યજદજરદી. ૧૮૪૩ કરિબી.

[એ ચોપડી છાપી આહેર પાઠવા માટે તે વેળાની પારસી પંચાતના અકા-અરોએ અટકાવ કર્યાએ, અને તેનાં ૧૦૦ પાનાં ને છાપાં હતાં તેના બદલામાં હે. ૩૦૦] આખ્યા હતાં, તે છતાંખી એ ચોપડીની થાડીક નકલો આહેર પડી હતી.]

જામાસ્પી યાને જમાસ્પનાનું. નાણ ભાગમાં. ભાગ પેહેલો, છપાવી પ્રગટ કરનાર, માનેકરાા દાદાભાઈભાસ્તર. ઓરાસટરીઅન પ્રેસ. ૧૨૪૫ યજદુજરદી. ૧૮૭૬ છિશાવી.

[એના ખીજ ભાગો છપાઈબાહેર પડ્યા નથી.]

દેશનાંનાલ મળહેણ હુએ નામે એક કેતાખ ને એક દાનાવે કારસીમાં બનાવેલી છે. તેહની તાલીમ ૧૨ છે. તે મધ્યે તમાંમદુનીઅના લોડાના આરાકારા થાયેલા મજહુમા દાખલ કરેલા છે. તેહમોની તાલીમ પેહેલાનો ચુન્ઝાતી તરજુમો. મોયેદ કરુનજુ મરજભાનજુએ પોતાનાં કારખાનામાં છાયું. ૧૧૮૪ યજદુજરદી. ૧૮૧૫ છિશાવી.

[એની ખીજ આવૃતી કરી તપાસીને કેટલાક દાખલાએ વધારીને અસલ કારસી બતો ને ઉપલી પેહલી આવૃતીમાં નહી હતાં તે દાખલ કરીને મોયેદ કરુનજુ મરજભાનજુએ દ્વારા આરાકારા છાપાખાનામાંથી છિસ. ૧૮૪૫ માં બાહેર પાડી હતી.]

દીનહદીશાનો. તરજુમો; કારસીપરથી ચુન્ઝાતીમાં માજદીઅસની દીનના લોડાને વાંચવાને સાંચે. દસ્તુર કરુનજુ દારાખજુ જમાસ્પ આરાખાનાએ પોતાનાં કારખાનામાં છાય્યા. ૧૧૬૨ યજદુજરદી. ૧૮૨૨ છિશાવી.

કરણ્યાતનાનું—દસ્તુરાંન દસ્તુર દારાખ પાલણું શ્રી નાશારીનાં રૈહવા-શીએ કારસી જયાનમાં બનાવેલું તેહનો ચુન્ઝાતીમાં તરજુમો. એંઝે કરુનજુ બેહરાંમજુ દસ્તુર જમાસ્પ આરાના. દ્વારા આરાકારા છાપાખાનું. ૧૨૧૨ યજદુજરદી. ૧૮૪૩ છિશાવી.

રોવાયતે દસ્તુર દારાખ હગળાએ, અવસ્તામાંથી મળતાં કરમાંનો સાથે. છપાવી પ્રગટ કરનાર, એરવદ ઇસતમજુ જમાસ્પજુ દસ્તુર મેહેજુ રાખ્યાના. નવસારી પ્રીણીં અને ઇલીં પ્રેસમાં છાયું છે. ૧૨૬૫ યજદુજરદી. ૧૮૮૬ છિશાવી.

રેવાયેત—દીનએહ માજદીઅરાનીનાં હક્કાતોડા હથત પોરશોરા પારોાખ, છિયાન છુટોતર રેવાયેત એગ્રેસ ને શ્રી સુરતનાં કેટલાએક દીનદાર જરોસ્તી-એંઝે દીનએહ માજદીઅરાનીનાં કરમાંનોના. પોલાસાના જી સવાલ છરાન લખી માકદ્યા હતા, તે સવાલો તથા તેના છિશનથી આવેલા જવાબાનો ચુન્ઝાતીમાં તરજુમો આગલા દાહડા ઉપર કોઈ સાહેબ કરેલો. તેની નવસારીવાલા એંઝેદલજુ નવરોજજુ અંતિમાના હાથની લખેલી નકલ ઉપરથી અસલ કારસી સાથે કરી કાવસજુ કરુનજુ મરજાંને છાપી પ્રગટ કીન્ધી. દ્વારા આરાકારા છાપાખાનું. ૧૨૪૫ યજદુજરદી. ૧૮૪૬ છિશાવી.

સદ્ગરે એહેરેતવીલ—ઈન્યાને રોએંઝો ખાખ અથવા રોએંઝો દરવાજાની કેતાખ એક શ્રી પોરાસાનનાં રૈહવાસી મુલ્લાં ઇસતમ એશાફુલીઅાર તથા મુલ્લાં એહજાદ ઇસતમે લાંખી એહરને વજનતાં કારસી નામીઓં બતો મધ્યે

અનાવેલી ભલી દીનનાં લોકોને અમલ કરવા લાંબેક માન્દીઅરાની દીનની કરણે તથા નથીહોતા તથા નીતિથી ભરેલી છે. તેનો ગુજરાતી તરજુમો. એમો બરનેરજી નવરોજજી તાતા. દ્વાતર આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૧૩ યજદ્જરદી. ૧૮૪૪ છરિવી.

[એ તરજુમો દસ્તુર મીનોચેહરજી એદલજી જમાસ્પ આરાનાએ કરેલા છે. એની બીજી આવૃત્તિ વંધારા તથા સુધારા સાથે ડિ. સ. ૧૮૮૧ માં દસ્તુર જમાસ્પજી મીનોચેહરજી જમાસ્પ આરાનાએ હોઈ પ્રીણીગ પ્રેસમાં છપાવી આહેર પાડી હોલી.]

યુરોપિયન વિદ્વાનોના પુસ્તકો ઉપરથી કરેલા.

આર્થિજ માનો એને તેની હાલત, એગમયર જરથોસ્ટ, કરીમ કરિનમાં ફ્રાન્સિયોની આરાધના એને અહૃતવર્ધિના અર્થ. આ નામના ચારેસાલા. લખનાર, પ્રેફ્રેસરો સ્પીગલ, વિદ્યુલ એને હાર્લે. સુંઅર્થ સમાચાર છાપાઓનું. ૧૨૫૭ યજદ્જરદી. ૧૮૮૮ છરિવી.

ઓર્ડિઝ વસ્તા, એરન સી. ડી. હાર્લે એ કરેલા અવસ્તાના ફ્રેચ તરજુમા ઉપરથી ગુજરાતી તરજુમો, ખુલાસાની પુષ્કળ નોટો સાથે. ગુજરાતીમાં ભાષાંતર કર્તા, અચ્ચેર્પત મેહેરજીભાઈ પાલનજી માદન. સુંઅર્થ સમાચાર છાપાઓનું. ૧૨૫૮ યજદ્જરદી. ૧૮૮૯ છરિવી.

જર્યોથી મજહુબ, હંગેનુ ઉપરથી તરજુમો કરનાર, અરહેરાર નરાનજી ખીલોમોરીએ. સુંઅર્થ વર્તમાન પ્રેસ. ૧૨૬૬ યજદ્જરદી. ૧૮૯૭ છરિવી.

પવિત્ર ગાથાવાહી. રેવરંડ એલ. એમ. મીલસ, તે પૂર્વ તરકુની ભાપાઓના અમેરિકન વિદ્વાન. એમના એંગ્રેજ તરજુમા ઉપરથી ગુજરાતીમાં ભાષાંતર. અચ્ચેર્પત મેહેરજીભાઈ પાલનજી માદન. સુંઅર્થ સમાચાર છાપાઓનું. ૧૨૫૮ યજદ્જરદી. ૧૮૮૯ છરિવી.

યજશે એને ગાથાએનું એહદ નોટો તથા જંદ અવસ્તા એને ગાથાએના તેમજ કેલાંડ વિરોધનામોના ખુલાસા સાથે સુંસ્થેયા સી. ડી. હાર્લેના ફ્રેચ તરજુમા ઉપરથી ગુજરાતીમાં ભાષાંતર. અચ્ચેર્પત મેહેરજીભાઈ પાલનજી માદન. સુંઅર્થ સમાચાર છાપાઓનું. ૧૨૫૯ યજદ્જરદી. ૧૮૯૫ છરિવી.

વન્દિદાદ, એરન સી. ડી. હાર્લેના ફ્રેચ તરજુમા ઉપરથી ગુજરાતી તરજુમો, પેહેલવી સરેહના સંક્ષેપ સાર એને ખુલાસાની પુષ્કળ 'નોટો' સાથે. ગુજરાતીમાં ભાષાંતરકર્તા, અચ્ચેર્પત મેહેરજીભાઈ પાલનજી માદન. સુંઅર્થ સમાચાર છાપાઓનું. ૧૨૬૫ યજદ્જરદી. ૧૮૯૬ છરિવી.

Avesta and the Genesis; or, The Relations of the Iranians to the Semites. Translated from the German of Dr. Fr. Spiegel, by K. R. Cama. Bombay : Times of India Steam Press. 1880.

Conversion of the Eastern Iranians in ancient times, with an introduction on the Avesta Religion. By Dr. Wilhelm Geiger. Translated from the German, with a Preface, Notes, and a Biography of the Author, by Darab Dastur Peshotan Sanjana, B. A. Vol. I.—Ethnography and Social Life. Vol. II.—The Old Iranian polity and the Age of the Avesta. London : Henry Frowde, Amen Corner E. C. 1885 and 1886.

Extracts from the Narrative of Mons. Anquetil Du Perron's Travels in India, chiefly those concerning his researches in the life and religion of Zoroaster. Translated from the French by Kavasji Edaljee Kanga. Bombay : printed at the Commercial Press. 1245. Yezdezardi, 1876 A. D.

French Views on Zoroastrianism. Translated from the texts of M. Adolphe Franck, and M. Jules Oppert (by F. R. Viccjee, B. A.) Bombay : Education Society's Press. 1868.

Havrvatāt and Ameretāt. An Essay illustrating the origin, growth and development of the conceptions involved in the names of the two Amesaspands, Khordad and Amardad. Translated from the French of Professor James Darmesteter, with notes, by Hirji P. Wadia, B. A., LL. B. Bombay : Dufur Ashkara Press. 1888.

Home and Age of the Avesta. Translated from the German of Dr. Emil J. von Dillon. Bombay Samachar Press. 1256 Yezdezardi, 1887 A. D.

Jamshedi Naoroz. The new year's day of the ancient Persian Empire, embodying translations from the German of the eminent Numismatist, Dr. A. D. Mordtmann, of Constantinople. By K. R. Cama. Bombay : Dufur Ashkara Press. 1874.

[એજન મુલબ્ય જમ્શેરી નેરાજ વિષ એવણું કૃતિનોની લાડનમાં ૧૮૭૪ તથા ૧૮૭૭માં કરેલાં ભાષાણુંનાં ચાયાંનાં છપાવી પ્રગટ કૃથાં હતા.]

The Jewish Angelology and Demonology based upon Parsism. Translated from the German of Dr. Alexander Kohut. In 4 parts. By K. R. Cama. Bombay : Fort Printing Press. 1883.

The Part taken by the Parsi Religion in the formation of Christianity and Judaism. Translated from the German of the late Dr. A. Kohut, Chief Rabbi: Belgrade. Bombay : Fort Printing Press. 1889.

The Persian and Jewish Doctrines of the resurrection and the immortality of the soul. Stray passages from W. R. Alger's

Critical History of the Doctrine of Future Life. Extracted by K. R. Cama. Bombay : Fort Printing Press. 1880.

The Philosophy of the Mazdayasnian Religion under the Sassanids. Translated from the French of L. C. Casartelli, with prefatory remarks, notes, and a brief biographical sketch of the author. By Firoz Jamaspji Dastur Jamasp Asa. Bombay : Printed at the Education Society's Press. 1889.

The Religion and the Customs of the Persians and other Iranians, as described by the Grecian and Roman authors. Translated from the German of Dr. Adolf Rapp, by K. R. Cama. Part First. Bombay : Printed at the *Times of India* Steam Press. 1876.

[એ પુસ્તક ૧૬ ભાગોમાં ૩૬૫ સફાનું છ્યાદ્યાદ્યા બાહેર પડ્યું હતું.]

Zarathushtra in the Gathas, and in the Greek and Roman Classics. Translated from the German of Drs. Geiger and Windischmann, with notes on M. Darmesteter's theory regarding the date of the Avesta, and an Appendix. By Darab Dastur Peshotan Sanjana, B. A. Leipzig : Otto Harrassowitz. 1897.

[એની ખીલું આવૃત્તિ ચ. સ. ૧૯૬૬ માં બાહેર પડી હતી.]

The Zoroastrian Mode of Disposing of the Dead. Extracted and Translated from the German Works of Prof. Dr. Spiegel, Düncker, Rapp and Rhode. By K. R. Cama. Bombay : *Times of India* Steam Press. 1879.

Zoroastrian Religion as one of the sources of modern Philosophy. From Dr. Röth's German work on the Egyptian and Zoroastrian Doctrines of Faith as the Oldest Sources of our Speculative Ideas. Extracted and translated by K. R. Cama. Bombay : *Times of India* Steam Press. 1879.

જરથોશ્ટી ધર્મ તથા તવારીખને લગતાં
પુસ્તકોના “ટેક્સટ્સ.”

અવસ્થા હરકે.

ઇજશને બાનીરેગ ઇન્દ્રાને કૃતીઓ સાથેની ઇજશનેના બ્યાદાઈ પાંક કલાંસોની કેતાબ. [નંદ અક્ષરે] સર જમરોદજી લલભાઈ નાઈટની મદદથી જામેનુભરેદ છાપાયાનામાં છ્યાદ્યા છે. ૧૨૧૬ યજ્યેન્દ્રાદી. ૧૯૫૦ દરિવી.

જુદે અવસ્તા, નંદ હરેં. પ્રગટ કર્તા, અરેવદ તેહમુરસ દીનરાહણ અંડલેશરીએંબા. ૧૨૪૧ યજદનરદી. ૧૮૮૧ દરિબી.

ઘોરદેહ અવસ્તા. જુદ અવસ્તાના હરેં. રચનાર, ફરામજ મીનોચે-હરજ દસુર જમાસ્પ આસાજીના, ખી. એ. સુંભરસમાચાર છાપાયાનું. ૧૨૫૦ યજદનરદી. ૧૮૮૧ દરિબી.

ઘોરદેહ અવસ્તા, એટલે ને જરૂરીએંબા પદવા જેગા નીચાએંબા અને છાયારતો. નંદનાં નવાં ડીખાંથી પહેલીવાર જમેનભરોદ છાપાયાના મધે છાપાઈ છે. ૧૨૨૦ યજદનરદી. ૧૮૪૧ દરિબી.

કુરેવધી બાજ ધરણું સાથે તથા આકૃતીએંબાનો અને આકૃતીનો. નંદ હરેં. પ્રગટ કરનાર, તેહમુરસ દીનરાહ અંડલેશરીએંબા. સુંભરી કોઈ પ્રીઠીએંબા પ્રેસ. ૧૨૫૨ યજદનરદી. ૧૮૮૩ દરિબી.

યજશને બાનીરંગ [પ્રોફેસર વેસ્ટર ગાડેનાં નંદ દ્વાતર ઉપરથી] પ્રગટ કરનાર, તેહમુરસ દીનરાહ અંડલેશરીએંબા. કોઈ પ્રીઠીએંબા પ્રેસ. ૧૨૫૭ યજદનરદી. ૧૮૮૮ દરિબી.

વરનેહાંદ અવસ્તા, એંબાને જરૂરોસીએંબાનાં બચ્ચાએંબાને અવસ્તા શીખવાના કાંચીદાની ચ્યાપડી. એ. પેરાતનજ જમેનભરોદજ દસુર જમાસ્પ આશાના. સુંભરી દુર્ખીન છાપાયાનું. ૧૨૧૬ યજદનરદી. ૧૮૯૬ દરિબી.

એ વંદીદાદ કે જેહને જુદેવદાદ કર્યાની કહેછે. એ પાક અને આયેસ અવસ્તાનાં ૨૧ તુંસક હક્કની દરગાહથી આપણું બુન્દેરગ પેગમબર જરૂરોસત અસપ્તમાંન અનોરોહરવાંન લાયેએંબા તે મધેનો (૨૦ મે ૬૬૬ તુંસક) જરૂર એંબાનદાયરેગર મોબેદાને દીને માનદીએસનીનાં કામભાં પદવાનો. કીરીએંબા મારગ તથા જેલી તથા આતરવાખશીના મેહુલ તથા મોટાં પરગણાં સુધાં. દસુર એંદલજ દારાયજ સંજણાની તપાસ ઉપરથી. જમેનભરોદ છાપાયાનું. ૧૨૦૦ યજદનરદી. ૧૮૩૧ દરિબી.

વંદીદાદબાનીરંગ. યાને ચોનદાયરેગર મોબેદાને ભલી માનદ્યસની દીનનાં કામભાં પદવાનું સધલી કીરીએંબામારગ તથા મોટાં પરગાં સાથું પવીતર કલામનું દ્વાતર. અસલ અવરતા હરેં. રોહ દીનરાહ માણેકજ પીઠીએની મદદથી છાપાની પ્રગટ કરનાર એરેવદ પેરાતનજ કાવરાહ ર્યાડી. કોઈ પ્રીઠીએંબા પ્રેસ. ૧૨૫૮ યજદનરદી. ૧૮૮૫ દરિબી.

The Avesta Texts prescribed for the Intermediate Examination of the University of Bombay, 1899, containing Hormezd, Ardabahisht, Ardui Sur Bano, Khorshed, Mah and Tishtar Yashts. By Phirozshah Shapoorji Photographer. Bombay: Education Society's Press. 1899.

The Avesta Texts, prescribed for the Previous Examination of the

University of Bombay, 1896-99. By Darab Dastur Peshotan Sanjana, B. A. Bombay : Education Society's Press, 1896.

Mihir Yasht. Prepared for the use of the Students of the Intermediate B. A., Edited by Behramgore Tehmuras Anklesaria, M. A. Bombay : Fort Printing Press, 1269 A. Y. 1900 A. C.

ખીલારોકી હરકે (તરજુમા સાથે).

ઈશાની ખીલારોકી તખીચ્યો વિષે ખુરોાયન અંથકારોએ કરેલી રોધ. એનામનો રીસાલો. ઈશાની ખીલારોકી હરકે ને પાહોડો અને ખીજી જગાએ. ઉપર મેજર રાલીનસન તથા ખીજ વિદ્ધાનાએ ઉકલાંયા છે, તેનો કાંચેદો, સમજ, વ્યાકરણ, હરહંગ, તખીચ્યોના તરજુમા, વગેરે ખીજ સર્વે હક્કિકત. જંગીરજી બરજીરજી વાણી. જેમે જમરોદ છાપાઓનું. ૧૨૩૨ યજદીરદી. ૧૮૬૩ ઈશાવી.

ખીલારોકી હરકોનાં લેખો વાંચવાની શીત. ખનાવનાર, કાઉંટ એ. ટી. ગોઝીનીએ. તરજુમો કરનાર, મનચેરજી કાવરાજ શાપુરજી લાં તે “મનસુખ.” સુંભર્ચિ ઇજિયુકેરન સોસાઈટી પ્રેસ. ૧૨૩૪ યજદીરદી. ૧૮૬૫ ઈશાવી.

ગુજરાતી હરકે.

ખુરદેહ અધ્યક્ષતા. ખુરોાયન કાયદે ઉકલાવી શુદ્ધ ગુજરાતીમાં. ખનાવનાર, નાનાભાઈ નશરવાનજી પાલથુરજી. સુંભર્ચિ મધે ગણુપત કૃષ્ણાજીનાં છાપાઓનામાં. ૧૨૩૫ યજદીરદી. ૧૮૬૬ ઈશાવી.

ખુરદેહ અધ્યક્ષતા. હાલ ચાલુ કાયદે ઉકલાવી શુદ્ધ ગુજરાતીમાં. ખનાવનાર, નાનાભાઈ નશરવાનજી પાલથુરજી. સુંભર્ચિ મધે ગણુપત કૃષ્ણાજીનાં છાપાઓનામાં છાપાયો. ૧૨૩૫ યજદીરદી. ૧૮૬૬ ઈશાવી.

ખુરદેહ અધ્યક્ષતા. (ખુરદાદ, એહરાંન અને આવાં ધરાત સાથ.) શુદ્ધ જોડણીમાં, તેની સાથ તાલોડો ધરાવતી કીરીઆએની સમજથુસાથે. પ્રગટ કરનાર, દસ્તુર જમાસપજી મીનોચેહેરજી જમાસપ આસાના. સુંભર્ચિ સમાચાર છાપાઓનું. ૧૨૩૩ યજદીરદી. ૧૮૬૩ ઈશાવી.

આએ કેતાબ જરૂરીઓાત પઠવાનેગ ઓરદેહ અધ્યક્ષતાની, તે મધે અશોમ યથાથીતે પાંચ નીયાએરા તથા પાંચે ગેડે અને ત્યાટો તથા રાધલી મલીને રૂપ દ્વિયરતા તથા બાળ ધરણાં સાથે ફરવશી, સતોન, હુપળીરંગ, આદર્ગાંન, આદરીન, ઘેડેસારથું, આશીરવાદ, નીરંગો, ફરવરદીઓાંના દાહાડાપર પઠવાના હા અને એ વગેરે. દસ્તુર સાહું એદલજી દારાબજી સંજાથુની છપાવેલી બાનાએનીની કેતાબ ઉપરથી તથા એ સાહેબના બપાવા જુનત-

એહું રસ્તમજુ એહરામજુ સંજાણુને હાથની લખેલી ડેતાય તથા પીલ કેતાયો પરથી. દાદાભાઈ કાવરાળુંએ મુખુંએ સમાચાર છાપાઓનામાં છપાવી. ૧૨૧૧ યજદજરદી. ૧૮૪૨ છરાવી.

[એની આગમજ પોરદેહ અવસ્તાનું પેહલવેહલું પુસ્તક ચુનરાતી ભાષામાં દ. સ. ૧૮૧૫ માં બાઘે કુરીઅરમાં રોડ જીજાભાઈ એહરામજુ છપાગરે તથા એજ રાલમાં મોષે ફરદુનજુ મરજબાંનજુએ પોતાનાં છાપાઓનામાં છાપી પ્રગટ કર્યા હતાં, પણ તેમાં યાદો તથા પીલ અવસ્તા સમાવેલા હતાં તણી. તેથી પોરદેહ અવસ્તાનું સંપુરણ પુસ્તક પેહલવેહલું એ છપાયલું ગણ્યાય.]

તમાંમ આવસ્તા. આએ કેતાય ઈચ્છાનદાંની એહેતર સેતાએશ અને બરતર નીચાએરા પદ્ધતાનાં અને ઈજવાનાં તમામ અવસ્તા. એહેઠિન દાદાભાઈ કાવરાળુંએ મુખુંનિંાં અધ્યાત્મારે શાદાગર તથા સમાચારદરપણ છાપાઓનામાં છાપેઅંની છે. ૧૨૫૦ યજદજરદી. ૧૮૭૧ છરાવી.

પાંડ હૃદેષ.

Shikand-Gumanik Vijar. The Pazand-Sanskrit Text, together with a fragment of the Pahlavi. Edited with a comparative vocabulary of the three versions and an introduction. By Hoshang Dastur Jamaspji Jamasp-Asanà and E. W. West. Published by order of the Government of Bombay. Bombay Government Central Book Depôt, 1887.

પાંડ હૃદેષ (તરજુમા સાથે.)

અચ્યેંગમદચ્યેચા અથવા મોહેત વિપે વઅજ તથા પંદગી. પાંડ ભાષામાં ચુનરાતી તરજુમા સાથે. એં મેહરજીભાઈ પાલણું માડન. એન્નુંકેરાન સોસાઈટી સ્થીમ પ્રેસ. ૧૨૬૧ યજદજરદી. ૧૮૬૧ છરાવી.

પેહલવી હૃદેષ.

જીર્ણરદીની એટલે ને પેગબર હજરત જરતોસ્તના શાગેરહોમાંના એક શાગેરહ મેઠિએમાં પીન આરાશે હજરત જરતોસ્તનાં મોલેલ તથા અવસ્તાનાં જોદાના ઓલારો તથા માનદીઅસની દીનનાં ધાણુંએક આસ હોકમો વીરો અનાવેલી પેહલવી ડેતાય. દસ્તુર પેરોતનજુ એહરામજુ સંજાણુની તપાસ ઉપરથી. જમેનજરોદ છાપાઓનું. ૧૨૧૮ યજદજરદી. ૧૮૪૮ છરાવી.

The Book of Arda Viraf. The Pahlavi Text prepared by Dastur Hoshangji Jamaspji Asa. Revised and collated with further MSS. with an English translation and introduction, and an appendix

containing the texts and translations of the Gosht-I-Fryans dan Hadokht-Nask. By Martin Haug, Ph. D., assisted by E. W. West, Ph. D. Published by order of the Government of Bombay. 1872. Bombay Government Central Book Depôt, London, Messrs. Trübner and Co.

The Pahlavi Bundelesh, lithographed. By Maneckji Rustomji Unvalla, Bombay. 1897.

The Dīnā i Mainū i Khrat or the Religious Decisions of the Spirit of Wisdom. The Pahlavi Text prescribed for the Intermediate Examination of the Bombay University. Edited with an introduction, critical and philological notes, etc. By Darab Dastur Peshotan Sanjana, B. A. Bombay : Duftur Ashkara and the Education Society's Press. 1895.

Nirangistan, a Photozincographed facsimile of a MS. belonging to Shams-ul-Ulama Dastur Dr. Hoshangjee Jamaspjee of Poona. Edited with an introduction and collation with an older Iranian MS. in the possession of Ervad Tahmuras D. Anklesaria. By Darab Dastur Peshotan Sanjana, B. A. Bombay : Government Photozincographic Department. 1894.

The Pahlavi Text of the Nirangistan, wanting in the Indian MSS. and found in the Iranian copy T. D. By Darab Dastur Peshotan Sanjana, B. A. Bombay : Education Society's Press. 1894.

The Zand i Javīt Shida Dād or the Pahlavi version of the Avesta *Vendīdād*, the Text prescribed for the B. A. and M. A. examinations of the University of Bombay. Edited with an introduction, critical and philological Notes, and appendices on the History of Avesta Literature. By Darab Dastur Peshotan Sanjana, B. A. Bombay : Education Society's Press. 1895.

પેહલવી હિન્કે (તરજીમા સાથે.)

અચ્યાદગારે જરીરાંન, શત્રોચ્છા એ અચ્છિંત અને અકૂદીએ વ મહીએ એ સીસાંન. નોટ સાથે તરજીમો કરનાર, જીવનજી જમરોદળ મોદી, બી. એ. મુખદિશા: એજ્યુકેશન સોસાઈટી સ્ટીમ પ્રેસ. ૧૯૬૮ ધન્દ-નરદી. ૧૯૬૮ દર્શાવી.

અદરથાદ મારાસપદનું પંદનાણું. ડાક્ટર હાઉનાનાં છનીમનો રી-સાલો. અસલ પેહલવી જુખાનમાં-રોમન તથા ગુજરાતી હરકે ઉચ્ચાર, ગુજરાતી તરજીમો, અને અસલમાં આવેલા દ્વૈચેક રાખણી ફરહંગ સુધાં,

એ૦ શેહરીઆરજી દાદાભાઈ ભરેચા. દુષ્ટર આરાકારા છાપાખાનુ. ૧૨૩૮ યન્દનજરદી. ૧૮૬૬ છરાવી.

ગનજે શાયગાંન તથા એન્દરજે આતરેપાત મારાસપન્દાંન તથા માદીગાંને ચ્યતરેગ અને એન્દરજે ખુસરોએ ક્વાતાંન, તેહની અસલ પેહલવી ચ્યેભારત, નંદ અક્ષરે ઉચ્ચાર, યુજરાતી તથા ધંગેજી તરજુમો, રારેહ અને અગતનેગ પેહલવી રાખેનાની કુરહુંગ સાથે. દસ્તુર પેરોતનજી બેહરામજી સંજાણુા. દુષ્ટર આરાકારા છાપાખાનુ. ૧૨૫૪ યન્દનજરદી. ૧૮૮૫ છરાવી.

દીનકર્દ કેતાચ, તેહની અસલ પેહલવી ચ્યેભારત, ઉચ્ચાર, યુજરાતી તથા ધંગેજી તરજુમો, રારેહ, અને અગતનેગ પેહલવી રાખેનાની કુરહુંગ સાથે. દસ્તુર પેરોતનજી બેહરામજી સંજાણુા. દુષ્ટર આરાકારા છાપાખાનુ. ૧૨૪૩ યન્દનજરદી. ૧૮૭૪ છરાવી.

[એનાં નવ દુષ્ટરો ઈ. સ. ૧૬૦૦ સુધીમાં છપાઈબાહેર પડ્યાં હનાં.]

પાક ઓરદેહ ચ્યાવરતા, તની પેહલવી માચ્યેની શુધાં. એ૦ કાવ-રજી નશરવાનજી કંગા. દુષ્ટર આરાકારા છાપાખાનુ. ૧૨૨૮ યન્દનજરદી ૧૮૫૬ છરાવી.

પેહલવી જે અદુમન યસ્તની ટેક્સ્ટ તેના ઉચ્ચાર તથા યુજરાતી તરજુમો, તથા પેહલવી મીતો-એ-જીરદનો યુજરાતી તરજુમો દીકાસહિત. અનાવનાર, કેકોયાદ આદરભાદ દસ્તુર નાશેરવાંન. [છાપાખાનાનું નામ નથી.] ૧૨૬૬ યન્દનજરદી. ૧૮૬૬ છરાવી.

The Dādistān-i-Dinik, Questions I—XV, with Answers, being the Pahlavi Text prescribed for the B. A. Examination of the University of Bombay. Edited with a collation and explanatory notes. By Darab Dastur Peshotan Sanjana, B. A. Bombay : Education Society's Press. 1897.

The Kārnāme-i-Artakhshir-i-Pāpakān, being the oldest surviving Records of the Zoroastrian Emperor Ardashir Bābakān, the founder of the Sāsānian Dynasty in Iran. The Original Pahlavi Text, edited for the first time with a Translation in Roman characters, Translations into the English and Gujarati Languages, with explanatory and philological Notes, an Introduction, and Appendices. By Darab Dastur Peshotan Sanjana, B. A. Bombay : Education Society's Press. 1896.

Kārnāmak-i-Artakhshir-i-Pāpakān. Memoirs of King Ardashir, the founder of the Sassanian Dynasty. The Pehlvi Text transliterated in Roman characters and translated into Gujarati. With a

corresponding account of his life, taken from the Shah-nameh of Firdusi. Edited with copious notes. By Kaikobād Adarbād Dastūr Noshewān. Bombay : Education Society's Press. 1896.

Kārnāmak-i-Artakhshir Pāpākān. The original Pahlavi Text, with transliteration in Avesta characters, translations into English and Gujarati, and selections from the Shah-nameh. By Edalji Ker-saspji Āntiā. Bombay : Printed at the Fort Printing Press. 1900.

Pahlavi Texts. Edited by Jamaspji Dastur Minocheherji Jamasp-Asana. I Ayibātkar-i Zarirān—Shatunibā-i Aerañ—Awadīh u Sabikih-i-Sigastān—Khūsrū-i-Kavātān-u-ritaki—Andarzibā-i Pesh-inikān—Chitāk andarz-i Poryotakeshān. Bombay : Fort Printing Press. 1897.

The Pahlavi Texts, containing Andarz-i Ādarbād Māraspandān, Ardaz-i-Vēhzād, Farkho Firuz, Andarz-i Khūsrū-i Kavātān, Mādgān-i Chatrang, and Kārnāmak-i Artakshtar-i Pāpākān. With transliteration in Avesta character and translation in Persian. By Khudāyār Dastur Shaharyār Irani. Bombay : Fort Printing Press. 1268 A.Y. 1899 A. C.

જરથોસ્તી ધર્મસંખ્યા બાબ્દોનાં પુસ્તકો.

અનેરેતાત. લખનાર, ખી. ચેમ. બાહાદુરજી, ખી. ચે. સુખાંદિઃ ખી “કમર” પ્રીઠીગ પ્રેસ. ૧૨૬૭ યજદજરદી. ૧૮૮૮ છરિવી.

અન્દુલીસુર અનાહીત. લખનાર, ચેરવદ જીવનજી જમરોદજી માદી, ખી. ચે. સુખાંદિઃ કોઈ પ્રીઠીગ પ્રેસ. ૧૨૫૬ યજદજરદી. ૧૮૮૭ છરિવી.

અદોષેણે શત અમાસસંદ. ઇનિઅનો ચેક રેસાલો. કર્તા, પાલનજી જરશોદજી મીસ્થી. સુખાંદિઃ કોઈ પ્રીઠીગ પ્રેસ. ૧૨૬૭ યજદજરદી. ૧૮૮૮ છરિવી.

અવસ્તા જ આનાનું ચેકરારનાનું. લખનાર, ચેરવદ જીવનજી જમરોદજી માદી, ખી. ચે. સુખાંદિઃ કોઈ પ્રીઠીગ પ્રેસ. ૧૨૫૬ યજદજરદી. ૧૮૮૭ છરિવી.

અશો ફ્રેશાહર વિષે નિયંધ. લખનાર, ચેરવદ જીવનજી જમરોદજી માદી, ખી. ચે. સુખાંદિઃ કોઈ પ્રીઠીગ પ્રેસ. ૧૨૫૭ યજદજરદી. ૧૮૮૭ છરિવી.

અશો સૂપીતામાન જરથોસ્તનો ધર્મ કેલાયા પછી અદ્ય શોહેરમાં આપેલાં ભાષણુનો તરજુમો અને શરેહ. (ઇજશેનો છ્ય મો હા.) લખનાર, ફરામરોઝ સોરાધજી માસ્તર. સુખાંદિઃ કોઈ પ્રીઠીગ પ્રેસ. ૧૨૬૬ યજદજરદી. ૧૯૦૦ છરિવી.

અહુનવધિતિ ગાથા. ભાષણકર્તા, દારાય દસ્તુર પેરોતનજુ સંજાણુ, ખી. એ. મુખ્યકુદેશન સાસાયદીનાં છાપાઓનામાં છાયું. ૧૨૬૬ યજદસ્તારી. ૧૮૬૭ છશાવી.

અહેલાં જંદ અવસ્તા—ઈઆને જરતોશતી મજહાયનાં પુસ્તકોની ભાષા તથા એ મજહાયને લગતી બાધદની કેતાએ તથા તેની વિગત અને એ કેતાએ વિરો થાએલી રીધ કેશલી અને કેહેવી રીતે આજ સુધી કરેઓામાં આવી છે, વગેરે. મનસુખ તે મનચેરજુ કાવરાજુ લંગડાના. દુંગર આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૨૭ યજદસ્તારી. ૧૮૫૭ છશાવી.

અધીને જરતોશતી, એટલે પેગંબર જરતોશતની ફરમાવેલી ધરમનીતી, એથાને માણુસોએ પોતાની છંદગીમાં કેહેવી રીતે અમલ કરવો. તે ખાએ માજદીઅશાની દિનમો જાહેર કૃધિલા કાનુનો. દસ્તુર અસપંદીઅબજુ ફરાંમજુ રયાડી. સુંબદભિમાચાર છાપાઓનું. ૧૨૧૭ યજદસ્તારી. ૧૮૮૮ છશાવી.

અધીને દીન એહુ માજદીઅસની, એથાને ભલી માજદીઅસની દિનમાં ફરમાવેલી ધર્મનીતિ અથવા જોલાસા ભરેલી વાતો. એંભે ખચાબાઈ ફરાંમજુ રયાડી. પારસી પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ. ૧૨૩૭ યજદસ્તારી ૧૮૯૮ છશાવી.

અાતશની સેતાયશ ઉપર એરવદ જીવનજુ જમરોદજુ મોદીએ ફરાંમજુ કાવરાજુ ફનિસ્ટીયુટમાં કરેલું ભાષણ, જમેજમરોદ છાપાઓનું. ૧૨૫૩ યજદસ્તારી. ૧૮૮૪ છશાવી.

અાતશએહેરામની શાલગરેહ એટલે શું? જરતોશતીએ બંદગી કરવાનું મકાન ક્રીડી? અને બંદગી કરતી વખતે આતરાનો કેયલો કરવાનું કારણ શું? તે બાયત ઉપર દસ્તુર પેરોતનજુ એહરાંમજુ સંજાણુએ કૃધિલી વાયજ. જમેજમરોદ છાપાઓનું. ૧૨૩૪ યજદસ્તારી. ૧૮૬૫ છશાવી.

અાદમ જાત તે સાહેયની અથવેશ માટે કેટલું આલારી છે, એવે નામની એક વાચાજ દસ્તુર જમાસપજુ મીનોએહેરજુ જમાસપ આરાનાએ વાંચી સંભલાવી હતી તે. સુંબદી કુનિયન પ્રેસ. ૧૨૩૫ યજદસ્તારી. ૧૮૬૬ છશાવી.

એથતાલે તક્સીરે ગાહંમથાર એથાને દસ્તુર પેરોતનજુ એહરાંમજુ સંજાણુએ બનાવેલાં ચોપાંનીએ રીયો. એથનજાં પરશત. સમાચાર દરપણ છાપાઓનું. ૧૨૩૩ યજદસ્તારી. ૧૮૬૪ છશાવી.

ઈન્ટેઅએ વંદીદાદ અથવા વંદીદાદ નામનાં જરથોસતી ધરમપુસ્તકનો સાર. છાપાવી પ્રગટ કરનાર, મોએદ રતનજુ રથતમજુ કાંગ. સુંબદી વર્તેમાન પ્રેસ. ૧૨૫૦ યજદસ્તારી. ૧૮૮૧ છશાવી.

એનો બીજે ભાગ ઈ. સ. ૧૯૦૦ માં બાહેર પડયો હતો.]

કદીમ અજદયસની કલાઓ; હેનવર તથા અરોમ વિરોદુ ભાષણ.
લખનાર, નવરોજજી દોરાયજી અંડાલેવાલા, પી. એ. એલ. એલ. પી.
મુખદિં ધી બાંધ જમેનમરોડ પ્રીઠીંગ પ્રેસ કુપની લીમિટેડ. ૧૨૫૫ યજદ-
જરદી. ૧૮૮૫ છરિવી.

કુશાતી કરવાની અગત તથા કૂચ્ચેદા. લખનાર, નાનાભાઈ નશરવાનજી
પાલયજી. યુનિયન પ્રેસ. ૧૨૪૦ યજદજરદી. ૧૮૭૧ છરિવી.

કેતાએ દીને અવીજેહ, ઈચ્છાને ખાસેસ દીતનાં કેટલાંક કરમાનો. એમો
ખાંબાઈ કરમજી રખાડી. પારસી પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ. ૧૨૩૮ યજદજરદી. ૧૮૭૦
છરિવી.

ખુલાસે દીને જરથાસ્તી, યાને જરથાસ્તી ધર્મક્ષિયાનાં કરમાનોનાં બેદાનો
ખુલાસો, હાલનાં વૈકરાખ્યની શાધ સાથે મુકાખ્યો. કરીને ઉમરે પુગેલાં
જરથાસ્તી છોકરાંએને વાકેકું કરવા સાંચે. અનાવનાર, ચોયેદ અશાંદીયારજી
બરનેરજી પંથકી. મુખદિર્વાતમાન પ્રેસ. ૧૨૫૧ યજદજરદી. ૧૮૮૨ છરિવી.

ઓરશેદ ઉપરનો ચનિામનો રૈસાલો, કે નેમાં પારસીએ, હિંદુએ, ખી-
સ્તીએ, છિલ્પશીયનો, ચીતાંએ, જપાનીએ, માલદીએનો, મુસ્લિમાનો,
અમેરીકનો, પાંડીએનો, આફ્રીકનો, સીરીએનો, અને ખુનાનીએ. ઈત્યાદી
ઇત્યાદીનાં ધર્મનાં પુસ્તકોમાંથી જાણવાનો બાબેદાનો સંગ્રહ. એદલજી
ઝસ્તમજી કંગા, પી. એ. ઇન્ડિખ્યાયલ પ્રેસ. ૧૨૫૮ યજદજરદી ૧૮૮૫ છરિવી.

ઓલાસે માજદીઅસને, હેવે નામની એક માહિલારત કેતાબ કે ને મચે
આપણું જરથાસ્તીએ. બરહુક ઝોદાપરસ્ત છેયે તેની સામેતીનાં જવાબ ઈસાઈ
ધર્મનાં ઉપાધ્યાએને આપ્યા બાદ તમામ જરથાસ્તીએને દીન તથા દુની-
ચાંના સેહેલા અને સુતરા ખરા મારગો અતલાવવા સાંચે ગુણગારા સારો ચુંદી
કાઢી સર્વેને નશીહત લાય્કેનું પુસ્તક. એમો કાવરાજી મનચેરજી મોદી. મુખદિ,
સમાચાર છાપાયાનું. ૧૨૨૨ યજદજરદી. ૧૮૫૩ છરિવી.

ગાથા ધંથાર ઉપર ભાષણું. આપનાર, એ. ઇ. કામા. યુનિયન પ્રેસ.
૧૨૪૧ યજદજરદી. ૧૮૭૧ છરિવી.

જમશેદ, હેન અને આતશ વિષે નિયંત્રિ. લખનાર, એમો જવણું
જમશેદજી માદી, પી. એ. ઝોઈપ્રીઠીંગ પ્રેસ. ૧૨૫૩ યજદજરદી. ૧૮૮૪ છરિવી.

જરતોશ્તી અલીઅયાસ, આંકડી લો. એ. ઇ. કામા. દ્વાતર આશકારા
છાપાયાનું. ૧૨૩૫ યજદજરદી. ૧૮૬૬ છરિવી.

[એ ચોપાનયાંના ૧૧ આંકડા ઈ. સ. ૧૮૬૬ ના મારચ માસ સુધી નીકલ્યા
હતા, અને તે પછી તે બંધ કરવામાં આપ્યું હતું. એના પેહલા ૬ આંકડું
એક પુસ્તક અને ૧૦ માંથી એણું પુસ્તક ચાલુ કીધું હતું.]

જરથોશતી ધરમ પાલવાની અગત. આ બાબત ઉપર એક વાચ્ચાન. દસ્તુર જમાસ્પણ મીનોચેહરણ જમાસ્પ આશાનાંએ કરેલી. સુંપદ્ધ, દ્વાતર આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૩૮ યજદજરદી. ૧૮૬૬ છરાવી.

જરથોશતી ધર્મનું પુરાતનપણું; તેની અરી ખૂખી; અને તેની ખીલ ધર્મો ઉપર થયલી અસર. લખનાર, લેહાંગીર હેરમજણ પંથકી. સુંપદ્ધ, દ્વાતર આશાકારા છાપાઓનું. ૧૨૬૪ યજદજરદી. ૧૮૬૫ છરાવી.

જરથોશતી ધરમની ખુલ ભતલથ વીરો લાખણું, લે કરનલ હેનરી એપ્સ. આલકાર તે થાગેસાશીકલ સોસાયટીના પ્રમુખ, એમણે તાં ૧૪ મી ફૂલરવારી ૧૮૮૨ ને દીને સુંપદ્ધના ટાઉનહાલમાં, પારસીઓની અરજ ઉપરથી ક્રીષુ હતું તે શુન્ઝાતીમાં. સુંપદ્ધ સમાચાર છાપાઓનું. ૧૨૫૧ યજદજરદી. ૧૮૮૨ છરાવી.

જરથોસતી ધરમની મોતેથરી અથવા પેગંબર જરથોશત અને તેની દીન વીરો જુદા જુદા વીદ્વાનોએ આપેલાં મેનો. (જુદાં જુદાં પુસ્તકો ઉપરથી સંગ્રહ કરીને) લખનાર, એપ્રેવદ દાદાભાઈ અરરોદજ હોરડી. સુંપદ્ધ વર્તમાન છાપાઓનું. ૧૨૫૮ યજદજરદી. ૧૮૮૬ છરાવી.

[એ પુસ્તકની છી. સ. ૧૮૬૧ માં ખીજ અને ૧૮૬૨ માં કીજ આવૃત્તિ બાહેર પડી હતી.]

જરસોસતી ધરમ શું છે તથા એ ધરમ કેહવો ઓતમ છે તે વીશોનો નિયંધ. બનાવનાર, દસ્તુર પેરોતનજ એહરામજ સંજાણું. સુંપદ્ધ, મુનિયન એપ્સ. ૧૨૩૪ યજદજરદી. ૧૮૫૫ છરાવી.

જરસોસતી લોકોનાં ધર્મે પુસ્તકો, તથા એ પુસ્તકેની ભાષા અને પુરાતનપણું વીરો નિયંધ. શોરાબજ શાપુરજ બંગાલી. જમેજમરોદ છાપાઓનું. ૧૨૧૭ યજદજરદી. ૧૮૫૮ છરાવી.

જરથોશતરેહ દીનામ, એચ્ચાને જરસોસતી દીનનો ખોલાસો, જંદ અવસ્તાનાં નેક કલાંચોથી તથા ખીલાં પુસ્તકોનાં મોતેથર દલીલ દાખલાએથી શાખેત કરી આપેયો છે. કે હોરમજણની આપેલી દીન પેગંબરશોનો પ્રગામિયર સત જરસોસતથી આલમના લોકોમાં પ્રથમ મરાહુર થાએલો છે. એ ઉપરંત અવસ્તાએને અરથ ધર્મની અરી નીતિની થાડીએક ખીનાયાની સાથે ગેર રીતીના ચાલતા રૈવાનેને શુધારવા બાખેના ખોલાસાનું પુસ્તક. એમો કાવરાજ મીનોચેહરણ મોદી. સમાચાર દરપણ છાપાઓનું. ૧૨૩૦ યજદજરદી. ૧૮૬૧ છરાવી.

તક્સીર ગાહંખાર, એચ્ચાને ગાહંખારનાં જરસનો ખોલાસો. દસ્તુર પેરોતનજ એહરામજ સંજાણું. જમેજમરોદ છાપાઓનું. ૧૨૩૨ યજદજરદી. ૧૮૬૩ છરાવી.

૬૨ એક જરથોશીએ ભલા વીચારવાલા એહ મનને પોતાનાં દી-
લમાં રાખવાની જરૂર અને જુરી ખુલ્લીવાળા અહોમનને પોતાથી
દૂર કરવાની કરજ ઉપર દસ્તુર પેશાતનજી એહરામજી સંજાણાએ કરેલી
વાએન. દૂરતર આશકારા છાપાખાનું. ૧૨૬૦ યજદજરદી. ૧૮૬૦ છરાવી.

દાદજરથોશી, ઈયાને હોરમજદે પોતાની પવીત્ર માજદીઅસની દીનનો
દાદ ઈનસાદ જરથોશની મારક્કે માડલેયોએ તેની શાયેતી બતલાવવામાં
ધર્મનાં અવસ્તા વાણી સુધાંનાં ધાણાએક પુસ્તકોમાંથી શુદ્ધ અશુદ્ધ ખાખેદો
જુદી પાડી દૈખાડવાને મુખ્યતેસરમાં ખોલાસો. એ૦ કાવરાજી મીનાચેહરજી
મોદી. સુંયદ્ર આયુક પ્રેસ. ૧૨૩૫ યજદજરદી. ૧૮૬૬ છરાવી.

દીને.જરતોચાતી. ઈયાને પાક હોરમજદે પોતાની ભલી દીન અવલમાં
પેગમબર જરતોસ્તને આપીએ તે બાયેનાં ધરમપુરતકો મધ્યથી મુખ્યતેસરમાં
દલીલ દાયલા ચુંદી. માયેદ અરસોદજી તેચાભાઈ મજાગામવાલા. પારસી
ગીઝારમર છાપાખાનું. ૧૨૨૮ યજદજરદી. ૧૮૫૬ છરાવી.

દીન એહ માજદીયશની. પારસી રોહનશાહનની તથા પારસીએના
હીંદી નયાગાંનોની તવારીખ, માજદીયરાની દીનમાં ઇરમાયેલી ધરમનીતી
તથા માજદીયરાની ધરમનો અમલ કેમ કર્યો તે બાયે જંદ અવસ્તામાંથી
મળતો જુલાસો. એ૦ જરમોદજી ફરામજી અચાભાઈ રખાડી. સુરત અધ્ય-
ભાર છાપાખાનું. ૧૨૫૬ યજદજરદી. ૧૮૮૭ છરાવી.

દીન માજદીયશને; ઈયાને હોરમજદને માનવાનો ધર્મ, અથવા
ખાદ્ય પરસ્તી દીન. પારસી બાળકોને ઈયાનજાં પરસ્તી મજહબનું માન
આપવા મ.ટે. એ૦ પેશાતનજી કાવરાજી રખાડી. જમે.જરમોદ છાપા-
ખાનું. ૧૨૩૧ યજદજરદી. ૧૮૬૨ છરાવી.

કુવા નામ સેતાએશને, તરજુમો તથા સરેહ સાથે. રાહનુમાએ
માજદીઅસનાં સભાની તરફનો શોઠ નવરોજજી ફરદુનજીની ઈયાદગારીનો
છનામનો રોસાલો. બનાવનાર, એરવદ જુરસોદજી. મીનાચેહરજી કરેલી.
દૂરતર આશકારા છાપાખાનું. ૧૨૪૧ યજદજરદી. ૧૮૭૨ છરાવી. [પુસ્તક
૪ ચું. આંક ૨ જે.]

નામ સેતાએશને. ઈયાને ઉપલાં નામની પારસી લોકોની ભણવાની
એક બંદગી તેની અસલ એભારત તથા અરથો સુધાં તથા તે અરથો
ઉપર ક્રાયેલી રારેહ અને ખોલાસા તથા ખીજ ધરમો અને દેરોના
લોકોનાં દૂરતરોના કલામો સાતે ક્રાયેલા સુકાયલા અને દાયલા દલીલે
સુધાંના રોસાલો. લખ્યો. “મનસુખ” તે મી૦ મનચેરજી કાવરાજી
શા. લ૦ અને છાપાવી પ્રગટ કરનાર હેરખદ હીરાજી ફરામજી. યુનિયન
પ્રેસ. ૧૨૩૩ યજદજરદી. ૧૮૬૭ છરાવી.

પરસતેશ કરવાને લાયક એકલો પરવરદેગાર છે. એ બાબદમાં રહનુમાએ માજદીઅસનાં સભાની તરફનો નવરોજણ ઇરદુનજી છના-મનો નીંબંધ. બનાવનાર, એવદ ખુરરોજી મીનાચેહરણ કરેલી. દ્વિતી આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૩૫ યજદનજરદી. ૧૮૯૬ છરાવી. [પુસ્તક ૨ નું. આંક ૬ ટો.]

“પાક ગાથાનો પેહુંબો કલામ” એ ઉપર વચ્ચે અને “જરૂરોશી પરતેશ” એ ઉપર ભાષણે, એવદ રોહરીઅસરણ દાદાભાઈ ભરાયાએ રહનુમાએ માજદીઅસનાં સભા તરફથી કરેલાં. દ્વિતી આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૫૬ યજદનજરદી. ૧૮૯૦ છરાવી. [પુસ્તક ૫ નું. આંક ૫ મો.]

પાક અનજદ્યશની જરતોશી કલામો વિરો દસ્તુર પેરોતનજી એહાંમજી સંખાણાએ કરેલી વાયન. દ્વિતી આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૫૬ યજદનજરદી. ૧૮૯૬ છરાવી.

કરુણાતે જરતોશી, અયવા જરથાસી દોલાનાં લોકેને પોતાને જીનુંગીચો ને કાંઈ ઇરજ આદા કરીની જોઈએ તેહણી મુખ્યતેશર છીકાત. દસ્તુર અસંપદીઅસરણ ઇરામજી રખાડી. મુખ્ય સમાચાર છાપાઓનું. ૧૨૦૮ યજદનજરદી. ૧૮૩૬ છરાવી.

કરમાને જરતોશી. યાને આપણા અરો જરતોશે કીધેલા હેડમો. બનાવનાર, એમો પેરોતનજી કાવરણ રખાડી. પારસી પ્રીણીંગ પ્રેસ. ૧૨૫૨ યજદનજરદી. ૧૮૮૩ છરાવી.

કરમાને દીને જરતોશી—એટે ને હેરમજદી રાહ ઉપર ચાલનારા પારસીએને કીને હુક્કની દરગાહ્યી આવેલા પાક જરતોશને અસંપત્તમાન અનારોહવાનની દીનનાં ઇરમાનનું માસીક ચોપાન્યું. દસ્તુર ઇરદુનજી દારાખજી જમાસ્પ આરાના. જમે જમરોદ છાપાઓનું. ૧૨૨૧ યજદનજરદી. ૧૮૫૨ છરાવી.

[એ ચોપાન્યું એ વર્ષ સુંધી સાલુ રહ્યું હતું.]

એહેરામ ૪૯૬, તેનું અવસ્તા વગેરેમાંથી મળતું વર્ણન. લાયનાર, રતનરાહ દોરાખજી કાંડીઅસ. મુખ્ય: અખારે સોદાગર છાપાઓનું. ૧૮૯૮ યજદનજરદી. ૧૮૯૬ છરાવી.

લવિષયની છાંડી અથવા આતમાનું અમરયાં. લાયનાર, જવનજી જમરોદજી માદી, બી. એ. મુખ્ય: ક્રીં પ્રીણીંગ પ્રેસ. ૧૨૫૮ યજદનજરદી. ૧૮૯૬ છરાવી.

બાશાણ્યું. જરતોસી ધર્મને લગતી બાબદો ઉપર. અરરોજણ ઇરાતમજી કામાળ. મુનિયન પ્રેસ. ૧૨૩૬ યજદનજરદી. ૧૮૯૬ છરાવી.

મદ્દ કરેશેતે, એટે ને કરેશાનાએની મદ્દ ચાહવાના બાબદમાં. જરથાસીએને ૬૨ કાંઈ મુરાકેલીઅતના વાયતમાં છિન્દ અમરાસ-

પદોની આરાધના કરવાનું આપણી નંદ અવસ્તામાં દરમાવેલું છે. તેને લગતી કેતાબ. દસ્તુર ચ્યેદલજુ દારાખજુ સંજાણુ. અખખારે કખીરો છાપાઓનું. ૧૧૯૬ યજદજરદી. ૧૮૨૭ છરિવી.

[એ પુસ્તક પાંચ ટ. સ. ૧૮૩૭માં જમેનમરોદ છાપાઓનામાંથી, એહુદીન પેશાતનજુ માણ્યુકલએ એ છાપી પ્રગત કીંચું હતુ.]

મજદીયસની જરતોશ્રતી દીન ઉપર એતેકાદ રાખવાની ખુખી વિરો દસ્તુર પેશાતનજુ એહરાંમજુ સંજાણુએ કરેલી વાચ્ય. દ્શ્કતર આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૫૮ યજદજરદી. ૧૮૮૮ છરિવી.

આજદીયસનાંન લોકોની ખોદાપરશ્રતી. ઇચ્છાને પારસીએ. એકજ એદાને માનનારા છે, તે બાબત ઉપર રાહુનુમાએ માજદીયસનાં સભાનાં એલટેમાસથી દસ્તુરજુ સાહેબ પેશાતનજુ એહરાંમજુ સંજાણુએ કરેલી વાચ્ય. દ્શ્કતર આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૩૦ યજદજરદી. ૧૮૯૧ છરિવી. [પુસ્તક ર નું આંક ૧ થો.]

માણુસજાતને ધરમની જરૂર એને મજદીયસની ધરમનું પુરાતનપાંચ. એ બાબત ઉપર દસ્તુર પેશાતનજુ એહરાંમજુ સંજાણુએ કરેલી વાચ્ય. દ્શ્કતર આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૩૫ યજદજરદી. ૧૮૯૬ છરિવી.

અથ અથવા મેહેર યજદ: અવસ્તામાંથી મળતું તેને લગતું વર્ણિત, તથા બીજી પ્રલાઘોમાં થતી તેને મળતી પરસ્તેરા સાથનો મુકાબલો. લખનાર, નશરવાંનજુ રાપુરજુ તવડીએ. કુનિયન પ્રેસ. ૧૨૫૮ યજદજરદી. ૧૮૮૮ છરિવી.

મેહેર એને જરથને મેહેરંગાન. લખનાર, એ. જીવાયજુ જમરોદજુ આદી, ખી. એ. ફોર્ટ પ્રીટીંગ પ્રેસ. ૧૨૫૮ યજદજરદી. ૧૮૮૮ છરિવી.

યજદાંપ્રસ્તો એને જરથોશ્રતી ધરમ યાલવાની એગત એ આયેની વાચ્યાને. દસ્તુર જમાસપજુ મીનોચેહરજુ જમાસપ આરાનાએ ગયા ફરવરદેગાનના પવિત્ર દિવસો ઉપર કીધિલી. મુંબઈ સમાચાર છાપાઓનું ૧૨૪૪ યજદજરદી. ૧૮૭૫ છરિવી.

શેફુલએ દીને જરથુશ્રતી. એટલે જરથોશ્રતી દીનનો ભોમીએ. દસ્તુર એપ્રેચ્યજુ રારાખજુ મેહરજુ રાણુના. મુંબઈ આપએયતીએર છાપાઓનું. ૧૨૩૮ યજદજરદી. ૧૮૯૬ છરિવી.

વાચ્યનો. દસ્તુર જમાસપજુ મીનોચેહરજુ જમાસપ આરાનાએ ગયા ફરવરદેગાનના દીવસો ઉપર કીધિલી. મુંબઈ સમાચાર છાપાઓનું ૧૨૪૩ યજદજરદી. ૧૮૭૫ છરિવી.

[એમાં ફરાહરો, ફરવરદેગાન, બંદગી, ગાથા, નારોજ એને રીથિવન વિષની વાચ્યને સમવેલી છે.]

વોહુમનો ચેલે બોહેમન, આવસ્તામાંથી મળતું તેને લગતું વર્ણિત નથી તેનો ખીજ ધર્મીનાં માગતી એને લગતી બાળદ્વા સાથનો મુકાબલે. લખનાર, ધનજીભાઈ નવરોજણ કુર્સેવાલા. મુખ્યદિ: દુષ્ટર આશકારા છાપાખાનું. ૧૨૫૫ યજદનજરદી. ૧૮૯૦ છરાવી.

સ્પેનટ આર્મિન્ટિ યાને અસ્કુન્ડરમદ અમરાસ્પદ. લખનાર, બાહાદુરજી મહેરવાનજી બાહાદુરજી, ખી.એ. મુખ્યદિ: ખી હોપકુલ પ્રીઠીગ પ્રેસ. ૧૨૬૫ યજદનજરદી. ૧૮૯૬ છરાવી.

સ્પેનટ આર્મિન્ટિ યાને રપંદારમદ અમરાસ્પદ વિષે અવસ્તામાંથી મળતું વર્ણિત. લખનાર, એરવદ કુર્સેમન્ઝીજ પેશતનજી કાવશજી માડન. મુખ્યદિ: હોંડ પ્રીઠીગ પ્રેસ. ૧૨૬૭ યજદનજરદી. ૧૮૯૭ છરાવી.

સ્પેનટો અર્થન્યુશ અને ચ્યાંખો અર્થન્યુશ. લખનાર, એરવદ અરન્દેરજી એરચજી બનન. મુખ્યદિ: રઠેનડર્ડ પ્રીઠીગ પ્રેસ. ૧૨૫૮ યજદનજરદી. ૧૮૯૮ છરાવી.

સરોશ, અવસ્તામાંથી મળતું તેનું ખ્યાન, તેની શક્તિ, તેની કીર્તિ, અને ખીજ ધર્મીના ફરેસ્તાએ. સાથ તેનો મુકાબલે. પાહુલનજી બ્ર-નેરજી દેસાઈ. દુષ્ટર આશકારા છાપાખાનું. ૧૨૫૨ યજદનજરદી. ૧૮૯૩ છરાવી.

“સરોશ”—“ચારાં વ્યરુદ્ધસુર”—“અવસ્તાઈ હેરેરતા” એ બાધ્ય ઉપર વણું વાયેને. એરવદ રોહરીઆરજી દાદાભાઈ ભરચાએ રાહતુમાંએ માજદીઅસનાં સભા તરક્ષથી કરેલી. દુષ્ટર આશકારા છાપાખાનું. ૧૨૬૧ યજદનજરદી. ૧૮૯૫ છરાવી. [પુસ્તક પણું આડ ૧૦મો.]

સેતાએશો વ્યહુરમજદ. (ગાથા અને યજરણનેમાંથી ચુંદી કાઢેલી ગુજરાતી તરજુમા સાથે). એમ૦ જમાસપજી એદલજી દાદાચાંનજી. હોંડ પ્રીઠીગ પ્રેસ. ૧૨૫૭ યજદનજરદી. ૧૮૯૯ છરાવી.

સેતાએશો હોરમજદ, એલે ને આદાની વખાળું અથવા બંદગી કીધા ઉપરાંત તે સાહેયીજ હરતરેહની મુશકેલ આરાન ચાહવાની બાધ્યતાનાં પાડ અવસ્તાના કલામનાં જોલી માયેની સાથની જુદી જુદી દ્વારા અથવા મોનાનો. એમ૦ કાવશજી મીનોચેહરજી મોદી. સમાચાર રવણું છાપાખાનું. ૧૨૨૭ યજદનજરદી. ૧૮૫૮ છરાવી.

હાદીએ અજદીઅસનાંન, હાદીને હાદીનજદાં પરસ્તીએને મારગ દેખાડનાર. નંદ અવસ્તાનાં પવીત્ર કલામોના દાખલાએ. સાથે જરતોસ્તી ધર્મ સંયંધી જાણવા જોગ બાખતોનો સંગ્રહ. એમ૦ પેશતનજી કાવશજી રખાડી. પ્રિન્ટરસ પ્રેસ. ૧૨૩૮ યજદનજરદી. ૧૮૭૦ છરાવી.

The Antiquity of the Avesta, a paper read before The Bombay Branch Royal Asiatic Society. By Jivanji Jamshedji Modi, B. A. Bombay: Education Society's Press. 1896.

On the Avestic Terms Mazda-Ahura Mazda-Ahura. By Dastur Jamaspjee Minocheherjee Jāmāsp Āsānā. Bombay : Education Society's Press. 1885.

A Brief Sketch of the Zoroastrian Religion and Customs. An Essay written for the Rāhnumāi Māzdayasnān Sabhā of Bombay. By Ervad Sheriarji Dadabhai Bharuchā. Bombay : Dastur Ashkara Press. 1893.

A Discourse on the Mithratic Worship, and the Rites and Mysteries connected with it. By K. R. Cama. Bombay : Times of India Steam Press. 1876.

The Introduction to the Pahlavi Version of the Vendidad, containing an outline of the Avesta Literature. By Darab Dastur Peshotan Sanjana, B.A. Bombay : Education Society's Press. 1895.

The Parsee Religion. By Dadabhai Naoroji, Professor of Gujarati in the University of London. From the proceedings of the Liverpool Literary and Philosophical Society. London : Printed by S. Straker and Sons. 1864.

The Religious System of the Parsis. A lecture delivered by Jivanji Jamshedji Modi, at the Town Hall, on the 12th January 1885. Bombay : Printed at the *Bombay Gazette* Press. 1885.

The Religious System of the Parsis. A paper by Jivanji Jamshedji Modi, B.A. Bombay : Printed at the *Times of India* Steam Press. 1893.

A Scientific Exposition of Purity of Thoughts, Words and Deeds (Humata, Hukhta, Huvashta) as taught in Zoroastrianism. By a Student. Bombay : J. N. Petit Parsee Orphanage Captain Printing Works. A.D. 1900.

The Zoroastrian and some other Ancient Systems. Compiled by Dhunjeebhoy Jamsetjee Medhora. Bombay : Indian Printing Press. 1886.

જરથોશ્ટી મજહબને લગતા કેટલાક રેવાએ તથા કીર્ટી-આનીટી સામે થયલી તકરારોને લગતાં ચોપાંનયાં.

આદરાંન શરદ કરવા બાબે.

આદર ઓરેણ, છત્યાને ગાથા ગહંમભારમો રાસું ઘેતોકાદના કીર્તી નરતોશ્ટીએ આદરાન સાહેબને દીનનાં ફરમાન ભુજબું આતરામેહરામ સાહેબને પેવંદ આપીને સરદ કરવાની સામેતીમો આદરાલાએ અવરતામો

તथा ગોદાર દસ્તુરોની રેવાચ્ચેતાથી આપેલા હોકમના દાખલાંએ, અને તે સાથે સર્વે ડોઈ બંદવોને આતરાયેહરામ સાહેબને નજરે જોવાની મનાઈમાં ખરા અવસ્તા તથા રેવાચ્ચેતાનાં દાખલાવો. દસ્તુર ઇસતમજી ડેકોબાદજી સુલ્લાં ધીરિજના. દ્વારા આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૧૬ યજણ-જરદી. ૧૮૪૭ દરિબી.

ફરમાને દાદાર, ચ્ચેટલે ને ગાથા ગહંમબારમો આતરા આદરાને સરદ નહીં કરવા જોઈએ તેવીરો યોદાતાલાંએ અવસ્તાની આપેલા હોકમ ઉપરથી જમેનજરોદાન ચ્ચેક લખનાર છિઅનજાં પરરાત તથા દસ્તુર સુલ્લાં ઇસતમજી ડેકોબાદજી વચે થાચ્ચેલા સવાલ જવાબો તથા ખીજું. અને તે સાથે આતરાયેહરામ સાહેબની હજુરમો જાઈને યોદાતાલાની સેતાચ્ચેરા કરવાનું ફરમાન. દસ્તુર ચ્ચેટલજી દારાખજી સંજાણા, (છિઅનજાં.પરરાતને નામે.) જમેનજરોદ છાપાઓનું. ૧૨૧૬ યજણજરદી. ૧૮૪૭ દરિબી.

આફરંગાનના ઇઓચ્ચેવીશાદ અને તાઉહુમેનમાનેના કરદા બાબે.

તજકરતુલ મલાંએક ચ્ચેટલે ફરેરાતાચ્ચેની નેકર અથવા છિઅાદ, બનાવનાર, કમતરીન ચ્ચે. ચ્ચેરયજી દસ્તુર રોહરાખજી મેહરાખજી રાણાં. સુંઘર્ય, “જાયપ્રાણીંગ” છાપાઓનું. ૧૨૩૨ યજણજરદી. ૧૮૬૩ દરિબી.

તજકરતુલ મલાંએકની શાખેતી અને સેતાચ્ચેરી અમરાસપંદનાં ચોપાનીઓંનો. ૨૬ જવાબ. ચ્ચે. મીનાચેહરાખજી જમાસપજી વાછા. સુંઘર્ય નીતીપ્રકારા પ્રેસ. ૧૨૩૩ યજણજરદી. ૧૮૬૩ દરિબી.

સેતાચ્ચેશે અમરાસપંદ છિઅાને ફરેરાતાવોની આરાધના. અથવા “તજકરતુલ મલાંએક” નામના ચોપાનીઓંનો રદીએ. ચ્ચે. પાલણું કાવરાખજી માડન. સમાચાર દરખણ છાપાઓનું. ૧૨૩૨ યજણજરદી. ૧૮૬૩ દરિબી.

ઓલાશચ્ચે આફરીંગાન, છિઅાને આફરંગાનનો યોલાસો અથવા ચ્ચેરયજી દસ્તુર રોહરાખજી મેહરાખજી રાણાવાલાંએ બનાવેલાં “તજકરતુલ મલાંએક” ચોપાનીઓંનો. ૨૬ જવાબ. ચ્ચે. જમેનજરાખજી રોહરાખજી કુકાદાર. સુંઘર્ય ચાલુક છાપાઓનું. ૧૨૩૩ યજણજરદી. ૧૮૬૪ દરિબી.

તકબીચ્ચેતે તજકરતુલ મલાંએક ચ્ચેટલે ને તજકરતુલ મલાંએકને રેકો અથવા મજાયુતી તથા યોલાસો આફરંગાન ચોપાનીઓંનો રદીએ. ચ્ચે. ઇસતમજી જમાસપજી દસ્તુર મેહરાખજી રાણાના. છિભિપીરિયિલ પ્રેસ. ૧૨૩૫ યજણજરદી. ૧૮૬૬ દરિબી.

ઈરાનના હાજુ આખાદના ઓહુ આગળથી મળેલી પેહલવી તખ્તીના તરળુમા બાબે.

ઈરાનના હાજુ આખાદનાં ઓહુ આગળથી મળેલી તખ્તીની બાખદ

જમેજમરોદ તથા મુખ્ય સમાચાર વચ્ચે થયલી તકરારનો જોલાસો. મુખ્ય સમાચાર છાપાઓનું. ૧૨૨૨ યજદજરદી. ૧૮૫૩ છરિબી.

ધર્યાન અધ્યે હાજુ આધ્યાદના ઓછ આગલ આવેલી પેહેલવી તર્ફ-તીના એટા તરણુમે કરવામાં આવ્યો તે બાધ્યદમાં એલાશીનસટન મદરેસા-મધ્ય મળેલી સભાઓનો હેવાલ. મુખ્ય સમાચાર છાપાઓનું. ૧૨૨૨ યજદજરદી. ૧૮૫૩ છરિબી.

ખીસ્તી ભિશનરીઓ સામે થયલી તકરાર ખાબે.

તાલીમે જરૂરોશીત, ઈન્દ્રાને જરૂરોશીત ધર્મનો જોલાસો, ગુજરાતી ભાષામાં ખુરસીઓના જવાન છોકરાઓને સમજવાને સાંચે, તે સાથે ડાક્ટર વીલસનનો વંદીદાદ ઉપરની મુજલ્હેમતનો જવાબ. તોરાબાઈ શોરાબજુ મુનશી. મુખ્ય સમાચાર છાપાઓનું. ૧૨૦૬ યજદજરદી. ૧૮૪૦ છરિબી.

રાશીતીએ માજદીઓશાની, ઈન્દ્રાને પારસીના એ છોકરાઓએ ખીસ્તી મજહબમાં વધ્યા ગયા તે ઉપરથી ભિશનરીઓએ દુંગ્રેજુ વર્તમાનપત્રોમાં જરૂરોશી મજહબ વિષ કરેલી મુજલ્હેમતનો જવાબમાં. દોરાબજુ હોરમણ બંગાલી. મુખ્ય સમાચાર છાપાઓનું. ૧૨૦૬ યજદજરદી. ૧૮૪૦ છરિબી.

નેંગ હાચે કલમકથ,—જરૂરોશીતી ધર્મ ઉપર ખીસ્તી ભિશનરીઓ જહેર વર્તમાનપત્રોમાં તથા ભાષાઓ કરી વારંવાર હુમલા કરતા હતા, તેના ખંચાવમાં મુખ્ય દુર્ખીનાં વર્તમાનપત્રમાં દસ્તુર મીનાચેહરણ એલાશી જમાસ્પ આરાનાએ “કલમકથ” ને નામે કેટલાંક પત્રો લખ્યાં હતાં તેનો સંગ્રહ કરી તેમાં કેટલીક ભાષ્યાં વધારી. નરારવાનજુ તેહમુલજુ દુર્ખીન. મુખ્ય દુર્ખીન છાપાઓનું. ૧૨૧૦ યજદજરદી. ૧૮૪૧ છરિબી.

હાદીએ ગોમેહહાન, ઈન્દ્રાને ગોમરાહ લાકેને રાહ ખતલાવનારી કે-તાબ. પાદરી વીલશાનના વંદીદાદ ઉપર કરેલાં સેક્વરના ૨૬ જવાબમો. દસ્તુર અસપંદીઓશરજુ ફરામજુ રખાડી. મુખ્ય સમાચાર છાપાઓનું. ૧૨૧૧ યજદજરદી. ૧૮૪૧ છરિબી.

રેહેનુ માચે જરૂરોશીતી—જરૂરોશીતી મજહબ ઉપર ખીસ્તી મીરાનરી-ઓ. આદી તકરારો તથા મુજલ્હેમતા કરતા હતા, તેના રહીઓનાં ભાસીક ચોપાનધુ. ભાગ પેહેલો—જરૂરોશીતી ધર્મનાં સંભાલમાં. ભાગ ખીને-એસાઈ ધર્મની વીરધમાં. રોઠ નવરોજણજુ ફરનજુ તથા દસ્તુર એલાશી દારાબજુ સંજાણુ. જમેજમરોદ છાપાઓનું. ૧૨૧૧ યજદજરદી. ૧૮૪૨ છરિબી.

[એ ચોપાનીઓનાં ખીને ભાગમાં ઈ. સ. ૧૮૪૩ થી રૈવર્ડ ડાક્ટર વીલસને પારસીઓના ધર્મની સામે લે મોટું પુસ્તક કાઢ્યું હતું તેનો રહીઓ આપવાનું શર કીનું હતું. આચે ચોપાનધુ ત્રણ વર્ષ લગણુ છાને ઈ. સ. ૧૮૪૪ સુધી આલુ રહ્યું હતું.]

The Parsi Religion : as contained in the Zand-Avasta, and propounded and defended by the Zoroastrians of India and Persia, unfolded, refuted, and contrasted with Christianity. By John Wilson, D. D., M. R. A. S. Bombay : American Mission Press. 1843.

Discussion on the Christian Religion; as contained in the Bible, and propounded by Christian Clergymen and Theologians; between Pestonjee Maneckjee, Editor of the Jami-Jumsheed and the Rev. J. M. Mitchell, Editor of the Native's Friend. Bombay: Printed at the Dastur Ashkara Press. 1845.

અશામક, ઈચ્છાને ધરીએ ધરમની તરફાલુ કરનારાયોની આંખને રૈશાની આપનારો ચરાયો. ફરસીમાં કેચારારી એન કાઉંસ છરાની. ગુજરાતી તરફાલુ એક જરતોરાતી ધરહરાથી (અહરાંજળ કુરદુનજળ ભરજખાંન). દુંગાર આરાકાર છાપાયાનું. ૧૨૨૬ યજદનજરદી. ૧૮૫૬ છરાવી.

લુટશો—પારસીયોનાં ભોલા છોકરાયોને વરલાવવા વીરો અરીસ્થીયાન ભીશીનારીયોની ઠગાછનો નજભાયો. H. N. C. (હોરમજળ નવરોજળ સકલાતવાલા) એ બનવેલો લુટશો. સુંદરી. પારસી રીક્ષારમર છાપાયાનું. ૧૨૨૫ યજદનજરદી. ૧૮૫૬ છરાવી:

ખ્રીસ્ટની ધરમનું ખોટાડું. મીં રાખ્રાટ કુપરળી ખ્રીસ્ટની ધરમનું ખોટાડું જતાવી આપનારો પુસ્તકનો તેમજ મીં પેનની “એજ આફ રીસન” નામની ચોપડીનો ગુજરાતી તરફાલુ. રારેહ સુધાં. બનાવનાર, બેદ્યોદા. સુંદરીયાયુક્ત પ્રેસ. ૧૨૨૫ યજદનજરદી. ૧૮૫૬ છરાવી.

[એ ચોપાનીયાંના જુન ૧૮૫૬ થી તે સપેટેમ્બર ૧૮૫૭ સુધીમાં ૧૨૫ આંકે બાહેર પડ્યા હતા.]

જરતોરાતી તથા ધરીએ ધરમસંબંધીની મુખ્યતેરારમો તપાસ તથા મુકાલો. તે સાથે ખીજુ કેટલીએક ખીનાંયો સુધાંનો સવાલ જવાબ તરીકોનો ખાલાયો. એક દીન દોશતે (એમું કાવરાજ મનચેરજુ મોદી) કરી સુંદરી મધ્યે સમાચાર દરપણું છાપાયાનામો છાપવેયો છે. ૧૨૨૬ યજદનજરદી. ૧૮૫૭ છરાવી.

મીં સી. જે. હાસલામે ખ્રીસ્ટની મજહખની સામે સધલા વર્ણના પાદરીયો જેગ લખેલાં કાગળેમાંનાં ૧૭ પત્રોનો ગુજરાતી તરફાલુ. સમાચાર દરપણું છાપાયાનું. ૧૨૨૬ યજદનજરદી. ૧૮૫૭ છરાવી.

તરફાલુને દીને મજહદઃયસન, યાને મજહદઃયસન મજહખની તાલીમઃ તથા એ મજહખ ઉપર જુદ્ધિનોની થયલી એજ મુનલુહેમતનો માચાકુલ જવાબ-એક લખું છિનાર, (બહુમતજળ તોશાભાઈ સુનશી). અંગરેજ તથા ગુજરાતી “જનાય પ્રીણિગ” પ્રેસ. ૧૨૩૮ યજદનજરદી. ૧૮૬૬ છરાવી.

ગાથામાં અસપંદાદ મદ મહીનો નહીં પદ્વા બાબે.

કુરમાને દીન, ઈચ્છાને શ્રી જરતોસ્તી દીનનાં કુરમાન પ્રમાણે ગાથા ધહનભારમાં અસપંદારમદ મહીનો નહીં પદ્વાની બાબ્દમાં હજરત હક્કાતાલાનાં હેઠક્કોનાં બચ્ચેઓનાં વગેરેની કેતાબ. દસ્તુર ચ્ચેદલજી દારાયજી સંજાણ્યા. જેનેજભરોદ છાપાઓનું. ૧૨૦૬ યજદિજરદી. ૧૮૯૭ ઈશ્વાવી.

ધહનભારે સર્કનદારમદ માહા, ચ્ચેદે ને સર્કન્દાર મહીનાના ધહનભાર. ઈચ્છાને સર્કન્દારમદ મહીનો ગાથા સાથે પદ્વાની રાયેતી. અનાવનાર, પાલનજી કાવસજી માડન. સુંબદ્ધ મધે ચાચુક પરેસમાં છાપીઉં છે. ૧૨૩૫ યજદિજરદી. ૧૮૯૫ ઈશ્વાવી.

કુરમાને દીન, ઈચ્છાને ગાથા ધહનભારમાં અસપંદારમદ મહીનો નહીં પદ્વાની બાબ્દમાં. પીળવાર દસ્તુર પેરોતનજી એહરામજી સંજાણ્યા. સુંબદ્ધ ઈભિપીરીઅલ છાપાઓનું. ૧૨૩૫ યજદિજરદી. ૧૮૯૬ ઈશ્વાવી.

રદીઅચ્ચે કેતાબે કુરમાને દીન. ઈચ્છાને ચ્ચે મધે કુરમાને દીન નામનાં ચોપાનીઅંમાં દસ્તુર પેરોતનજીએ પોતાની તરફથી કરેલા વધારે ખોલાસાને રે જવાબ હમારી તરફથી તથા કુરમાને દીન ચોપાનીઅંનો રે જવાબ હમારા મરહુમ સુરખીજી દસ્તુરજી ચ્ચેદલજી દારાયજી જમારસ આશાનાની તરફથી દાખેલ અધારમાં આવેચા છે. દસ્તુર જમાસપજી મીતાચેહરજી જમારસ આરાના. સુંબદ્ધ જાબ પ્રીટીંગ છાપાઓનું. ૧૨૩૬ યજદિજરદી. ૧૮૯૭ ઈશ્વાવી.

તરફસીરે ગાહે ગાસાની. ચ્ચેદે ને ગાથાના દીવસોમાં સર્કન્દારમદ મહીનો પદ્વાની તરફેણુમાં મરહુમ દસ્તુર ચ્ચેદલજી દારાયજી જમારસ આશાવાલા-ચ્ચે અનાવેલાં “રદીઅચ્ચે કેતાબે કુરમાને દીન” નામનાં પુસ્તકનો રે જવાબ તથા ગાથાના દીવસો સર્કન્દારમદ મહીના સાથે તાલુકો રાયતા નથી તે વિશેનો જરતોરાતી દીનની રાહે ખોલાસો. દસ્તુર પેરોતનજી એહરામજી સંજાણ્યા. દુષ્ટર આશાકારા છાપાઓનું. ૧૨૩૭ યજદિજરદી. ૧૮૯૭ ઈશ્વાવી.

ખોલાસો. સર્કન્દારમદ મહીનો ગાથાના દીવસોમાં પદ્વા આપણી જરતોરાતી દીનને રાહે રવા નથી તે વિશેનો, તથા ભગર સાથના અથીરનાનોની કુરીઅચ્ચી વિરો “રદીઅચ્ચે કેતાબે કુરમાને દીન” નામનાં પુસ્તકમાં તેહના અનાવનાર દસ્તુર ચ્ચેદલજી દારાયજી જમાસપ આસાનાચ્ચે ખેલા શક બાબે સુંબદ્ધની ભગર સાથની અંજુમનની તરફથી કરેલો ખોલાસો. દુષ્ટર આશાકારા છાપાઓનું. ૧૨૩૬ યજદિજરદી. ૧૮૯૭ ઈશ્વાવી.

ગોશ નહીં આવા બાબે.

રાહે પારસા, ઈચ્છાને પરહેણગાર લોકોનો માર્ગ. નંદ, પેહલવી, અગણી, કારસી, અંગરેજી, લાયીન તથા સંસ્કૃત ભાષાની જુદી જુદી

કેતાબી મધ્યે પરાંણુ હંતની આ. કરવી આપણુને સંજવાર નથી તે વીરોનાં તથા તે સાથે ખીચારાં પશુ જનવરો ઉપર ને ધાતકી કરમથી જુલામ આપે દેરામો ચુનરેચ તેહનો અટકાવ કરવા સાંચ. શોરાખજી જમ્રેદાજી જુલુભાઈ. જમેનભરોદ છાપાખાનુ. ૧૨૨૩ યજદનજરદી. ૧૮૫૩ દરિબી.

મજહહેલ હુકાયેક એટલે માજદીઅશાની દીનમાં ફરમાન મુજલુધટી કિઅથી અંદાજસર ગોસ્ત આવું હલાલ છે તે બાબે રેસાલો. પાલખુજી હેરાગળ તોક્ષીવાલા. દ્વિતીર આરાકારા છાપાખાનુ. ૧૨૨૩ યજદનજરદી. ૧૮૫૪ દરિબી.

ગોશ આવાની મનાઈની બાખદમાં ઉપલાં પુસ્તક વિષે લખતાં રાસ્ત ગોક્તાર તથા ફરમાન દીને જરોસ્તીના અનાવનારાય્યોએ વાંધા લીધા હતા તેના જવાખમાં ખાલાસો. દસ્તુર અસપંદીઅશારજી ફરમાજી રખાડી. જમેનભરોદ છાપાખાનુ. ૧૨૨૩ યજદનજરદી. ૧૮૫૪ દરિબી.

જરથોસ્તીએને માંસ આવાની મનાઈ. રચનાર, એક થીય્યો-સીરીસ્ટ (ફસામજી મનચેરજી મોનેદજી) લોકોમાં વેહેચવા સાંચે; છપાવી પ્રગટ કરનાર, સુંબદીની વેજુટેરીયન સાસાચાઈ. ૧૨૬૨ યજદનજરદી. ૧૮૫૩ દરિબી.

જુદ્દીનોને માજદધયસ્તની દીનમાં લેવા બાબે.

જુદ્દીનોને આજદધયસ્તની દીનમાં દાખેલ કરવા રવા છે તે વીરોની રાહાદ્દો. એંઝેં તેહસુરા દીનરાહ અકલેસરીઅા. ફોર્ડ પ્રીટીંગ પ્રેસ. ૧૮૫૧ યજદનજરદી. ૧૮૮૨ દરિબી.

નીરંગે જવીત દીનાન, એંઝાને જુદ્દીનોને મનદીઅશાની જરોસ્તી દીનમાં કેહેવી રીતની કીરીઅા કરીને લેવા તે વીરોનો ખાલાસો. દસ્તુર પેરોતનજી એહરામજી સંજાણુ. દ્વિતીર આરાકારા છાપાખાનુ. ૧૨૫૧ યજદનજરદી. ૧૮૮૨ દરિબી.

પારોણે નીરંગે જવીત દીનાંન. યાને જુદ્દીનોને મનદ્યસ્તી જરૂરાસ્તી દીનમાં કેહેવી રીતની કિઅા કરીને લેવા તે વીરોનાં દસ્તુર પેરોતનજીના ખાલાસાનો. ૨૬ જવાખ. દસ્તુર જમાસપજી મીનાચેહરજી જમાસ્પ આરાના. ફોર્ડ પ્રીટીંગ પ્રેસ. ૧૨૫૨ યજદનજરદી. ૧૮૮૩ દરિબી.

નવસારીનાં આતથબેહરામની માલેકી બાબે ઉંડેલી તકરાર.

કીસ્સે આતથ બેહેરામે નવસારી. યાને હાલના વખતમાં એ આતથ એહરામની માલકી વારો ઉંડેલી ભાંજગડતો ખુલાસો. અનાવનાર, એક અથારનાન. સુરત “વિકટોરિયા” પ્રેસ. ૧૨૬૦ યજદનજરદી. ૧૮૬૧ દરિબી.

આતથ બેહેરાને દેશાઈ ખોારોદ. “ધરખાતે શી આતરાબેહુરામ નોશારીમાં બેરાડા.” બનાવનાર, શો. મં. દેસાઈ. ઇચ્ચિસિહ પ્રીઠીગ પ્રેસ. વડોદરા. ૧૨૬૨ યજ્યદ્યનરદી. ૧૮૬૩ છિશાવી.

કીસે આતથ બેહેરાને નવસારી. “શી આતરા બેહેરામ નવા પરથા અંગુમનના તેનું આતું સંવત ૧૮૨૨.” જુંગ્યો દેશાઈજી ખુરરોદજી તેમુરજીની આતાંવહી પાતું જર. બનાવનાર, એરવદ ઇસામજી જમાસ્પજી દસ્તુર. સુરત ગુજરાતમિત્ર પ્રેશ. ૧૨૬૩ યજ્યદ્યનરદી. ૧૮૬૪ છિશાવી.

ભામદાદની વેળાએ નીરંગ લેવા ખાબે.

જનરે અનહેલાઈ.—ઈચ્ચાને હરરોજ ખાંમદાદને વખત ખોઆયથી બેદાર થાંચેઅા પછે, નેરંગ લેવા ખાબે હજરત હક્કાલાએ અવસ્તામાં ફરમાવેલા હેઠક્ખોનું સુખ્તેસર અંચેઅાન; અને તે સાથે માનજીઅસની ખરહક દીનની પેહલવી તથા ફારસી કેતાએ મધેથી છનેતેખાબ તરીકે ચુંટી કાહુટેલા દાખલાએ. દસ્તુર પેરોતનજી બેહરામજી સંભાણુ (ઈચ્ચાનદાં પરશતને નામે). જમેન્ઝમરોદ છાપાખાનું. ૧૨૨૧ યજ્યદ્યનરદી. ૧૮૫૨ છિશાવી.

દીઘન પાસદારીએ જનરે અન હેલાઈ.—ઈચ્ચાને હરરોજ ખાંમદાદને વખત ખોઆયથી બેદાર થાંચેઅા પછે, ગોસપેદાનો નેરંગ લેવા ખાબે ખનાવેલાં “જનરે અન હેલાઈ” હંવે નામનાં ચોપાંનીઅના સંભાલમાં, તથા તે ઉપર “રાસ્ત ગોઝીતાર” નાં બનાવનારે ચોતાનાં બનાવેલાં ચોપાંનીઅની મારકુતે લીધિલા વાંધાએનો ૨૬ જવાબ. દસ્તુર પેરોતનજી બેહરામજી સંભાણુ (ઈચ્ચાનદાં પરશતને નામે) જમેન્ઝમરોદ છાપાખાનું. ૧૨૨૨ યજ્યદ્યનરદી. ૧૮૫૨ છિશાવી.

નીરંગ—ભામદાદની વેળાએ દરરોજ લેવા ખાબદની તકરારનો રહસ્ય ગોઝીતારના બનાવનારનો જવાબ. પ્રોફેસર દાદાભાઈ નવરોજજી. સમાચાર દરપાણ છાપાખાનું. ૧૨૨૧ યજ્યદ્યનરદી. ૧૮૫૨ છિશાવી.

[ક્ર. સ. ૧૮૫૨ ના આપરેલ માસથી રાસ્તગોઝીતાર પત્રમાં જરથૈસ્ટી-એને ખાંમદાદની વેળાએ નીરંગ લેવાની સામે લખાણું થયાં હતાં. તેની સાંચે નીરંગ લેવાની તરફેણુંમાં જમેન્ઝમરોદમાં “ઈચ્ચાનદાં પરશત” ની શાલીથી દસ્તુર પેરોતનજી બેહરામજી સંભાણુ, તથા સુંખ્યા સમાચારમાં ખરેનામે દસ્તુર ફરુનજી દારાખજી જમાસ્પ આશાના અને એંઝો કાવરજી મનચેરજી આદી, તથા પારસી ગીર્જારમરમાં “દીનદોશાત અથીરનાં” ની શાલીથી દસ્તુર મિગાચેહરજી એદ્દલજી જમાસ્પ આશાનાએ લખાણું ક્રીધાં હતાં તે સંધાંનાં જવાબમાં એ ચોપાન્યું પ્રોફેસર દાદાભાઈ-એ લખ્યું હતું.]

નીરંગ—ભામદાદની વેળાએ દરરોજ લેવાની ખાબદની તકરારમાં

ઇન્દ્રજિદાં પરશરાતનાં ખીજાં ચોપાનીઓંનો રાસ્તા ગોકૃતારના બનાવનારે આપેલો ખીજો જવાબ. પ્રોફેસર દાદાભાઈ નવરોજજી. દૃષ્ટર આરાકાર છાપાઓનું. ૧૨૨૨ યજદનરદી. ૧૮૫૩ છરિવી.

મુક્તાદ માટ્ચવાની તકરાર ખાબે.

ખાગે અનોથેહરવાંન, ઇચ્છાને રવાંનાને આરાસણી પાંચલી જગોએ રેહવાનાં ફૂરાખ્શીનાં અવસ્તાની માઘેનીઓંનાં ચોતેબર દ્વાલ દાખ્લાએ. એમો કાવરાજી મીનાચેહરજી મોડી (બંદ્દ્યાદાએ ને નામે). સમાચાર દરપણ છાપાઓનું. ૧૨૨૪ યજદનરદી. ૧૮૫૪ છરિવી.

[એ ચોપાન્યાંના ત્રણું આડો બાહેર પડ્યા હતા].

રવાંનોની ઇચ્છાદમાં સેતાચ્ચેશ કરવાનાં કુરવરદેગાંનના. ઇચ્છાને મુખ્તાદના દાહડામાં જરતોસ્તીએને પોતાની દીનનાં કુરમાંન મુજબ ને કુરજ છે. તથા હાલમાં અનન્યાયપણાંને લાધી તેણો કેહેવી રીત પોતાની કુરજ અદ્દ કરે છે. તે વારોનો રાહનુમાએ માજદીઅસતનાં સભાની તરફથી માજદીઅસતનાંનોને વાકેકું થવાસાર કરેલો મુખ્તેસર જોલાસો. દૃષ્ટર આરાકાર છાપાઓનું. ૧૨૨૩ યજદનરદી. ૧૮૫૪ છરિવી. [પુસ્તક ૧ લું અંક ૮ મો].

મુખ્તાદની ખાબ્દદમાં રાહનુમાએ માજદીઅસતનાં સભા તરફનો શેડ નવરોજજી કુરહુનજીએ લખેલો રેસાંખો. દૃષ્ટર આરાકાર છાપાઓનું. ૧૨૨૩ યજદનરદી. ૧૮૫૪ છરિવી. [પુસ્તક ૧ લું. અંક ૧૦ મો].

કુરવરદેગાંન ઇચ્છાને મુક્તાદની ખાબ્દદમાં રાહનુમાએ માજદીઅસતનાં સભાની કારોખાર મંડળીની તરફથી એ સભાના મુનથી શેડ રોચાયજી શાપુરજી બંગાલીએ કરેલો ખીજો જોલાસો. દૃષ્ટર આરાકાર છાપાઓનું. ૧૨૨૪ યજદનરદી. ૧૮૫૪ છરિવી. [પુસ્તક. ૧ લુ. અંક ૧૪ મો].

હેકાચ્ચતે કુરવરદેગાન—ઇચ્છાને મુખ્તાદના દીવસો ઉપર પાક માજદીઅસતની દીનના હોકમ મુજબ અરે. રવાંનાને વાસ્તે કેહેવી જગો અથવા મકાન બનાવવું જોઈએ તથા તેણોની ખરાનુદીને સાંચે તાંહાં કેઈકેઈ ચીજો મોળુદ રાખવી જોઈએ તે બાબેનો મુખ્તેસર જોલાસો. દસ્તુર પેરોાતનજી બેહરાંમજી સંજાયા. જ્યેન્નભરોદ છાપાઓનું. ૧૨૨૪ યજદનરદી. ૧૮૫૪ છરિવી. [એ ચોપાન્યાંના ત્રણું આડો બાહેર પડ્યા હતા].

૨૬ જવાબ—દસ્તુર પેરોાતનજી બેહરાંમજી સંજાયાએ તરત કાહુંલાં દૃષ્ટાભેતે કુરવરદેગાન નામનાં ચોપાનીઓંનો. દારાબ ખીન કાઉશ. આપ્યેખ્તીઅસતાર છાપાઓનું. ૧૨૨૫ યજદનરદી. ૧૮૫૬ છરિવી.

મીચ્યન્દે કુરોહરાંન—ઇચ્છાને કુરવરદેગાંન એટલે ને મુક્તાદનાં દીવસો ઉપર અરે. ફૂરાહરોની આરાધના તથા સેતાચ્ચેશ કરવાને મુક્તર કુંઘલી પાકી ને જગો. ઉપર તેવાની આરાએશ તથા રાહતને સાંચે

“મીઅન્દ” છિંઘાને હેઠાં તરીકે શું શું બીજે તે જગા ઉપર કાંચેમ મુકી રાખવાની ફરજ છે, તે બાબેનો મુખ્યતેસર ખાલાસો. દ્સતુર હોંગળ જમાસ્પળ જમાસ્પ આશાના. સમાચાર દરપણ છાપાખાનું. ૧૨૨૫ યજ્યદિન જરદી. ૧૮૫૬ દરિબી.

ફરવરદેગાંન ધ્યાને મુક્તાદની બાબતમાં રાહનુમાંએ માજદીઅસનાં સભાની કારોખાર મંડળીની તરફથી જરથાશતીએને કરેલો ત્રીજીવારનો ખાલાસો. દ્સતુર આશાકાર છાપાખાનું. ૧૨૨૫ યજ્યદિન જરદી. ૧૮૫૬ દરિબી. [પુસ્તક ૧ લું. આંક ૧૭ મેં].

ફરવરદેગાંન ધ્યાને મુક્તાદની બાબતમાં રાહનુમાંએ માજદીઅસનાં સભાની કારોખાર મંડળીની તરફથી જરથાશતીએને પોતાની દીનનાં ફરમાન મુજબ શું શું ફરજ છે, તે વિશેનો “રાહે રસતનુમાંએ જરથાશતીએનું” સભાની તરફથી કુલે જરથાશતીએને વાકેક થવા સાંચ કરેલો ખાલાસો. જનેજનભરેદ છાપાખાનું. ૧૨૨૬ યજ્યદિન જરદી. ૧૮૫૬ દરિબી. [અંક ૨ જે].

ફરવરદેગાંન ધ્યાને મુક્તાદની બાબતમાં રાહનુમાંએ માજદીઅસનાં સભાને આપેલા દસ્તુરોના ફરતવા. દ્સતુર આશાકાર છાપાખાનું. ૧૨૨૬ યજ્યદિન જરદી. ૧૮૫૭ દરિબી. [પુસ્તક ૧ લું. આંક ૧૮ મેં].

ફરવરદેગાંન ધ્યાને મુક્તાદમાંના દરા દાહાડામાં અરો રવાંનોની દુઃખાદમાં સેતાએરા ફરવા બાબે જરતોશતીએને પોતાની દીનનાં ફરમાન મુજબ પોતાની અરી ફરજ કેહેવી રૂત ખજલાવવી લેછિએ, અને હાલમાં ચાલુ રસમ મુજબ ચાલનાર જરતોશતીએનો તે ફરજ કેહેવી રૂત અદા કરેય તે વિરો રાહનુમાંએ માજદીઅસનાં સભાની તરફથી કરેલો ખાલાસો. દ્સતુર આશાકાર છાપાખાનું. ૧૨૨૭ યજ્યદિન જરદી. ૧૮૫૮ દરિબી. [પુસ્તક ૧ લું. આંક ૨૦ મેં].

ફરવરદેગાંનની બાબતમાં રાહનુમાંએ માજદીઅસનાંની તરફથી ને તપાસ અને દીકા “હેડાયતે ફરવરદેગાન” તથા “બાગે અનોરોહરવાન” એવે નામનાં ૨) ચોપાંનીઅંની ઉપર કીધામાં આવી છે, તેહની તપાસ ઉપર તપાસ અને દીકા ઉપર દીકા—તથા મુખ્યતારની બાબતમાં તેઓની તરફથી તરફ મરતએ ચાર વરસાના અરસામાં એકનું એક ફરમાન ને છપાવી પરચાય કીધામાં આવીએ છે, તેહનો રહાય્યો—તથા ફરવરદેગાંનની બાબતમાં હમારી મંડળી (રાહે રસતનુમાંએ જરથાશતીએનાં) ની તરફથી ને બીજે આંક પરવરતાવીઅંનાં આવીએ છે, તેહનો ખાલાસો. ધી પારસી રીક્ષારભર છાપાખાનું. ૧૨૨૮ યજ્યદિન જરદી. ૧૮૫૮ દરિબી. [અંક ૩ જે].

રાહે રસતનુમાંએ જરતોશતીએનાં સભાવાલાએને ફરવરદેગાનની બાબતમાં છપાવી પ્રગટ કરેલાં બીજે તથા નીંબાં આંકવાલાં ચોપાંનીઅંનો રાહનુમાંએ માજદીઅસનાં સભાની તરફથી એ સભાના સરનશીન રીડ નવ-

રોજગાર ફરદુનજીએ આપેલો રહીએચો. દુંદર આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૨૬
૫૯૬૬જરદી. ૧૮૬૦ છરાવી. [પુસ્તક ૧ લું. આંકડ ૨૩ મો.]

**સુંખદીમાં ભગરીએ મોખેદોએ અંજુમનના ઉધરાતથી
બંધાવેલાં આતશબેહરાંમની કુચ્ચા વીશે થયલી
તકરાર બાબે.**

રોહનશાહી ટોળાના સુંખદી આતેના પાક આતશબેહરાંમ પાદ-
શાહના નેક કેચલા શાંમને એક બીજાં આતશબેહરાંમ કરવાની
કેટલાએક જરૂરાશીએ તરફથી થયલી આયુધશરી રાદુંઘાત, અને સુંખ-
દીથી હીંડુસ્તાનમાં ચોતરસુ મરશીના દુષ્ટ રોગના થયલો કેલાયો, જે બનાવો
ઉપરથી મરશીનાં કારણો વિશે આપણું પાક અવસ્તામાં આપેલાં ફરમાનોની
નહેર થયલી મેઠાખરી, જરૂરાશીએ તે ઉપરથી ધોડા લેવાની ફરજ,
અને પાક દાદારની હળુદુમાં માણી ચાહી નેનો પસાવોફરવાની જરૂર, એ
વિશે ચેરાતન દસ્તુર બેહરાંમજુ સંજાણું પોતાના ભલા હમદીન ભાઈએ-
ને ક્રીધિયો કુંક જોલાસો. દુંદર આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૬૬ ૫૯૬૬જરદી.
૧૮૬૭ છરાવી.

દસ્તુર પેશોતનથી બેહરાંમજુ સંજાણું એ જરૂરાશીએ અંજુમનનાં
આતશબેહરાંમના કેચલાની સાંચે કાઢેલાં ચોપાન્યાનો ૨૬ જવાબ.
પ્રગટ કરનાર, કેપરાર દસ્તુર જમાસ્પજુ જમાસ્પ આરાનાં. સુંખદી, કોઈ
પ્રીણીંગ પ્રેસ. ૧૨૬૭ ૫૯૬૬જરદી. ૧૮૬૮ છરાવી.

ધર્મબોધ અથવા છોકરાંએને શિખવવાની ચોપડીએ.

જરૂરાશી ધર્મ તથા નીતિશાન. રચનાર, મેહેરનાશજુ બરનેરજુ
દસ્તુર મેહેરજુ રાણુના. સુંખદી; દુંદર આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૬૦ ૫૯૬-
જરદી. ૧૮૬૧ છરાવી.

જરૂરાશી ધર્મબોધ. પાકમાળા, પેહેલી ચોપડી. રાદુંઘાતના અવસ્તા
તથા જરૂરાશી ધર્મનો આધ. બાળકોને નવજ્ઞેતને માટે તૈયાર કરવા સારુ.
બનાવનાર, ફરજાંમજુ મીનાચેહેરજુ દસ્તુર જમાસ્પ આરાનુના, ખી. એ.
સુંખદીસમાચાર છાપાઓનું. ૧૨૪૮ ૫૯૬૬જરદી. ૧૮૮૦ છરાવી.

[પેહેલી ચોપડી નીકલ્યા પછી એ ભાઈ બેહરાતી થવાથી બીજી ચોપડી
એવખુની લખેલી કોઈદ્વારતે ૧૮૮૩ માં છાપાવી પ્રગટ કીની હતી.]

જરૂરેતાશી ધર્મશિક્ષક. બનાવનાર, એદલજુ કેરશાસ્પજુ આંગીએ.
સુંખદીસમાચાર છાપાઓનાંમાં. ૧૨૪૬ ૫૯૬૬જરદી. ૧૮૭૬ છરાવી.

જરૂરાશી ધર્માપદેશ. બનાવનાર, જમાસ્પજુ એદલજુ દાદાચાનજુ.
સુંખદી, કોઈ પ્રીણીંગ પ્રેસ. ૧૨૫૮ ૫૯૬૬જરદી. ૧૮૮૬ છરાવી.

જરતોશતી ખચાંચોને વાથતે ધરમનીતી. એમેં ઇસતમળ રતનજી દાદાચાનજીના. જમેનજમરોદ છાપાઓનું. ૧૨૩૧ યજદ્જવરદી. ૧૮૬૨ દિશાવી.

[એ રીસાલાની ખીજુ આવૃત્તિ એમેજ રાલના જુન માસમાં નીકળી હતી.]

જરથોશતી ખાળખોધ. ભાગ ૧ લેા. બનાવનાર, મોખેદ રતનજી ઇસતમળ કંગા. સુંખરી વરતમાંન પ્રેસ. ૧૨૪૧ યજદ્જવરદી. ૧૮૮૧ દિશાવી.

[એ ચોપડીના ચાર ભાગ બાહેર પડ્યો હતા.]

જરતોશતી મજહુથ, પારસી ખાળકોને મારો. એમેં કુરુનજી નશરવાનજી રખાડી. પારસી પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ. ૧૨૪૧ યજદ્જવરદી. ૧૮૭૨ દિશાવી.

તોહફુંકે જરથીદ, એટલે ને ક્રાલદિ દાનેરા નામની કારસી કેલાખ ઉપર્થી પારસીએમાનાં અરચાંચ્યોને નીતિ તથા શોઅંતાપથું રિઓડવાને ચુજારતીમાં કરેલો તરજુમાં તથા રારેહ, શોરાખજી જમરોદજી જુજુભાઈ, જમેનજમરોદ છાપાઓનું. ૧૨૧૭ યજદ્જવરદી. ૧૮૬૮ દિશાવી.

દીનચામુજે ખચેગાંન, છયાને જરતોશતી ખરચાંચ્યોને દીન શીખવનાર. એંક ૧ લેા. એમેં ખુરશેદજી મીતાચેહરજી કેલી. સુંખરી યુતિયન પ્રેસ. ૧૨૩૮ યજદ્જવરદી. ૧૮૮૮ દિશાવી.

[એનો ખીંચે આંક બાહેર પડ્યો નથી.]

નવજોત-જરથોશતી ખાળકોને નવજોતને મારો તૈયાર કરવાની ચોપડી. બનાવનાર, અરનોરજી એરચાંચ્યુલ બને, જ. ન. પીઠી પારસી આરક્ષનેજ કેપ-ટન પ્રીઠીંગ વર્ક્સ. ૧૨૬૬ યજદ્જવરદી. ૧૮૬૬ દિશાવી.

નવજોત હિયા-યનાવનાર, જમાસ્પજી એદલજી દાદાચાંનજી. સુંખરી ક્રાંતિંગ્નિંગ પ્રેસ. ૧૨૫૫ યજદ્જવરદી. ૧૮૮૬ દિશાવી.

[એની ચાર આવૃત્તિ અત્યાર સુધીમાં બાહેર પડી છે.]

માંથ-વાક અથવા માંથરે વાણી કેહનાર, એચાને જરથોસ્તી લોકોનાં ખાળકોને જરથોશતી ધરમને લગતી બાબતી, તેચ્યોની સ્કુલની કેળવણીને અતુસરતી રીત જેંડ અવસ્તાના કલાંનોને આધારે શીખવા મારોની ચોપડી, ભાગ ૧ લેા. બનાવનાર, ઇસતમળ પાલનજી પેલ. સુંખરી, અલાયનસ પ્રીઠીંગ પ્રેસ. ૧૨૫૦ યજદ્જવરદી. ૧૮૮૧ દિશાવી.

રાહનુભાચ્યે માજદીચ્યશની, એટલે પારસીએમાનાં ખરચાંચ્યોને ધર્મ. નીતિ રિઓડવાની ચોપડી. નવરોજજી હોરાખજી ચાનદાર. સુંખરી હલકારે છાપાઓનું. ૧૨૦૨ યજદ્જવરદી. ૧૮૩૩ દિશાવી.

રાહનુભાચ્યે માજદીચ્યસનાં સભાની તરકુની જરથોશતી ધર્મ નીતિની પાઠમાળાનું સાંકળીઓ. રીસાલા સહીત. બનાવનાર, એમેં રોહરીઓ-રજી દાદાભાઈ ભરુચા તથા હોરમનજી નવરોજજી લાડ. દુક્તર આરાકાર છાપાઓનું. ૧૨૪૬ યજદ્જવરદી. ૧૮૮૦ દિશાવી. [પુસ્તક ૪ થું આંક ૭ મો.]

રાહનુમાંચે માન્જદ્યશનાન. જરથોશ્તી ધર્મનીતિ.-અંક પેહલો. ખનાવનાર, હોરમજનજુ નવરોજજુ લોડી. દ્વિતર આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૫૪ યજદ્યજરદી. ૧૮૮૫ દરિવી.

[અંક પેહલા ભાગની આજસુધીમાં ત્રણું આવૃત્તિચ્ચો બાહેર પડી છે.]

રાહનુમાંચે માન્જદ્યશનાન. જરથોશ્તી ધર્મનીતિ-અંક ખીનો. ખનાવનાર, અંરવદ શોહરીઆરજુ દાદાભાઈ ભરણા. દ્વિતર આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૫૮ યજદ્યજરદી. ૧૮૮૬ દરિવી.

[અંના ખીન પાંચ ભાગો અંક ૬ થા સુધી અંરવદ શોહરીઆરજુઅંજ રચી પ્રગટ કીધા છે.]

શરૂઆતે દીન જરતોશતી, ઈઆને જરતોસ્તી દીનના દોકાને પોતાની પાક દીન કહેઅં વખતથી અને કોણુથી જહેર થાઈતે બાબનો જાલાસો થાડીઅંક આપણી પાક દીનની કેતાથી ચુંટી કાહીને. અંં ૧૨૧૧ કાવશજુ મનોચેહરજુ મોદી. ગણુપત કરરાનાંજુનું છાપાઓનું. ૧૨૧૧ યજદ્યજરદી. ૧૮૪૨ દરિવી.

નામાં તથા કીસ્સા (ઈરાની).

અર્દ્ધવિરાકુનાંબું. તે ભાષે ગોઠેતે કુરયાનો, હાંદોખનસ્ક, અને અંક વીશ નસ્ક, અંચ ત્રણું કેતાયો વધારા તરીક આપવામાં આવી છે. પ્રગટ કરનાર, જેહાંગીર એજનજુ કરાણી. સુંખી, નિર્ણયસાગર પ્રેસ. ૧૨૫૪ યજદ્યજરદી. ૧૮૮૫ દરિવી.

કુરશાશપનાંબું, અંટ્લે ને આગલા જમાનામાં શી ઈરિન દેશમો થઈ ગયેલા નાભીચા પેહેલવાન કેરરાશપની દ્લેરીનો હેવાલ. અસલ યુજરાતી ઉપરથી અંધારત શુધારીને છપાવી પ્રગટ કરનાર, આં નવરોજજુ કાવશજુ. જમેજમરોદ છાપાઓનું. ૧૨૨૨ યજદ્યજરદી. ૧૮૫૨ દરિવી.

ખુશરો શીરીનનો કીરો. અસલ કુરસી નજમ ઉપરથી યુજરાતી જરાંનામાં. એજનજુ ઇસતમજુ. પૃથ્વીપ્રકારા છાપાઓનું. ૧૨૧૬ યજદ્યજરદી. ૧૮૪૭ દરિવી.

ગયોભર્દ, શ્વામક તથા હુંશંગનાંબું. લખનાર, વોહુમન. સુંખી વર્તમાન પ્રેસ. ૧૨૬૫ યજદ્યજરદી. ૧૮૮૬ દરિવી.

દાશઅનાંબું, યાને ઈરિનાં આલમના કયાની શાહાનશાહેમાંના અંક માયાને શીરોજગર શાહાનશાહ દારાઅ ખીન શાહાનશાહ બહુમનનો અહેવાલ. પ્રગટ કરનાર, જેહાંગીર એજનજુ કરાણી, સુંખી બુનિયન પ્રેસ. ૧૨૫૩ યજદ્યજરદી. ૧૮૮૩ દરિવી.

કુરામરજનાંબું, અંટ્લે ને પુરાતમ ઈરિન દેશ ભધી થાઈગીઅંલા પેહેલવાંનો માંહેલા પેહેલવાંન તેહેમતન ઇસતમના એટા રોહરેદેલ કુરામરજનાંલી

દિલેરી તથા બાહુદુરી વિશે એક નવી દાસ્તાનાં. અસલ હાથની લખેલી કેતાબ ઉપરથી. પેશાતનજી કુપરજી ડાક્ટર. સુંબદ્ધ, આપઅખીઓાર છાપાઓાનું. ૧૨૨૫ યજદ્વારદી. ૧૮૫૬ દરિબી. (૩ દ્વારામાં)

[ઉપલાં બંધે દ્વારાને એક કરી તેની નવી આવૃત્તિ છ.સ. ૧૮૭૬ માં અને તે પછીની કરી ખીજ આવૃત્તિ ૧૮૮૩ માં રોડ જંગીરજી એજનજી કરાંનીએ છાવી પ્રગટ કુદી છે.]

બરણોર નાસું—નવસારીવાલા ભરહુમ દસ્તુર કુરામજી રોચાબજી મેહરજી રાણુએ કરૈલા ગુજરાતી તરજુમાં ઉપરથી એખારત સુધારીને. કાવરાજી બરણેરજી સંજાણું. સુંબદ્ધ વર્તમાન છાપાઓાનું. ૧૨૧૩ યજદ્વારદી. ૧૮૪૪ દરિબી. (૭ દ્વારામાં)

[ઉપલાં ઉદ્વારા પછી ૮ માં થીને ૧૮ માં સુધીનાં દ્વારા સુંબદ્ધસિમાઓ છાપાઓનામાંથી રોડ માણેકજી બરણેરજી મીનોચેહર હોમજીનાએ સાલુ વખતની એખારત બંધીના કાયદા સુન્જય ઘટતા સુધારા સાથે બાહેર પાડ્યાં હતાં.]

બહુમન નાસું, યાને છરાની રોહનરાહ બહુમન પીન અસંકુદીઓારની સલતનતનો એહેવાલ. સુંબદ્ધ, કોઈ પ્રીટીંગ પ્રેસ. ૧૨૫૧ યજદ્વારદી ૧૮૮૨ છ.

બાનુંગોશસ્પ નાસું, એલે ને પુરાતમ છરાન દેશમધે થઈ ગયલા પેહલવાનો માણેલા પેહલવાન ઇસ્તમની એટી બાનું ગોશસ્પની દિલેરી તથા તેનાં લડાએકપણું વિશેનું દાસ્તાનાં, વગેરે. અસલ હાથની લખેલી બંધે કેતાએ ઉપરથી. પેશાતનજી કાવરાજી સુકાયેહરાના. ૧૨૨૨ યજદ્વારદી. ૧૮૫૨ દરિબી.

બેહેરાંગોર તથા બાનું હેશનનો કીસ્સો. ગુજરાતી તથા ઉર્દુ ભારામાં. દસ્તુર નવરોજનજી જમરોજનજી જમાસ્પ આશાના. જમેજમરોજ છાપાઓાનું. ૧૨૧૫ યજદ્વારદી. ૧૮૫૬ દરિબી.

સુનતખ્યે શાહનામે, છાનાને છરાન દેશના પારસીએના પાદશાહેનાની તવારીખની શાહનામાંની કેતાબ મધ્યથી ચુંટી કાહુલિલાં અસલ એતોનું નાંધલુ પુસ્તક. એ મધે શરીરદાસીની જંદગીનો હેવાલ તથા પારસીએના પાદશાહેનાની તવારીખ તથા ખીજ આખદો વિશે ગુજરાતીમાં કેરલોક જોલાસો ક્રાદ્ધા છે. મનચેરજી કાવરાજી શાપુરજી લંગડાના. એન્યુકેરાન રોચાએટી પ્રેસ. ૧૨૩૪ યજદ્વારદી. ૧૮૫૫ દરિબી.

રોશતમનાસું, છાનાને પારસી લોકોનાં છરાની કદીમ પાદશાહેનાની તથા પેહલવાનાની તથા રાજનીતીની સુંબદ્ધતેસર દાસ્તાનો, અથવા મોખેતેશર શાહનાસું. હુકીમ કેરદાસી તુસીએ ને એક શાહનાસું કારસી એતોમો બનાને વેલું છે. તેહની ઉપરથી તવકોલ એગ વલેદ તુલક એગ નામના એક દાનાએ કારસીમો મોખેતેશર શાહનાસું અનાંતું છે, તેહનું નામ તારીએ દેલગોશાએ રામરોરાઓાની કરીને રાખીઓ છે, તે મોખેતેશર શાહનામાંનો આએ ગુજ-

શતી જખાનમાં તરજુમો કરેા છે. મોયેદ ફરદુનજી મરજખાંનજી. દ્દ્દતર આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૨૨ યજદજરદી. ૧૮૪૩ દરશાવી.

[એની ખીજુ આવૃત્તિ સુધારાસાથે છી. સ. ૧૮૫૬ માં દ્દ્દતર આરાકારા છાપાઓનાંથી શેડ મેહરવાનજી ફરદુનજી મરજખાંને છપાવી પ્રગટ કીની હતી.]

સ્યાવરશાનાંસું. યુજરાતી કવિતામાં (સવંત ૧૭૩૬ માં) બનાવનાર, મરહુમ મોયેદ ઇસ્તમ પૈશુતન હમજુઆર સુરતી. પ્રગટ કરનાર, (દીકા અને કોષ સાથે) એંઝેં તેહમુરરા દીનરાહ અકલેસરીઓ. ધી રીચાર્દ્સ પ્રેસ. ૧૨૪૨ યજદજરદી. ૧૮૭૩ દરશાવી.

[ઉપલા મરહુમ મોયેદ ઇસ્તમ પેશોતન હમજુઆરે સ્યાવરશાનામાં ઉપરાંત જરૂરીશત, વીરાઙ્ક, તથા અસંદ્યારનામાં પણ એની મુજબ યુજરાતી કવેતામાં લખ્યા હતાં.]

શાહનાંસું, ઇએને કેચાની લોકોનાં અસલ કદીમ પાદરાહ તથા પેહેલવાન તથા યુન્નેરોની દાસ્તાન. અસલ કારસી કીલાબનો યુજરાતીમાં તરજુમો. દસ્તુર ફરદુનજી દારાખજી જમાસ્પ આશાનાં. પુરતક ૧ લું. મુખ્ય સમાચાર છાપાઓનું. ૧૨૨૧ યજદજરદી. ૧૮૫૨ દરશાવી.

[એ પુરતકમાં કયોમરશાથી તે મનોચેહરની પાદરાલીની રાહ આત સુધીનાં એતોનો ચાલુ યુજરાતી એન્બારતમાં તરજુમો કીધી છે. એની પછી દસ્તુર ફરદુનજીએ છ. સ. ૧૮૫૩ ના નવેમ્બર માસથી મનોચેહરની પાદરાલીથી તે નોદરનાં દાસ્તાન સુધીનાં કારસી એતો યુજરાતી હરકે તેના તરજુમા સુધાં છપાવી દર મહિને ઉરો સફાનું “શાહનાંસું” એવાં નામથી ચોપાનથું પરવાં રતાવવા માંડયું હતુ. તે છ. સ. ૧૮૫૫ સુધી ચાલુ રહ્યું, અને તેનાં ઉ દ્દ્દતરે બધાં મલી ૬૦૨ સફાનાં થયાં છે.]

શાહનાંસું યુજરાતી. પારસી લોકોના પાદરાહો, પેહલવાનો, અને આગલા નેઓનોની કીરતી, કામકાળે, દમાન, વગેરે. અસલ શાયેર શીરદેસી તુસીનાં શાહનામાના આધાર ઉપરથી. યુજરાતી એતોમાં. મનચેરજી કાવરાજ શાપુરજી (મનસુખ). મુનિયન પ્રેસ. ૧૨૪૧ યજદજરદી. ૧૮૭૨ છ.

[એ પુરતક ૬ ભાગોમાં ૧૧૨૭ સફાનું અધ્યાત્મ પ્રગટ થયું છે.]

શાહનાંસું—યુજરાતી કવેતામાં દરશાની થોડાએક પાદરાહોનો એહવાલ, એને ચોપાએભાં મોઘેશર શાહનામાનો થોડાએક ભાગ. મોયેદ ફરદુનજી મરજખાંનજી. દ્દ્દતર આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૧૮ યજદજરદી. ૧૮૫૦ દરશાવી.

શાહનાંસું અને દીર્ઘોસી. લખનાર, લુવનજી જમરોદજી મોદી, બી. એ. મુખ્યદિનિષ્ઠયસાગર પ્રેસ. ૧૨૬૬ યજદજરદી. ૧૮૭૭ દરશાવી.

An Introduction to the Shah-Nameh of Firdousi, from the French of Jules Mohl. By Jamshedji Dorabji Khandalawala. Veerkshetra Mudralaya. 1898.

નીતિસંબંધી ચોપાંનયાં, વાચેલે વગેરે.

“અશોચ્યોની યાદ”—“અશોચ્યોનાં નામગરણું.” એ જાહેર વચ્ચને, એરેવદ શેહરીઆરજી દાદાભાઈ ભરચાંચે રાહનુમાંચે માજદીઅસનાં સભા તરફથી કરેલી. દુંગાંતર આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૬૦ યજદૂજરદી. ૧૮૬૦ છરાવી. [પુસ્તક ૫ થું આંક ૭ મો.]

“અશોનાં કોહરની યાદનાં જથન” અને “માણુસનાં જનમ-મરણના ભરમેના જરથોસતી ખુલાસો” તથા “ખુદાનો ડર” એ વિષયો ઉપર ત્રણ વચ્ચને. એરેવદ શેહરીઆરજી દાદાભાઈ ભરચાંચે રાહનુમાંચે માજદીઅસનાં સભા તરફથી કરેલી. દુંગાંતર આરાકારા છાપા-ઓનું. ૧૨૬૫ યજદૂજરદી. ૧૮૬૬ છરાવી. [પુસ્તક ૬ થું આંક ૨ મો.]

આપથાત કરવાના ચુનાહુ વિશે, શોઠ જહાંગીર જહેરવાંનજી પલીડે રાહનુમાંચે માજદીઅસનાં સભા તરફથી અધિષ્ઠુ ભાષણું. દુંગાંતર આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૬૮ યજદૂજરદી. ૧૮૬૮ છરાવી. [પુસ્તક ૪ થું આંક ૫ મો.]

આપથાતમાં સમાયલા જોખમો. લખનાર, નરારવાનજી કુરમજી ખીલિશારીયા. સુખાઈ, તલવિવેચક પ્રેસ. ૧૨૬૫ યજદૂજરદી. ૧૮૬૫ છરાવી.

આરમધતિ અને તરોમધતિ યાને નમનતાઈ અને મગરુરી ઉપર દસ્તુર પેરોતાનજી એહારામજી સંજણાંચે કરેલી વચ્ચનું. સુખાઈ. એલ્યુકેરન સોસાપટી છાપાઓનું. ૧૨૬૧ યજદૂજરદી. ૧૮૬૧ છરાવી.

કદ્દાદાઈનો કોલ તેજ જરથોસતી દીનદારીનો કોલ છે, એ ખાયદ ઉપર દારાય દસ્તુર પેરોતાનજી સંજણાંચે ક્રાધિતી વાજ. દુંગાંતર આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૬૩ યજદૂજરદી. ૧૮૬૩ છરાવી.

કરણુનો કાયદો તેજ ભવિષ્યનાં અદ્યાત્માં ઉત્તરાં એહેસ્ત કે દોન્યાનો દરદાનો: એટલે કે જેવી કરણુની તેવી પાર ઉત્તરણું: અથવા રવાનની મુક્તિ. ખનાવનાર, ડાકટર. પેરાતાનજી નવરોજાનજી પાવરી, ગુ. ગુ. એમ. સી. દુંગાંતર આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૬૫ યજદૂજરદી. ૧૮૬૫ છરાવી.

ઓદાના બંદાને “થંડગી” ની જરૂર એ વિરો દસ્તુર જમાસપજી મીનાચેહરજી જમાસપ આરાના, એમ. એ; ડા. શી. એ જરથોસતી ધર્મ અને શરીરાઓ ઉપર એતેકાદ વધરાવનારી મેંડળી તરફથી કરેલી વાયજ. અખયારે સોદાગર છાપાઓનું. ૧૨૬૫ યજદૂજરદી. ૧૮૬૫ છરાવી.

ચુનરેલાં ન્યાગાનોનો હોકમ યા વસ્યત અળવામાં પુરતી કા-લજ રાખવાની મજદીઅસની વારેસોની કુરજ. એ ખાયદ ઉપર દસ્તુર પેરોતાનજી એહારામજી સંજણાંચે કરેલી વાજ. દુંગાંતર આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૬૨ યજદૂજરદી. ૧૮૬૨ છરાવી.

આએ ચોપાનીઉ, જનાકારીનાં કામ કરેયાચી ધોનાહ બરેલાં કામો બને છે તે વાતથી જરતોરાતીએને પહેલ કરવાને અને દુર રૈહવાને સારે રોડ ફરામજી કાવરાજ બનાજીનાંએ પોતાના ખરચે છપાવીને જરતોરાતી લાડોજી વેહચી આપેએં છે. સુમખ સમાચાર આનાંએ. ૧૨૦૪ યજદ્જરદી. ૧૮૩૫ દરિબી.

જેહ શેકન, યાને બદ્દેલીના દીલાવાને તોડનાર. દસ્તુર જમાસપજ મીનાચેહરાજ જમાસપ આશાના મુંબદી ચાખુક પ્રેસ. ૧૨૩૮ યજદ્જરદી. ૧૮૭૦ દરિબી.

“દુખમાં દીલાસો”-“સુલેહ સંપજ” એ જહેર વચ્ચને. એરવદ શેહરીઆરજી દાદાભાઈ બરુચાએ રાહુનમાએ માજદીઅસનાં સભાતરસ્ક્યી કરેલી. દ્શ્કતર આશાકારા છાપાખાનું ૧૨૬૧ યજદ્જરદી. ૧૮૬૧ દરિબી.[પુસ્તક ૫ મું આંક.૬ મો.]

ધરમ, નીતિ, તથા સંસાર ઉપર જહેરાનજીએ મેહેરવાનજીએ ક્રીધેલી વાખ્યાજ. મુંબદી: યુનિયન પ્રેસ. ૧૨૪૦ યજદ્જરદી. ૧૮૭૧ દરિબી.

ધરમ અને તેની આચ્છે દુનીયામાં મોતેખરી તથા માજદ્યસનાન ધરમ બાબે એ એલ એ વિષય ઉપર મીં રાપુરજ બહરામજી કાતરકે જરતોરાતી ધર્મ અને કૃતીએ ઉપર એતેકાદ વધરાવનારી મંડલી તરફ્ફી કરેલું ભાષણ. જમેનભરોદ છાપાખાનું. ૧૨૬૦ યજદ્જરદી. ૧૮૬૨ દરિબી.

નીતિ અને દીનદારી વચ્ચેનો મુકાબલો, એ બાખ્યદ ઉપર દારાય દસ્તુર પેરોતનજી સંજાયાએ ક્રીધેલી વાજ. મુંબદી: નિર્ણયસાગર છાપાખાનું. ૧૨૬૫ યજદ્જરદી. ૧૮૬૫ દરિબી.

નીતિએધક નિયંત્ર. અરહેસર ફરામજી મુસ. મુંબદી: દ્શ્કતર આશાકારા છાપાખાનું. ૧૨૨૭ યજદ્જરદી. ૧૮૫૮ દરિબી.

નીતિ સંધરણ, એચાને પારસી બાલકોને વાસતે જરતોરાતી ધરમપુસ્તકો મધેથી ચુંટી કાહુડેલી નીતિ સંબંધી બાખ્યતો. અનાવનાર, એ. પેરાતનજી કાવરાજ રબાડી. મુંબદી મધે પ્રોફર્સ પ્રેસમાં છાપી છે. ૧૨૩૮ યજદ્જરદી. ૧૮૭૦ દરિબી.

પરવરદેગારે કોઈખી ચીજ નકાબી પેદા નથી કીધી એ વિષય ઉપર દસ્તુર જમાસપજ મીનાચેહરાજ જમાસપ આશાના, એમ. એ. ડા. શી. એ જરતોરાતી ધર્મ અને કૃતીએ ઉપર એતેકાદ વધરાવનારી મંડલી તરફ્ફી કરેલું ભાષણ. જમેનભરોદ છાપાખાનું. ૧૨૫૮ યજદ્જરદી. ૧૮૮૮ દરિબી.

પરહેજગારી એ વિષય ઉપર દસ્તુર જમાસપજ મીનાચેહરાજ. જમાસપ આશાના એમ. એ; ડા. શી. એ જરતોરાતી ધર્મ અને કૃતીએ ઉપર એતેકાદ વધરાવનારી મંડલી તરફ્ફી કરેલું ભાષણ. જમેનભરોદ છાપાખાનું. ૧૨૫૮ યજદ્જરદી. ૧૮૮૮ દરિબી.

પારસીઓના નીતિનું ધોરણ : તે સુધારવાની જરૂર. લખનાર, નશરનાની ફરામણ ખીલીમારીએ. સુંબદ્ધિ : તત્ત્વવિવેચક પ્રેસ. ૧૨૬૧ યન્ને-જરૂરી ૧૮૬૨ છરાવી.

પારસી પ્રાર્થનાની ખુખીએ. લખનાર, ખુરશેણ ચેરચણ પાવડી સુંબદ્ધિ, છન્દિયન પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ. ૧૨૫૮ યન્નેજરદી. ૧૮૬૦ છરાવી.

પુરાતન છરાવાની અને જરતોસ્ત ધર્મનીતિ. રચનાર, ધનણાલાઈ જમશેણ મેધિરા. સુંબદ્ધિ, શ્રીપન પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ. ૧૨૫૭ યન્નેજરદી. ૧૮૬૭ છરાવી.

ધંદગી. વન્દણરદી ૧૨૪૨. સુંબદ્ધિ, ખુનિયન પ્રેસમાં ના. ૩. રાણીના-એ છાપી છે. ૧૮૭૩ છરાવી.

[ચેની ખાળ આવું છે. સ. ૧૮૭૮ માં અને ત્રણ ૧૮૮૫ માં નીક-લી હતી.]

“ધંદગી” એ બાબત ઉપર ચેરચણ રોહરીઅસરણ દાદાભાઈ ભર્યાએ રાહનુમાએ માજદીઅસનાં સભા તરફથી કરેલાં ત્રણ ભાષણે. દ્વાતર આશકારા છાપાયાનું. ૧૨૫૮ યન્નેજરદી. ૧૮૬૬ છરાવી. [પુસ્તક ૫ સું. આંક ૪ થા.]

ધંદગી, ગાયન અને ભાથ. લખનાર નશરવાનણ ફરામણ ખીલીમા-રીયા. સુંબદ્ધિ, તત્ત્વવિવેચક પ્રેસમાં છાપું છે. ૧૨૬૨ યન્નેજરદી. ૧૮૬૮ છરાવી.

ધંદગીનું તેજ તથા પ્રકાશ તથા આતમાનો. દરજણે એ વિષય ઉપર ડાક્ટર પેશતનણ નવરોજણ પાવડીએ જરથારાતી ધર્મ અને ક્રીદી-એ ઉપર ચેતકાદ વધરાવનારી મંડલી તરફથી કરેલું ભાષણ, જમેજમરોદ છાપાયાનું. ૧૨૫૮ યન્નેજરદી. ૧૮૬૦ છરાવી.

ધંદગી તથા ફરજ એ વિષય ઉપર ડાક્ટર પેશતનણ નવરોજણ પાવડીએ જરથારાતી ધર્મ અને ક્રીદીએ ઉપર ચેતકાદ વધરાવનારી મંડલી તરફથી કરેલાં એ ભાષણે. જમેજમરોદ છાપાયાનું. ૧૨૫૮ યન્ને-જરૂરી. ૧૮૬૬ છરાવી.

દાદાર હોરમજદની ધંદગી. Pickings from the Avesta. By Nadir-shaw Hormasji Edalji Sukhia. Bombay: Standard Printing Press. 1889.

ભોત ઉપર વાચ્યેન્ઝ. લખનાર, જીવનણ જમરોજણ મોદી, પી. એ. સુંબદ્ધિ, ચેરચણ સેમાયથી પ્રેસ. ૧૨૬૫ યન્નેજરદી. ૧૮૬૬ છરાવી.

“લગનની ભોતેથરી” “મરણ” અને “ધંદગોધી” એ બાબતો ઉપર ત્રણ જહેર વઅનો. ચેરચણ રોહરીઅસરણ દાદાભાઈ ભર્યાએ રાહનુમાએ માજદીઅસનાં સભા તરફથી કરેલી. દ્વાતર ચેતકારા છાપા-યાનું. ૧૨૬૩ યન્નેજરદી ૧૮૬૭ છરાવી. [પુસ્તક ૫ સું. આંક ૧૨ મો.]

“હુલાલ પેશો, ચેક જરથારાતી ફરજ” તથા સંચરાઉ થવાનો સદ-ત્રણ” એ બાબતો ઉપર એ જહેર વઅનો. ચેરચણ રોહરીઅસરણ દાદા-

ભાઈ ભરમાંચ રહુનુમાંચ માજદીઅસનાં સભા તરફથી કરેલી દ્વારા આરાકારા છાપાખાનું. ૧૨૬૨ યજદજરદી. ૧૮૬૩ દરિબી. (પુસ્તક ૫ નું આંક ૧૧ ચો.)

હુઅત, હુઅત, હુવશ્રત. વિચાર, વચન અને કાનેની જરૂધાસ્તી શીલ-સુશીલાના સંબંધમાં પચ્ચિમ તરફની આગામ વધીલી વિદ્યા અને થીએસે-ઝીથી મલતો ખુલાસો. લખનાર, દાદાભાઈધનજીભાઈ જસાંવાલા. સુંબદ્ધ: જ. ન. પીઠીએ પારસી આરાનેજ કેપટન પ્રીઠીંગ વર્ક્સ. ૧૨૬૬ યજદજરદી ૧૮૬૭ દરિબી.

પરચુટણુ ચોપડીઓ.

અથોરનાનનો આરાસ્તગી. લખનાર, એરેવદ માણેકજી નરાવાનજી ધાલા. કરાંચી, વીડોરોયા પ્રીઠીંગ પ્રેસ. ૧૨૬૮ યજદજરદી. ૧૮૬૮ દરિબી.

અથોરનાનો, તેચ્ચોનો સર્વથો જુલંદ દરફળો અને પોતાના દરજ-નને લાયક થવાનો આઈન ફરજ. લખનાર, એરેવદ ખરરોદજી એરેવદજી પાવડી. સુંબદ્ધ, જમેજમરોદ છાપાખાનું. ૧૨૫૭ યજદજરદી. ૧૮૮૮ દરિબી.

અવસ્તાનાં જોહરો. [ચેરગ ચોપાનયાંનાંથી ફરીથી છપાયાં છે] પ્રસિદ્ધ કરીને લેટ આપનાર, એક જરૂધાસ્તી. સુંબદ્ધ, મિલ્લી પ્રીઠીંગ વર્ક્સ. ૧૨૬૬ યજદજરદી. ૧૬૦૦ દરિબી.

અવસ્તા જમાનામાં કદીમ ધરાનીઓના ચાર વર્ગો ને અથોરનાનો, ચેહેલવાનો, એડુટા તથા કારીગરોના; તેચ્ચોનો અસલ હિન્દુઅસ્તોના ચાર વર્ગો સાથનો સુકાખલો. લખનાર, પાલણું ખરરોદજી મિલ્લી. કોઈ પ્રીઠીંગ પ્રેસ. ૧૨૬૩ યજદજરદી. ૧૮૬૩ દરિબી.

અવસ્તા તથા પેહેલાની કેતાયોમાં જનાવરો વિષ મલતું વર્ણન અને તેનો ખીજ ધર્મીમાં મલતી એને લગતી બાબદો સાથનો સુકાખલો. લખનાર, ધનજીભાઈ નવરોજજી કુરલેવાલા. સુંબદ્ધ, કોઈ પ્રીઠીંગ પ્રેસ. ૧૨૬૦ યજદજરદી. ૧૮૬૧ દરિબી.

અશો જરૂધાસ્ત, તેની દીન તથા અસલ દરિન વતન. લખનાર, પદમજી સાહરાખજી મનચેરજી જેશી. સુંબદ્ધ, વર્તમાન પ્રેસ. ૧૨૬૭ યજદજરદી. ૧૮૬૮ દરિબી.

[એની ખીજ અવૃત્તિ ઈ. સ. ૧૮૭૬ માં બાહેર પડી હતી.]

આતશના કેખલાની ખુખ્ખી. એન્નાને પવીન આતશના કેખલાને લગતાં તવારીખી અને શીલશુશી લખાયું તથા જ્ઞાલાસા વગેરે. મીં મનચેરજી કાવરાજ શાં “મનસુખ” ની તરફનાં જોહેર ભાષણોના સંગ્રહનું પુસ્તક. સુંબદ્ધ, ડચુક ચોકનાટ પ્રીઠીંગ પ્રેસ કું ૧૨૫૬ યજદજરદી ૧૮૬૭ દરિબી.

આતશાની આશાધિના, વિષ ભાષણ. કર્તા, નરારવાનજી ઇરામજી ખીલી-
મારીઆ. સુખદી, નિર્ણયસાગર પ્રેસ. ૧૨૬૭ યજ્યદ્જરદી. ૧૮૮૮ છસિવી.

આતશાની યુલંદી, એટલે બાહેરનો આતશા તથા લીતરનો આત્માઈ
આતશ એંચ્યો વચેનો અતલગનો સંબંધ. બનાવનાર, ડાકટર પેરાતનજી
નવરોજ પાવડી, ગુ. ગુ. એમ. સી. સુખદી સમાચાર છાપાખાનુ ૧૨૫૫
૧૮૮૮ યજ્યદ્જરદી. ૧૮૮૮ છસિવી.

આપણુ જરથોસ્તીએ. તરીકે અવસ્તા લાશામાં ઘંદગી કરવા-
ને ઘંધાયલા છદ્યે એ વિષય ઉપર દસ્તુર જમાસ્પજી માનોચેહરજી
જમાસ્પ આશાના, એમ. એ; ડા. શી. એ જરથોસ્તા ધર્મ અને કીરીઆ
ઉપર એંતેકાદ વધરાવનારી મંડલી તરકૂથી કરેલું ભાષણ. જમે જમરોદ છા-
પાખાનુ. ૧૨૫૮ યજ્યદ્જરદી. ૧૮૮૮ છસિવી.

આપણુ જમાસ્પસ્તની લોકો ઘંદગી કંઈ જુખાનમાં કરવાને કુરજ
યાતે ઘંધાયલા છીએ તે વિરો દસ્તુર જમાસ્પજી માનોચેહરજી જમાસ્પ
આશાના, એમ. એ; ડા. શી. એ જરથોસ્તા ધર્મ અને કીરીઆ ઉપર
એંતેકાદ વધરાવનારી મંડલી તરકૂથી કરેલી વાચેન. અખબારે સાદગર
છાપાખાનુ. ૧૨૫૮ યજ્યદ્જરદી. ૧૮૮૮ છસિવી.

ઈશાનમાં મુસાકૃશી, ૨ ગુ આપ્રેલ ૧૮૭૮ થી તે ૨૨ મી એ એ ૧૮૮૦
સુંદી. જોતે કરેલી રોધ તથા તપાસનાં વર્ણન તથા ચિત્રો સાથ. કર્તા, કાવ-
રાજી દીનરાહજી કેચાસનાં. દુસ્તર આશાકારા છાપાખાનુ. ૧૨૫૧ યજ્યદ્જ-
જરદી. ૧૮૮૨ છસિવી.

“દા. સ. ની ૧૮ મી સદીની આખરી સુધીમાં હિંદુસ્થાનમાં થઈ
ગ્યલાનામીઓ પારસી નરનારીએની યાદ” એ વિષય ઉપર રોડ બહુમ-
નજી બેહરામજી પેલે, “રાહુનુમાએ સભા તરકૂની ધર્મ કેળવણી
અને તે વિષ પારસીએની કુરજ” એ આમ રોડ દારરાહ રતનજી
ચીયગરે, “સાલમુખારક” વિષ રામશુલ એમાલમા એમ૦ જુવણુજી જમ-
શેદજી મોદી, પી. એ. એ, અને “મરકી” વિષ શેઠ ખરશેદજી રસત-
મજી કામજીએ રાહુનુમાએ માનદીએસનાં સભા તરકૂથી કરેલાં ભાપણે.
દુસ્તર આશાકારા છાપાખાનુ. ૧૨૬૮ યજ્યદ્જરદી. ૧૮૮૮ છસિવી. [પુસ્તક ૬
થુ. એંક ૧ લો.]

એક અસલી ઈશાની આતુ અને તેણીનો સંસાર. લખનાર, ગુ-
નજી જમરોદજી મોદી, સુખદી; એજિયુકેશન સોસૈટીના છાપખાનામાં છાપણ.
૧૨૬૨ યજ્યદ્જરદી. ૧૮૮૩ છસિવી.

એયાંમે નોશાલો—હીંગામે નોરોજા. યાને અસલી ઈશાની જરથોસ્તી
અને હાલનાં હિંદુસ્થાની જરથોસ્તીએમાં નવાં વરસાનો હીંગાંમ. કેમ પાલ-

વામાં આંશ છે. તેનું વૃત્તાંત. લખનાર, શોરાખજી મનચેરજી દેશાઈ. સુંઘર્ચ વર્તમાન છાપાખાનું. ૧૨૬૫ યજદ્જવરદી. ૧૮૮૬ છરિવી.

કદ્દીમ દ્વારાનીએમાં ખાળકની કેળવણી. લખનાર, જીવનજી જમશેરજી ચાદી, ખી. ચે. સુંઘર્ચ, અંગ્રેજુકેરન સીસેટીના છાપાખાનામાં છાંસું ૧૨૬૨ યજદ્જવરદી. ૧૮૮૩ છરિવી.

કીશરો દશતુરાંન વ ઓષેદાંન. એટસે ને આચ્ચે જમાનાના કેટલાં એક દસ્તુરો તથા મોષેદ્વા અને દાવરોની જહેર તથા આતેનની કરણની નમુનો કે ને એક વહિઆવાન શાખસે (મુહલાં શરિને) ફારસી એતોખે બનાવેલો હતો તથા તેજ ધણીએ આચ્ચે દોરવંદી હજરાનાં જમાનામાં માજદીઅશાની દીનના તાયેદારો ઉપર પડેલા રંજનાં ગીલલાનો થાડીએક ફારસી એતો કહેલી હતી તે બધી કોરારાની અસલ એતો તથા તેહનો ચુજારતી તરજુમો. એક માજદીઅશાની દીનનો તાયેદાર. સુમખ સમાચાર છાપાખાનું. ૧૨૨૨ યજદ્જવરદી. ૧૮૫૨ છરિવી.

ચુજારતી ભાષામાં અવસ્તાની ઇંગીને અલતી ગાયનહીંપી બંદગી-એ. લખનાર, શીરોજરાહ રેસ્ટમણ બાટલીવાલા. રાહનુમાએ માજદ્યસ્નાન સલા તરફનું રોઠ એહરમજી પેસતનજી સુંઘર્ચિઆવાનું હૈ. ૧૫૦) નું છીનામ; સુંઘર્ચ દ્વારા આશકારાછાપાખાનું. ૧૨૬૩ યજદ્જવરદી. ૧૮૮૪ છરિવી.

ધણ્ણાજ પુરાતન જમાનાની જરથોસ્તી ખાલુએનો અરતયો. એ વિષય ઉપર એચેવદ દારાખજી દસ્તુર પેશોતનજી સંજણા, ખી. ચે. એ આપેલાં દંગ્રેજી ભાષયુનો ચુજારતી તરજુમો. અનાવનાર, રેસ્ટમણ એદલજી શાપુરજી મેહેતા. સુંઘર્ચ વર્તમાન છાપાખાનું. ૧૨૬૨ યજદ્જવરદી. ૧૮૮૩ છરિવી.

ચીનવદ પુષેતુ દ્વારાને સંગ્રહવાલો પુલ અનાવનાર, મોષેદલોહે હેરમજી ચું ચું નવરોજજી બંલાએતી. સુંઘર્ચ; અલામન્સ પ્રીંટર્સ પ્રેસ. ૧૨૫૪ યજદ્જવરદી. ૧૮૮૪ છરિવી.

[એમાં આપણાં ઘેહસારણુંનો—દ્વારાનેના ૨૮ થી ૩૪ મા હાનો ચુજારતીમાં સાર આપેલો છે.]

ચુંટી કાહાડેલાં લખાંણો, એના અનાવનાર શોરાખજી શાપુરજી બંગાલીની કલમથી જુદી જુદી વેળાએ લખાયલી ખાખેદોનુંથથી. એ દ્વારાનામાં દ્વારા આશકારા છાપાખાનું. ૧૨૫૦ યજદ્જવરદી. ૧૮૮૦ છરિવી.

[એનાં પેહલાં દ્વારામાં પુરાતમ દરિનાં બાંધકામ, કોતરકામ, અને સિક્કાસંબંધી, પુરાતમ દરિનાં ભાષાએ. તથા તેમાં લખાયલાં પારસીએનાં ધર્મપુસ્તકાસંબંધી, તથા પારસીએનાં તવારીએ, ધર્મ, વગેરે ખાખેદો લખાયલી છે.]

“છેલી યા સદીના અરસામાં ચુજર પામેલાં થોડાંક જાળીતાં નરનારીએનાં દૂરોહરોની યાદ” એ વિષય ઉપર રોઠ નાના ભાઈ રેસ્ટમણ

શોણેનાંએ, “ ઈ. સ. ની એ મી દ્વારાને આચે આતુ સહીમાં હીનુસથા-
નમાં થઈ ગયલાં નામીયાં પારસી નરનારીઓની યાદ, ભાગ
૨ નો ” એ બાબત ઉપર શોઠ ઘહમનજી એહરાંમજી પેલે, અને
“ ધરારની આફીનમાં વર્ણવેલી પેદાયશ એક પણી એક દાદારને
હાથ પ્રગટી નીકળી તેતું કુદરતી વિદ્યા પ્રમાણે વર્ણન (યુનદે હશેને),
અને તે પરથી ઉપજતા વિચારો ” એ બાબત ઉપર શમશુલ ઓલમા
એમો જુવનજી જમરોદજી મોદી બી. એ. એ. એ. રાહનુમાંએ માજદીઓશાનાં
સભા તરફથી કરેલાં ભાષાણો. દુંઠર આરાકારા છાપાયાનું. ૧૨૭૦ યજદ-
જરદી. ૧૯૦૦ છરિબી. [પુસ્તક ૬ થુ. આંક ૬ થા.]

જમરોદી નાયોરોજ વિષે તકરાર. મનચેરજી કાવશજી રાપુરજી લંગ-
ડાના. દુંઠર આરાકારા છાપાયાનું. ૧૨૩૩ યજદજરદી. ૧૯૬૪ છરિબી.

“ જમરોદી નોરોજ ” ના સંબંધમાં વચ્ચે અને “ આતશ ” ના સંબં-
ધમાં વચ્ચે. એરવદ રોહરીઆરજી દાદાભાઈ ભર્યાએ રાહનુમાંએ
માજદીઓશાનાં સભા તરફથી કરેલી. દુંઠર આરાકારા છાપાયાનું. ૧૨૬૦
યજદજરદી. ૧૯૬૧ છરિબી. [પુસ્તક ૫ સું આંક ૮ મો.]

જરથુલ અને આઈબલ. (ઇ. સ. ૧૯૬૪ ના જનેવારી મહિનાનાં
“ નાઈનીન્ય સેનચુરી ” માં રેવરન્ડ દો. લોરેનસ એન્સે. મોલ્સની કલમથી
લખ્યાયલી એક આરદીકલનો એ વિદ્યાનની તથા એ માસીકના અધિપ-
તિની આસ પરવાનગીથી કરેલો ચુંચરતી તરજુમો) તે સાથે તરજુમો
કરનાર તરફનો દીબાચો તથા ટોકટર મોલ્સની છંદગીનો હુક હેવાલ. છ્યાણી
પ્રગટ કરનાર, ધનજીભાઈ નવરોજજી કુરલેવાલા. સુંખાંદી એમએ લીથાઓ-
ઝીક આરદ સુંદીયાં છાયા છે. ૧૨૬૪ યજદજરદી. ૧૯૬૪ છરિબી.

જરતોસ્તીઓભાં ધરમની કેળવણીની હાલની હાલત તથા સારા
પણ ઉપર કેળવણી આપવાની અગત વીરો રાહનુમાંએ સભા તરફથી
શોઠ ઘરશોદજી ઇસતમજી કામાળુંએ કરેતું ભાષણ. દુંઠર આરાકારા
છાપાયાનું. ૧૨૫૦ યજદજરદી. ૧૯૮૧ છરિબી. [પુસ્તક ૪ થુ. આંક ૮ મો.]

જરથોસ્તી દીનને મદદ કરનારી સખાવત, એ બાયદ ઉપર દાશાય
દસ્તુર પેરાતનજી સંજાણુંએ મુખીલી વાજ. સુંખાંદી સરસ્વતિ પ્રીઠીગ પ્રેસ
૧૨૬૭ યજદજરદી. ૧૯૬૭ છરિબી.

જરતોસ્તી મોદેદોભાં પોતાના ધરમનો તાતપરીએ. સમજવાની
આજી વીરો છનામનો રીસાલો. અનાવનાર, ઘહમનજી એહરાંમજી પેલે.
સુંખાંદી, દુંઠર આરાકારા છાપાયાનું. ૧૨૪૦ યજદજરદી. ૧૯૭૧ છરિબી.

નૌહરે છંનદેહગાંની, એચાને છનિશાનની છંનદેહગાંનીનો શું બદ્દસો
છે તથા તેહના હુકો તથા કરણે શું છે તે બાબેનો સર જમરોદજી જીજ-

ભાઈ શીલાસીશ્વિક ઘનિસથી ઉટના સંબંધમાં તાં ૨૭ મી માર્ચ ૧૯૫૬ ને દીને ધારણ હાલમાં રોચાબજુ જમરોદજુ લાલાછિંગ વાંચી સંબલાવેલા રસાલે. દુંગર આરાકારા છાપાખાનું. ૧૨૨૫ યજદજરદી. ૧૯૫૬ છરિવી.

દીન-ઘેરુ-માઝદુદ્દની વિષે પરધર્મી વિદ્વાનોના વિચારો. રઘુનાર, લેહાંગિર જમરોદજુ મોતીવાલા, ખહમનજુ નવરોજાજુ સહીઓાર. મુખ્યાં: મીલી પ્રીઠીંગ વર્કસમાં છાખ્યુ છે. ૧૨૬૭-૬૮ યજદજરદી. ૧૯૫૭-૫૮ છરિવી.

પાણું, જમીનાંને આડપાન વિષે ધનિબનો રસાલો. લઘુનાર, પાલનજુ ખરશોદજુ મીલી. મુખ્યાં: ફોર્ટ પ્રીઠીંગ પ્રેસ. ૧૨૬૫ યજદજરદી. ૧૯૫૬-૬૭ છરિવી.

પારસી અટકો. રઘુનાર, શાપુરજુ એહેરાંમજુ કાતરક. જમી જમરોદ છાપાખાનું. ૧૨૫૮ યજદજરદી. ૧૯૫૮ છરિવી.

[એમાં પારસીએમાં વપડાતી આસરે ૪૦૦૦ અટકોનો સંગ્રહ આધેલાછે]

પારસી અટકો અને નાંનો. પારસી અટકો કેહવી કેહવી છે, અને તે શા ઉપરથી પડુલી; તેનાં મુણ જાણવાનો ધણી અગતની તવારીએ બેગો રેશાલો. લઘુનાર, રોચાબજુ મનચેરજુ દેસાઈ. મુખ્યાં વર્તમાન પ્રેસ. ૧૨૬૧ યજદજરદી. ૧૯૫૧ છરિવી.

પારસી કીર્તિ સંખ્યા. પારસી તેમજ ધરણી કોમની કીર્તિ વિષે પરકો-મના નાભીએ વિદ્વાનો, મુસાફરો વોરેનાં તારીફનાં મતોનો સંગ્રહ. રોડ અર-હેરાર સોહરાબજુ દસ્તુર કામદીનોં ધનિબનો. રેશાલો. અનાવનાર, એવિષદ દાદાભાઈ ખરશોદજુ દોરડી. મુખ્યાં વર્તમાન પ્રેસમાં છાયા છે. ૧૨૬૮ યજદજરદી. ૧૯૫૮ છરિવી.

પારસીએ. અને હિંદુઓનું મૂળ. યાને, પારસીએના પુરાતન વડવાએ. અને હિંદુએના અસલી પૂર્વને પુરાતન ધરણવેજ (આદ્ય વૃત્ત) માં ને વેળા સાથે વસ્તા હતા, તે વેળા એકજ કોમ તરીકે ગણ્યાતા હતા તે વિષેનો બંને ક્રેમવાળાએને માટે જાણવા જોગ કું એહેવાલ. જુદા જુદા વિદ્વાનાં પુસ્તકો ઉપરથી સંગ્રહ કરી. લઘુનાર, એવિષદ દાદાભાઈ ખરશોદજુ દોરડી. મુખ્યાં વર્તમાન પ્રેસ. ૧૨૬૭ યજદજરદી. ૧૯૫૭ છરિવી.

પુરાતન એટાશખાનાં, યાને અસલી ધરણીએ બાંધેલાં આતશ-કદ્દહો અને તેને લગતો ખીલે કેટસોક જાણવાનેગ હેવાલ. (જુદા જુદા પુસ્તકો ઉપરથી સંગ્રહ કરીને) લઘુનાર, એમ૦ દાદાભાઈ ખરશોદજુ દોરડી. મુખ્યાં વર્તમાન પ્રેસ. ૧૨૫૪ યજદજરદી. ૧૯૫૪ છરિવી.

[એની ખીજ આવૃત્તિ 'પણ એજ વર્ષમાં બાહેર પડી હતી.]

મરકીના એટકાવવિષે એવસ્તાનાં કુરમાનો (મરકીને લગતી એવસ્તામાંથી મળતી બાબેદા), તથા તનને લગતી પવિત્રાઈ. લઘુનાર, પાલનજુ

અરસોદજી મીસ્ટ્રી. મુખ્યમંત્રી “ધી ગોવર્ધન મુદ્રાલયમાં છાયો છે. ૧૨૯૬
૫૯૬૭૮રદી. ૧૮૬૭ દર્શાવી.

માજદીઅયશની દીનના અથોરનાંન તથા એહેદીન લોડેની ફરજની
અધ્યતમાં રાહનુમાંચે માજદીઅસનાં સભાની ફરમાયેશાથી રોડ નવરોજજી
ઇસતમજી લારે દીનની કેતાયાના દાખલાથી ઘનાવેલા રેસાલો. દ્વિતીર
આરાકારા છાપાયાનું. ૧૨૨૪ યજદજરદી. ૧૮૫૫ દર્શાવી. [પુસ્તક ૧ લુ.
આંકડ ૧૩ મે.]

“મુક્તાદ” વિષે રોડ અરસોદજી ઇસતમજી કામાજુચે, “જશન”
વિષે શમશુલચ્છેલમા ચ્છેરવદ જીવણું જમરોદજી મોદી, પી. એ. એ,
અને ધ. સ.ની ૧૬ મી ધ્યાને આચે ચાલુ સહીમાં હિંડુરથાનમાં
થઈ ગયલાં નાનીયાં પારસી નરનારીએની યાદ, ભાગ ૧ લો” એ
અધ્યત ઉપર રોડ બહનજી બહરાંમજી પેટે રાહનુમાંચે માજદીઅસનાં
સભા તરફથી કરેલાં ભાષણો. દ્વિતીર આરાકારા છાપાયાનું. ૧૨૬૬ યજદ-
જરદી. ૧૯૦૦ દર્શાવી. [પુસ્તક ૬ થું આંકડ ૩ ને.]

રવાનની રાહથરી. લખનાર, ચ્છેરવદ માણેકજી નસરવાંનજી ધાલાં
કરાંચી: વીકટોરિયા પ્રીટીંગ પ્રેસ. ૧૨૬૭ યજદજરદી. ૧૮૬૮ દર્શાવી.

સરેદે અવસ્તા, યાને યુજરાતી જુખાનમાં જરથાસ્તી મજદુદ્યસ્તની ધર્મ-
નીતિનાં પવિત્ર ગાયન. શીરેજરાહ ઇસતમજી ભાટ્ટીવાલા. યુનિયન પ્રેસ.
૧૨૫૫ યજદજરદી. ૧૮૯૬ દર્શાવી.

હેકાયતે મજદુયશનાંન જરતોસ્તી ચ્છેલે મજદીયશની ધર્મનો હેવાલ.
પ્રગટ કરનાર, ચ્છેરવદ જમરોદજી ફરાંમજી બ્યાલાઈ ર્યાડીના. સુરત;
યુજરાત સ્ટોનડર્ડ પ્રેસ. ૧૨૬૫ યજદજરદી. ૧૮૬૬ દર્શાવી.

Dante and Viraf and Gàrdis and Kàus. By Jivanji Jamshedji
Modi, B.A. Bombay : Printed at the Education Society's Press. 1892.

A Discourse on Zoroastrians and Freemasonry. By K. R. Cama.
Bombay : Times of India Steam Press. 1976.

The Excellence of Zoroastrianism : (The Religion of the Parsis).
By Ardesir N. Bilimoria and Dinshah D. Alpaivala. Bombay :
Printed at the J. N. Petit Parsi Orphanage Captain Printing Works.
1898.

The Extant Pahlavi Codices of the Nirangistan. A paper read
before the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society (24th
November 1893). By Darab Dastur Peshotan Sanjana, B.A.
Bombay : Printed at the Education Society's Press. 1894.

Firdousi's Version of the Indian Game of Chess and Cashmere and the ancient Persians. Two papers read by Jivanji Jamshedji Modi, B.A., before the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society. Bombay : Education Society's Press. 1896.

The Game of Ball-Bat ; (Chowgān Gui) among the Ancient Persians, as described in the Epic of Firdousi. A paper read by Jivanji Jamshedji Modi, B.A., before the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society on the 26th September 1890. Bombay : Printed at the Education Society's Press. 1890.

The Irish Story of Cucullin and Conloch and the Persian Story of Rustam and Sohrab. A paper read before the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society, on the 18th November 1892, by Jivanji Jamshedji Modi, B.A. Bombay : Printed at the Education Society's Steam Press. 1893.

The Persian Mār-nameh ; or, The Book for taking Omens from snakes. By Jivanji Jamshedji Modi, B.A. Bombay : Printed at the Education Society's Press. 1893.

The Position of Zoroastrian Women in remote antiquity, as illustrated in the Avesta. By Darab Dastur Peshotan Sanjana, B.A. Bombay : Education Society's Press. 1892.

The Reference to Gaotema in the Avesta. A Discourse. By Darab Dastur Peshotan Sanjana, B.A. Leipzig : Otto Harrassowitz. 1898.

The Teleology of the Pahlavi Shikand Gumanic Vijar and Cicero's De Natura Deorum. A paper read before the Bombay Branch Royal Asiatic Society, by R. P. Karkaria. Bombay : Education Society's Press. 1897.

Tanser's alleged Pahlavi Letter to the King of Tabaristan, from the standpoint of M. J. Darmesteter. By Darab Dastur Peshotan Sanjana, B.A. Leipzig : Otto Harrassowitz. 1898.

Observations on M. J. Darmesteter's Theory regarding Tansar's letter to the King of Tabaristan and the date of the Avesta. By Darab Dastur Peshotan Sanjana, B.A. Leipzig : Otto Harrassowitz. 1898.

પચાંગો તથા જરથોસ્તી સને અને કખીશાને લગતાં પુસ્તકો.

અખખારે કખીશો—ઈ. સ. ૧૮૨૬-૨૭ ની કખીશાની તકરાર વખતે રોહનશાહીએ તરફની હીમાયતમાં દસ્તુર ફરહનજી દારાખજી જમાસ્પ આશાનાએ “અખખારે કખીશો” નામનું આસ છાપાયાનું કાઢી તેમાંથી શીળા-છાપા ઉપર કાઢેલું પત્ર. એ આશરે એ વર્ષ આલુ રહ્યું હતું, અને તકરારના સમાપ્તાણે કોઈવાર અફવાડીએંભાં એ અથવા કોઈવાર એક વખત નીકલતું હતું.

અદલએ કખીશે બર અદલે જવાને કખીશે દર શરીર્યતે જરતોશતીએ, એનાને કખીશો. જરતોશતી દીનમે જાયેજ નથી તે બાયેની મજબૂત દલીલાની કેતાબ. ક્ષારસીમાં બનાવનાર, સુલાંશીરાજ બીન સુલાં કાઉશ. યુજનશતીમાં તરજુમે કરનાર, મોષેદ ફરહનજી મરજબાનજી. મુખ્ય સમાચાર છાપાયાનું. ૧૨૦૭ યજદજરદી. ૧૮૩૮ દશાવી.

અનંત પંચાંગોનો સંચાહુ. ખિસ્તી, પારસી, મોહમેદન. બનાવનાર, કેપરાડ રતનજી શરાફ અને બમનજી પેશતનજી વાડીએ. મેહર ગ્રીટીંગ વર્કસ. ૧૮૨૮ યજદજરદી. ૧૮૫૫ દશાવી.

અવીનેહ દીન એનાને આલેસદીન. એ કેતાબ. ૨૬ જવાબ છે. દસ્તુર અદલજી દારાખજી સંજાયાની બનાવેલી કખીશા. બાયેની કેતાબ નામે એરેહ વહીજકની બનાવરનો. સુલાં શીરાજ બીન સુલાં કાઉશ. મુખ્ય સમાચાર આનાંભાં લથોગરશીક પેરેશમાં ૧૨૦૦ યજદજરદી. ૧૮૩૦ દશાવી.

દુષ્યજદેજરદી તારીખ. હીદુસ્થાન તથા દરીનના જરતોસ્તીએ વચ્ચે એનાનુદ્દરદી સને ગણવાના બાયમાં એક મહીનાના તદ્વાત ઉપર વીચાર. અર્થરોદજી ઇસતમજી કામાજી. દ્વાતર આરાકાર છાપાયાનું. ૧૨૪૦ યજદજરદી. ૧૮૭૦ દશાવી.

અખતાલે કખીશો—ઈ. સ. ૧૮૨૬-૨૭ ની કખીશાની તકરાર વખતે કદમ્બીએ તરકની હીમાયતમાં ઉપલાં અખખારે કખીશોની સાંમે તુરત રહીએ આપવા માટે મોષેદ ફરહનજી મરજબાનજીએ પોતાનાં મુખ્ય સમાચાર છાપાયાનાંભાંથી કાઢેલું પત્ર. એ આશરે જી વર્ષ આલુ રહ્યું હતું.

કદીમ તારીખ પારસીએની કસર, એનાને કખીશાની હુકીકત. કદીલીએક ક્ષારસી કેતાયોથી તેહકૃત રાહી કરીને યુજનશતી યુભાનમાં તરજુમે આપીએ. દસ્તુર અભસંહેન્દ્રારજી કામદીનજી ભરેયવાલા. સુરત મધ્ય શાલમણું સાહેયનાં છાપાયાનાંભાં. ૧૧૭૫ યજદજરદી. ૧૮૨૬ દશાવી.

ઓદેહે વેહીજક. એચાને કખીરાનું નુર અને રોચાની. એ ડેલાય કખીરા ભલી દીનમાં જાયેજ છે, તે બાયે અવસ્તા તથા પેહેલવી તથા પાંદની ડેલાયાથી દ્લાલો ચુંદી કાહાડીને યુજરાતી તરજુમા સાથે નેહેકીડ કરીને બનાવી છે. દસ્તુર એન્નેજ દારાયજ સંજાણું. અખ્યાતિ કખીરાનાં લીથાગરાંશીડ પ્રેસમાં. ૧૧૭૭ યજદિજરદી. ૧૮૮૮ છિશાવી.

યુજરાતી પંચાંગ. સંવત (૧૮૭૧) નાં શાકે (૧૭૩૬) તાં (૧૭૩૭) રાને (૧૮૧૪) તાં (૧૮૧૫) એન્નેજ રાને (૧૨૨૯) તાં (૧૨૩૦) હિજરી સુસલમાની. રાને (૧૧૮૫) તાં (૧૧૮૮) એચન્નેજ દિજરદી પારથી લોકોનો. રાને (૨૨૦૫) તાં (૨૨૦૬) શી જસ્તોરાતી. એ પંચાંગ શી સુમધુરાઈ મધ્યે કમતરીન ભાયેદ કરુન્ણ મરજબાનજીનાં કારખાનામાં છુપાઈજો છે. એ પંચાંગની કીમત રૂ. ૩. ૨).

[એ પંચાંગ સંવત ૧૮૮૯ (ઈં સ૦ ૧૮૩૨) સુધી ભાયેદ કરુન્ણ મરજબાનજીએ પોતાનાં સુંખ્યાર સમાચાર છાપાયાનામાંથી દર વષે પ્રસિદ્ધ કર્યા શીંઘુ હતું, અને તેમના પછી પણ હાલ સુધી એજ છાપાયાનામાંથી એ પંચાંગ નીકલેછે, અને તેની આ ચાલુ સંવત ૧૯૫૭ નાં વર્ષમાં ૮૬ મી આવુંનિ નીકલી છે.]

ગાહા મથારો ઉત્તર દક્ષિણ ગોળાદ્યોમાં શું જુદે જુદે હીંગામે કરવા જોઈએ? બનાવનાર, અરદેશાર સોરાયજ દસ્તુર કામદીના. દુંગાર આશ-કાર છાપાયાનું. ૧૨૫૧ યજદિજરદી. ૧૮૮૨ છિશાવી.

જમશેદી નોરોજ. બનાવનાર, અરદેશાર સોરાયજ દસ્તુર કામદીના. સુંખ્યાર વર્તમાન છાપાયાનું. ૧૨૫૨ યજદિજરદી. ૧૮૮૩ છિશાવી.

જમશેદી નોરોજ સંબંધી રૂં સવાલો. લખનાર, એ ૦ સો ૦ ૬૦ કામ-દીન. જમે જમશેદ છાપાયાનું. ૧૨૬૫ યજદિજરદી. ૧૮૮૫ છિશાવી.

જમશેદી નોરોજ એટેલે શું? લખનાર, અરદેશાર સોરાયજ દસ્તુર કામદીન. જમેજમશેદ છાપાયાનું. ૧૨૬૬ યજદિજરદી. ૧૮૮૭ છિશાવી.

જમશેદી નોરોજ સંબંધી રોડ એ. ૩. કામાજીનાં લુલભરેલા વિચારો. લખનાર, એ. સો. ૬. કામદીન. સુંખ્યારઃ ધી. ૩. ન. પીઠીડ પારસી આરક્ષેનેજ કેપટન પ્રીઠીગ વર્ક્સ. ૧૨૬૮ યજદિજરદી. ૧૮૮૮ છિશાવી.

જરથોશાતી દીનમાં કખીશાની શાહેદીની કીતાય. અથવા કદીમ પારથી તારીખની બાબતમાં શી છિશાન દેરાનાં એસેફાંન શેહરનાં નજુમી તથા એલમાવોનાં દ્વારસીમાં અનાવેલાં ભેડેજરની નકલ. યુજરાતીમાં તરજુમો કરનાર તોશાભાઈ શોરાયજ સુનશી. જમેજમશેદ છાપાયાનું. ૧૨૦૨ યજદિજરદી. ૧૮૩૨ છિશાવી.

જરથોશાતી જને, હાથની નવી શોધી અને તેમાં વીરોસે કરીને ખીલ્લા-

શકી લોખાની શોધ ઉપરથી. એહારંમળ ભીઆજ કાંગા. દુષ્ટર આરાડાર છાપાઓનું. ૧૨૩૪ યજદનજરદી. ૧૮૬૫ છિશાવી.

ઓરાસાસરીએચ્યન કાલેનડર યાને જરતોસતી પંચાંગ. એજેન્જરદી ૧૨૪૦ નાં વરસનું. પરવરતાવનાર, એરજેરળ નરારવાનળ કુતાર. સુંબદી માણુફ પ્રેસ. ૧૨૪૦ યજદનજરદી. ૧૮૭૦ છિશાવી.

[એ કાલેનડર યજદનજરદી ૧૨૪૨ તથા ૧૨૪૨ માં શોઠ એરજેરળ એ પ્રગટ શુદ્ધાં હતાં. તે પછી તેવાં મરણ પામાદી યજદનજરદી ૧૨૪૪ થી તે આજ સુંબી શોઠ મનચેરળ હોરાંગળ જોગેસ દરશાલ ઘટતા સુધારા તથા વધારા સાથ ચાતાનાં સુંબદી વર્ત૊માન પ્રેસમાં પ્રગટ કર્યા જાય છે.]

તારીખે જરતોશતી, એચાને પારસી લોકેના એગંમબર હજરત જરતોશતોનો શાને તેહકીક કરવાની બાબતમાં ચલાવેલી તકરાર. નવરૈનાજ ઇરદુનળ જેનેજમશોદ છાપાઓનું. ૧૨૨૦ યજદનજરદી. ૧૮૫૦ છિશાવી.

તાતો ૨૧ મી મારચે સુરય હીંડુ તથા પારસી શીતી સુજાખ મેશના મુહુજ્જનો નથી, તથા દસ્તુર અસંહેચ્યારાની કખીસાની ચોપડીન ગેરઠનસાંક. લખનાર, અરેદાર સોરાયળ દસ્તુર કામદીન. જેનેજમશોદ છાપાઓનું. ૧૨૬૬ યજદનજરદી. ૧૮૭૭ છિશાવી.

દરેઉલહજલ કીતાથનો તરજુમો, કે ને ૨૬ જવાય છે. અદ્દે કુવીએ એ બર અદ્દે જવીને કખીસે દર શરીએતે જરતોશતીએ નામની ડેતાં બનો. ફૂરસીમાં બનાવનાર હાજ્મોહમદ હાશેમ એસંહેહાંની. તરજુમાનો કરવાર તોચાભાઈ શોરાયળ સુનશી. જેનેજમશોદ છાપાઓનું. ૧૨૫૪ યજદનજરદી. ૧૮૩૬ છિશાવી.

દે મંહીનો એને હોરમજદ રોજે ૨૧ મી મારચ નથી. લખનાર, એ. સે. દ. કામદીન. જેનેજમશોદ છાપાઓનું. ૧૨૬૫ યજદનજરદી. ૧૮૬૫ છી.

પારશી કેવ્યાલંડર. પેહલીવાર છ્યાએ બાહેર પડીઓ છે. તેમે કદમી તથા શેહેનરાણી પારસીએચ્યાના રૈજ, માહા, જરાનો, તથા ધહમબાદીનો આલાસી અને એ વતરેણે લગન તથા તલાકને લગતા ધારા વીગરે દાખલ શુદ્ધ છે. બનાવનાર, એહોરાંમળ કાવરાળ. સુંબદી મધે દાદી પરેશમો છાપીઓ છે. ૧૨૩૭ યજદનજરદી. ૧૮૬૭ છિશાવી.

[એ કાલેનડર લાગત પાંચ વર્ષ સુંબી દરશાલ પ્રગટ થશું હતું.]

પારસીએચ્યાનું નંબું તથા કસરતનું વર્ષ, તથા રૂપીથવન અને ગાહમબાદીનાં જરાનો વિશે. બનાવનાર, અરેદાર શોરાયળ દસ્તુર કામદીનના. દુષ્ટર આરાડાર છાપાઓનું. ૧૨૫૨ યજદનજરદી. ૧૮૮૨ છિશાવી.

પંચાંગ પોથી, ને મધે સવંત ૧૮૦૧ થી તે ૧૬૨૭ સુંબી કુલ વરસ ૧૨૭ ની હીંડુ, એચિએ, પારસી, મહમદીયાન તથા ચીનાઈતારીએચ્યા ને પુહથવિના જુદ્દા જુદ્દા ભાગોપર વપરાય છે. તેનો જમાવ કરીને તેમને લગતી ડેલીક જાણું

ભાજેગ બાબુદાની નોંધ સાથે રીદી રતનજી ફરામજી વાણીએ તચ્છિયાર કરી છે. સુભએ ખુનિયન પ્રેસ. ૧૨૪૧ યજદુરદી. ૧૮૭૧ દરિવી.

સુખતેશર ૨૬ જવાબુ, કખીરાની જોરેહે વેળીજક કેતાખનો. હાલ તુરત કદીમી જરથારતીએને તથા ખીજ દાનાએને વાંચી વાડેક થાવથી. સુદ્ધાં શીરોજ ખીન સુદ્ધાં કાઉરા. સુમખએ સમાચાર છાપાખાનું. ૧૧૬૭ યજદુરદી. ૧૮૮૮ દરિવી.

૪ અદેજરદી સને. રોઠ ખ. ઇ. કામાજીએ યાદેજરદને તજે એસવાનો રોજ ૧ લો. માહ ૧ લો. તથા તાં ૧૬ મી જુનનો દીવસ તેરોથે છે. તે બુલ ભરેલો છે. લખનાર, અ. સો. દ. કામદીન. જમેજમરોદ છાપાખાનું. ૧૨૬૫ યજદુરદી. ૧૮૮૫ દરિવી.

[એની સાથે એન વખતે એવણે “વરસ ઉદ્ય દહાડાનુ રૈહવાથી શું બાજરાજગારો બાદી રીતે થાપ છે?” તથા “તાં ૨૧ મી મારચ યા હાલના હે માસની ૧૬ મી જુન જરથારતી વરસનો પેહેલો દીવસ નથી તથા ધંબારો રેતુએના જરાનો નથી” એ નામનાં એ ચોપાંનીએં જમેજમરોદ છાપાખાનાંમાંથી બાહેર પાડ્યાં હતાં.]

૨૬ જવાબુ. રૈહુનુમાએ જરથારતીભાથી જનમ પાચેલાં તકલીદી (૨૪૦૦) વરસનાં ચોપાનીએનો અને પુરાતમ અંબોભાથી મોતાયર દલીલ દાખલાએથા (૨૨૩૮) નો. એરો રાને શાખેત કરી આપનાર. કાવરાજ રોચાયજ પેલ. દ્વિતીર આરાકાર છાપાખાનું. ૧૧૬૭ યજદુરદી. ૧૮૫૦ દરિવી.

શેશાલએ એશતેશહાદ એનુને જરથારતી પાકદીનમો કખીરો જમેજ નથી તે આયનાં ઉ મેહનરોની અસલ કુરસી તથા તેહેનો ચુજરાતી તરજુએં. એ કેતાખને તચ્છિયાર કરનાર સુદ્ધાં શીરોજ ખીન સુદ્ધાં કાઉરા. ચુજરાતી તરજુએં કરનાર મોયેદ કરેનું ફરામજી મરજખાનજી. સુમખએ સમાચાર છાપાખાનું. ૧૧૬૭ યજદુરદી. ૧૮૮૮ દરિવી.

વધારો, રેશાલએ એશતેશહાદની ચોપણીનો. ધયાને મેહનરોની ચોપણીએં એ કુદ્દીએની તરફથી ગમેએં વરસમાં છાપાછું તેહોના વધારો. સુમખએ સમાચાર છાપાખાનું. ૧૧૬૭ યજદુરદી. ૧૮૮૮ દરિવી.

શાહેદોલ નક્કેશે કું અશખાતોલ કખીરો, એનુને પવીતર રાહેદી કખીરો રાખેત કરવાની બાબતમો. કુરસીમાં અનાવનાર હાળુંમહમદ હારસ એશાંકાંની. ચુજરાતીનો તરજુએં કરનાર તારાભાઈ રોચાયજ સુનશી. અખખારે કખીરોનાં લીધાગ્રાશીક પ્રેસમાં. ૧૧૬૭ યજદુરદી. ૧૮૮૮ દરિવી.

હાભીનનો ૧ લો. દહાડો તે જરથારતી વરસનો ૧ લો. દહાડો નથી. લખનાર, અરેસ્ટર સારાયજ દસ્તુર કામદીન. જમેજમરોદ છાપાખાનું. ૧૨૬૬ યજદુરદી. ૧૮૬૬ દરિવી.

Cowasjee Patell's Chronology, containing corresponding dates of the different Eras used by Christians, Jews, Greeks, Hindus, Mohamedans, Parsees, Chinese, Japanese, etc. By Cowasjee Sorabjee Patell, London : Trubner and Co., 60, Paternoster Row. MDCCCLXVI.

The Parsee Calendar and Directory for the year of Yezdijird 1238. Compiled by Sorabjee Rustomjee Bunshah. Bombay : printed at the Education Society's Press. 1868.

[એ કલેનડર લાગત નણું વર્ષસુંબી દરશાલ છે એજુમાં પ્રગટ થયું હતું.]

પંદનામાં અથવા નશીહતની ચોપડીએ.

જાવીદાને એરદ રોહનરાહ હેંશંગવાલી, તથા પુરાતમ પારસી પાદરાહેણી નશીહતોનો ચુલ્લાતીમાં તરણું. પાલથુણ જીવથુણ હાંટરયા. આંદે જને જમરોદ પ્રીણીગ પ્રેસ કું. ૧૨૫૪ યજદજરદી. ૧૮૮૪ છશીવી.

નશીહતનો આગ, એચાને પાદરાહ નોરોવાંન આદ્વિલનાં વળુર ચુલ્લે-ગચ મેહેર તથા અરસતાતાલીસ હીમનીદાંનાઈ ભરેલા સવાલ જવાબની. તથા ચુખ્તેશર શાહનાસું, શાહનામાનો એચીહાસ ગઈએમાભરશથી તે છેલા પાદરાહ યજરેરદ શોહરીઆરની પાદરાહી સુધીનો સુધારીને કવેતોનો. પેશતનજી કુવળુ ડાંડર ભરુચવાલા. જખ પ્રીણીગ પ્રેસ. ૧૨૪૦ યજદજરદી. ૧૮૭૦ છશીવી.

પંદનાસું—દસ્તુરાં દસ્તુર આદરખાદ બીન મારારાપંદનાં પંદનામાનો એચ્ચતેશરાર; તથા બીનોએરદ કેતાય પાંદ જેબાનમાં દસ્તુર જમજુર આદરખાર બીન મારારાપંદની અનાવેલા તોનો ચુલ્લાતીમાં ચુખ્તેશર તરણું. દસ્તુર જમજુર એચ્ચદલજી દારાખજી જમાસ્પચાશાના. સુંખી સમાચાર છાપાયાનું. ૧૨૧૦ યજદજરદી. ૧૮૪૦ છશીવી.

પંદનાસું—શી જરોસ્ત પેગમખર સાહેબનું ફરમાવેલું પંદનાસું, એચલે ને નશીહતનાસું. પેહલવી જાયાનમાંથી ચુલ્લાતી જાયાનમાં તરણું. દસ્તુર એચ્ચદલજી દારાખજી જમાસ્પચાશાના. સુંખી સમાચાર છાપાયાનું. ૧૧૬૩ યજદજરદી. ૧૮૨૪ છશીવી.

પંદનામચે સુલલાંડ્રીઝ, એચાને સુલલાંડ્રીઝાન્તુ અનાવેલું નશીહતનાસું, અથવા ચાંદ્યાંકરાખ. એ ચોપડીમાં અસલ સુલલાંડ્રીઝજી સાહેબનું અનાવેલું ફરસી નશીહતનાસું તથા બીજુ કેટલીએક પરચુણથું એતો તેહની ચુલ્લાતીમાં માચ્ચેની શુધાં. માચ્ચે કરુનજી મરજાંનજી. ૧૨૦૩ યજદજરદી. ૧૮૩૪ છશીવી.

માફુલાતે અહુજાની; એ કેતાયમો કેરાસ્પનામાં અધેનાં કેરશાસ્પ તથા બરહેમન વચે થાએલા દાનાઈના જવાબ સવાલોમાથી થોડાએક

જવાય સવાલ તથા તે સાથે એ માટુલાંતે અહુમની ડેતાખના અનાવનાર (મુલ્લાં કારિશ ઇસ્તમનજલાલ) એરાસારોદે પોતાની તરફથી ડેટલીએક હેકમત તથા દાનાઈ તથા એદારાનાથી તથા નશીહતો તથા નજુમ તથા સેતારથોની ગરેદા તથા ચેહારે એનાનશરોની આખત તથા દીને માનદીઅશનીનાં નાદેર સાખનો અને તેવનાંએ ખીજું ધાયુંએક દાખલ કરેલું છે. એથે ઇરુનજ મરજાનજ. દમણ મધે પોતાનાં છાપાયાનામાં. ૧૨૧૧ યજ્વદ-જરદી. ૧૮૪૨ દરિવી.

પારસીએની તવારીખ તથા લુગોલને લગતાં પુસ્તકો.

ઇશાનની તવારીખ તથા લુગોલને લગતાં

અવસ્તાની લુગોળ. લખનાર, એરવદ જીવનજ જમરોદજ માદી, એ. એ. સુખચિ. ક્રાંતી પ્રીણીગ પ્રેસ. ૧૨૫૬ યજ્વદજરદી. ૧૮૮૬ દરિવી.

આદર ગુણસ્પય નામના એક પુરાણા દરિની આતરાકદેહની તવારીખ. લખનાર, જીવનજ જમરોદજ માદી. સુખચિ. એન્ન્યુકેરાન સોસેટીનાં છાપ. આનામાં છાયું. ૧૨૬૨ યજ્વદજરદી. ૧૮૯૩ દરિવી.

દરિનની તવારીખ, પુરાતમ જમાનથી તે છેલા યજ્વદજરદની પાદશાહીની આખરી આવી તાંહાંસુંધી. એહરાંમજ નીખાળ કંગા. દુંતર આરાકારા છાપાયાનું. ૧૨૩૨ યજ્વદજરદી. ૧૮૯૨ દરિવી.

દરિનની સુખતેસર તવારીખ. કયોમરસના વખતથી તે યજ્વદજરદ રોહનીયારનાં રાજ્યની આખરી સુંધીની. પત્રના આકારમાં, દુંક પત્રને લગતા સવાયો સાથે. અહુમનજ એહરાંમજ પેલ. દુંતર આરાકારા છાપાયાનું. ૧૨૪૨ યજ્વદજરદી. ૧૮૭૨ દરિવી.

[એ પુસ્તકની ખીજ આવૃત્તિ એ. સ. ૧૮૭૩માં, નિજ એ. સ. ૧૮૮૦ માં અને ચોથી એ. સ. ૧૮૮૮ માં પ્રગટ થઈ હતી.]

એક વખત આખી દુનિયાંમાં સરદારી લોગવી ગયલા દીરંની પાદશાહોનો હુંક એહેવાલ. અનાવનાર, કમતરીન અરદેશર સિરાયજ દસ્તુર કામદીનના. સુખચિ, એન્ન્યુકેરાન સોસાયટી પ્રેસ. ૧૨૫૧ યજ્વદજરદી. ૧૮૮૧ દરિવી.

કદીમ નહે દરિન, અથવા દરિન દેરાના જુદા જુદા પાહોડા અને રોહેશ એ. તે હ્યામનિયન અને સાસાનિયન વરોના પાદશાહોએ ઉલ્લિ કરેલી એમારોટે; મીનાર, આવલાં, લેણો, વિગેરેને આસરે ૧૦૦ ચિત્રોભાં સમાવી તેમનાં છંગેજ, ચુજરાતી તથા દુરસી ભાષાએમાં બયાન. કાવરાળ દીનશાહજ કેઅસના. આખી એન્ન્યુકેરાન રોચાઈટી પ્રેસ. ૧૨૫૮ યજ્વદજરદી. ૧૮૮૬ દરિવી.

તડકવીચ્યતે દીને માજદીઅસનાં, એથેણે સલમાને ફરસી છુંચાને દીનીઅાર દસ્તુરના ભાઈ મેહદી કૃહિઅ ખીન શાખસાંને મુસલમાનના પેગ મથર હજરત મહમેદ અસલ અરખીમાં એહેદનાસું લખી આચ્યુ તથા હજરત અલીએ પારસી એહરામશાદ ખીન એરાદરાને પોતાના તથા પારસીના આખા ટોલાના સંભાલમાં લખી આપેલા એહેદનામાંનો પેહલે ફરસી જુખાંનાં તરજુમો કરાવીને તે ઉપરથી ગુજરાતીમાં તરજુમો. રીશાખજી જમરોદજ ગુજરાતી. જમે જમરોદ છાપાખાનું. ૧૨૨૧ યજદજરદી ૧૮૫૧ છરિબી.

તવારીએ કદીમ છરાંન. માલકમણ્ણત છરિનના પુરાતન છતીહાસનું ગુજરાતી આધાંતર તથા એ દેશની કદીમ તવારીઅને લગતી આજ દીનસુધી થયલી નવી નવી રોધેનો દીખાચામાં આપેલા સંક્ષેપ હેવાલ સહીત. જમરોદજ પાલસુલુ કાપડીઅા. મુનિયન પ્રેસ. ૧૨૩૮ યજદજરદી. ૧૮૬૮ છરિબી.

તવારીએ મલુકે તવાયદે જરથોચતીઅંન. શીકદર પઢી અરદેરાર ખામેગાંન શુદ્ધી પાનતસ, કાપોડીસીઅા, આરમીનીઅા, મીઠીઅા-આન્ત્રો-પેતીન (આદર ખીજન), ખુદપરસીસ (ફરસીસાંન) તથા પાથીઅાનાં માજદીઅસનાન રાજયોનો છતીહાસ. [૪. સ. પુ. ૩૩૦ થી ૪૦ સને ૨૨૬ સુદ્ધી] અનાવનાર, જમરોદજ પાલસુલુ કાપડીઅા. મુખ્યાં વર્તમાન છાપાખાનાંાં. ૧૨૫૦ યજદજરદી. ૧૮૮૧ છરિબી.

તવારીએ સાસાનીઅંન: યાને છરિનના સાસાની તથકાના પારસી પાદશાહોની તવારીઅ. મુખ્ય કરીને રોલિનસન અને શીરેદાસીના, તેમજ ખીજ છંગ્રેજ અને ફરસી અંથે ઉપરથી, શીકાએંઓ અને તખીએની વીદવાનોએ કરેલી છેદ્ધી રોધેને આધારે. અરજેરજ પાહલનજ દેસાઈ તથા પાહલનજ બરજેરજ દેસાઈ. દ્દીતર આરકારા છાપાખાનું. ૧૨૪૮ યજદજરદી. ૧૮૮૮ છરિબી.

તવારીએ હખામનીઅંન યાને છરિનના હખામની તથકાના પારસી પાદશાહોની તવારીઅ. છંગ્રેજ તથા ફરસી અંથે ઉપરથી, તેમજ ખીલારીકી. તખીએંઓ અને ખીજ છેદ્ધી રોધેને આધારે. અનાવનાર, બરજેરજ પાહલનજ દેસાઈ તથા પાહલનજ બરજેરજ દેસાઈ. મુખ્યાં: દ્દીતર આરકારા છાપાખાનું. ૧૨૫૮ યજદજરદી. ૧૮૯૫ છરિબી.

તારીએ શાહુને છરિન. યાને કદીમ જમાનાથી તે પાર્સીએ હિંદુસ્તાનનમાં આવી વસ્યા ત્યાં સુંધીની પુરાતન છરિનદેરાની સંપૂર્ણ તવારીઅ. એ દ્દીતરોમાં. અનાવનાર, પાહલનજ બરજેરજ દેસાઈ. (અરદેરાર સોહરાખજી. દસ્તુર કામદીનવળો છનીમનો અંથ.) મુખ્યાં: સેન્ડકુ પ્રીટીગ પ્રેસ. ૧૨૬૫ યજદજરદી. ૧૮૯૫ છરિબી.

દરક્રો-કાજાની યાને કાવાનો બાદશાહી કુડા. જુદાં જુદાં પુસ્તકો ઉપર

શ્રી સંગ્રહ કરીને. લખનાર, એરવદ દાદાભાઈ ખરોદજ દોરડી. મુખ્ય/ વર્તમાન છાપાઓનું. ૧૨૬૩ યજ્ઞવરદી. ૧૮૬૪ છરિવી.

પારસી પાદશાહોની તવારીખ, છરિને કદીમ છરિન દેરાના પારસી બોક્કાના પાદરાહો તથા તેચ્છાને લગતી ખીજુ બાબતોનો અહેવાલ. શાહનમાંના આધાર ઉપરથી. મનચેરજી કાવશજી શાપુરજી (મનસુખ). જમ્નભરોદ છાપાઓનું. ૧૨૪૨ યજ્ઞવરદી. ૧૮૭૩ છરિવી.

[એ પુસ્તક ક ભાગોમાં પાદરાહો કાઉરાના અહેવાલ સુની છપાયલું છે.]

પુશતન જમાનાના પાસોંચ્યો: તેચ્છો વીરો હિરોડાયસનું. લખાયુ; અને અવસ્તાવાણી સાથ તેની સરખામણી અને ફૂર્ક. બનાવનાર, પાહલનજી બરન્જેરજી દેસાઈ. મુખ્ય/ સ્ટેનડર્ડ પ્રીસીંગ પ્રેસ. ૧૨૫૭ યજ્ઞવરદી. ૧૮૮૮ છરિવી.

પુશતન પારસીચ્યોની તવારીખ. અસલ ફરસીમાં બનાવનાર શી છરિન દેરાનો શાહજહાન જલાલ કાલજ. તરણુમેં કરી પ્રગટ કરનાર, અરદેરારડોરાભાઈ મુનરી. દ્વાતર આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૪૦ યજ્ઞવરદી. ૧૮૭૧ છી.

[એ પુસ્તકની ખીજુ આવતી એ. સ. ૧૮૭૭ માં પ્રગટ થઈ હતી.]

શાહ જમ્બેદ અને જમ્બેદી નચ્ચારોજ. લખનાર, જીવનજી જમ્બેદજી મેદી. મુખ્ય/ એન્જુકેરન સોનૈટીના છાપાઓનામાં છાપું. ૧૨૬૨ યજ્ઞવરદી. ૧૮૬૩ છરિવી.

સાસાની શાહનામું: યાને છરિનના સાસાની ટોળાના પાસી પાદરાહોના શાહનામાં આપેલા હેવાલનો તરણુમેં; જેની જોડે છરિનની આરયોએ કરૈલી ફૂટેનો મિરખુદ્દે આપેલા હેવાલ, શાહ દારાં અને સેકદરને લગતાં હિંદુસી તથા નિલમીએ આપેલાં બ્યાનોં, અને શાહનામું બનાવનાર રાયગ હિંદુસી તુસીનો હેવાલ વધારા દાખલ આપ્યાં છે. બનાવનાર, એન્સ્ટેનનશીન બરન્જેરજી પાહલનજી દેસાઈ, તવારીખના જાણવાળેં બનાવને લગતી નોટો તથા સાસાની રોહેનરાહતના એક નક્ષા સાથે. છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર, પાહલનજી બરન્જેરજી દેસાઈ. મુખ્ય/ જ. ન. પાટીંગ પારસી આરફનેજ કેપટન પ્રિંટિંગ વર્ક્સ. ૧૨૬૬ યજ્ઞવરદી. ૧૮૬૬ છરિવી.

હુખ્યામનીઅન શેહેનશાહતની જાહેજલાલી, યાને હુખ્યામનીઅન વરાની પારસી શોહેનશાહત કેવી જાહેજલાલી જોગવી ગઈ છે. તે વાશેનો જાણવાળેં ટુક એન્ટેચાય. (હુખ્યામનીઅન તવારીખનાં જુદાં જુદાં પુસ્તકો ઉપરથી સંગ્રહ કરીને). લખનાર, એરવદ દાદાભાઈ ખરોદજ દોરડી. મુખ્ય/ વર્તમાન છાપાઓનું. ૧૨૬૪ યજ્ઞવરદી. ૧૮૬૪ છરિવી.

The Antiquity of the Avesta, a paper read before the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society on the 26th June 1896. By Jivanji Jamshedji Modi, B.A. Bombay : Printed at the Education Society's Press. 1896.

The Bas-Relief of Beheram Gour at Naksh-i-Rustam, and the Horse in ancient Iran. Two papers read by Jivanji Jamshedji Modi, B.A., before the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society and the Bombay Anthropological Society. Bombay : Printed at the Education Society's Steam Press. 1895.

The River Karun, a paper read before the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society on the 16th January 1899. By. Jivanji Jamshedji Modi, B.A. Bombay : Printed at the Times of India Steam Press. 1889.

Syavakhsh and Sudabeh. Being a reply to Dr. L. C. Casartelli, with reference to the Alleged Practice of Next-of-Kin Marriages in old Iran. By Darab Dastur Peshotan Sanjana, B.A. Bombay : Education Society's Press. 1892.

હિંદુસ્થાન આદ્યા પછીનાં પારસ્પરીઓની તવારીખને લગતાં પુસ્તકો.

અધ્યારનાન ટોળાની બગર સાથ વંશાવળી, તથા નવસારીના ભગરસાથ
માયદેનાં ધર્મને લગતાં કામોનો ભાગ લાગ વેહેચીને ખાવાની રીત, વિગેર-
બનાવનાર, એવલદ ઇસ્તમજુ જમાસ્પજુ દસ્તુર મેહેરજુ રાણુ. નવસારી
પ્રાણીં અને હલીંગ પ્રેસ. ૧૨૬૮ યજદૂરદી. ૧૮૯૯ છરિબી.

ઓલારોચ્ચે પનચાત, એવું ને જરતોરાતી શીરકાનાં નેક લોકોને વાકેકુ
કરવા સારે આગલા દાહ્ડા ઉપર આપડી અંતનજુમનના સાહેઓના વખતમાં
એ કાંઈ બનેઉ છે. તે જુનાં દૃશ્યતા. મધ્યેથી ઉત્તરીને પ્રગટ કીંદુ છે. અને
તેચારપછે હાલન્તી પનચાતનાં મેમબરોના વખતમો રાવત ૧૮૯૦ થી તે
રાવત ૧૮૯૮ સુધી તથા તરફારીઓના શવાધીનમો ને કાંઈ બનેઉ છે. તે-
હેણી રારે ઉપર નીપજ આપડા શીરકાના લોકોને વાકેકુ થવા સારે જહેર
કીંદુ છે. બનાવનાર, માજદીઅરાની દીનતો તાખેદાર—એક વેદ ઓદા.
[સર જમરોદજુ લુલુભાઈ નાઈટ.] જમે જમરોદ છાપાખાનું. ૧૨૧૨ યજદૂ-
રદી. ૧૮૪૩ છરિબી.

તવારીખે નવસારી. (નક્કાસાથી). બનાવનાર, શોરાખજુ મનચેરજુ
દેસાઈ. નવસારી આર્થવિન્યાસ પ્રેસ. ૧૨૬૬ યજદૂરદી. ૧૮૭૭ છરિબી.

ધૂપનીરંગ અને આકૃતીનગંનમાં યાદ કરવામાં આવતાં નામીઓ નર-
નારીઓનાં નામો તથા તેમનાં ભલાં કામોની નોંધ વિષે છનામતો નીખંધ.

લગ્નાર, બહુભનજી એહરાંમળ પેલ. મુખદિ: દુતર આરાકારા છાપાઓનું ૧૨૬૭ યજદજરદી. ૧૮૬૭ છરિવી.

પારસીપ્રકાશ, અથવા પારસીએ છરિનથી હિંદુસ્થાન આવ્યા ત્યારથી તે ઈ. સ. ૧૮૬૦ સુધીમાં તેઓના સંબંધમાં અનેલા અગત્યના અનાયેની વર્ણને અનુકૂલે નોંધ. દુતર ૧ લું;—૧૧ ભાગોમાં. બહુભનજી એહરાંમળ પેલ. દુતર આરાકારા છાપાઓનું. છાપવું રાત્રિ ૨૪ યજદજરદી ૧૨૪૮—છરિવી ૧૮૭૮; અતમ યજદજરદી ૧૨૫૮—છરિવી ૧૮૮૮.

[એનાં ખીંચ દુતરના પાંચ ભાગો ઈ. સ. ૧૮૭૩ સુધીની નોંધાના ઈ. સ. ૧૮૭૮ સુધીમાં છપાઈ પ્રગટ થયા છે.]

પારસી ભરતયુક્ત છયાને મુખદિમાં છેંગેજ તથા ચુન્જરાતી વર્તમાનપત્રોનો પાયો નાયાયા ત્યારથી તે ઈ. સ. ૧૮૬૦ સુધીનાં વરસોમાં થયલાં જાણીતા પારસીએનાં ભરતયુક્તાની તેમાં આવેલી નોંધાના સંશેહ. કરનાર, બહુભનજી એહરાંમળ પેલ. મુખદિ: દુતર આરાકારા છાપાઓનું. ૧૨૫૬ યજદજરદી. ૧૮૮૭ છરિવી.

શ્રેષ્ઠશેત, એટલે ને શ્રી નવસારીની વડી દ્વારે મેહરમાં નાવર થાએ છે. તે નાવર થનાર ધણીનું નામ, નાવર થવાનો દીવરા છતીઅદી ને નોંધી રાખ્યામાં આવે છે. તે. છપાવી પ્રગટ કરનાર, એંઝ ચુરરોદજી દસ્તુર જમરોદજી જમાસ્પઅચારાનાં. મુખદિમધી અંગરેજી તથા ચુન્જરાતી “નખ પરીઠીંગ” છાપાઓનાંમાં છીએ છે. ૧૨૪૦ યજદજરદી. ૧૮૭૧ છરિવી.

મુખદિનો આહાર નેમાં આ રાપુની આગળી તથા પાછળી હાલતનું વરણું, જુદી જુદી સાતના લોકોએ આવીને કૃષિદો વારો, તેઓ માહેલા કેટલાક પરમારથીએની જુદ્ગીનો જાણવા લાએક અહેવાલ, અને તે ઉપરાં ખીજ છાદ રાખવાને ખીનાએ. નોંધ લેણાર, રતનજી ફરામળ વાછા. મુખદિ: ચુનિયન પ્રેસ. ૧૨૪૩ યજદજરદી. ૧૮૭૪ છરિવી.

સુરતની તવારીખ. અનાવનાર, એંદલજી બરનેરજી પેલ. સુરત અભાર છાપાઓનું. ૧૨૬૦ યજદજરદી. ૧૮૬૦ છરિવી.

હાદેસાનાં, છાપાને શ્રી હિનેદારાતાંનાં વરાનારા પારસી લોકોના આગળા હાદેસાયોના હેવાલની કેતાબ. એ કેતાબ મધી શીસસા નણ તથા ખીજ વાતો છે. તેહની વીગત. કીશાએ કાઉરા વ અફુલાદ તથા કીરાએ રંજાણ તથા શીરાએ મેહસુદ એગડે તથા ખીજ કેટલીએક વાતો એકડી કરી તેહની આએ એક કેતાબ કરી છે. દસ્તુર ફરામળ અસરદીઅચારજી ૨૪૩૧. મુખદિ સમાચાર છાપાઓનું. ૧૨૦૦ યજદજરદી. ૧૮૩૧ છરિવી.

Akbar and the Parsees. By R. P. Karkaria. [Printed by permission from the Calcutta Review for January 1897.] Calcutta: Printed at the City Press. MDCXCXCVII.

The Parsees : their history, manners, customs, and religion. By Dosabhoi Framjee. London : Smith, Elder and Co., 65, Cornhill. Bombay : Smith, Taylor and Co., 1858.

[એ ચૈપ્ટિની ખીજ આવું ૧૮૮૪ માં એ દ્વાતરોમાં બાહેર પડી હતી.]

રાહેરસમ, રેવાજ, કિયા, વગેરેને લગતાં પુસ્તકો.

અવસ્થા જમાનાની ધરસંસારી ધાર્યા. લખનાર, એરવદ જવનજી જમોરોદજી માટી, ખી. એ. સુંભર્ચિ : ફોર્ટ પ્રીટીંગ પ્રેસ. ૧૨૫૫ યજદ્જવરદી ૧૮૮૬ છસિલી.

અશોકુરોહસેની કીયા ચાલુ રાખવાનું જરૂરોસતી ધર્મનું દુરમાંન તથા દ્વાતરેદગાનના દીવસાપર શું શું કીયા કરવી નોંધયી તે વિરો દસ્તુર જમાસપજી માનોચેહરણ જમાસ્પ આશાના એમ. એ. ડા. શ્રી. એ જરૂરોસતી ધરમ અને કીરીઆ ઉપર એતો વધરવાનારી મેડલી તરફથી કરેલી વાચ્યેની. જમેજમરોદ છાપાયાનું. ૧૨૯૫ યજદ્જવરદી. ૧૮૫૫ છસિલી.

ચાપણું દીરકાના લોકોએ મુસલમાન લોકાના ધરમમાંથી અખીચાર કીધેલી ડેટલીએક રસમો વિરો રોહ એદલજી નરાવાનજી માસટે રાહનુમાએ માનુદીઅસનાંન સભા તરફથી કરેલું ભાષાણું. જમેજમરોદ છાપાયાનું. ૧૨૨૧ યજદ્જવરદી. ૧૮૫૨ છસિલી. [પુસ્તક ૧ લું આંક ૬ થા.]

ચાપણું દીરકાના લોકોએ હોદુ ધરમમાંથી અખીચાર કીધેલી ડેટલીએક રસમો વિરો રોહ એદલજી નરાવાનજી માસટે રાહનુમાએ માનુદીઅસનાંન સભા, તરફથી કરેલું ભાષાણું. જમેજમરોદ છાપાયાનું. ૧૨૨૧ યજદ્જવરદી. ૧૮૫૨ છસિલી. [પુસ્તક ૧ લું આંક ૫ મો.]

ધરણન મધ્ય પુરાતન જમાનાના જરૂરોસતી લોકોમાં રોચાદી કરવાની રીત, અને હીદાસતાન આતે વસનારા પારસ્યોમાં રેવાજ પામેલી લગતને લગતી ડેટલીએક બેન અને નામુનાસબ રસમોનો સુખતેસર જોલાસો. હેવે નાંમોના રાહનુમાએ માનુદીઅસનાંન સભાના સુનશી ભાઈ જમોરોદજી લીમજુભાઈ અપુએ વાંચેલો રેસાલો. દ્વાતર આરાકારા છાપાયાનું. ૧૨૩૨ યજદ્જવરદી. ૧૮૬૩ છસિલી. [પુસ્તક ૨ જ્યુ. આંક ૩ નો.]

કદીમ છસિલીએ પર એકની લોહી ધરાવતાં સગાંચ્યોમાં પરણવા બાબે મુકાયલાં આહેતાનો રહીએ. એ વિષય ઉપર દસ્તુર દારાખજી દસ્તુર પરોતનજી સંજણા, ખી. એ. એ. અતરેની રોયલ એરિચાયિક સોસાયટીની શાખા સનમુખ આપેલાં એ દંગેજી ભાષાણેનો યુજશતી તરજુમો. અનાવનાર, ઇસતમજી એદલજી રાપુરજી મેહેતા. સુંભર્ચિ : દ્વાતર આરાકારા છાપાયાનું. ૧૨૬૦ યજદ્જવરદી. ૧૮૬૧ છસિલી.

ગઢભુતના ઉપ્યાગ વિરો પારસી ધર્મપુસ્તકોમાં મળતાં ફરમાંતો અને બીજુ કોમોભાં ચાલતા તેને મલતા રેવાને વિરો ડાક્ટર કુળેન વિલહેમનાં લખાંણુનો ગુજરાતી તરજુમો. મુખ્ય સમાચાર છાપાયાનું. ૧૨૫૬ યજદજરદી. ૧૮૯૦ છરિવી.

ગુજરેલાંચ્યોને માટે બણુ દીવસ પછી થી ચાલુ કિયા કરવાની હેરજ એ બાબત ઉપર દસ્તુર જમાસપજી મીનોચેહરજી જમાસપ; આશાનાંચે ક્રિયેલી જાહેર વર્ણન. જમે જમરોદ છાપાયાનું. ૧૨૬૫ યજદજરદી. ૧૮૯૬ છરિવી.

જરથોસ્તી ગુજરેલાંચ્યોની ફીયાચ્યો. વિરો એવદ શેહરીઆરજી દાદાભાઈ ભરચાંચે રાહતુમાંચે માજદીઅસનાં સભા તરફથી કરેલાં પાંચ ભાષાણો. દુંગતર આરાકારા છાપાયાનું. ૧૨૫૭ યજદજરદી. ૧૮૮૪ છરિવી. [પુસ્તક ૪ થું આંક ૧૦ મે]

“જરથોસ્તીનો તનની પાડીજગી” એ બાબત ઉપર એવદ શેહરીઆરજી દાદાભાઈ ભરચાંચે રાહતુમાંચે માજદીઅસનાં સભા તરફથી કરેલાં ચાર ભાષાણો. દુંગતર આરાકારા છાપાયાનું. ૧૨૬૭ યજદજરદી. ૧૮૮૮ છરિવી. [પુસ્તક ૫ મું આંક ૨ ને]

“જરથોસ્તીનો ધરમ અને તેચ્યોમાં ધરમ તરીકે ગણ્ણૂતી રસમો—જરથોસ્તી પુરતકોની તપાસ ઉપરથી” એ વિરો એવદ શેહરીઆરજી દાદાભાઈ ભરચાંચે રાહતુમાંચે માજદીઅસનાં સભા તરફથી કરેલાં એ ભાષાણો. દુંગતર આરાકારા છાપાયાનું. ૧૨૫૬ યજદજરદી. ૧૮૮૬ છરિવી. [પુસ્તક ૪ થું આંક ૧૨ મે]

જરતોશતી રેરકાના લોકોમાં ચાલતી આવેલી રસમ મુજબ રવાનની પછ્યાંડી ને અણુધટી કરીયાએ. તથા એજ અરય કરેઅભાં આવેછે. તેહનો રાહતુમાંચે માજદીઅસનાં સભાની તરફથી કરેલો ખોલાસો. દુંગતર આરાકારા છાપાયાનું. ૧૨૨૮ યજદજરદી. ૧૮૫૬ છરિવી. [પુસ્તક ૧ થું આંક ૨૨ મે]

જરતોશતી લોકોમાં રેવાજ પાંખેલી જુદ દીનની રસમો; તેચ્યોની ઉપંતી, ગેરકુશેદ અને ચુનાહ વિરો શોડ શોરાયજ શાપુરજ બંગાલીએ રાહતુમાંચે માજદીઅસનાં સભા તરફથી કરેલું ભાષાણ. જમેજમરોદ છાપાયાનું. ૧૨૫૧ યજદજરદી ૧૮૫૨ છરિવી. [પુસ્તક ૧ થું આંક ૪ થા.]

જરતોશતી રવાનાને લોહોડાંની ગાડીમાં ચુકીને એવલ અંજલ લઈ રવાને દીનની શરીર્યત પરમાણુ અની શકે નહીંતે બાયે દસ્તુર સાહેબોએ [મુખ્યદીની જરતોશતી અંગુમનનાં હુંડા તરસી સાહેબોપર] લખી માડેલા ઇતવા. જમેજમરોદ છાપાયાનું. ૧૨૪૮ યજદજરદી. ૧૮૭૬ છરિવી.

નરંગ ઉપર વાચ્યાન. બનાવનાર દસ્તુર જમાસપજી મીનોચેહરજી

જન્માસ્તક આસાના. સુંખાઈ: છિગલ ગ્રીટિંગ પ્રેસ. ૧૨૪૮ યજ્ઞદનરદી ૧૮૭૯ છિરાવી.

પારસી લોકોનાં લગન અને તલાક ખાયેનો સન ૧૮૬૫ નો ધારો (૧૮૬૫ નો આકટ નાં ૧૫ મો), પારસીઓનાં નંગમ મીલડત આયેનો ધારો (૧૮૩૭ નો આકટ નાં ૮ મો), પારસીઓનાં વારસા હીસા ખાયેનો ધારો (૧૮૯૫ નો આકટ નાં ૨૧ મો), અને હોંડસ્તાનતા વારસા હીસા ખાયે સન ૧૮૯૫ નો “છિન્ડીઅન સફરોશન આકટ” નામનો ધારો (૧૮૬૫ નો આકટ નાં ૧૦ મો.) વધારા સાથે. રચનાર, શોરાખજી રાષ્ટ્ર-જી બંગાલી. દુષ્ટર આરાકારા છાપાખાનું. ૧૨૩૮ યજ્ઞદનરદી. ૧૮૯૮ છિરાવી.

ધંચાતના અંકાખર સાહેબોએ હુંબાંન તથા લગનનો અરચ કુમ કરવા વિશે આગલ શું શું કોરોરો. શ્રીધીમ! તથા આપણી કરણુંઘત શું છે. તે વિશે રોડ દાદાભાઈ નવરોજજીએ રાહતુમાંએ માજદીઅસનાંન સભા તરફથી કરેલું ભાષાણ. જમેનજરોદ છાપાખાનું. ૧૨૨૧ યજ્ઞદનરદી. ૧૮૫૨ છિરાવી. [પુસ્તક ૧ લું આંક ૩ નો.]

સુંખાઈની પાણીની ધંચાયેત આગલા દાહાડા ઉપર કેહેવા પાએઅનુભર હતી અને કેહેવી રીતે કરોખાર અલાવતી હતી તથા ધંચાયેતનાં મેમયરો કેહેવી રીતે સુકરર કરેઅમાં આવતા હતા, વગેરે. બનાવનાર, જરતોશાતીએનું લખું છિનાર. તથા સુંખાઈની પાણીની માજુ ધંચાયેતે જરતોશાતી કેરકાનાં ફાયેદા તથા સુધારાને કીને આગલા દાહાડાપર બાંધેલા રેગોડિલેરાન એટલે ને કાયેદા. સુંખાઈ: દુષ્ટર આરાકારા છાપાખાનું. ૧૨૩૦ યજ્ઞદનરદી. ૧૮૯૦ છિરાવી.

રીશાલે એનજારે શીખ્યાતે હુંબાંન, છિનાને હરિનદેશની સફરના સારનો રીપોર્ટ. માણેકજી લીમજી હુંશાંગ હાટધીમા. ખુનિયન પ્રેસ. ૧૨૩૪ યજ્ઞ-નરદી. ૧૮૬૫ છિરાવી.

શોઅનની હિંદ્યા. યજ્ઞદાંપરસ્તી દીનને આધીન રેહેનારા સાહેબોને મજા-દ્યરાની ધરમનું કરેમાન જાણવાને માટે. બનાવનાર, એરવદ જમરોદજી ફરાંમજી બચાભાઈ રખાડી. સુરત અખ્યાર છાપાખાનું. ૧૨૫૭ યજ્ઞદનરદી. ૧૮૮૮ છિરાવી.

[એની બીજી આદૃતિ ઈ. સ. ૧૮૬૨ માં બાહેર પડી હતી.]

હુલ જન્માનાના સુંખાઈના જરથોશાતીએભાં રેવાજ પામેલી લગનની શ્રીરીમા, રસમ તથા અર્થની બાબુમાં રોડ નવરોજજી નાનાભાઈ કરણ-મજુએ રાહતુમાંએ માજદીઅસનાંન સભાતરફથી કરેલું ભાષાણ. જમેજરોદ છાપાખાનું. ૧૨૨૩ યજ્ઞદનરદી. ૧૮૫૩ છિરાવી [પુસ્તક ૧ લું આંક ૭ મો.]

Abolän and Recorded Instances of Children having been nourished by wolves and birds of prey. Two papers read by Jivanji Jamshedji Modi, B.A., before the Anthropological and Natural History Societies of Bombay. Bombay : Printed at the Education Society's Press. 1889.

Charms or Armlets for some diseases of the Eye, and A few ancient Beliefs about the Eclipse, being two papers read before the Anthropological Society of Bombay. By Jivanji Jamshedji Modi, B.A. Bombay : Education Society's Steam Press. 1894.

The Funeral Ceremonies of the Parsees, their origin and explanation. By Jivanji Jamshedji Modi, B.A. Bombay : Printed at the Education Society's Press. 1892.

La Cérémonie du Navjote. Parmi Les Parsis. Conférence Faite per M. Jivanji Jamshedji Modi, B.A., devant le Cercle Litherarie Bibliothéque Dinshaw Petit. Bombay : Times of India Steam Press. 1896.

The Manners and Customs of the Parsees. A paper read before the Liverpool Philomathic Society, 13th March 1861. By Dadabhoj Naoroji, Professor of Gujarati in the University of London. Liverpool : Printed by David Marples, 50 B, Lord Street. 1861.

Marriage Customs among the Parses, their comparison with similar customs of other nations. By Jivanji Jamshedji Modi, B.A. Bombay : Education Society's Press. A.D. 1900.

A Short Treatise on the Navjot Ceremony. By Dastur Jamaspji Minocherherji Jamasp Asana, M.A., Ph. D. Compiled into English from the original Zoroastrian Scriptures at the suggestion of Sir Dinshaw Maneckji Petit, Kt. Bombay : Education Society's Press. 1887.

[એની ખીજ આવતિ ક્ર. સ. ૧૮૮૩ માં જે જમશેદ છાપાયાનાં-
માંથી છપાઈ આહે પડી હતી.]

Next-of-Kin Marriages in Old Iran; an address delivered before the Bombay Branch Royal Asiatic Society, on the 15th and 22nd April 1887. By Durab Dastur Peshotan Sanjana, B.A. Bombay : Education Society's Press. 1888.

Wine among the Ancient Persians. A lecture delivered by Jivanji Jamshedji Modi, B.A., on 2nd June 1888. *Bombay Gazette* Steam Press. 1888.

Zoroastrian Ceremonies. By Nasarvanji Framji Bilimoria. Bombay: Tatya-Vivechaka Press. 1896.

વ્યાકરણ, ફરહંગ, ભાષાશાસ્ત્ર વગેરેને લગતાં પુસ્તકો.

અવસ્તા અને જંદ શાખ્દોના અર્થો. દાદાભાઈ હિરજીભાઈ પેટેલ. દ્વાતર આરાકારા છાપાખાનુ. ૧૨૪૨ યજદનરદી. ૧૮૭૩ છિશાવી.

અવસ્તા ભાવાની સંપૂર્ણ ફરહંગ, અવસ્તા શાખ્દોના યુજરાતી તથા અંગ્રેજી અર્થો, ધાતુ અને વ્યાકરણ, તથા ભીજુ એમણીઅન ભાષાઓના માલાની સરખામણી તથા અવસ્તાના ફકરાઓના ધરારા સાથે. બનાવનાર, કાવરાજ એદલજી કાંગા. (અરદેરાર સેહરાખજી દસ્તુર કામદીનો દિનામનો રેસાલો.) સુખાંધિ, એમણુંકરાન સેસાએટીના છાપાખાનામાં છાપું. ૧૨૬૬ યજદનરદી. ૧૯૦૦ છિશાવી.

અવસ્તાનાં વિશેષ નામોની ફરહંગ. મુલાં શ્રીરાજ મદરેસા હસ્તક શોઠ અરદેરાર સેહરાખજી દસ્તુર કામદીને આપેલા ર. ૫૦૦ નો દિનામનો રેસાલો. લખનાર, જુવણજી જમરોદજી માટી, ભી. એમ. સુખાંધિ: એમણુંકરાન સેસાએટી પ્રેસ. ૧૨૬૧ યજદનરદી. ૧૮૮૨ છિશાવી.

યુજરાતી અને હુજવારશ પેહલવી ફરહંગ. છપાવી બાહેર પાડનાર એરખજી દસ્તુર શેહરાખજી મેહરજી રાંથા. સુમખાંદિમાં ટાઉન પરેસમાં છપાવી છે. ૧૨૩૮ યજદનરદી. ૧૯૬૬ છિશાવી.

જંદ ભાવાનું નાર્થલું વ્યાકરણ. સંસ્કૃતનાં સુકાયલા સાથે. એમ૦ શેહરી-આરજી દાદાભાઈ ભર્જા. દ્વાતર આરાકારા છાપાખાનુ. ૧૨૩૩ યજદનરદી. ૧૮૬૩ છિશાવી.

જંદ શીક્ષક, ચિથાને જંદ ભાવા શિખનારાઓને સાંચ જંદની પેહલી ચાપડી. એમ૦ ફરાંમજી મીનોચેહરજી દસ્તુર જમારસપારાના, ભી. એમ. દ્વાતર આરાકારા છાપાખાનુ. ૧૨૪૨ યજદનરદી. ૧૮૭૨ છિશાવી.

પેહલવી-યુજરાતી અને એંગ્રેજી શાખ્દોની એંગ્રેજી શાખ્દોની અનુષ્ઠાનિક રૂપાંખજી જમારસપારાના. એમણુંકરાન રોારાએટી પ્રેસ. ૧૨૪૬ યજદનરદી. ૧૮૭૭ છિશાવી.

[એનાં ચાર દ્વાતરો ઈ. સ. ૧૮૮૬ સુધીમાં છપાઈ બાહેર પડ્યાં હતાં.]

પેહલવી ભાવાનું વ્યાકરણ, અસલ પુસ્તકોનાં દાખલાઓ તથા સેમેટીક ભાવાને મલતા શાખ્દોની ફરહંગ સાથે. બનાવનાર, પેશોતન દસ્તુર એહેરાંમ-જી સંબંધા. સુખાંધિ, દ્વાતર આરાકારા છાપાખાનુ. ૧૨૪૦ યજદનરદી. ૧૮૭૧ છિશાવી.

ખુન કશાન દાનેશ અને જખાન શનાગી દ્વારા જુખાનોના અલી-આસ ઉપરથી ઉપજવી કાહોલી કશાની ટોલાની પુરાતન તવારીખ ઉપર ભારાણું. અરશોદ્ધ ઇસતમળ કામાળ. મુનિયન પ્રેસ. ૧૨૪૨ યજદનજરદી. ૧૮૭૨ કશાવી.

હુજવરશ અથવા વીણોશ પેહલવી ભાષાનું વ્યાકરણ, કર્ણાણ તથા હી દેશાતંત્રના જરૂરીએંદ્રો વાંચેલે તે પ્રમાણે. ધનજીભાઈ ફરાંમળ પેલ. સુખાઈ એંદ્રોએનટલ છાપાયાનું. ૧૨૨૪ યજદનજરદી. ૧૮૫૫ કશાવી.

હુજવરશ અને પેહલવી દૂરહુંગ. અસલ હુજવરશ ભાષાના આલોને બાધ બંદ ગોઠવી તેના પેહલવી ઉચ્ચાર તથા ગુજરાતી અર્થ સાથે. દસ્તુર એરાયલ શોરાયલ મેહરાલ રાંણું. બાપુ હરશેઠ દેવલેકરતું શીળાછાપાયાનું. ૧૨૩૮ યજદનજરદી. ૧૮૯૬ કશાવી.

Grammatical and Critical Notes on Prof. A. V. W. Jackson's Avesta Grammar. First Series, Prescribed for the previous Examination of the Bombay University. By Mehta and Mehta (B. F. Mehta, J. D. Metha.) Bombay: Printed at the "Mistry Printing Works." 1900.

A Practical Grammar of the Avesta Language, compared with Sanskrit, with a chapter on Syntax and a chapter on the Gāthā Dialect. By Kavasji Edalji Kanga. Bombay: Printed at the Education Society's Press. 1891.

An Old Pahlavi-Pazand Glossary. Edited with an alphabetical Index. By Dastur Hoshangji Jamaspji Asa. Revised and enlarged, with an introductory essay on the Phalavi language. By Martin Haug, Ph. D. Published by order of the Government of Bombay, 1870. Printed at the K. Hafbuchdruckersai zu Guttenberg (Carl Gruninger) at Stuttgart, Wurtemberg.

An Old Zend-Pahlavi Glossary. Edited in the original characters with a transliteration in Roman letters, an English translation and an Alphabetical Index. By Dastur Hoshangji Jamaspji. Revised with Notes and Introduction by Martin Haug, Ph. D Published by order of the Government of Bombay, 1867. Stuttgart: Printed at the K. Hafbuchdruckerei zu Guttenberg (Carl Gruninger).

On the Origin and Authenticity of the Arian family of Languages, the Zend Avesta and the Kuzvarsh. By Dhanjibhai Framji. Bombay: Yezdejard 1231 A. C. 1861.

Princeton University Library

32101 074216423

